

Pⁿ II
40.

Calendariul Românului pe anul visect dela Christos 1900

Anul al XII-lea

— Prețul 60 bani (30 cr.) —

Caransebeș

EDITURA ȘI TIPARIUL TIPOGRAFIEI ȘI LIBRĂRIEI DIECESANE

1899

Ve

Tipografia și Librăria diecesană
în Caransebeș

provădută și ajustată în mod abundent
cu cele mai nouă

litere, mașine
 și utensilii tipografice

primește și execută cu cele mai moderate prețuri
tipărirea de

opuri, broșuri și jurnale

în limba română, maghiară și germană

mai departe furnizează în timpul cel mai scurt
pe lângă o, decorațiune elegantă, modernă și
estetică cu prețuri de tot moderate

etichete, programe, anunțuri, circulare,
conturi, bilete de visite și adrese, hârtie
de epistole cu și fără monograme;

în fine pot servi cu tot feliul de
 formulare și tabele

necesare pentru oficiile parohiale, comunale
și notariale.

*Tr. fauririi Omuletișii la arhiepiscopul
Caransebeș 1875 pag. 771 (100)*

*en. populară de pe drumul din
J. Fl. Păun, 1900 (1 dec. 16.) Trilum
N. 193*

iecesană

Calendarul Românului

195

abundant

pe

PS. II 40

anul visect de la Christos

ografice

derate prețuri

1900

urnale

germână

cel mai scurt

modernă și

moderate

, circulare,

lrese, hârtie

nograme;

eliul de

abele

le, comunale

Anul al XII-lea

*30 Le
Cherpe
8/11/1900*

Prețul 60 bani (30 cr.)

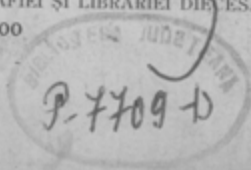

P2245

Caransebeș

Ve EDITURA ȘI TIPARIUL TIPOGRAFIEI ȘI LIBRĂRIEI DIECESANE

1900

Deslegarea postului

Mercuri 2 Februarie

Vineri 4 Februarie

Mercuri 12 Aprile

Vineri 14 Aprile

Mercuri 31 Maiu

Vineri 2 Iunie

Mercuri 27 Decembre

Vineri 29 Decembre

Săptămâna brânzei: 14—20 Februarie; deci deslegare la ouă și brânză: Mercuri 16 Februarie, Vineri 18 Februarie.

Semnele ceresci și caracterul lor:

Sórele și celelalte planete

Sórele	☉
Mercurie	☿
Vinerea	♀
Pământul	♁
Marte	♂
Vesta	♁
Junone	♁
Palade	♁
Cerere	♀
Joie	♁
Saturn	♄
Urania	♁

Douăsprezece zodii ale ceriului

Berbecel	♈	
Taurul	♉	
Gemenii	♊	
Racul	♋	
Leul	♌	
Fecióra	♍	
Cumpăna	♎	
Scorpia	♏	
Săgetătorul	♐	
Căpriorul	♑	
Udătorul	♒	
Peștii	♓	

Însemnare. S. înseamnă Sfânt; SS. Sfinții; P. séu Păr. Părinte; PP. Părinți; C. Cuvios; Ca Cuvioasă; CC. PP. Cuvioșii Părinți; Ca. m. Cuvioasă maică; M. Martir (Mucenic); Ma Martira (Muceniță); Ap. Apostol; SS. Ap. Sântii Apostoli; Archep. Aep. Archiepiscop; Ep. Episcop; Archid. Archidiacon; Pat. Patriarh; MM. Marele Martir (Mucenic); MMă. Marea Martiră (Muceniță); Mii Martirii (Mucenicii); Mle Martirele (Mucenițele); Pr. Profet (Proroc); Ev. Evangelist; Mat. Mateiu; c. M. cel Mare; f. d. m. făcătoriu de minuni; Ad. m. Aducerea moștelor; G. d. a. Gură de aur; inv. învierii; gl. glas; c. cap. v. vers.

Lună nouă ☾

Pătrariul înteu ☾

Lună plină ☽

Pătrariul din urmă ☽

Dilele Sépt. Dilele Săptămânii.

Veđi: Sărbătorile cele înseminate cu (†) roșie sunt sărbători perătesci, érá cele cu (†) négră sunt sărbători bisericesci.

Ianuarie,

are 31 zile

Ziua are 10 și noaptea 14 ore

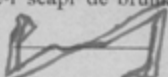
Gerariu.

Dilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele resare apune
Sâm.	1	(†) Taerea impr.; Vas. c. M.	13	Ilarie	♏	7.40 4.38
Dumineca înaintea Botezului, Marcu c. 1, v. 1—8: „Începerea Evangheliei lui Iisus Christos...”; ev. inv. 8; gl. 5.						
Dum.	2	C. P. Silvestru	14	Felics	♏	7.40 4.39
Luni	3	Pr. Malahia; M. Gordie	15	Maurus	♏	7.39 4.41
Mărti	4	Sob. celor 70 Ap.; C. Teoctist	16	Marcel	♏	7.38 4.42
Merc.	5	Mii Teopemt, Teona; Ca Sinclitica	17	Antonie pust.	♏	7.37 4.44
Joi	6	(†) Botezul Domn. n. I. Ch.	18	Prisca	♏	7.37 4.45
Vin.	7	(†) Sob. S. Ioan Botez.	19	Canut	♏	7.36 4.47
Sâm.	8	Ca. m. Dominica; C. George	20	Fab. și Seb.	♏	7.36 4.48
Dumineca după Botez, Mateiu c. 4, v. 12—17: „În vremea aceea auzind Iisus...”; ev. inv. 9; gl. 6.						
Dum.	9	M. Polileuct	21	Agnes	♏	7.35 4.49
Luni	10	P. Grigorie Ep. Nisie	22	Vincentiu	♏	7.34 4.50
Mărti	11	C. P. Teodosie	23	Logod. Mariei	♏	7.33 4.52
Merc.	12	Ma. Tațiana	24	Timoteiu	♏	7.33 4.53
Joi	13	Mii Ermil și Stratonic	25	Întorcerea lui Pavel	♏	7.32 4.54
Vin.	14	CC. PP. uciși în Sin. și Rait	26	Policarp	♏	7.31 4.56
Sâm.	15	CC. PP. Pavel Tebeul, Ioan Colibașul	27	Ioan Chrisost.	♏	7.29 4.57
Dumineca Leproșilor, Luca c. 17, v. 12—19: „În vremea aceea intrând Iisus într'un sat...”; ev. inv. 10; gl. 7.						
Dum.	16	Înch. cinst. lanț. al Ap. Petru	28	Carol cel Mare	♏	7.28 4.59
Luni	17	C. P. Antonie cel Mare	29	Francisc Sal.	♏	7.27 5.00
Mărti	18	PP. Atanasie și Chiril Aep. Alexandriei	30	Martina	♏	7.26 5.02
Merc.	19	CC. PP. Macarie și Arsenie	31	Petru N.	♏	7.25 5.03
Joi	20	C. P. Eutimie cel mare	1	Febr. Ignat.	♏	7.24 5.04
Vin.	21	C. P. Macsim; M. Neofit	2	(†) Int. Chr.	♏	7.23 5.06
Sâm.	22	S. Ap. Timoteiu; M. Anast.	3	Blasius	♏	7.22 5.07
Dumineca lui Zacheiu, Luca c. 19, v. 1—10: „În vremea aceea trecea Iisus prin Ierichon...”; ev. 11; gl. 8.						
Dum.	23	M. Climent	4	Veronica	♏	7.21 5.08
Luni	24	Ca. maică Xenia	5	Agata	♏	7.19 5.10
Mărti	25	(†) Grig. Teol. Aep. Cons.	6	Dorotea	♏	7.18 5.12
Merc.	26	C. P. Xenofont	7	Romuald	♏	7.17 5.13
Joi	27	(†) Ad. m. S. Ioan Ch. (G. d. a.)	8	Ioan	♏	7.16 5.14
Vin.	28	C. P. Efreim Sirul	9	Apolonia	♏	7.14 5.16
Sâm.	29	Aduc. moșt. S. Ignatie	10	Scholastica	♏	7.12 5.17
Triod Dum. Vameș. și a Faris., Luca c. 18, v. 10—14: „Dăsa Domnul pilda acestă...”; Mat. c. 5, v. 14—19: „Dăsa Domnul învățăceilor săi...”; ev. inv. 1; gl. 1.						
Dum.	30	(†) SS. Tr. ier. Vas. Grig. Ioan	11	Desideriu	♏	7.11 5.19
Luni	31	SS. fără de arg. Chir și Ioan	12	Eulalia	♏	7.10 5.20

Ianuarie.

Povețe economice.

Cară gunoiu că locurile altcum sărăcesc și nu-ți respălătesc munca. Drege unelte de economie, căci acum având timp, poți să stai lângă măestru, ca să-ți facă un lucru de treabă. Vitelor dă nutreț învrăstat, că-l mănâncă și mistue mai bine. Numără săptămânile până la Sân-George și vezi cum stai. Curătesce pomii de mușchiu, cōjă bătrână, crengi uscate și pe timp umed de iască. Unge ranele cu o amestecătură de baleză, pământ cleios și păr de bou tăiat mărunt. Adună năua cu lopata grămezi în jurul pomilor. Astfel umpli pământul de umezélă și faci pomii să întârzie cu înflorirea, prin ce-i scapi de brumă. Din pivniță depărtază legumile putrede.

Prevestirea timpului:

1—7 moisce și vânt, 8—13 mestecat, 14, 15 furtună cu năua, 16, 17 liniște, 18, 19 vifor și vânt friguros, 20 până la 28 strălucesc soarele, 29—31 bine.

FoiaCalendarului 1899. N. 2 George Simion și scribala
română 22.2. Ratin — — —

Notițe:

Bredescu Momoiu VI — 105.

Bij Adhregan — 221/1000.

Libraria Luyor: Anual Poporului — 40 — 20%
Scutela 1899 — 1 50
Figuri literare —

Medicinu Festy — 2 3 — (n o carte mai mare
pina, rest 486 II rest, 6 ap. 1 ashun
ocher. 1848.

Amical Poporului 1848 — 2

Orjan M — 745 1848 — rest

Amical Poporului 1848 — 741 rest 1848

Pam Corvane 22 otel — 80 —

George Simion 1848, Legende — 1848

8/Juliu Fabiola

Februarie,

are 29 zile

Ziua are 11 și noaptea 13 ore

Faur.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele resare apune
Marți	1	S. M. Trifon	13	Ecaterina		7.08 5.21
Merc.	2	(+) Întempiarea Domn. ☉	14	Valentin		7.07 5.23
Joi	3	S. și drept. Simion; Pr. Ana	15	Faustin		7.05 5.25
Vin.	4	C. P. Isidor	16	Iuliana		7.03 5.26
Sâm.	5	Ma Agatia	17	Constanția		7.02 5.28

Duminica Fiului răstăcit, Luca c. 15, 11-32 „Disa Domnul pilda acésta: Un om avea doi feciori...”; ev. inv. 2; gl. 2.

Dum.	6	C. P. Vucol Ep. Smirnei	18	Flavian		7.00 5.30
Luni	7	C. P. Partenie Ep. Lampsac.	19	Conrad		6.58 5.31
Marți	8	M. M. Teodor Stratilat	20	Eleuteriu		6.57 5.32
Merc.	9	M. Nichifor	21	Eleonora		6.55 5.33
Joi	10	Sânțit. M. M. Harelambie	22	Petru C.		6.53 5.35
Vin.	11	M. Vlasie	23	Romana		6.52 5.36
Sâm.	12	C. P. Melenie Aep. Ant.	24	Matia ap.		6.51 5.37

Duminica lăsatului de carne, Mateiu c. 25, v. 31-46 „Disa Domnul: Când va veni fiul Omului...”; ev. inv. 3; gl. 3.

Dum.	13	C. P. Martinian	25	Valburga		6.49 5.39
Luni	14	C. P. Auxentie	26	Alexandru		6.47 5.40
Marți	15	Apost. Onisim	27	Leandru		6.45 5.42
Merc.	16	M. M. Pamfilie	28	Romanus		6.43 5.43
Joi	17	M. M. Teodor Tiron	1 Mart.	Albin		6.42 5.44
Vin.	18	P. Leon	2	Simpliciu		6.40 5.46
Sâm.	19	Apostolul Archip	3	Cunigunda		6.38 5.47

Duminica lăsatului de brânză, Mateiu c. 6, v. 14-21; „Disa Domnul: De veți ierta omienilor greșelele lor...”; ev. inv. 4; gl. 4.

Dum.	20	C. P. Leon Ep. Catanei	4	Casimir		6.36 5.49
Luni	21	C. P. Timoteiu	5	Eusebiu		6.34 5.50
Marți	22	Afl. mōst. SS. Mi din Eugenia	6	Frideric		6.33 5.51
Merc.	23	S. M. Policarp Ep. Smirnei	7	Toma Acuin.		6.31 5.53
Joi	24	(+) Afl. cap. S. Ioan Bot. ☿	8	Ioan		6.29 5.54
Vin.	25	C. P. Tarasie Aep. Const.	9	Francisca		6.27 5.56
Sâm.	26	P. Porfirie Ep. Gaziei	10	Cei 40 mart.		6.25 5.57

Duminica 1-a din Post, Ioan c. 1, v. 43-51; „În vremea aceea voia Iisus să mērgă în Galilea...”; ev. inv. 5; gl. 5.

Dum.	27	C. P. Procopie mărturisit.	11	Eracliu		6.24 5.58
Luni	28	C. P. Vasiliē mărturisit.	12	Gregorie		6.22 5.59
Marți	29	C. P. Casian Romanul	13	Rosina		6.19 6.01

Stihos Jon Rencselen fene del. hida
centri Parionu

Februarie.

Povețe economice:

Cerne bucatele de sămânță. Cară încă și împrăstie gunoiu, ca pe când se desghetă zama lui se între în pământ. Când timpul e frumos poți începe aratul. De n'ai făcut în Ianuarie, adună acum néua împrejurul pomilor. Curătesce livețile de mușinoie, petri și mărăcini, și pe unde locul e pleș sămână erbă. Lasă berbecii la oile ce vrei să fete în Iulie și le păzește să nu bea apă de pe néuă, căci cele de a fâta perd mielul, — ér' celor fătate li-sé strică laptele. Taie mlădiță de altoit din partea despre mēdă-qi a pomilor, le implântă în năsip ori pământ umed, până la folosință. Sfirșește curățirea pomilor de omide, și când timpul e frumos poți sădi pomi. Curătesce altoii mai tēneri de crengile netrebnice, ca să crească frumoși. Fă resadniță și sămână teler, cēpă, sălătă, călărare, crăstăveți și altele, pe cari le vei apăra prin un acoperemēt în contra gerului.

Prevestirea timpului.

1, 2 vânt și frig, 3—9 ger și vânt, 10—16 nestatornic, 17, 18 moisce și vânt, 19—26 plecat la néuă, 27—29 moisce și vânt.

Notițe:

Keimstein pentru albituri
pentru orice flek din albituri

Silber glanz sterke pentru
de bagat in tute la in terit Keimstein

Sabnik 7fl -

Scio poni 175

Orinda 2ml 175x - rest

Prigara, Sabnik 3.50 - rest

Chiepetionals 2.75 - rest

Ionif Lararum 7.75 - rest

Inf Clamberin 175 - rest

Tatara 175 - rest

Yuparup

Martie,

are 31 zile

Ziua are 12 și noaptea 12 ore

Germenar,

Zilele săpt.	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Data	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
Merc.	1	Ca Mă Eudochia	14	Matilda	♌	6.18	6.02
Joi	2	M. Teodot Ep. Chirinei	15	(†) Longin	♌	6.16	6.04
Vin.	3	Mii Eutropie, Cleonie, Vasilisc	16	Heribert	♌	6.14	6.05
Sâm.	4	C. P. Gherasim	17	(†) Gertruda	♌	6.12	6.06

Duminea a 2-a din Post, Marcu c. 2, v. 1-12 „În vremea aceea intră Iisus în Capernaum...”; ev. inv. 6; gl. 6.

Dum.	5	M. Conon	18	Eduard	♌	6.10	6.08
Luni	6	SS. 42 M. din Amorea	19	Iosif	♌	6.08	6.09
Mărti	7	Mii Vas., Efrem, Capiton. Eug.	20	Nichita	♌	6.06	6.11
Merc.	8	C. P. Teofilact mărturis.	21	Benedict	♌	6.04	6.12
Joi	9	(†) SS. 40 M. din Sebast	22	Octavian	♌	6.01	6.14
Vin.	10	M. Codrat	23	Victoria	♌	6.59	6.15
Sâm.	11	P. Sofronie Patr. Ierusal.	24	Gavril	♌	6.57	6.17

Duminea a 3-a din Post, Marcu c. 8, v. 34-38 „Dis'a Domnul: cea ce voește să vină după mine...”; ev. inv. 7; gl. 7.

Dum.	12	C. P. Teofan mărturisit.	25	(†) Bunavest.	♌	5.55	6.18
Luni	13	Ad. m. s. Nichifor Pat. Cons.	26	Emanuil	♌	5.53	6.19
Mărti	14	C. P. Benedict	27	Rupert	♌	5.51	6.21
Merc.	15	M. Agapie	28	Guntram	♌	5.49	6.12
Joi	16	M. Sabin și Papie	29	Cyril	♌	5.47	6.24
Vin.	17	C. Alexie omul lui Dădu	30	(†) Chirineu	♌	5.45	6.25
Sâm.	18	P. Chiril Aep. Ierusalimului	31	Pr. Amos	♌	5.43	6.27

Duminea a 4-a din Post, Marcu c. 9, v. 17-31; „În vremea aceea, a venit un om la Iisus...”; ev. inv. 8; gl. 8.

Dum.	19	Mii Chrisant și Darie	1	Apr. Hugo	♌	5.41	6.28
Luni	20	CC. PP. ucși în mân. s. Sava	2	Francisc	♌	5.39	6.29
Mărti	21	C. P. Iacob Ep. și mărtur.	3	Richard	♌	5.37	6.31
Merc.	22	M. Vasile Preotul	4	Isidor	♌	5.35	6.33
Joi	23	C. M. Nicon și învățac. lui	5	Vincentiu	♌	5.33	6.34
Vin.	24	C. P. Zaharia	6	Sixt	♌	5.31	6.35
Sâm.	25	(†) Bunavestire nămluat la puse	7	Herman	♌	5.29	6.37

Duminea a 5-a din Post, Marcu c. 10, v. 33-45 „În vremea aceea, când Iisus, pe cei doi spre deose...”; ev. inv. 9; gl. 1.

Dum.	26	Sob. mai mar. voev. Gavril	8	Dionisie	♌	5.27	6.38
Luni	27	S. mă Matrona din Tesal.	9	Maria	♌	5.25	6.39
Mărti	28	C. Stefan f. d. m. și C. Ilarion	10	Ezechiel	♌	5.23	6.40
Merc.	29	C. P. Marcu Ep. Aretușilor	11	Leo	♌	5.21	6.41
Joi	30	C. Ioan Scărariu	12	Iuliu	♌	5.19	6.42
Vin.	31	C. P. și fac. de min. Ipatie Ep.	13	(†) Vin. P. Har.	♌	5.17	6.43

celegu și 5 ori celelalte rugămini de 7 ori

Martie.

Povețe economice:

Sămână grâu de primăvară, apoi orz, ovės, mazere, mazărică și lucernă. Grăpăză locurile de lucernă și trifoiu sămănat din alți ani, ca să crească mai bine. Printre sămănăturile tomatice ce au esit rari, aruncă sămână de trifoiu. Sădesce legumile menite pentru a-ți face sămână. Ca să le aperi în contra omidelor, pune în apropiere câteva sămânțe de cânepă. Amirosul aștepta alungă fluturii. Cartofii înghețați ferbe-i și scurge apa de pe ei, apoi îi dă la vite, altcum se vor bolnăvi, că-s otrăvicioși. Macină bucate pe timp mai îndelungat. Fă altoirea pomilor, gătesc straturi pentru legumi și le sămână.

Prevestirea timpului:

1—6 mestecat și vânt, 7—10 nouă și sôre, 11—13 vânt, 14—19 frig, 20, 21 mai cald, noaptea frig și vânt, 22, 23 ploie cu năuă, 24, 25 noaptea frig și vânt, 26—31 năuă și vânt.

1-7 - 60x când năuă la biserică
 120 — mănăstire. În a mare - 80.
 - 20x stăruie
 - 20x sfetșana
 1 — rădăci

7 — 3 fl 50 — poporbania
 1 — mănăstire

Petrovan 4 fl 50 — stăruie 20 cu evangeli 50.
 Cepela. — 40x.

Prutova 1 fl 50 — plată

Pota Veolia 5 fl — rest.

Petrovici — 5 fl — rest
 Kefan

Sincin — 1 fl 75 —

Aprile.

are 30 zile

Ziua are 13 și noaptea 11 ore

Prier.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele
						resare apune

Sâm. 1 C. maică Maria Egiptena 14 Sâm. P. Tiburt. 5.15 | 6.47

Duminea a 6-a din Post, a Floriilor, Ioan c. 12, v. 1-18 „Mai înainte de Pasci cu șase zile...”

Dum.	2	C. P. Tit răc. de minuni	15	(+) Dum. Pașt.	5.13	6.49
Luni	3	C. P. Nichita mărturisit.	16	(+) Lun. Pașt.	5.11	6.50
Marti	4	C. P. Iosif scriit. de cânt.	17	Rudolf	5.09	6.51
Merc.	5	Mii Teodul și Agatopod	18	Apoloniu	5.07	6.53
Joi	6	P. Eutichie Patr. Constant.	19	Crescentia	5.05	6.55
Vin.	7	(+) Vin. Pat.; C.P. Georg. E. Mel.	20	Sulpiciu	5.03	6.56
Sâm.	8	Ap. Irodion, Agav și Ruf	21	Anselm	5.01	6.57

Duminea SS. Pasci, Ioan c. 1, v. 1-17.

Dum.	9	(+) Sf. Pasci; M. Eups.	22	Loter	4.59	6.59
Luni	10	(+) Lun. Pașt. M. Terent Pomp.	23	Adalbert	4.57	7.00
Marti	11	(+) Marța. Pașt. M. Ant. E. Perg.	24	George	4.56	7.02
Merc.	12	C. Păr. Vasilie mărturisit.	25	Marcu	4.54	7.03
Joi	13	M. Artemon	26	Cletus	4.52	7.04
Vin.	14	Păr. Martin mărturisit.	27	Peregrin	4.51	7.06
Sâm.	15	Aplii Aristarh, Pud și Trofim	28	Vitalis	4.49	7.07

Duminea a 2-a după Pasci, a Tomei, Ioan c. 20, v. 19-31 „Filad sfera în ziua aceea...”;
ev. inv. 1., gl. 1.

Dum.	16	Mle Agapia, Irina și Chionia	29	Petru M.	4.47	7.09
Luni	17	CC. PP. Simeon și Asachie	30	Ecatarina	4.45	7.10
Marti	18	C. P. Ioan inv. s. Grig. Dec.	1	Maiu. Filip	4.44	7.12
Merc.	19	C. P. Ioan dela peșt. veeche	2	Atanasie	4.42	7.13
Joi	20	C. P. Teodor Trichina	3	Afl. s. cruci	4.40	7.15
Vin.	21	Mii Ianuarie și Teodor	4	Florian	4.38	7.16
Sâm.	22	C. Părinte Teodor Sicheotul	5	Piu V.	4.37	7.18

Duminea a 3-a după Pasci, a Mironositelor, Marcu c. 15, v. 43-47 „În vremea aceea venit-a
Iosif din Arimatea...”; Ioan c. 15, v. 17 - c. 16, v. 3; „Dis-a Domnul învătăceilor săi:
acestea poruncesc voue...”; ev. inv. 3.; gl. 2.

Dum.	23	(+) S. M. Martir George	6	Ioan	4.35	7.19
Luni	24	M. Sava Stratilat; Ca. Elisav.	7	Stanislau	4.33	7.20
Marti	25	Ap. și Ev. Marcu	8	Mihail	4.32	7.21
Merc.	26	M. Vasilie Ep. Amasiei	9	Grigorie	4.31	7.22
Joi	27	M. Simeon fratele Domnului	10	Isidor	4.29	7.23
Vin.	28	Mii din Chizic; C. Memnon	11	Gangolf	4.28	7.25
Sâm.	29	Aplii Iason și Sosipatru	12	Pancratiu	4.27	7.27

Duminea a 4-a după Pasci, a Slăbănogului, Ioan c. 5, v. 1-15 „În vremea aceea s'a suit
Iisus în Ierusalim...”; ev. inv. 4.; gl. 3.

Dum.	30	Ap. Jacob fratele s. Ioan Teol.	13	Servatiu	4.25	7.28
------	----	---------------------------------	----	----------	------	------

St. M. Kulae

Osaltine 1544.

Antologian 1752.

Aprile.

Povește economice:

Plivesce sēmănăturile de buruene înainte de a fi cu paiu. Sēmănă cucuruz (păpușoiu) și pune cartofi. Udă bine pomii sădiți de curēnd. Plivesce și sapă scōla de pomi. Grăbesce cu altoirea pădureților, ca să nu întârzie. Grișce ca să nu se umfle vitele de nutrețul cel verde; dă-le fēn înainte de a le scōte la pășune. Resadnițele cu acoperēmēt se descoper tōtă ziua, ba și peste nōpte, dacă nu e temere de înghețat. Se începe lucru de vīie. În lipsă de plōie udă grădina de legumi, mai bine dimineța. După Săn-George vitele se scot la pășune. Întōrce grānele și ca să le mātui de gārgărițe, pune lānă nespālātă în apropierea coșurilor de grāu, căci amirosul ei le alungă. Grāul întins amestecă-l cu pulberē de cārbuti și după 14 zile cerne-l, că-si perde amirosul.

Preveștirea timpului:

1—4 vēt, 5—8 nōptea frig, 9, 10 puțină plōie, 11—14 nor și frig. 15, 16 senin, la 17 până la 20 nōptea frigurōsă, dela 21 până la 24 cētă, 25—27 plōie, 28—30 senin.

340.

La el Negru

Rotițe:

Cipari Archiv. — 12 fl — 24K

Ormai Istoria Romanilor 1877. 6 fl — 12K

7/12/81 Engel. Grah & Ungarn. 2 Heft. 5 in. 38 fl. 10K

Boilescu Revista 4 vol. (1881) — 50K

Hajden O Istoria Critica — 15 fl. — 3K

Repertoriul Brancu — 1 fl. — 1K

Adattar Buroti 5 vol. 5 fl. — 10K

Baderca 10 Zuri readuse in 20 Zuri 1900. 198K

Istoria Ungarilor — 1K

Pericula Marinarum — 1K

4
12
Maiu,

are 31 zile

Diua are 14 și noptea 10 ore

Florariu.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele resare apune
Luni	1	Pr. Ieremia	14	Bonifaciu	C	4.24 7.29
Marti	2	Ad.most. s.Atan. c. m. P.Alex.	15	Sofia	♋	4.23 7.30
Merc.	3	M. Timoteiu și Maura	16	Ioan Nep.	♌	4.21 7.31
Joi	4	Ca Mă Pelaghia	17	Paschal	♍	4.20 7.33
Vin.	5	Ma Irina	18	Venanțiu	♎	4.19 7.34
Sâm.	6	Dreptul Iov	19	Celestin	♏	4.18 7.35

Dumineca a 5-a d. Pasci, a Samarinenței, Ioan c. 4, v. 5—42 „În vremea aceea, venit-a în cetatea Samariei...”; ev. inv. 7; gl. 4.

Dum.	7	Am. s. Cruci; Mii Ac. și Codr.	20	Bernhard	♐	4.17 7.37
Luni	8	(+) Ap. și ev. Ioan; P. Ars.	21	Felix	♑	4.15 7.38
Marti	9	Pr. Isaia; M. Christofor	22	Iulia	♒	4.14 7.39
Merc.	10	Ap. Simon Zilotul	23	Desideriu	♓	4.13 7.40
Joi	11	M. Mochie	24	(+) Înalt. D.	♑	4.12 7.42
Vin.	12	Gherman Pat. Const. Epifanie ep. Sîp.	25	Urban	♒	4.11 7.43
Sâm.	13	Ma Glcheria	26	Filip Neri	♓	4.10 7.44

Dumineca a 6-a d. Pasci, a Orbului, Ioan c. 9, v. 1—38: „În vremea aceea trecând Iisus...”; ev. inv. 8; gl. 5.

Dum.	14	M. Isidor	27	Ioan	♐	4.09 7.45
Luni	15	P. Pachomie cel mare	28	Vilchelm	♑	4.09 7.47
Marti	16	C. P. Teodor Sântitul	29	Maximian	♒	4.08 7.48
Merc.	17	Ap. Andronic	30	Ferdinand	♓	4.07 7.49
Joi	18	(+) Înalt. Domn.; M. Teodor	31	Angela	♑	4.06 7.50
Vin.	19	M. Patrichie Ep. Prusiei	1	Jun. Gratiana	♒	4.05 7.50
Sâm.	20	M. Talaleu	2	Erasm	♓	4.05 7.51

Dumineca a 7-a d. Pasci, a SS. Părinți, Ioan c. 17, v. 1—13: „În vremea aceea, rădicând Iisus ochii săi la cerțua...”; Ioan c. 10 v. 1—9: „Disa Domnul către Iudei cari venise la densul...”; ev. inv. 10; gl. 6.

Dum.	21	D. Constantin și Elena	3	(+) Dum. Rūs	♐	4.04 7.52
Luni	22	M. Vasilisc	4	(+) Lun. Rūs	♑	4.03 7.53
Marti	23	C. P. Mihail-mărturisit.	5	Bonifaciu	♒	4.03 7.54
Merc.	24	C. P. Simion	6	Nörbert	♓	4.02 7.54
Joi	25	(+) A 3-a afl. a cîns. c. S. Ioan	7	Lucreția	♑	4.02 7.55
Vin.	26	(+) Ap. Carp	8	Medard	♒	4.02 7.56
Sâm.	27	M. Terapont	9	Primus	♓	4.02 7.57

Dumineca Rusaliilor, Ioan c. 7, v. 37—53: „Iar în diua cea de pre urmă, cea mare a praznicului...”

Dum.	28	(+) P. Duchului Sfânt	10	Margareta	♋	4.01 7.57
Luni	29	(+) Ca Mă Teodesia	11	Varnava	♌	4.01 7.58
Marti	30	(+) Ca Mă P. Isachie	12	Ioan	♍	4.01 7.59
Merc.	31	M. Ermen și Ap. Ermie	13	Antonie	♎	4.01 8.00

Maiu.

Povețe economice:

Udă altoii cât mai des, și la cei prinși le slăbește nițel legătura. Sămână cânepă și in. Pe timp liniștit afumă pomii băntuiți de omide cu pucioasă presărată cu jeratic, că vor peri toate. Cucuruzul se sapă, când e în patru frunze. Cosește luteră înainte de înflorire, dar' grijesce, să n'o tai pré pe jos, că pierе multă din ea. De o dai verde la vite svénez-o mai antăiu și o amestecă cu paie mênunțelate. Pe la mijlocul lunei se resădesce tutunul (tăbacul) înmoindui-se mai nainte rădăcina în zamă de gunoiu și nășip. Ogoritul trebuie să sfîrșit. Gândacii de Maiu se scutură dinăță, se adună și omor cu piciorul, ori se dau la galițe. De pe cartofii ce-i dăm la animale, colțul trebuie să depărtat, că acela e veninos.

Prevestirea timpului:

1 până la 4 senin, plôie și bine, 5—8 rourcă 9—15 bine, 16, 17 plôie, 18 senin și cald, puțin nestatornic, 19, 20 plôie 21—27 căldură, 28 vînt și plôie, 29, 30 plôie.

Top AD

Notițe:

Conspet. III

6 oct. 1880.

N 5.6 lip.

25 boșci

Monro

Filipide

Silva Apulay

V A Useclia.

Oratoriu 20/11/80

2/11 + 3/11/80

Nicola 7/11

Iunie

are 30 zile

Ziua are 15 și noaptea 9 ore

Cireșeriu.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
1 Joi	1	M. Iustin	14	(†) Joia v. Vas.	♊	4.00	8.00
1 Vin.	2	P. Nichifor Patr. Const.	15	Vitus	♊	4.00	8.01
1 Săm.	3	M. Lucilian	16	Veno	♊	4.00	8.01

Duminea 1 d. Rusalii, a Tuturor Sfinților, Mateiu c. 10, v. 32-33, 37, 38: „Dis'a Domnul în-
vțăceilor săi: Tot cela ce va mărturisi pentru mine . . .” ev. inv. 1; gl. 8.

1 Dum.	4	P. Mitrofan Patr. Constant.	17	Adolf	♋	4.00	8.01
1 Luni	5	M. Doroteiu Ep. Tirului	18	Gervasiu	♋	4.00	8.01
1 Marți	6	CC. PP. Visarion și Ilarion	19	Iuliana	♋	4.01	8.02
1 Merc.	7	M. Teodot Ep. Anchirei	20	Silveriu	♋	4.01	8.02
1 Joi	8	M. Teodor Stratilat	21	Alois	♋	4.01	8.02
1 Vin.	9	P. Chiril Archiep. Alexandr.	22	Paulin	♋	4.01	8.02
1 Săm.	10	Mii Timot., Alexan. Antonie	23	Edeltrud	♋	4.01	8.02

Duminea a 2-a d. Rusalii, Mateiu c. 4, v. 18-23 „În vremea aceea, umblând Iisus pe lângă
marea Galileei . . .”; ev. inv. 2; gl. 1.

1 Dum.	11	SS. Ap. Bartol. și Varnava	24	Ioan Botez.	♌	4.01	8.02
1 Luni	12	C. P. Onufrie	25	Prosper	♌	4.02	8.03
1 Marți	13	Ma Achilina	26	Ioan și Pavel	♌	4.02	8.03
1 Merc.	14	Pr. Elis. și Metodie Patr. Cons.	27	Ladislau	♌	4.02	8.03
1 Joi	15	P. Amos	28	Leon II.	♌	4.02	8.03
1 Vin.	16	Tihon f. d. m. Ep. Amatusdei	29	(†) Petr. și Pav.	♌	4.03	8.03
1 Săm.	17	Mii Manoil, Savel și Ismail	30	Pavel	♌	4.03	8.03

Duminea a 3-a d. Rusalii, Mateiu c. 6, v. 32-33: „Dis'a Domnul: Luminătorul trupului este
ochiul . . .”; ev. inv. 3; gl. 2.

1 Dum.	18	M. Leontie	1	Iulie Teobald	♍	4.04	8.03
1 Luni	19	Ap. Iuda frat. Domnului	2	Cercet. Mariei	♍	4.05	8.02
1 Marți	20	M. Metodie Ep. Patarilor	3	Eliodor	♍	4.06	8.02
1 Merc.	21	M. Iulian	4	Udalrich	♍	4.06	8.01
1 Joi	22	M. Eusebie Episcop. Samosatelor	5	Domitiu	♍	4.07	8.01
1 Vin.	23	M. Agripina	6	Pr. Isaia	♍	4.08	8.00
1 Săm.	24	(†) Nasc. S. Ioan Botezat.	7	Vilibald	♍	4.09	8.00

Duminea a 4-a d. Rusalii, Mateiu c. 8, v. 5-13: „În vremea aceea, intrând Iisus în Capernaum . . .”;
ev. inv. 4; gl. 3.

1 Dum.	25	Ca Mă Fevronia	8	Chilian	♎	4.10	8.00
1 Luni	26	C. P. David din Tesalonic	9	Anatolia	♎	4.10	7.59
1 Marți	27	C. P. Samson prim. de străini	10	Amalia			
1 Merc.	28	Ad. mōst. SS. Chir și Ioan	11	Piu I.			.57
1 Joi	29	(†) SS. Ap. Petru și Pavel	12	Heinrich			58
1 Vin.	30	(†) Adun. (Sob.) SS. Apost.	13	Margareta			59
							00

De la țara am mers 6 Iun 1890 Familia

Iunie

Povețe economice:

Când e ferbințelă scutesce vitele, adăpostindu-le la umbră. Oculază pădureții, mai bine după ploie, și cu deosebire seara și dimineața. Sămână ridichi de toamnă. Când erva e mai în flori, cosește-o. De pățimesc porcii la grumați, din cauza căldurii, dă-le lécuri pentru stomac. Astfel este în apotecă pulberea de Heleborus albus. La cei mari le dai cât ține vârful cuțitului, la cei mici pe jumătate. Sapă viile a 2-a oră înainte ori după înflorire. De umblă furnicele la cosnițe, închide calea, ungând cu petroleu scândura pe unde se urcă. Uscă cirese, vișine și strugurei pentru erva. Sămână rapița.

Prevestirea timpului.

1 nor și vânt, 2, 3, 4 bine, 5 vânt, 6 ploie, 7—11 bine și vânt, 12 ploie, 13 bine, 14, 15 nor cu soare, 16 ploie, 17, 18 mestecat, 19 ploie, 20—24 bine, 25 ploie mare 26 nor cu soare, 27—30 ploie.

Cu cortă velle

Notite:

avati la Cortă

la Chala

1 Cortă

1 Cortă

rest 1 fl 30

re non

241 30 x

Pianovitis

rest 1 fl 60

Decamerei

Sprath

5 fl - 2

Cort Cortă 10 fl

12 Cortă 8 fl

3 Cortă 60

Chala 2 fl. Kinto 30 x

rest. 3. fl 30 x

rest 2 fl 70 (12 fl 90)

10 Cortă 5 fl 60 rest. 3 fl 60

rest. 3. fl 30 x

rest 2 fl 70 (12 fl 90)

Iulie,

are 31 zile

Ziua are 14 și noaptea 10 ore

Cuptoriu.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele resare apune
1 Săm.	1	SS. Cosma și Damian f. d. n.	1	Adventura	A	4.15/7.56
Duminea a 5-a d. Rusalii, Mateiu c. 8, v. 28-34: „În vremea aceea, ridicând Iisus de ceea parte în pământul Gergesailor...”; ev. inv. 6; gl. 4.						
1 Dum.	2	Vestmēt. Născăt. de Ddēu	1	Apostol.	MO	4.16 7.55
1 Luni	3	M. Iachint, Anat. Patr. Const.	16	M. B.	MO	4.17 7.54
1 Marți	4	P. Andreiu Archiep. Critului	17	A.	MO	4.18 7.53
1 Merc.	5	(+) C. P. Atanasie al Aton.	18	Frideric	MO	4.19 7.52
1 Joi	6	C. P. Sisoe cel mare	19	Aurelia	MO	4.20 7.51
1 Vin.	7	C. P. Toma, Acachie; Ma Chir.	20	Pr. Ilie	MO	4.21 7.50
1 Săm.	8	M. M. Procopie	21	Olga	MO	4.22 7.49

Duminea a 6-a d. Rusalii, Mateiu c. 9, v. 1-8: „În vremea aceea, intrând Iisus în corabie...”; ev. inv. 6; gl. 5.

1 Dum.	9	M. Pancrație Ep. Tavrom.	22	Maria Magd.	MO	4.24 7.48
1 Luni	10	SS. 45 Mi din Nicopole	23	Apolonia	MO	4.25 7.47
1 Marți	11	Ma Eufemia	24	Christina	MO	4.26 7.46
1 Merc.	12	Mii Proclu și Ilarie; C. Mihail	25	Iacob ap.	MO	4.27 7.45
1 Joi	13	(+) Sob. Archang. Gavril	26	Ana	MO	4.28 7.44
1 Vin.	14	Ap. Achila	27	Pantaleon	MO	4.29 7.43
1 Săm.	15	M. Chirica și Iulita mama lui	28	Victor	MO	4.30 7.41

Duminea a 7-a d. Rusalii, Mateiu c. 9, v. 27-35: „În vremea aceea, trecând Iisus au mers
după dăruirea doi orbi...”; ev. inv. 6; gl. 6.

1 Dum.	16	M. Antinogen	29	Marta	MO	4.32 7.40
1 Luni	17	(+) M. Ma Marina	30	Aydon	MO	4.33 7.38
1 Marți	18	Mii Jachint și Emilian	31	Ignatie Loiola	MO	4.34 7.37
1 Merc.	19	C. P. Die și Ca Macrina	1	Aug. Lanț. s. Petru	MO	4.35 7.36
1 Joi	20	(+) Pr. Ilie	2	Portiuncula	MO	4.37 7.34
1 Vin.	21	CC. PP. Ioan și Sim.; Pr. Iez.	3	Stefan	MO	4.39 7.32
1 Săm.	22	(+) Mironos. Maria Magdal.	4	Dominicus	MO	4.40 7.31

Duminea a 8-a d. Rusalii, Mateiu c. 14, v. 14-22: „În vremea aceea a vădut Iisus popor
mult...”; ev. inv. 8; gl. 7.

1 Dum.	23	M. Foca	5	Maria Schnee	MO	4.41 7.30
1 Luni	24	M. Ma Christina	6	Schim. b. la față	MO	4.42 7.28
1 Marți	25	(+) Adormirea santei Anei	7	Caietan	MO	4.43 7.27
1 Merc.	26	M. Ermolae	8	Cyriac	MO	4.44 7.25
1 Joi	27	(+) M. M. Pantelimon	9	Roman	MO	4.45 7.24
1 Vin.	28	Ap. Proh. Nican. Timon și Parmena	10	Laurențiu	MO	4.46 7.23
1 Săm.	29	M. Calinic; Ma Teodota	11	Susana	MO	4.47 7.22

Duminea a 9-a d. Rusalii, Mateiu c. 14, v. 22-34: „În vremea aceea
săi se între în corabie...”; ev. inv. 9; gl.

1 Dum.	30	Aplii Sila și Silvan	12	Clara	MO	4.48 7.21
1 Luni	31	Dreptul Eudochim	13	Casian	MO	4.49 7.20

120

Iulie

Povețe economice:

Curățește șura și podurile, că e aci secerișul, pecând poartă grijă, să ai bani, ca să le poți aduna grânele când sunt bune, însă nu rescópte, că se scutură o mulțime de grăunțe și nici fărina din ele nu e cu sporiu la aluat. Pe când te apuci de secerat, cucuruzul să fie săpat de a 2-a oră. Plivesce viile, dar nu pe timp prea cald, ca să nu se împedece strugurii în creștere. Dinaintea coșnițelor pune un vas cu apă, ca albinele să aibă la îndemână. Aruncă de-asupra ei pae, ca să nu se înece. La cărat pune rogojini în car, ca grăunțele scuturate să nu se prăpădescă. Aceste ținele de emență, că-s cele mai frumoase. Udă curechiul băntuit de omide cu apă de săpun.

Prevestirea timpului.

1, 2, bine, 3—6 plóie și vânt, 6 bine și vânt, 7 bine, 8, 9, plóie, 10, 11 bine, 12—15 plóie și vânt, 16, 17 bine, până la 20 plóie, 21—25 bine, 26, 27 plóie mare, 28, 29 bine, 30 plóie, 31 bine.

Rotițe:

La Gherga se cedit au coid
tile urmatoare:

1. Ist. Liter. de Gh. Artur
2. Anecdote Pop. Gerantia
3. Biogr. Macrine J. Muntean
4. Ist. Figum. Oct. Lecca
5. Legende Rom. Brechia
6. Opere complete Brechia

August,

are 31 zile

Diua are 13 și noptea 11 ore.

Măsălariu.

Zilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele	
						resare	apune
1/2 Marti	1	Scôt. c. † și Mii Macavei	14	Eusebie	♏	4.53	7.15
1/2 Merc.	2	Aduc. mōștelor stului Stefan	15	(†) Inal. Marie	♏	4.54	7.13
1/2 Joi	3	CC. PP. Isachie, Dalmat Faust	16	Rochus	♏	4.56	7.11
1/2 Vin.	4	SS. 7 Coconi din Efes	17	Bertram	♏	4.57	7.09
1/2 Sãm.	5	M. Eusignie	18	Elena	♏	4.59	7.08

Dumineca a 10-a d. Rusali, Mateiu c. 17, v. 1—10: „În vremea aceea, a luat Iisus pre Petru și pre Iacov și pre Ioan . . .”; la utrenie Luca c. 9, v. 28—37; gl. 1.

1/2 Dum.	6	(†) Schimbarea la față	19	Ludovic	♏	5.00	7.06
1/2 Luni	7	C. M. Dometie	20	(†) Reg. Stefan	♏	5.01	7.04
1/2 Marti	8	Emilian märt. Ep. Chizicului	21	Rudolf	♏	5.03	7.03
1/2 Merc.	9	Ap. Matia	22	Timoteiu	♏	5.04	7.01
1/2 Joi	10	M. și Archid. Laurentie	23	Filip	♏	5.05	6.59
1/2 Vin.	11	M. și Archid. Euplu	24	Bartolomeiu	♏	5.07	6.57
1/2 Sãm.	12	Mii Fotie și Antichit	25	Ludovic	♏	5.08	6.55

Dumineca a 11-a după Rusali, Mateiu c. 18, v. 23—35: „Dis-a Domnul pilda acēsta: Asemenatu-s'a împărăția ceriurilor . . .”; ev. inv. 11; gl. 2.

1/2 Dum.	13	C. P. Maccim mărturisit.	26	Zefirin	♏	5.09	6.53
1/2 Luni	14	Pr. Michea	27	Iosif Calas	♏	5.11	6.51
1/2 Marti	15	(†) Adorm. Născăt. de Ddeu	28	Augustin	♏	5.12	6.49
1/2 Merc.	16	Ad. icōnei Dlui; M. Diomid	29	Tăer. c. s. Ioan	♏	5.13	6.47
1/2 Joi	17	M. Miron	30	Rosa	♏	5.15	6.45
1/2 Vin.	18	Mii Flor și Lavru	31	Raimund	♏	5.17	6.43
1/2 Sãm.	19	M. Andreiu Stratilat	1	Sept. Egidiu	♏	5.18	6.42

Dumineca a 12-a d. Rusali, Mateiu c. 19, v. 16—26; „În vremea aceea s'a apropiat cătră Iisus un tēnēr. . .”; ev. inv. 1; gl. 3.

1/2 Dum.	20	Pr. Samuil	2	Stefan	♏	5.19	6.40
1/2 Luni	21	Ap. Tadeu și Ma Vassa	3	Serafina	♏	5.21	6.38
1/2 Marti	22	M. Agatonie	4	Rosalia	♏	5.22	6.36
1/2 Merc.	23	M. Lup	5	Laurent	♏	5.23	6.33
1/2 Joi	24	M. Eutichie	6	Magnus	♏	5.25	6.31
1/2 Vin.	25	Înt. m. aplor Vartol. și Tit	7	Regina	♏	5.26	6.29
1/2 Sãm.	26	Mii Adrian și Natalia	8	(†) Nasc. Mar.	♏	5.28	6.27

Dumineca a 13-a d. Rusali, Mateiu c. 21, v. 33—42: „Dis-a Domnul pilda acēsta: Un om era stēpân al casei . . .”; ev. inv. 2; gl. 4.

1/2 Dum.	27	C. P. Pimen	9	Gorgonie	♏	5.29	6.25
1/2 Luni	28	C. P. Moisi Arapul	10	Nicolae Tol.	♏	5.30	6.23
1/2 Marti	29	(†) Tăerea captului s. Ioan	11	Protus	♏	5.32	6.21
1/2 Merc.	30	Alex., Ioan, Pavel Patr. Com.	12	Macedoniu	♏	5.33	6.19
1/2 Joi	31	Brăul Précuratei Mariei	13	Matern	♏	5.34	6.17

11:25 85:
15
15

August

Povețe economice:

Urmădă cu oculatul. Sapă în jurul pomilor mai tineri. Sămână sălătă erna-
tică. Adună sămânțele de legumi cöpte acuma, le curătesce și acață în cuiu,
punându-le în săculețe. Seceră ovėsul, ce-l mai ai. Sămână rapița. De veđi albinele;
că prea mult șed pe afară, e semn, că n'au ce se lucre. Ridică cosnițele punend
sub ele nisce bucăți de scânduri potrivite. Stupii fără matcă se împreună cu alții
mai slabi. Urmădă cu plivitul viei. Uscă pöme și fasole pentru ernală. Altoii oculați,
veđend că nu s'aũ prins, trebuiesc din nou oculați. Proptesce pomii prea încărcăți și
răresce pömele prea dese, ca să se pötă cöce. Ară pentru tomnă și pe la capëtul
lunei poți și sămăna. Adună simburi de töte pömele.

Prevestirea timpului.

1 până la 5 bine și plöie, 6 mestecat, 7—22 bine, 23—24 nourălă, 25—29
bine, 30, 31 nor și cöfă.

Notițe:

Revista bisericească „Memoria Preotului amiel VII”
nr. 16. 1898 București.

Anton Bocu (Off. Habesberger)
Semnat în 843/4

9/10

450

no.
140

6.1/2
26.

Septembre,

are 30 zile

Ziua are 12 și noaptea 12 ore

Răpciune.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n)	Zodia	Sorele resare apune
1 Vin.	1 (†)	C. P. Simeon stêlnicul	14	Înălț. Crucii	♏	5.36 6.15
2 Săm.	2	M. Mamant și Ioan Pust.	15	Nicomed	♏	5.37 6.13

Duminea a 14-a d. Rusalii, Mateiu c. 22, v. 1-14: „Dis'a Domnul pilda acesta: Asămênatus-a împărăția ceriului omului împărat...”; ev. inv. 3; gl. 5.

1 Dum.	3	M. Antim Ep. Nicomidiei	16	Ludmila	♏	5.38 6.11
2 Luni	4	M. Vavila și Moisi Pr.	17	Hildegard	♏	5.40 6.09
3 Marți	5	Pr. Zacharia	18	Toma Ap.	♏	5.41 6.07
4 Merc.	6	Minun. Archang. Mihail	19	Ianuarie	♏	5.42 6.04
5 Joi	7	M. Sozont	20	Eustachiu	♏	5.44 6.02
6 Vin.	8 (†)	Născerea Născ. de Ddeu	21	Mateiu ev.	♏	5.46 6.00
7 Săm.	9 (†)	SS. Părinți Ioachim și Ana	22	Maurițiu	♏	5.47 5.58

Duminea a 15-a d. Rusalii, înaintea Înălțării s. Cruci, Ioan c. 3, v. 13-17: „Dis'a Domnul: Nimenea nu s'a suit în ceru...”; ev. inv. 4; gl. 6.

1 Dum.	10	Mle Minodora, Mitrodora, Nimfodora	23	Tecla	♏	5.48 5.56
2 Luni	11	Ca Teodora	24	Rupert	♏	5.50 5.54
3 Marți	12	M. Autonom	25	Cleofa	♏	5.51 5.52
4 Merc.	13	M. Cornelie Sutașul	26	Ciprian	♏	5.53 5.50
5 Joi	14 (†)	Înălțarea cinstitei Cruci	27	Cosma și Dam.	♏	5.54 5.47
6 Vin.	15	M. M. Nichita	28	Vencisl. reg.	♏	5.56 5.45
7 Săm.	16	M. Mă Eufemia	29	Michail Arhan.	♏	5.57 5.43

Duminea a 16-a d. Rusalii, Marcu c. 8, v. 34 — c. 9, v. 1: „Dis'a Domnul: ceta ce voescce să vină după mine, să se lăpede de sine...”; ev. inv. 5; gl. 7.

1 Dum.	17	M. Mă Sofia și ficele ei	30	Jeronim	♏	5.58 5.41
2 Luni	18	C. P. Eumenie făc. d. min. D	1	Oct. Remigiu	♏	6.00 5.39
3 Marți	19	Mii Trofim, Savatie, Dorimedont	2	Leodegar	♏	6.01 5.37
4 Merc.	20	M. Eustatie și fii săi	3	Candid	♏	6.02 5.35
5 Joi	21	Ap. Codrat din Magnisia	4	Francisc Ser.	♏	6.04 5.33
6 Vin.	22	M. Foca făcăt. de minuni	5	Placid	♏	6.05 5.31
7 Săm.	23 (†)	Zăm. S. Ioan Botezăt.	6	Bruno	♏	6.06 5.29

Duminea a 17-a d. Rusalii, Luca c. 5, v. 1-11: „În vremea aceea sta Isus lângă mare...”; ev. inv. 6; gl. 8.

1 Dum.	24	M. Tecla	7	Iustina	♏	6.08 5.27
2 Luni	25	C. mă Eufrosina d. Alex. P	8	Brigita	♏	6.10 5.25
3 Marți	26 (†)	Adorm. S. Ioan Ev.	9	Dionisie	♏	6.11 5.23
4 Merc.	27	M. Calistrat	10	Francisc Bor.	♏	6.12 5.21
5 Joi	28	C. P. Chariton mărtur.	11	Nicasiu	♏	6.14 5.19
6 Vin.	29	C. P. Chiriac Sihastrul	12	Maximilian	♏	6.16 5.17
7 Săm.	30	M. Grigorie Aep. Armeniei	13	Coloman	♏	6.18 5.15

Septembre

Povește economice:

În luna acesta se începe culesul pomelor. Soiurile ernalice se culeg cu mâna și se împărțesc în clase după mărime și frumsețe, se aibă un preț mai bun. Înainte de a-le așeza în pivniță se întind la soare, ca să se umezească din ele. — Fă gropile pentru altoii, ce voiesci a-i sădi mai târziu în toamnă. Răresce frunza de pe pomii pitici și cei puși în șir des, ca razele soarelui să-i poată străbate. Sămână bucate tomatice. Nu fi sgârcit la sămănat, că te ve-i căi la secerat. Pe la capătul lunci să ia mierea dela stupi. De sunt încă flori, nu te grăbi, ca albinele să poată încă aduna. Livețile prăjite de arșița soarelui, pe unde veți c'a secat colțul erbii, le sămână cu sământă de erbă și flori de fân.

Prevestirea timpului:

1 până la 5 bine, 6 nor, 7 ploie, 8—14 bine, 15—16 ploie, 17 bine, 18 frig, până la 24 bine, 25, 26 ploie, 27 bine, 28 vânt, 29, 30 ploie.

6 october anti 10 off adant 5 + 5 = 10

Notițe:

lac - 1 koron - scante de agin -
10 eu / 10 neli / 10 eu /
2/2

Octombrie.

are 31 zile

Ziua are 11 și noaptea 13 ore

Brumărel.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele resare apune
-----------------	-------	--	-------	---------------------------------------	-------	------------------------

Duminea a 18-a d. Rusali, Luca c. 6, v. 31-38: „Dis-a Domnul: precum voiți să ve face
voue 6menii...”; ev. inv. 7; gl. 1.

1/ Dum.	1	Ap. Anania, C.P. Roman cânt.	14	Calistus		6.19 5.13
2/ Luni	2	M. Ciprian; Ma Iustina fec.	15	Teresia		6.20 5.11
3/ Marți	3	M. Dionisie Areopagitul	16	Gallus		6.22 5.09
4/ Merc.	4	P. Ieroteiu Ep. Atenei	17	Hedvig		6.23 5.07
5/ Joi	5	Ma Charitina	18	Luca ev.		6.25 5.05
6/ Vin.	6	(†) Ap. Toma	19	Petru d. Alc.		6.27 5.04
7/ Săm.	7	Mii Serghie și Vach	20	Felician		6.28 5.02

Dum. a 19-a d. Rusali, a s. Păr. Luca c. 7, v. 11-16: „In vremea aceea mergea Iisus într-o
cetate...”; Ioan c. 17, 1-13: „In vremea aceea ridicând Iisus ochii săi la ceru”; ev. inv. 8; gl. 2.

1/ Dum.	8	Ca maică Pelaghia	21	Ursula		6.29 5.00
2/ Luni	9	(†) Ap. Iacob și C. P. Andronic	22	Cordula		6.31 4.58
3/ Marți	10	Mii Eulampie și Eulampia	23	Ioan Cap.		6.33 4.56
4/ Merc.	11	(†) Ap. Filip; C. Teofan măr.	24	Rafail Arhan.		6.34 4.54
5/ Joi	12	Mii Prov, Tarah, Andronic	25	Chrisant		6.35 4.52
6/ Vin.	13	Mii Carp și Papil	26	Amand		6.37 4.51
7/ Săm.	14	(†) Cuv. Paraschiva	27	Frument		6.38 4.49

Duminea a 20-a d. Rusali, Luca c. 8, v. 5-15: „Dis-a Domnul pilda acesta: „Bara semēnă-
toriul...”; ev. inv. 9; gl. 3.

1/ Dum.	15	C. M. Lucian	28	Sim. și Iuda		6.40 4.47
2/ Luni	16	M. Loghin Sutașul	29	Narcis		6.42 4.45
3/ Marți	17	Pr. Osie; C. M. Andreiu Crit.	30	Claudie		6.44 4.44
4/ Merc.	18	Ap. și Ev. Luca	31	Wolfgang		6.45 4.42
5/ Joi	19	Pr. Ioil și M. Var	1	Nov. (†) Toți Sf.		6.46 4.40
6/ Vin.	20	M. M. Artemie	2	Pomen. reșos.		6.48 4.38
7/ Săm.	21	C. M. Ilarion cel mare	3	Hubert		6.49 4.37

Duminea a 21-a d. Rusali, Luca c. 8, v. 26-39: „In vremea aceea venit-a Iisus cu corabia...”;
ev. inv. 10; gl. 4.

1/ Dum.	22	P. Averchie Ep. Ieropolei	4	Carol Bor.		6.51 4.36
2/ Luni	23	Ap. Iacob frat. Domnului	5	Emeric		6.53 4.35
3/ Marți	24	M. Mă Areta	6	Leonard		6.54 4.33
4/ Merc.	25	Mii Notarie, Marcian, Martirie	7	Engelbert		6.56 4.32
5/ Joi	26	(†) M. M. Dimitrie	8	Gottfried		6.57 4.30
6/ Vin.	27	M. Nestor	9	Teodor		6.59 4.29
7/ Săm.	28	Mii Terentie și Neonila	10	Andreiu		7.00 4.27

Duminea a 22-a după Rusali, Luca c. 8, v. 41-56: „In vremea aceea venit-a un om cătră
Iisus...”; ev. inv. 11; gl. 5.

1/ Dum.	29	Ma Anastasia; C. P. Avramie	11	Martin		7.02 4.26
2/ Luni	30	Mii Zinovie și Zinovia sora sa	12	Cunibert		7.04 4.25
3/ Marți	31	Ap. Stachie, Amplie, Narcis	13	Stanislau		7.05 4.24

Ytous bicevici (Maur) are.

*Alexandru Raschin preot. Biserica
Törös.*

Octomvrie

Povește economice.

Culesul pómelor ține încă. Grijesce, nu cumva să le aduni pe timp ploios și nici dimineața înainte de a se fi luat apa de pe ele, că putrezesc. Straturile din cari s'au scos legumile, trebuiesc săpate din nou, ca peste ernală să degereze. Resădesce în straturi bine lucrate sălata ernalică. Culege cucuruzul. Cartofii și napii de nutreț se sapă pe timp uscat, — se curățesc de rădăcinile mai subțiri și se pun să se sbicescă înainte de a se așeza în pivniță ori grăpă. Imdată ce am gatat cu săpatul se ară numai decât pământul menit a se sēmēna de cu primăvară gerul și frigul de peste earnă îl îmbunătățesce. Când e la culesul viilor, strugurii trebuiesc clasificați după cum sunt, unii putrezi alții copti. Numai așa putem face bani cum se cuvine, dacă producem mai multe feliuri de vin.

Prevestirea timpului.

1 neauă, 2, 3 noaptea frig. 4, 5 bine, 6 neauă, 7, 8 vifor și vânt, 9—15 bine și plôie, 16—21 bine și cald, 22 moină și cēță, 23 până la 30 ger și cēță.

Foia Societății Romănilor n° I 1874.

*Unirea n° 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 35, 36, 37, —
1872*

Notițe:

*Unirea Bisericii române din Ungaria și
Transilvania, dară mai ales din părțile ba-
nățiene ale diocesei Hagonului. —*

Unirea 1874. n° 26, 27, 28, 29, 30, —

*Biserica română și Unirea din Bănat în par-
tea I a veacului al XVII^a.*

Unirea 1876. n° 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17. —
*Relațiunile Administrative și Ecclesiastice ale Ro-
manilor între veacul XIII—XVI;*

Unirea 1877. n° 15, 16, 18, 21, 24, 29, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 43, 44,

*Relațiunile ecclesiastice ale Românilor din Ungaria
și Transilvania în veacul al XV^a.*

Novembre,

are 30 zile

Diuz are 10 și noptea 14 ore

Brumariu.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele resare apune
1 Merc.		1 SS. f. de arg. Cosma și Dam.	14	Venerand		7.06 4.22
2 Joi		2 Mii Achindin, Pigasie	15	Leopold		7.08 4.21
3 Vin.		3 Mii Acheptima, Aitala, Iosif	16	Otmar		7.10 4.20
4 Săm.		4 C. Ionichie; Mii Nicandru, Ermen	17	Grigorie Teol.		7.11 4.19

Dumineca a 23-a d. Rusalii, Luca c. 16, v. 19-31: „Dis-a Domnul pilda acēsta: Era un om
ōrecare bogat...”; ev. inv. 1; gl. 6.

1 Dum.		5 Mii Galaction și Epistimia soția sa	18	Odo		7.13 4.18
2 Luni		6 P. Pavel märt. Patr. Const.	19	Elisabeta		7.14 4.17
3 Märti		7 SS. 33 Martiri și C. Lazar	20	Felix		7.15 4.16
4 Merc.		8 (†) Arch. Michail și Gavril	21	Într. in biser.		7.17 4.15
5 Joi		9 Mii Onisifor, Porfirie; Ca Matrona	22	Cecilia		7.19 4.14
6 Vin.		10 Ap. Erast și Olimp; M. Orest	23	Clement		7.20 4.13
7 Săm.		11 Mii Mina, Victor și Vichentie	24	Ioan		7.21 4.12

Dumineca a 24-a d. Rusalii, Luca c. 20 v. 25-37: „In vremea acēa, venit-a un legiulec in
Iisus;” ev. inv. 2; gl. 7.

1 Dum.		12 P. Ioan milōs.; C. P. Nil	25	Ecatarina		7.23 4.11
2 Luni		13 (†) P. Ioan gură de aur	26	Conrad		7.24 4.10
3 Märti		14 (†) Ap. Filip	27	Virgil		7.25 4.10
4 Merc.		15 Mii Gurie, Samona și Aviv	28	Sosten		7.27 4.09
5 Joi		16 (†) Ap. și Ev. Mateiu	29	Saturnin		7.28 4.08
6 Vin.		17 P. Grigorie Ep. Neocesariei	30	Andreu ap.		7.29 4.07
7 Săm.		18 Mii Platon și Roman	1	Dec. Natalia		7.31 4.07

Dumineca a 25-a d. Rusalii, Luca c. 12, v. 16-21: „Dis-a Domnul pilda acēsta: Unul om bogat
i-a rodit țaripa...”; ev. inv. 3; gl. 8.

1 Dum.		19 Pr. Avdiē și M. Varlaam	2	Bibiana		7.32 4.07
2 Luni		20 P. Proclu Aep. Cons.; Grig. Dec.	3	Francisc Xav.		7.33 4.07
3 Märti		21 (†) Întrarea in biserica	4	(†) Barbara		7.34 4.06
4 Merc.		22 Ap. Filimon	5	Sava		7.35 4.05
5 Joi		23 P. Amfilochie Ep. Iconiei	6	(†) S. Nicolae		7.37 4.05
6 Vin.		24 Mii Climent și Petru	7	Ambrosie		7.38 4.05
7 Săm.		25 M Mă Ecatarina; M M. Mercurie	8	(†) Zam. Nasc.		7.39 4.05

Dumineca a 26-a d. Rusalii, Luca c. 18, v. 18-27: „In vremea acēa un om ōrecarele s'a
apropiat...”; ev. inv. 4; gl. 1.

1 Dum.		26 CC. PP. Alimpie și Nicon	9	Leocadia		7.40 4.05
2 Luni		27 M M. Iacob Persul	10	Iudita		7.41 4.05
3 Märti		28 C. P. Stefan c. nou; M. Irinarh	11	Damasus		7.42 4.05
4 Merc.		29 Mii Paramon și Filumen	12	Maxentie		7.43 4.05
5 Joi		30 (†) Ap. Andrei	13	Lucia		7.44 4.05

152
142
Novembre

Povește economice.

Când timpul este frumos, mai poți sădi pomi. Sapă gropi pentru pomișorii, ce voesci ai sădi în primăvară. Curățesce ouele de omidă. Apără altoii mai tineri în contra epurilor. Spoiesce trunchiul pomilor cu următorea materie: zamă de var, balegă de vită și sânge amestecă-le tôte împreună. În grădina de legumi lucrările trebuesc terminate. În jurul pomilor se pune gunoiu putred și se întrupază pământului. — La fertul mustului trebue să fim luători de sémă, ca să nu se întemple nici prea redepe dar nici prea încet. În cazul dintăiu acoperim butea cu o haină de lână, în cel din urmă o stropim cu apă rece. Curățenia face foarte mult. Buțile se le ținem tot pline. Pόμεle ce dau spre putre-đire trebuesc delăturate. — Frunțele picate se adună și se pun grămadă, amestecându-se cu gunoiu ori pământ. Din ele se face un gunoiu foarte bun.

Prevestirea timpului.

1 până la 4 frig, nor și cefă, 5—8 mai cald, 9—13 vânt și ger uscat, 14 mai cald, nỏptea ncuă, 15—22 tot frig, 23, 24 nor și vânt, 25 ncuă, 26 furtună cu vânt, 27, 28 ncuă și vânt, 29, 30 senin.

Filipp Kurstein & Apoteker & Heil Leopol gase
phankengasse
vieu

verzurte
abfuhrme

Notițe:

Apoteker sum heil georgii
vieu

pelen
1888
blor pelen
15 Quinte
26 Kn
labada uol
2

Apoteker Gheorgii Kurstein
V vimer gase-lee
833

Győrffy Karoly

Angelan Jon A 89, Fayet

Economia agriculturati - 24 50.

Leges comunali - 40

Ursura - 15.

Penturilor - 14.

2 Cronica Ungarica

3/19

Decembre,

are 31 zile

Ziua are 9 și noaptea 15 ore

Andrea.

Dilele sept.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)	Datul	Numele sfinților Cal. Grigor. (n.)	Zodia	Sorele resare apune
12 Vin.	1	Pr. Naum și Filaret îndur.	14	Spiridon	♏	7.45 4.05
6 Săm.	2	Pr. Avacum	15	Celian	♏	7.46 4.05

Duminea a 27-a d. Rusalii, Luca c. 18, v. 35-43: „În vremea aceea a fost când s'a apropiat...”;
ev. inv. 5; gl. 2.

6 Dum.	3	Pr. Sofonie	16	Adelaida	♏	7.47 4.05
3 Luni	4	(†) Ma Varvara; C. P. Ioan Dam.	17	Lazar	♏	7.47 4.05
6 Marți	5	C. P. Sava	18	Gratian	♏	7.48 4.05
3 Merc.	6	(†) Păr. Nicolae	19	Nemesiu	♏	7.49 4.06
6 Joi	7	P. Ambrosie Ep. Mediolanul.	20	Liberat	♏	7.49 4.06
3 Vin.	8	C. P. Patapie	21	Toma	♏	7.49 4.07
6 Săm.	9	Zămislirea S. Anei	22	Dimitrie	♏	7.49 4.07

Duminea a 28-a d. Rusalii, Luca c. 13, v. 10-17: „În vremea aceea învăța Iisus...”;
inv. 6; gl. 3.

3 Dum.	10	Mii Mina, Ermogen, Eugraf	23	Victoria	♏	7.50 4.08
6 Luni	11	C. P. Dănilă Salpnicul	24	Adam și Eva	♏	7.51 4.09
3 Marți	12	(†) P. Spiridon	25	(†) Nasc. Dîl	♏	7.51 4.09
6 Merc.	13	Mii Axentie, Eugenia, Orest; Ma Lucia	26	(†) Stefan	♏	7.51 4.09
3 Joi	14	Mii Tirs, Calinic, Filimon, Apolonie	27	Ioan ev.	♏	7.52 4.10
6 Vin.	15	M. Elefterie; P. Pavel d. Lat.	28	Pruncii Devin.	♏	7.52 4.11
3 Săm.	16	Pr. Agheu	29	Toma	♏	7.53 4.12

Duminea a 29-a d. Rusalii a Strămoșilor, Luca c. 14, v. 16-24: „Dis-a Domnul pilda acesta:
Un om ôcreare a făcut cină...”; ev. inv. 7; gl. 4.

132 3 Dum.	17	Pr. Dami și cei 3 coconi	30	David	♏	7.53 4.13
6 Luni	18	M. Sebastian; R. Modest Aep.	31	Silvestru	♏	7.53 4.14
3 Marți	19	M. Bonifacie	1 Ian. 1901		♏	7.53 4.15
6 Merc.	20	M. Ignatie	2	Macarie	♏	7.52 4.16
3 Joi	21	Ma Iuliana	3	Genoveva	♏	7.52 4.17
6 Vin.	22	M. Ma Anastasia	4	Titu	♏	7.52 4.18
3 Săm.	23	Sânții 10 Martiri din Crit	5	Telesfor	♏	7.52 4.19

Duminea înainte de Nascerea Domnului, Mateiu c. 1, v. 1-25: „Cartea neamului lui Iisus...”;
ev. inv. 8; gl. 5.

3 Dum.	24	C. Ma Eugenia	6	(†) Cei trei regi	♏	7.52 4.20
6 Luni	25	(†) Nascerea Domnului	7	Valentin	♏	7.52 4.21
3 Marți	26	(†) Sobor. Preac. M. Eutimie	8	Severin	♏	7.51 4.22
6 Merc.	27	(†) Arch. Stefan	9	Iulian	♏	7.51 4.24
3 Joi	28	SS. 20 mii Mi arși în Nicomid.	10	Pavel pust.	♏	7.50 4.25
6 Vin.	29	SS. 14 mii pruncuși de Irod	11	Higin	♏	7.50 4.26
3 Săm.	30	Ma Anisia; C. Zotie Prootul	12	Ernest	♏	7.50 4.28

Duminea după Nascerea Domnului, Mateiu c. 2, v. 13-23: „Era după ce s'a dus magii...”;
ev. inv. 9; gl. 6.

3 Dum.	31	C. maică Melania Romana	13	Ilarie	♏	7.49 4.29
--------	----	-------------------------	----	--------	---	-----------

1894.

Decembre

Povețe economice.

Pivnița de muceșese câte ceva în ea, trebuie afumată cu pîtră pucioasă și aerisată din când în când. Sălata și alte legumi, dacă e neună puțină, se acopere cu frunze ori cu cotori de buruien. — Enea, nu e ca omul să se lenevescă, ci ea să odihnescă după munca cea grea de peste an. Vitele trebuiesc ținute în curățenia deosebită și sarea să nu le-o tragem. Să se care gunoii. Când gerul e mare, ferestrele pivnițelor să se infunde. Grajdurile să fie căldurose, căci atunci vitele mănâncă mai puțin. Pléva se opăresce și astfel cu năpi de nutreț ori cartofi se dă la vite. În chipul acesta se cruță nutrețul. La finea anului încheie socotelile de pe anul trecut, ca să ști cum stai cu răsplata muncii tale și cu venitele și cheltuelile casei. Cumpără-ți calendariu pe anul viitoriu, căci casa fără Calendariu e întreg anul fără îndreptariu.

Four Pineto' = 14x.

Prevestirea timpului:

1 până la 4 ger, 5, 6 nor și plecat spre plöie, 7—10 nor și cétă, 11—12 moină, 13 vânt, 14 15 plöie cu neună, 18 până la 23 ger și vânt, 24, 25 neună, 26, 27 nor, 28, 29 moină, 30, 31 ger.

*Calendariu
Fiskut. Informații 3.40.
Octobre. Noite. 6 —
Tipic 3 —*

*Fișite - Carte de suflet Carte Tălmăș
Aghionari 2 Volume Mănuș
St. Petru Maria Carte scote
copie*

Fororan Revoluția lui Tudor.

*Suntar Haakrosch, Granman, der Einfall der Mo-
yaler in Mitteleuropa Indoubt 1893*

Dumitrescu Mareș Istoricul a 40 de seceraci în

România. Dec 1894.

Dr. O. Dobler Istoria Arheologiei. Dec 1894

*Opera, Casarea Șușba Spitalului. Spicidari Dec 1895.
Principii de Muzică Bisericească Dec 1894*

Regentul anului 1900.

Regentul anului 1900 este planeta Mercur, dintre toate planetele Mercur stă mai aproape de soare, pe carele îl încungiură în 88 de zile, în care timp se întorce odată împrejurul osiei sale. Diametrul acestei planete face 4800 kilometri. Pentru că stă mai aproape de soare, numai rar se poate bine observa.

Cele patru anotimpuri.

Primăvara se începe în 8 Martie la 2 ore 44 min. dimineața.

Vara se începe în 8 Iunie la 10 ore 45 min. sara.

Tomna se începe în 10 Septembrie la 1 ora 25 min. după amiaza.

Iarna se începe în 9 Decembrie la 7 ore 47 minute înainte de amiaza.

Intunecimi de soare și de lună.

În anul 1900 vor fi două intunecimi de soare și una de lună, dintre cari în părțile noastre se va vedea numai întâia intunecime de soare.

I. Intunecimea întâia totală de soare se va întâmpla în 15 Maiu. Ea începe la 1 ora 18 min. după amiaza, la 2 ore 20 min. după amiaza e intunecimea totală, care se sfârșește la 5 ore 39 minute sara; la 6 ore 41 min. sara se sfârșește intunecimea.

Acastă intunecime se va vedea în America de nord și cea de mijloc, în jumătatea nordică a oceanului atlantic, în părțile învecinate ale mării înghețate nordice, în nordvestul Africei, în Europa și în Asia vestică. În părțile noastre se va vedea numai o intunecime parțială.

II. A doua intunecime de soare este inelară și se va întâmpla în 9 Novembre. Ea începe la 5 ore 25 min. dimineața, la 6 ore 30 min. ea este inelară, carea sfârșește la 10 ore 21 min. înainte de amiaza; la 11 ore 25 min. sfârșește intunecimea.

Acastă intunecime se va vedea în jumătatea sudică a Africei, în Oceanul indic, în Australia și pe insulele Sunda.

III. Intunecime parțială de lună se va întâmpla în 31 Maiu. Ea începe la 4 ore 29 min. dimineața și sfârșește la 4 ore 36 min.

Acastă intunecime neînsemnată și de scurtă durată se va vedea în vestul Europei, în partea vestică a Africei, în oceanul atlantic, în America cu excepțiunea părții nordvestice, în partea sudvestică a marelui ocean și în părțile sudpolare.

Genealogia

Casei domnitore Austriace

Împăratul și Regele Austro-Ungariei:

Francisc Iosif I. Împărat al Austriei, Rege al Ungariei, Boemiei scl. scl. s'a născut la Schönbrunn în 6/18 August 1830; după abdicarea de tron a unchiului său, Împăratului Ferdinand I. și renunțarea la tron a tatălui său, arhiducelui Francisc Carol, se înalță pe tron în 20 Novembre (2 Decembre) 1848.

Soția:

Elisaveta, (Eugenia, Amalia), fiica ducelui din Bavaria Macs, damă a ordinului cu crucea stelată scl.: s'a născut în 14 Decembre 1837 și s'a căsătorit în 24 Aprilie 1854, s'a încoronat ca regină a Ungariei în 27 Maiu (8 Iunie) 1867. Răposată în 29 August (10 Septembrie) 1898 în Geneva.

Pruncii:

1. **Sofia** (Maria, Iosefa, Dorotea, Friderica). născută în 5 Martiu 1855 și răposată la Buda în 29 Maiu 1857.

2. **Gisela** (Ludovica, Maria), născută în 30 Iunie (12 Iulie) 1856; căsătorită în 8 Martie (20 Aprilie) 1873 cu **Leopold** principele de Bavaria.

3. **Rudolf** (Francisc, Carol, Iosif). principele de corună și clironom al tronului, principe reg. de Ungaria și Boemia scl. arhiduce de Austria, cavalier al velerului de aur, născut în Laxenburg în 9/21 August 1858, răposat în 18/30 Ianuarie 1889. Fost căsătorit cu:

Stefania princesa de Belgia, în 28 Aprilie (10 Maiu) 1881.

4. **Maria** (Valeria), născută la Buda în 10/22 Aprilie 1868, căsătorită la Ischl, în 19/31 Iulie 1890 cu arhiducele **Francisc Salvator**.

Nepotă:

Elisaveta (Maria Henriete Stefania Gisela), arhiducesă, fiica Alteței Sale răposatului Principe de corună **Rudolf**, născută în Laxenburg în 21 August 1883.

Frații Maiestății Sale:

1. **Macsimilian I.** (Ferdinand), împăratul Mexicului, născut în 6 Iulie 1832, răposat în 19 Iunie 1867, a fost căsătorit cu:

Charlotte (Maria Amalia), fiica răposatului rege **Leopold I.** al Belgiei, născută în 7 Iunie 1840 văduvă din 19 Iunie 1867.

2. **Carol Ludovic** (Iosif Maria), Arhiduce de Austria, cavalier al velerului de aur etc. etc. născut în 18/30 Iulie 1833. răposat la 19 Mai 1896, căsătorit cu:

Maria Teresia de immaculata Conceptione (Bartolomea dos Andos) Infantă de Portugal, născută în 12/24 August 1855, s'a căsătorit în 23 Iulie 1873.

3. **Ludovic Victor** (Iosif Antoniu), Arhiduce de Austria, cavalier al velerului de aur etc. născut în 3/15 Maiu 1842.

Părinții Maiestății Sale

Francisc Carol (Iosif), Archiduce de Austria, cavalier al velerului de aur etc. etc. născut în 7 Decembre 1802, răposat în 8 Martie 1878. A fost căsătorit cu:

Sofia (Friderica Dorotea), fca răposatului rege al Bavariei Măcsimilian, născută în 27 Ianuarie 1805, răposată în 28 Maiu 1872.

Unchiul Maiestății Sale:

Maiestatea Sa Împăratul Ferdinand I. născut în 19 Aprile 1793; ajuns pe tron în 2 Martie 1835, abdis în 2 Decembre 1848, răposat în 29 Iunie 1875. A fost căsătorit cu:

Maria Ana (Carolina Pia), fca răposatului rege al Sardiniei Victor Emanuil I., născută în 19 Septembrie 1803, răposată în 4 Maiu 1884.

Belgia. Rege: **Leopold II.** născut în 28 Martie (9 Aprile) 1835.

Britania. Regina: **Victoria I.** născută în 12 Maiu 1819.

Bulgaria. Principe: **Ferdinand I.** (principe de Coburg), născ. în 26 Februarie 1861, ales în 7 Iuliu 1887.

Danemarca. Rege: **Cristian IX.**, născut în 8 Aprile 1818.

Francia. Presidentul republicei: **Loubet**, născut în 31 Decembre 1838.

Germania (Prusia). Împărat (rege): **Wilhelm II.**, născ. 27. Ianuarie 1859.

Grecia. Rege: **George I.**, născut în 12/24 Decembre 1845.

Italia. Rege: **Umberto I.**, născut în 2/14 Martie 1844.

Montenegro. Principe: **Nicolae I.**, născut în 7 Octobree 1841; domnesce din 14 August 1860.

Olanda. Regina: **Wilhelmina** născută în 31 August 1880. Regentă: regina-mamă **Ema**.

Portugalia. Rege: **Don Carlos**, născut în 16/28 Septembrie 1863.

Romania. Rege: **Carol I.** (de Hohenzollern-Sigmaringen), născut în 8/20 Aprile 1839; domnesce dela 10 Maiu 1867; căsătorit cu **Elisaveta** principesa de Wied născută la 5/17 Decembre 1843. Principele moștenitoriu: **Ferdinand**, născut la 12 August 1865, căsătorit cu **Măria** principesa de Edinburg.

Rusia. Împărat: **Nicolae II.**, născut în 6 Maiu 1868.

Serbia. Rege: **Alexandru Obrenovici I.**, născut în 2/14 Aug. 1876.

Spania. Rege: **Alfons XIII.**, născut în 5/17 Maiu 1886. Regentă: regina-mamă **Christina**.

Svedia și Norvegia. Rege: **Oscar II.**, născut în 9/21 Ianuarie 1829.

Turcia. Sultan: **Abdul Hamid**, născut în 22 Septembrie 1842.

Tabela taxelor de poștă și telegraf.

1. Serviciul de scrisori.

Cu serviciul de scrisori se expedizează epistolele (simple, recomandate, cu espres), carte postale (corespondențe), gazete (ziare), tipărituri (imprimare) și probe de marfă.

Epistolele pentru Austro-Ungaria și Germania, și corespondențele între România, Bosnia, Erțegovina, Sârbia, Montenegro și părțile marginase austro-ungare au următoarea tarify:

Pentru	Epistole			Carte postale			Mustre de marfă			Tipărituri și Hărți de comerț						Asignațiuni de bani		
	până la 20 gr.	până la 250 gr.	până la 500 gr.	nefr. mai mult cu simple	cu răspuns		până la 50 gr.	până la 250 gr.	până la 350 gr.	până la 10 gr.	până la 50 gr.	până la 150 gr.	până la 250 gr.	până la 500 gr.	până la 1000 gr.	Tacșă pentru recomandare	Bilet de retour-recepis	până la 10 fl.
	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.	cr.
Loco :	3	6	9	3	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	—
Ungaria	5	10	15	5	2	4	2	5	10	1	2	3	5	10	15	10	10	5 10 20 30 50
Austria	5	10	—	5	2	4	—	5	10	—	2	3	5	10	15	10	10	5 10 20 30 50
Bosnia și Erțegovina	5	10	—	5	2	4	—	5	10	—	2	3	5	10	15	10	10	
Pașalicul Novibazar	tot la 15 gr. 10 cr.				5	10	tot la 50 gr. 3 cr., mai puțin 5 cr.			tot la 50 gr. 3 cr.						10	10	până la 10 fl. 5 cr. porto, de la 10 fl. în sus 1/2 9/10 porto mai mult
Germania și Holandia	până la 15 gr. 5 cr. până la 250 gr. 10 cr.				2	4	tot la 250 gr. 5 cr.			până la 50 gr. 2 cr. " " 100 " 3 " " 250 " 5 " " 500 " 10 " " 1000 " 15 "						10	10	
Sârbia	tot la 15 gr. 5 cr.				2	4	tot la 50 gr. 2 cr., mai puțin 5 cr.			tot la 50 gr. 2 cr.						10	10	neadmisibile
România	tot la 15 gr. 10 cr.				5	10	tot la 50 gr. 3 cr., mai puțin 5 cr.			tot la 50 gr. 3 cr.						10	10	tot la câte 10 fl. 10 cr.
Comunicațiuni marginase	tot la 15 gr. 5 cr. (Limitrof)				2	4	tot la 50 gr. 3 cr., mai puțin 5 cr.											
Montenegro	tot la 15 gr. 7 cr.				4	8	tot la 50 gr. 2 cr., mai puțin 5 cr.			tot la 50 gr. 2 cr.						10	10	neadmisibile
Pentru toate celelalte țări străine	tot la 15 gr. 10 cr.				5	10	tot la 50 gr. 3 cr., mai puțin 5 cr.			tot la 50 gr. 3 cr.						10	10	tot la câte 10 fl. 10 cr.

2. Taxele telegrafice.

Locul destinațiunei	Tacsa de cuvânt	Cel puțin
Circulațiunea locală	1	20
Ungaria Austria Bosnia și Erțegovina Germania	3	30

Sistemul tacsei europene

Tacsa fundamentală 30 cr.

Țara destinațiunei	Tacsa de cuvânt	Țara destinațiunei	Tacsa de cuvânt
Algeria	13	Sârbia	3
Turcia asiatică	20	Turcia europeană	14
Belgia	11	Tripolis	61
Bulgaria	9	Tunis	13
Insulele Canari	44	Răspuns plătit (Rp) tacsa după cuvinte.	
Dania	11	Urgentă (D) tacsele întreprinse.	
Francia	8	Colaționată (TC) cu 1/4 de tacsa mai mult.	
Gibraltar	17	Avisarea primirei (ST) tacsa unei telegrame de 10 cuvinte.	
Grecia Eubocien Paros	21	Trimisul (ordonant) plătit (Xp).	
„ insula Corfu	13	Dacă stațiunea destinațiunei este oficiu telegrafic, se plătește în țară 15 cr., țăra de nu este oficiu telegrafic 40 cr. tacsa pentru trimis.	
„ celelalte părți	22	În circulațiunea europeană	
Luxemburg	11	1 cuvânt poate avea 15 litere sau 5 cifre.	
Malta	19	În circulațiunea afară de Europa	
Marocco	23	1 cuvânt 10 litere sau 3 cifre.	
Montenegro	4		
Țările de jos	11		
Britania	13		
Norveghia	16		
Italia confin.	4		
„ circul. gener.	8		
Rusia	12		
Portugalia	17		
România	6		
Senegal	86		
Spania	14		
Svizzera	4		
Svedia	12		

Tacsa unei *asignațiuni telegrafice* este tot aceea, ca și a unei *asignațiuni ordinare* pentru asemenea sumă, către carea se mai plătește tacsa telegrammei și tacsa de espres.

În pașalicul Novibazar nu se poate trimite *asignațiune telegrafică*.

Suma maximă pentru o *asignațiune* în străinătate este 200 fl.

Trimiteții *asignațiunei* poate pretinde încunoscințare despre plățirea sumei asiginate, pentru tacsa de 10 cr.

Cărți de corespondență provădute cu inserate sunt cu 1 cr. mai ieftine și se pot trimite ori și unde.

5 cr. tacsă pentru încassarea sumei și tacsă prescrisă pentru asignațiunea postală cu care se trimite acești bani. Declarația valorii acestor epistole nu este permisă.

În comunicațiunea internațională, în România, Italia, Svițera, Germania, Luxemburg, Belgia, Norvegia și Suedia se pot trimite epistole cu rambursă până la 500 franci=400 mărci=350 corone scandinave, adică 200 fl., prelângă taxele comunicațiunii interne.

Adresa este a se scrie totdeauna în limba franceză (pentru Germania și nemțesce), ér suma să se scrie în felul monetei din țera, pentru care este destinată rambursa.

Pentru trimiterea epistolelor cu bani și a pachetelor francate, se plătesce până la locul destinațiunii un porto unitar de greutate: până la $2\frac{1}{2}$ klgr. 40 cr., până la 5 klgr. 60 cr., de aci încolo după tot kgramul încă 8 cr. Dacă se declară și valoare: până la 50 fl.: 3 cr. până la 300 fl.: 6 cr., ér de aci încolo după fiecare 150 fl. încă 3 cr.

Scala I			Scala II			Scala III		
preste	până la	fl. cr.	preste	până la	fl. cr.	preste	până la	fl. cr.
	75 fl.	5		20 fl.	7		10 fl.	7
	150	10		40	13		20	13
	300	20		60	19		30	19
	450	30		100	32		50	32
	600	40		200	63		100	63
	750	50		300	94		150	94
	900	60		400	125		200	125
	1050	70		800	250		400	250
	1200	80		1200	375		600	375
	1350	90		1600	5		800	5
	1500	1		2000	6 25		1000	6 25
	3000	2		2400	7 50		1200	7 50
	4500	3		3200	10		1600	10
	6000	4		4000	12 50		2000	12 50
	7500	5		4800	15		2400	15
	9000	6		5600	17 50		2800	17 50
	10500	7		6400	20		3200	20
	12000	8		7200	22 50		3600	22 50
	13500	9		8000	25		4000	25

și așa mai departe dela câte 1500 fl. cu 1 fl. mai mult, resturi de sub 1500 fl. sunt a se lua drept sume pline.

Preste această sumă e a se solvi la scala II. dela câte 400 fl. și la scala III dela câte 200 fl. cu 1 fl. 25 cr. mai mult, luându-se resturile drept sume pline.

Observări: *Scala I.* Pentru cambii, assignațiuni dela neguțatori, obligațiuni, pentru împrumuturi dela casse pe 3 luni. *Scala II.* Pentru contracte, cuitanțe, obligațiuni și toate celelalte documente, ce nu aparțin după dispusecuni speciale la scala III. Sumele de sub 2 fl. sunt scutite de timbru. Conturi saldate sau nesaldate pentru trebuințe private sub 50 fl. 1 cr.; altcum 5 cr.; pentru trebuințe la oficii: cele saldate după scala II. *Scala III.* Pentru cestiuni de mobile, contracte de cumpărare, vîndare și de schimb, contracte de furniasare, câștiguri de loterie și contracte aleatorice; cuse de baie, contracte de servicii, împrumuturi sunătoare la purtători, contracte de acții pe mai mult de 10 ani ș. a.

Scala I.			Scala II.			Scala III.		
peste	până la	cor. fil.	peste	până la	cor. fil.	peste	până la	cor. fil.
	150 cor.	10		40 cor.	14		20 cor.	14
	300	20		80	26		40	26
	600	40		120	38		60	38
	900	60		200	64		100	64
	1200	80		400	126		200	126
	1500	1		600	188		300	188
	1800	120		800	250		400	250
	2100	140		1000	5		600	5
	2400	160		1600	7 50		800	7 50
	2700	180		2400	10		1200	10
	3000	2		3200	12 50		1600	12 50
	3300	4		4000	15		2000	15
	3600	6		4800	20		2400	20
	3900	8		5600	25		3200	25
	4200	10		6400	30		4000	30
	4500	12		7200	35		4800	35
	4800	14		8000	40		5600	40
	5100	16		8800	45		6400	45
	5400	18		9600	50		7200	50

și așa mai departe dela câte 3000 cor. cu 2 cor. mai mult, resturi de sub 3000 cor. sunt a se lua drept sume pline.

Preste această sumă e a se solvi la scala II. dela câte 800 cor. și la scala a III. dela câte 400 cor. cu 2 cor. 50 fil. mai mult, luându-se resturile drept sume pline.

Observări: *Scala I.* Pentru cambii, assignațiuni dela neguțatori, obligațiuni pentru împrumuturi dela casse pe 3 luni. *Scala II.* Pentru contracte, cuitanțe, obligațiuni și toate celelalte documente, ce nu aparțin după dispozițiuni speciale la scala III. Sumele de sub 4 cor. sunt scutite de timbru. Conturi saldate sau nesaldate pentru trebuințe private sub 100 cor. 2 fil.; altcum 10 fil.; pentru trebuințe la oficii: cele saldate după scala II. *Scala III.* Pentru cestiuni de mobile, contracte de cumpărare, vînzare și de schimb, contracte de furniasare, câștiguri de loterie și contracte aleatorice; cuse de baie, contracte de servicii, împrumuturi sunătoare la purtători, contracte de acții pe mai mult de 10 ani ș. a.

Din considerare la introducerea corónelor s'a compus tabela de sus despre timbre și în corónes.

Şematismul

bisericeii ortodoxe-orientale române din Ungaria şi Transilvania şi al diecesei Caransebeşului.

Metropolia

(Reşedinţa: Sibiiu)

I. Ierarhii metropoliei

Archiepiscop şi Metropolit:

Escelenţa Sa Înalt Preasânţitul Domn **Ioan Meţianu**, archiepiscop al Transilvaniei şi metropolit al Românilor gr. orien. din Ungaria şi Transilvania, cav. al ordului corônei de fer cl. 2., membru al casei magnaţilor.

Episcopii diecesani:

Pré Sântia Sa Domnul **Nicolae Popea**, episcopul Caransebeşului, membrul al casei magnaţilor, membru ordinariu al academiei rom., membru fundator al asociaţiunei trans., membru ordinariu al mai multor societăţi literare.

Présânţia Sa Domnul **Iosif Goldiş**, episcopul Aradului, membru al casei magnaţilor şi membru corespondent al Academiei române.

2. Sinodul episcopesc

Preşedintele: Archiepiscopul şi metropolitul.

Membrii: Episcopii diecesani.

Consiliari: Dignitarii metropolitani.

3. Dignitarii metropolitani

Dr. **Ilarion Puşcariu**, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc în Sibiiu.

Filaret Musta, archimandrit în Caransebeş.

Augustin Hamsea, archimandrit în Arad.

Diecesa Caransebeşului

Episcop diecesan :

Pré Sântitul Domn Episcop

Nicolae Popea

Pré Sântia Sa s'a născut în 17 Februarie 1826 în Satulung, lângă Braşov. A studiat în Braşov, Blaj şi Cluj, în care oraş din urmă a absolvat şi studiile juridice în anul 1846. Studiile teologice le-a absolvat în Viena, ca alumn al convicţului imperial în anii 1846—1848. După absolvarea studiilor a intrat în oficiu de stat funcţionând dela 1849—1856, şi anume în anii 1852—1856 ca actuar şi adiunct de judecătorie în Şomcuta-mare. În 1856 intrând la Episcopia din Sibiiu în clerul regulariu şi primind gradele ierarchice prescrise, după un an a fost înaintat de protosincel, şi apoi în 1871 de archimandrit. În acest interval a ocupat la Consistoriul din Sibiiu postul de secretariu, apoi de profesor de teologie, de asesor consistorial, érá în 1870 a fost denumit vicariu archiepiscopesc.

În 27 Martie 1889 a fost ales, în 20 Maiu a fost întărit, érá în 11 Iunie 1889 a fost chirotonit de Episcop al diecesei Caransebeşului, şi apoi în 2 Iuliu 1889 a avut loc întronisarea.

Pentru meritele sale căştigate pe terenul literariu Academia Română din Bucureşti a ales anul trecut 1899 pe P. S. Sa de membru ordinariu al său.

1. Deputații din diecesă Caransebeșului, la congresul național-bis. pe periodul 1897—99.

Deputați preoțesci :

1. În cerc. I Caransebeș: Filaret Musta, archimandrit în Caransebeș ;
2. în cerc. II Logoj: Dr. George Popoviciu, protopresbiter în Logoj ;
3. în cerc. III Făget: Sebastian Olariu, protopresbiter în Făget ;
4. în cerc. IV Jebel: Dr. Traian Badescu, presbiter, secretariu consistorial în Caransebeș ;
5. în cerc. V Ciacova: Ioan Pinciu, protopresbiter în Ciacova ;
6. în cerc. VI Vêrșet: Andreiu Ghidiu, protopresbiter în Caransebeș ;
7. în cerc. VII Petrovosalo: Trifon Miclea, protopresbiter în Satu-nou ;
8. în cerc. VIII Iam: Filip Adam, protopresbiter în Iam ;
9. în cerc. IX Oravița: Alexandru Popoviciu, propresbiter în Oravița ;
10. în cerc. X Mehadia: Mihail Popoviciu, protopresbiter în Orșova.

Deputați mirenesci :

1. în cerc. I Valeaboului: Dr. Petru Ionescu, profesor la institutul pedagogic în Caransebeș ;
2. în cerc. II Logoj: Dr. Alexandru de Mocsonyi, proprietariu mare în Birchiș ;
3. în cerc. III Făget: Titu Hațieg, avocat în Logoj ;
4. în cerc. IV Buziaș: Iuon Ionașiu, ases. ref. cons. în Caransebeș ;
5. în cerc. V Gilad: Traian Barzu, ases. ref. cons. în Caransebeș ;
6. în cerc. VI Vêrșet: Vladimir Spătariu adv. în Vêrșet ;
7. în cerc. VII Iam: Pentru Corcan, protopretore în Iam ;
8. în cerc. VIII Sasca-mont.: Coriolan Bredicean, adv. în Logoj ;
9. în cerc. IX Oravița-mont. Ilie Trăilă, adv. în Oravița-montană ;
10. în cerc. X Bogșa-mont.: Ioan Budințan, adv. în Bogșa-montană ;
11. în cerc. XI Caransebeș: Constantin Burdia, primariu orașanesc în Caransebeș ;
12. în cerc. XII Ohababistra: Teodor cav. de Seracin, locoteninte mareșal campestu ces. și reg. în retragere, Caransebeș.
13. în cerc. XIII Teregova: Patriciu Drăgălina, profesor diriginte la institutul pedagogic în Caransebeș ;
14. în cerc. XIV Domașnea: Ilie Curescu, locot. ces. și reg. în pensiune, președinte al Comunității de avere în Caransebeș ;
15. în cerc. XV. Mehadia: Vasile Ségêrcean, prim-forest. în Orșova ;
16. în cerc. XVI Prigor: Ioan Sêrbu, rigoros. în filosof. în Rudăria ;
17. în cerc. XVII Bozoviciu: George Bogoeviciu, esactor la fundațiunea „Gojdu“ în Budapesta ;
18. în cerc. XVIII Biserica-albă: Dr. Aurel Novac, avocat în Biserica-albă ;
19. în cercul XIX Alibunariu: Dr. Alexandru Birescu, avocat în Panciova ;
20. în cerc. XX Satul nou: Petru Tisu, avocat în Panciova.

2. Sinodul eparchial

Membrii aleși pe periodul 1897—1899.

- I. cercul Valeaboului: *Andrei Ghidiu*, protopresbiter în Caransebeș.
Dr. Petru Ionescu, profesor de pedagogie în Caransebeș.
Dr. Petru Mladin, medic cercual în Brăbul.
- II. cercul Logoj: *Dr. George Popoviciu*, protopresbiter în Logoj.
Dr. Alesandru de Mocionyi, proprietariu mare în Birchiș.
Teodor cav. de Seracin, locot. de mareș. camp. în Caransebeș.
- III. cercul Zgribesci: *Nicolae Sciopon*, preot în Remete-Pogănciu.
Dr. Stefan Petroviciu, avocat în Logoj.
Virgil Tomiciu, proprietariu în Logoj.
- IV. cercul Făget: *Sebastian Olariu*, protopresbiter în Făget.
Titu Hațeg, avocat în Logoj.
George Martinescu, avocat în Logoj.
- V. cercul Coșava: *George Popoviciu*, paroh în Cliciava.
Alexiu Onișiu, jude la tribunalul reg. în Segedin.
Toma Haneșiu, contabil în Făget.
- VI. cercul Buziuș: *Teodor Cioloca*, paroh în Șipet.
George Ioanoviciu, proprietariu mare în Duleu.
Ioan Marcu, învățătoriu în Bogșa-montană.
- VII. cercul Jebel: *Aureliu Drăgan*, adm. protop. în Ghilad.
Ioan Ionașiu, asesor ref. în Caransebeș.
Alexandru Lupu, colonel ces. și reg. în pens. în Viena.
- VIII. cercul Ghilad: *Ioan Pinciu*, protopresbiter în Ciacova.
Traian Barzu, asesor referinte în Caransebeș.
Dr. Lazar Simon, avocat în Ciacova.
- IX. cercul Fizeș: *Luca Lazarezu*, preot în Ferendia.
Traian Linșa, învățătoriu în Ciacova.
Achim Miloia, învățătoriu în Ferendia.
- X. cercul Vêrșeț: *Dr. Iuliu Olariu*, prof. dirig. la instit. teolog. în Caransebeș.
Vladimir Spătaru, avocat în Vêrșeț.
Dr. Nicolae Popoviciu, avocat în Vêrșeț.
- XI. cercul Iam: *Iosif Tămășel*, paroh în Vraniu.
Ioan Roșu, avocat în Biserica-Albă.
Toma Dogariu, jude la tabla reg. în Timișoara.
- XII. cerc, Sasca-mont.: *Filip Adam*, protopresbiter în Iam.
Dr. Aurel Novac, avocat în Biserica-Albă.
Petru Corcan, protopretor în Iam.
- XIII. cerc. Oravița-mont.: *Alesandru P. Popoviciu*, protopresbiter în Oravița-mont.
Ilie Trăilă, avocat în Oravița.
Dr. Petru Cornean, avocat în Oravița.
- XIV. cercul Recița-mont.: *David Terfăloagă*, paroh în Recița-montană.
Ioan Budințian, avocat în Bogșa-montană.
Dr. Alexie Mănguța, avocat în Oravița.
- XV. cercul Bogșa-mont.: *Maxim Popoviciu*, protopresbiter în Bogșa-montană.
Coriolan Bredicean, avocat în Logoj.
Adrian Diaconu, architect în Bogșa-montană.
- XVI. cerc. Caransebeș: *Filaret Musta*, archimandrit în Caransebeș.
Zeno de Mocionyi, proprietariu mare în Bulci.
Constantin Burdă, primariu în Caransebeș.

- XVII. cerc. Teregoval : *Ioan Pepa*, preot în Mehadia.
Ilie Curescu, locoteninte în pensiune și președintele comunității de avere în Caransebeș.
Patriciu Drăgălina, prof. dir. la inst. pedag. în Caransebeș.
- XVIII. cercul Mehadia : *Mihail Popoviciu*, protopresbiter în Orșova.
Isaia de Stoica, oficial în pens. în Caransebeș.
Vasilie Segércean, prim-forestieriu în Orșova.
- XIX. cercul Bozoviciu : *Dr. Traian Badescu*, presbiter, secretariu consistorial în Caransebeș.
Dr. Ioan Popoviciu, avocat în Orșova.
George Bogoeviciu, esactor la fund. Gozdu în Budapesta.
- XX. cercul Satul-nou : *Trifon Miclea*, protopresbiter în Satul-nou.
Ioan Bartolomeiu, senator orașanesc în Caransebeș.
Iosif Bălan, profesor de ped. în Caransebeș.

3. Consistoriul diecesan.

Președinte : Episcopul diecesan.

Asesori :

a) în senatul strâns bisericesc

Ordinariu :

Filaret Musta, archimandrit.

Onorari :

Mihail Blidariu, paroch în Prilipeț.
Mihail, Popoviciu, protopresbiter și paroch în Orșova.
Dr. George Popoviciu, protopresbiter în Logoj.
Dr. Iuliu Olariu, profesor diriginte în Caransebeș.
Ioan Cocora, paroch în Solcița.
Alexandru Popoviciu, protopresbiter în Oravița.
Mateiu Ignea, paroch în Logoj.
Alecsiu Popescu, paroch în Bocșa-română
Nicolae Popoviciu, paroch în Jupani.

b) În senatul școlar.

Ordinariu :

Iuon Ionașiu.

Onorari :

Andrei Ghidiu, protopresbiter în Caransebeș.
George Gaspar, paroch în Criciova.
Mihail Juica, paroch în Srediștea-mică.
George Pepa, paroch în Domașnea.
Ilie Curescu, locoteninte pens. în Caransebeș.
Ioan Nedelcu, avocat în Buziaș.
Patriciu Drăgălina, profesor diriginte în Caransebeș.
Titu Hașeg, avocat în Logoj.
Ioan Marcu, învățătoriu în Bogșa-montană.
George Martinescu, avocat în Logoj.

e) în senatul epitropesc

Ordinariu :

Traian Barzu.

Onorari :

*Teodor Cioloca, paroc în Șipet.**Spiridon Șandru, presbiter, controlor diecesan în Caransebeș.**Nicolae Sciopone, paroch în Remetea pogănicu.**Ioan Stoian, paroch în Caransebeș.**Teodor cav. de Seracin, locotenent de mareșal campestru în Caransebeș.**Alesandru Stancoviciu, neguțătoriu în Caransebes.**George Băiaș, neguțătoriu în Caransebeș.**Iniian Ianculescu, directorul cassei de economii în Logoj.**Ioan Budinșan, avocat în Boeșă-montană.**Ioan Topal, maior ces. și reg. în pensiune, Caransebeș.***Cancelaria consistorială**Secretariu : *Dr. Traian Badescu, presbiter.*Fiscal și defensor matrimonial : *Dr. Stefan Petroviciu, avocat în Logoj.*Arhivariu : *Dimitrie Popoviciu.*Cancelist I. : *Ilie Moaca.*Cancelist II. : *Constantin Pêrvu.***4. Oficiul de comtabilitate și de cassă**Controlor : *Spiridon Șandru, presbiter.*

Cassariu : vacant.

Esactor : *Ioan Lințu.***5. Institutul teologic**

Profesori :

*Dr. Iuliu Olariu, presbiter, profesor diriginte.**Gherasim Sêrbu, presbiter.**Dr. Petru Barbu, presbiter.**George Petrescu, presbiter, propune tipicul și cântările bisericesci atât la institutul teologic cât și la cel pedagogic.***6. Institutul pedagogic**

Profesori :

*Patriciu Drăgălina, profesor diriginte.**Buca Hodoș.**Iosif Bălan, propune economia și la institutul teologic.**Dr. Petru Ionescu.**Dr. Constantin Popasu, propune igiena și la institutul teologic.**Antonie Sequens, propune muzica vocală și instrumentală la ambele institute.***7. Reprezentanța fundațiunei Dimitrie Peța**

Episcopul diecesan.

Fisc. cons. *Dr. Ștefan Petroviciu, adv. în Logoj.*Ases. cons. *George Gaspar, preot în Criciova.*

8. Protopresbiteratele.

Tractul Bisericei-Albe.

Reședința protopresbiterală Iam. — Numărul sufletelor : 45.568.

Soaunul protopresbiteral :

Președinte : Filip Adam, protopresbiter.

Membri :

Iosif Tămășel, paroch în Vrani.

Vasile Iorga, paroch în Slatina.

Nicolae Otonoga, preot în Ciorda.

Sofronie Nediciu, preot în Bis.-Albă.

Sofronie Avramescu, par. în Nicolînj.

Ioan Murgu, paroch în Sasca-montană.

Membrii suplenți :

Petru Danescu, paroch în Berliste.

Traian Oprea, par. în Moldova-nouă.

Defensor matrimonial : Dr. Aureliu Novac avocat în Biserica-albă.

Notariu : George Suciu, capelan protopresbiteral în Iam.

Comunele, preoții și învătătorii :

Berliste, *Berlistye*, Petru Danescu, paroch. — Nistor Surlașiu, înv.
 Berzasca, *Berzászka*, Arsenie Golumba, adm. paroch. — Ilie Ambruș, înv.
 Biserica-albă, *Fehértemplom*, Sofronie Nediciu, adm. paroch. — Traian Lazar, înv.
 Bogodini, *Bogodincz*, Pavel Vișan, adm. par. și învăt.
 Cărbunariu, *Kohldorf*, Ioan Gropșan, paroch, Ioan Muntean, înv.
 Carlsdorf, filie la Moldova-nouă împreună cu Padina-Mateiu.
 Ciorda, *Csorda*, Nicolae Otonoga, adm. paroch. — Aureliu Novac, înv.
 Ciuchici, *Csukics*, Iosif Paunoviciu și George Lința, adm. par. — Jivan Belca, înv.
 Coronini, Vasile Murgu, adm. par. — Gavrilă Băiaș, înv.
 Gornea-Lubcova, *Gornya-Ljubcova*, paroch. vacant. — I. Megeleșiu, înv.
 Iam Filip Adam, protopresh. — George Suciu, capelan. — Stefan Draghiciu, înv.
 Iertof, *Heuerdorf*, Teodor Panciovan, adm. par. — Vasile Micla, înv.
 Iladia, Simeon Luca, paroch, o parochie vacantă. — Adam Popoviciu, preot iubil. —
 George Verca și Mateiu Milencoviciu, înv.
 Macoviște, *Makovistye*, Pavel Brinzeiu, paroch. — Simeon Olariu, înv.
 Marcovaș, George Neda, paroch. — Pavel Gaitoviciu, înv.
 Moldova-nouă, (Boșneag) *Uj-Moldova*, Traian Oprea, par., post de cap. vac. —
 I. Isverniceanu și Stefan Gava, înv.
 Naidaș, *Naidas*, Grigore Sporea, adm. par. — Petru Muntean, capelan. — Dănilă
 Pitic, Nicolae Săcaci, înv.
 Nicolînj, *Nikolincz*, Sofronie Avramescu, paroch. — Vichentie Vinca, adm. par. —
 Toma Ignea, înv.
 Padina-Mateiu, filie la Moldova-nouă, postul de cap. vacant. — George Truia, înv.
 Petrila, *Petrilova*, George Simu, paroch. — Traian Bosică, înv.
 Pojejena-română, Alexandru Blasiu, adm. par. — Ioan Lariu, înv.
 Potoc, Nicolae Popoviciu, paroch. — Dimitrie Dogariu, înv.
 Răcășdia, *Rakasdia*, Ioan Luca, paroch. — Iacob Muntean și Simeon Ciulin, adm.
 par. — Ilie Iana și Emilian Novacoviciu, înv.
 Rusova-nouă, *Uj-Rusova*, Iosif Ania, adm. par. — Aureliu Ciulin, înv. subst.
 Rusova-veche, *Ó-Ruszo*, Vichentie Balea, paroch. — Ilie Muia, înv.
 Sasca-montană, *Szászkabánya*, Ioan Murgu, paroch. — Filip Băiașiu și Constantin
 Dăneș, înv.
 Sasca-rom., *Román-Szászka*, George Mihailoviciu, adm. par. — Nicolae Mircea, înv.
 Slatina, *Sztatina*, Teodor Iorga, preot iubilat. — Vasile Iorga, paroch. — Nistor
 Trandafir, înv.
 Socolari, *Szokolar*, Adam Preda, preot iub. — Simion Nediciu, par. — Dimitrie
 Petroviciu, înv.

Sichevița, *Szikevicza*, parohia vacantă. — Titus Fărcașiu, inv.
 Șusca, *Szúska*, parohia vacantă, se administrează de preotul din Pojejena-rom. —
 Nicolae Noroi, inv.
 Vraniu, *Vrány*, Iosif Muntean și Iosif Tămășel, parochi. — Iosif Tămășel jun. și
 Nicolae Balmez, capelani. — Iosif Ciulin și Nicolae Lungu, inv.
 Vraniuț, *Vranycz*, Iosif Belu și George Băiș, adm. par. — Corneliu Lazăr, inv.

Tractul Bogșei-Montane

Reședința protopresbiterală Bogșă-Montană. — Numărul sufletelor 33.869.

Scaunul protopresbiteral:

Președinte: *Macsim Popoviciu*, protopresbiter.

Membrii:

Ioan Popoviciu sen. par. în Bogșă-rom.	Ioan Pepa, paroch în Doclin.
Ilie Balanescu, preot em. în Văliug.	David Terfaloaga, par. în Recița-mnt.
Iuliu Bumbescu, preot în Țerova.	Ioan Stoica, paroch în Ezeriș

Membru suplent:

Lazar Bălean, paroch în Dognecea.

Defensor matrimonial: Dr. Aurel Oprea, avocat în Bogșă-montană.

Notariu: Ioan Marcu, inv. în Bogșă-montană.

Comunele, preoții și învățătorii:

Barbosul, *Barbosz*, Gavril Georgeviciu, adm. par. — Nicolae Popoviciu, inv.
 Biniș, Solomon Andreescu, adm. par. — Vasile Bojinca inv. — Iuliana Firca inv.
 Bogșă-montană, *N.-Bogsan*, Macsim Popoviciu, protopresbiter. — Ioan Marcu, inv.
 Bogșă-română, *R.-Bogsan*, Ioan Popoviciu senior și Alecsie Popescu, parochi. —
 Ioan Popoviciu junior administrator paroch. — Pavel Stan și Iancu Istvan Stan
 capelani. — Damaschin Gruescu și Dimitrie Pruneș, inv.
 Călnic, *Kálnik*, Petru Ieremia, paroch. — Iosif Ieremia, adm. paroch. — Antoniu
 Sabin, inv. — Maria Drăgan învățătoare.
 Cuptoare, *Kuŧore*, administ. paroch și învățătoriu Ioan Ioanoviciu.
 Dezesci, *Dezest*, parohia vacantă. — Lucian Glăvan, inv.
 Doclin, *Doclin*, Ioan Pepa par., Pavel Drăgan, adm. paroch. — Pavel Musteșiu inv.
 Dognecea, *Dognácska*, Lazar Bălean, par. — Lazar Ciorman și Sofronie Andrițoiu inv.
 Doman, Ioan Oprea, administrator paroch. — Aurel Gherguța inv.
 Duleu, *Duleo*, Nestor Damșa, administrator paroch. — Ilie Crainicescu, inv.
 Ezeriș, *Ezeres*, Mihaiu Eremia și Nicolae Micloșina paroch emerit; Ioan Stoica și
 Ioachim Jurca, paroch — Iancu Străin inv.
 Fișeș, *Füzes*, Simeon Popa și Iosif Crăciunel, adm. par. — Ioan Cotêrlă și Simeon
 Tomescu învățători.
 Fărliug, *Furlug*, Simeon Avramescu, adm. paroch. Aureliu Avramescu, capelan. —
 George Ionuțescu, inv.
 Iersig, *Jerszeg*, Iosif Birta, administrator paroch și învățăt.
 Jidovini, *Zsidovin*, Alexandru Ogerlaci paroch. — Danilă Popoviciu învățătoriu.
 Moniom, *Monió*, Alecsie Groza Capețan, administator paroch. — Nicolae Ion, inv.
 Ocna de fer, *Vaskő*, Constantin Pausan, administrator paroch. — Avram Miter inv.
 Ramna, *Raffna*, Ioan Velcean, administrator paroch. — Romul Ancușa, inv.
 Recița-montană, *Resiczabánya*, David Terfaloaga, paroch. — Iosif Velcean și Nistor
 Mioc, inv.
 Recița-română, *R.-Resicza*, Mateiu Bălan, administrator paroch. — Stefan Albu, inv.
 Soceni, *Szócény*, Traian Stoica, administrator paroch. — Ioan Dorca inv.
 Surducul-mare, *Nagy-Szurduk*, Ioan Biruescu, administrator paroch și învăț. subst.
 Țerova, Ioan Turnea, paroch; o parohie vacantă. — Petru Daea învăț.

Terova, *Czerova*, Iuliu Bumbescu, administrator paroch. — George Petroviciu, inv.
 Valeamare-Pogănesci *Valeamare-Poganest*, Ioan Sfercociu, administrator paroch. —
 Ioan Chevereșan, inv.
 Valea-paii, Ioan Popoviciu paroch, Cornel Crainicescu inv.
 Văliug *Ferenczfalva*, Ilie Balanescu emerit. preot și Petru Popescu admistrator par.
 Vasile Mareșescu, inv.
 Vasiova, *Vasziova*, Coriolan Zuiac, administrator paroch. — Serafin Jurca, inv.
 Vermeș, Augustin Aldan, paroch și învățătoriu.

Tractul Buziașului.

Reședința protopresbiterală Buziaș. — Numărul sufletelor 28.424.

Scaunul protopresbiteral:

Președinte: *Aureliu Drăgan*, adm. protopresb.

Membrii:

Nicolae Iancoviciu preot în Buziaș.	Vincentiu Murariu, preot în Racovița.
George Lupșa, preot în Blajova.	Ioan Bărbosu, preot în Sacoșul-turc.
Teodor Cioloca, paroch în Șipet.	Ioan Popoviciu, paroch în Opațița.

Membrii suplenți:

Iuliu Colojoară preot în Sculea.	Un loc vacant.
<i>Defensor matrimonial</i> : Paul Rotariu, avocat în Timișoara.	
<i>Notariu</i> : Vasiliu Ciuta, inv. pens. în Jebel.	

Comunele, preoții și învățătorii:

Berini, *Berény*, Ioan Stefan, adm. par. — Post. inv. vac.
 Birda, Ioan Mărgineanțu, adm. paroch. — Post. inv. vac.
 Blajova, *Balázsfalva*, Georgiu Lupșa, adm. par. — Petru Bulgia, inv.
 Buziaș, Nicolae Iancoviciu, adm. par. — Ioan Ciurciu, inv.
 Cadar, *Kádár*, Eugeniu Georgiu, adm. par. — Alesandru Lazar, inv.
 Căpăt. *Keped*, Nicolae Iancoviciu, paroh și inv. subst.
 Cerna, *Cserna*, Iacob Dabiciu, adm. par. — Iuliu Putcoviciu, inv.
 Chevereșul-mare, *Nagy-Köveres*, Ioan Chișoșan, paroch. — George Popescu, adm.
 par. — Traian Unipan, inv. — Areti Dragomir, inv. subst.
 Dragsina, Ioan Buliga, paroch. — Valerie Bălan, inv.
 Dubos, *T.-Doboz*, Isaia Suru, paroch. — Georgiu Franț, inv.
 Folia, *Folya*, Dimitrie Șandru, paroch. — Ioan Rotariu, inv.
 Hitiaș, *Hittiyás*, Georgiu Ciocoiu, adm. par. — Ioan Pisat, inv.
 Icloda, *Ikloda*, Ioan Gherga, adm. par. și inv. subst.
 Jebel, *Zsebely*, Ioan Ionescu, paroch. — Teodor Pocan, adm. par. — Gregoriu Paliciu,
 inv., Nicolae Danciu, inv., Persida Bărean măr. Rașa învățător.
 Opațița, *Opaticza*, Ioan Popoviciu, paroch. — Ioan Popoviciu, inv.
 Racovița, *Rakovicza*, Vichentie Murariu, adm. par. — Florea Băcilă, inv. subst.
 Sacoșul-turcesc, *Török-Szákos*, Ioan Bărbosu, adm. par. — Moise Alexiu, cap. —
 Ioan Folea, inv.
 Sacoșul-ung., *Magyar-Szákos*, paroch. vacant. — George Popoviciu, adm. par. —
 George Magheș, inv., Sofia Băiaș, inv.
 Sculea, *Szkulya*, Silviu Colojoară, adm. par. — Zaharie Lazarescu, inv. subst.
 Silagiu, *Szilás*, George Popoviciu, adm. par. — Ignatie Petroviciu, inv. subst.
 Sinersig, *Szinerszeg*, Nicolae Crăciun, paroch. — Georgiu Micșa, inv. subst.
 Șipet, Teodor Cioloca și Nicolae Stoia, parochii. — Teofan Dobren, inv., Sofia
 Zarva, învățător.

Sîrbova, *Szirbova*, Ilie Gherban, adm. par. — Ianăș Belciu, inv. subst.
 Șoșdia, Emiliu Georgiu, paroch. — Traian Cherla, inv.
 Stamora-rom., *Rom.-Szlamora*, Valeriu Petroviciu, paroch. — Teodor Putcoviciu, inv.
 Uliuc, *U lak*, Ilie Cocos, paroch. — Constantin Radu, inv.
 Unip, Ioan Petcu, adm. par. — Iosif Nanu, inv.șt.
 Vucova, *Vukova*, Avram Ciocoiu, paroch. — Iulian Cărmu, inv.

Tractul Caransebeșului.

Reședința protopresbiterală Caransebeș. — Numărul sufletelor 51.750.

Scaunul protopresbiteral :

Președinte : *Andrei Ghidiu*, protopresbiter.

Membrii :

Nicolae Ionescu, preot în Iaz.	Iuliu Musta, preot în Glimboca.
Ioan Meda, preot în Valeadeni.	George Popoviciu, preot în Zăguzeni.
Ioan Stoian, paroch în Caransebeș.	George Ivanescu, preot în Marga.

Suplenți :

Petru Domil, preot în Buceșnița.	Ioan Velovan, paroch în Ohababistra.
<i>Defensor matrimonial</i> : Gerasim Sîrbu, profesor în Caransebeș.	
<i>Notariu</i> : Ioan Stoian, paroch în Caransebeș.	

Comunele, preoții și învățătorii :

Apadia, Nicolae Cornean adm. par. — Ioan Trandafir, inv.
 Armeniș, *Örményes*, Ilie Pepa, paroch. — George Sîrbu, inv. — Sofia Faur, inv.
 Bolvașnița, *Bolvasnicza*, Nicolae Cojocariu, adm. par. — Ioan Gergulescu, inv.
 Borlova, Eliseiu Drăgălina, paroch. — Ioachim Raduloviciu inv.
 Brebul, *Prebul*, Parochia vacantă. — Mihail Belcea, inv.
 Buchin, *Bukin*, Romul Tinca, adm. par. — Moise Fiat, inv.
 Buceșnița, *Bukosnicza*, Petru Domil, preot, Pantelemon Domil, capelan. — Petru Suru, inv. subst.
 Caransebeș, *Karásbes*, Andrei Ghidiu, protopresb. — Ioan Stoian, paroch. — George Buru, capelan protopresbiteral. — Nicolae Velcu, învățătoriu. Elena Biju, învățătoare.
 Cârpa, *Körpa*, George Usonescu, par. — Nicolae Usonescu, capelan. — Zacharie Gabriel, inv.
 Cicleni, *Csikleny*, filie la Dalci.
 Ciresa, *Csiresa*, Ioan Grozavescu, adm. par. — Mihail Bobis, inv.
 Ciuta, *Csutta*, Ioan Radoiu, adm. par. — Traian Dămășescu, inv.
 Crăjma, *Kröcsma*, Andrei Jucos, adm. par. — G. Francescu, inv.
 Dalci, *Dăles*, Ioan Iula, adm. par. — Ioan Borlovanu, inv.
 Delinesci, *Delinyest*, Teodor Muntean, adm. par. — Dimitrie Iacobescu, inv.
 Feneș, *Fényes*, Luca Paica, adm. par. — Mih. Copocean, inv.
 Ferdinandsberg, *Nándorhegy*, filie la Cireșa.
 Glimboca, *Glimboka*, Iuliu Musta, adm. par. — Virgil Stefanigă, inv.
 Goleș, *Golecz*, filie la Buceșnița. — Postul inv. vacant.
 Iaz, Nicolae Ionescu, adm. par. — Petru Lucaci, inv.
 Ilova, *Illova*, Nicolae Jurca, adm. par. — George Tatucu, inv.
 Jupa, *Zsuppa*, Patriciu Radoiu, paroch. — Macsim Dalea, inv.
 Maciova, *Macsova*, Nicolae Bueș, adm. par. — George Lipovan, inv.
 Mal, filie la Crăjma. — Mihail Petroviciu, inv.
 Marga, George Ivanescu, adm. paroch., Nic. Ivanescu, capelan. — Iosif Olariu, inv.
 Mărul, *Mörul*, Dimitrie Popoviciu, adm. par. — Ioan V. de Miklosy, inv.
 Mutnicul-Mare, *Nagy-Mutnik*, Par. vacantă. — Ioan Roșca, inv.

Obreja, *Obrezsa*, Pantelimon Domil adm. par. — Pavel Sêrbu, inv.
 Ohababistra, Ioan Velovan, paroch. — Iosif Suba, inv.
 Ohabamutnic, *Ohâba-Mutnik*, Ioan Lăpăduș, paroch. — Ioan Benghia, inv. subst.
 Ohabița, *Ohabicza*, administrată de preotul din Delinesci. — Postul inv. vacant.
 Peștere, *Pestyere*, Vichentie Biberia, adm. par. — Ioan Stan, inv.
 Petroșnița, *Petrosnicza*, Ilie Popoviciu, adm. par. — Nistor Ștoichescu, inv.
 Poiana, *Pojâna*, Florea Cioloca, paroch. — V. Oltean, inv.
 Prisaca, *Priszkaza*, Ioan Lața, paroch. — Dionisie Popoviciu, inv.
 Prisian, *Priszian*, filie la Buchin.
 Rueni, *Ruëni*, par. vacantă. — George Radoiu, inv.
 Rugi, *Ruzs*, Petru Suru, paroch. — George Frana, inv.
 Ruginosu, *Ruzsindsz*, Vasile Corneanu, adm. par. — Pavel Jurchescu, inv.
 Rusca, *Ruszkza*, Ioan Sêrbu, adm. par. — Ioan Humița, inv.
 Rusberg, *Ruszkabánya*, Nicolae Velovan, par. — Ioan Velovan, capelan. — Simeon Botescu, inv. — Un post de inv. vacant.
 Ruschița, *Ruszkicza*, filie la Rusberg.
 Sadova-nouă, *Uj-Szâdova*, George Ivaniciu, adm. par. — George Tomescu, inv.
 Slatina-mică, *Temes-Szlatina*, filie la Sadova-nouă. — Simeon Șandru, inv.
 Teregoia, Ioan Bogoieviciu și Pavel Șandru, adm. par. — Petru Daul, inv. și Areti Dunei, învățătore.
 Turnul, filie la Rueni.
 Valeaboului, Valeriu Nicolaeviciu, adm. par. — Grigorie Lața, inv.
 Valeadeni, Ioan Meda, adm. par. — Ioachim Meda, capelan. — George Cătănă, inv.
 Valeamare, filie la Voislova.
 Valișóra, Florea Suru, adm. par. — Toma Gherga, inv.
 Vamamarga, filie la Marga.
 Var, Nicolae Bistreanu, adm. par. — Valerie Ionescu, inv.
 Vêrciorova, *Vercserova*, Martin Vernichescu, paroch. — Post inv. vacant.
 Voislova, *Vôiszlova*, Traian Balea, adm. par. — I. Bojineă învățător.
 Zăvoiu, *Zavoi*, filie la Cireșa.
 Zăgujeni, *Zaguzsen*, George Popoviciu, adm. par. — Eliseiu Știopu, inv.
 Zervești, *Szervestye*, Ioan Jucos, adm. par. — Amos Tulea, inv.
 Slagna, *Szlagna*, Parochia vacantă, se administrează de preotul din Zervești. — Solomon Negrei, inv.

Tractul Ciacovei

Reședința protopresbiterală Ciacova. — Numărul sufletelor 17,010.

Scaunul protopresbiteral:

Președinte Ioan Pinciu, protopresbiter.

Membrii:

Aurel Drăgan, paroch în Ghilad.
 Pavel Iancu, preot în Obad
 Iustin Cotta, preot în Giulvez.

Pavel Cimponeriu, preot în Cebza.
 Petru Cherla, preot în Banloc.
 Nicolae Popa, paroch în Feni.

Membrii suplenți:

Teodor Petcu, preot în Banloc.
 Zaharie Dina, paroch în Partoș.

Macsim Bocan, paroch în Ghilad.
 Un loc vacant.

Defensor matrimonial: Vincențiu Pop, avocat.

Notariu: Corneliu Marcu, preot în Togir.

Comunele, preoții și învățătorii:

Banloc, *Bánlak*, Teodor Petcu, administrator paroch. — Petru Cherla administrator paroch. — Petru Borean, inv., un post de învățătoriu și postul de învățătore vacant.
 Cebza, *Csebza*, Pavel Cimponeriu administrator paroch; o parochie vacantă; Ioan Gruescu, inv.

Ciacova, *Csakova*, Ioan Pinciu protopresbiter. — Ioan Gruescu înv.
 Denta, Ioan Ghilezan, par. — Ioan Doboșan, înv.
 Foen, *Fény*, Nicolae Popa par. — Procopiu Șimianu înv. ; Ana Lazaroviciu înv.ătore.
 Gaiul-mic, *Kis-Gai*, Zacharia Lațcu, administrator paroch. — postul înv. vac.
 Ghilad, *Gilad*, Aureliu Drăgan, paroch. — Macsim Bocan paroch. — Dimitrie Iorga, adm. paroch. — Eftimie Crașovan înv. sub. — Marta Diaconoviciu, înv.ătore.
 Guilez, *Gyülvész*, Iustin Cotta, administrator paroch. — Stefan Alexa înv., Ana Popoviciu înv.ătore prov.
 Lighet, *Liget*, Nicolae Ghercia, par. — Ioan Teran adm. par. — Petru Arnăut înv. sub.
 Macedonia, Ioan Tinca, paroch. — Simeon Miloș, înv.
 Omor, Alesandru Luchiciu, administrator paroch. — Pavel Buza, înv.
 Partoș, *Pártos*, Zacharie Dina, paroch. — Petru Doboș, înv.
 Petroman, *Petromány*, Vichentie Goțiu, administrator paroch. — Petru Ferențu, înv.
 Togr, *Togyér*, Corneliu Marcu, administrator parochial. — Post. înv. vacant.
 Tolvadia, parohia vac., se administrează de preotul Maxim Bocan din Ghilad. — Iancu Cerbu înv. sub.
 Voiteg, *Vojték*, Stefan Teran, administrator paroch. — Trifon Ardelean, înv.

Tractul Făgetului.

Reședința protopresbiterală Făget. — Numărul sufletelor 26.320.

Scaunul protopresbiteral:

Președinte: *Sebastian Olariu*, protopresbiter.

Membrii:

George Popoviciu, paroch în Cliciova.	Vasilie Mateiu, preot în Sintești.
Ioan Sudreșan, preot în Coșteiu.	Dimitrie Iosof, preot în Bujor.
Ioan Daminescu, paroch în Gladna-m.	Nicolae Barboniu, preot în Tomești.

Membrii suplenți:

Porfir Petroviciu, preot în Furdia.	Antoniou Angel, preot în Coșava.
-------------------------------------	----------------------------------

Defensor matrimonial: vacant.

Notariu: Traian Unipan, înv.ătore în Făget.

Comunele, preoții și înv.ătorii.

Balosești, *Ballosest*, filie la Jupănesci.
 Băsești, *Baszest*, Damaschin Iclozan, adm. par. — Postul înv.ătore vac.
 Bătești, *Batyest*, Romul Raduloviciu adm. par. — Petru Raduloviciu, înv.
 Bichigi, *Bikiș*, Atanasie Emanuil, adm. par. — Patriciu Miculeș înv.
 Birna, parohia vacantă. — Vasilie Ionescu înv.
 Botesci, *Botyest*, filie la Juresci.
 Botinesci, *Bottinyest*, Virgiliu Logojan, adm. par. — Post. înv. vac.
 Brănești, *Branyest*, George Gărbacia adm. par. — Iosif Unipan înv.
 Breazova, Ioan Alesandrescu adm. par. — Stefan Iancoviciu, înv.
 Bucovețiu, *Bukovecz*, vacant. — Ioan Popoviciu, înv.
 Bujor, *Bozsúr*, Dimitrie Iosof adm. par. — Trifon Logojan înv.
 Cliciova, *Klicsova*, George Popoviciu paroch. — Petru Opreșcu înv.
 Coșava, *Kossova*, Antoniu Angel, adm. par. — Postul înv. vacant.
 Coșavița, *Kosovicza*, filie la Homojdia.
 Coșteiu, *Felső-Kostěj*, Ioan Sudreșan, adm. par. — Aurel Angel înv.
 Crivina, *Felső-Krivina*, parohia și postul înv.ătore vac.
 Curtea, *Kurtya*, Filimon Titel, adm. par. — Ioan Caba înv.
 Drăgsinești, *Dragszinyest*, filie la Mutnicul-mic
 Drinova, George Rabagia, adm. par. și înv.
 Făget, *Facsét*, Sebastian Olariu, protopresb. — Inocențiu Bogdan cap. protopresb.
 George Popoviciu, preot dispbl. — Traian Unipan înv.

Fărășești, *Forasest*, Nicolae Gherga adm. paroch și inv.
 Fûrdia, Simeon Logojan și Porfir Petroviciu, adm. par. — Patriciu Logojan inv.
 Gladna-română, *Român-Glâdna*, Ioan Daminescu, paroch. — Ioan Neagu, cap. —
 Teodor Pêrvu, inv.
 Gladna-montană, *Nemet-Glâdna*, filie la Gladna-română.
 Goizesci, *Goizest*, filie la Romanesci.
 Hauzesci, *Hauzest*, filie la Furdia. — Postul inv. vacant.
 Homojdia, *Homoșdia*, Ioan Fărăș, preot și învățătoriu.
 Jupanesci, *Zsuppunyest*, Alesandru Popoviciu, adm. par.
 Juresci, *Zsurest*, parochia vacantă. — Avram Stepanescu inv.
 Luncani, *Lunkany*, Ioan Iclozan, preot și inv.
 Margine, *Marzsina*, Ioan Mateiu adm. par. — Serafin Băian, capelan. — Simeon Ionașiu, învățătoriu.
 Mutnicul-mic, *Kis-Mutnik*, parochia vacantă. — Trifon Adamescu inv.
 Nemeșesci, *Nemesest*, filie la Coșava. — Ioan Cristescu inv.
 Petrosa, *Petrosza*, Iosif Curuș, adm. par. și inv.
 Poeni, *Pojén*, parochia vacantă. — Ilie Jumanca inv.
 Pogănesci, *Poganyest*, Nicolae Popoviciu, adm. par. — Vasile Miși inv.
 Povêrgina, *Poverzsina*, parochia și postul inv. vac.
 Romanesci, *Romanyest*, Teodor Baianțu, paroch. — Traian Ionașiu inv.
 Sarazani, *Szárázany*, Iosif Olariu, adm. par. — Stefan Badiu inv.
 Seceni, *Szecsény*, Dimitrie Mioc, adm. par. și inv.
 Sintesci, *Szintyest*, Vasile Mateiu, adm. par. — Partenie Mateiu, cap. — Traian Mihailoviciu învățătoriu.
 Sudriaș-Jupani, *Szudriás-Zsuppany*, Nicolae Popoviciu, adm. paroch. — Dimitrie Tatar capelan. — Samson Logojan, inv. subst.
 Surducul-mic, *Kis-Szurduk*, Nicolae Brândeu, paroch. — postul inv. vacant.
 Susani, *Szuszany*, Samson Petric, adm. par. — Ioan David inv.
 Temeresci, *Temerest*, Nicolae Miloș, paroch. — Vasile Nicorescu inv.
 Tomesci, *Tomest*, Nicolae Barboniu, adm. par. — Aureliu Barboniu inv.
 Zolt, *Zold*, Romul Furdul, adm. par.
 Zorani, *Zorany*, filie la Margine.

Tractul Logojului

Reședința protopresbiterală Logoj. Numărul sufletelor 26.710.

Scaunul protopresbiteral:

Președinte: *Dr. George Popoviciu*, protopresbiter.

Membrii:

Iosif Tempea, preot în Logoj.	George Gașpar, preot în Criciova.
Ioan Hora, paroch în Satul-mic.	Ioan Ignaton, preot în Cireșiu.
Nic. Sciopone, preot în Remetea-Pogă.	Florian Biro, paroch în Herendesci.

Membrii suplenți:

Nicolae Groza, preot în Gavojdia.	Ioan Popoviciu preot în Honoriciu.
<i>Defensor matrimonial</i> : Ioan Nedelcu, avocat.	
<i>Notariu</i> : Vacant.	

Comunele, preoții și învățătorii:

Boldur, Vasile Voda, administrator paroch. — Atanasie Aldan, inv.
 Căvâran, *Kavarán*, Eftimie Lăpăduș, paroch. — Damaschin Daicoviciu, inv.
 Cireșiu, *Cerestemes*, Ioan Ignaton, administrator paroch. — Nicolae Jurca, capelan.
 — Post. inv. vacant.
 Criciova, *Kriciova*, George Gașpar și Ioan Pușcan, adm. par. — Mihail Costescu inv.

Crivina, *Krivina*, Pavel Popoviciu, administrator paroch.
 Dragomiresci, *Drăgomiresti*, Ioan Jurca preot. — Iulian Balangean, inv.
 Gavojdia, Nicolae Groza și Moise Blidariu, administrator paroch. — Nicolae Groza, capelan. — Nicolae Ianculescu inv.
 Harmadia, Eugeniu Călțun, administrator paroch și învățătoriu.
 Herendesci, *Herendjest*, Florian Biro, paroch. — Alexandru Novac inv.
 Hezereș, Traian Gașpar, preot și inv.
 Hodoș, Simeon Blajovan, administrator paroch. — Nicolae Crăciun inv.
 Honorici, *Honoris*, Ioan Popovici administrator paroch. — Postul de inv. vacant.
 Jdioara, *Zsidóvár*, parochia vacantă. — Post. inv. vacant.
 Jena, *Zsena*, George Coșariu, administrator paroch. — Iuliu Ioanoviciu, inv.
 Logoj, *Lugos*, Dr. George Popoviciu, protopresbiter, Mateiu Ignea, paroch. Nicolae Birăescu, Iosif Tempea, adm. par. — Ioan Vidu, George Joandrea și Constantin Liuba inv. — Un post de învățătoriu vacant, Amalia Lipovan, Eva Ogrin, învățătoare Silvia Têrziu inv. prov.
 Logojel, *Lugoshely*, Ioan Chevereșan, administrator paroch. — Ioan Bontilă, adm. paroch. Constantin Chevereșan, cap. — Petru Costescu, inv.
 Măguri, *Magur*, filie la Cireșiu. — Nicolae Jurca, capelan și inv.
 Nădrag, *Nadrág*, filie la Criciova.
 Oloșag, *Ollóság*, Zacheiu Petroviciu adm. paroch. — Constantin Popoviciu inv.
 Remete-Pogănici, *Remete-Pogonest*, Nic. Sciopone, adm. par. — Mihai Simu, inv.
 Sacul, *Szákul*, Aurel Spătan, administrator paroch. — Vasile Tărian, inv.
 Satul-mic, *Satuníc*, Ioan Hora, paroch. — George Sêrbu, inv.
 Scăiuș, *Szkeus*, Solomon Petrescu, administrator paroch. — Postul de inv. vacant.
 Selbăgel, *Szilváshely*, George Secoșan, adm. par. — Postul de inv. vacant.
 Silha, *Szilha*, Isaia Popoviciu paroch. — Ioan Cozariu, inv.
 Tapia, *Tápia*, parochia vacantă. — Postul de învățătoriu vacant.
 Tincova, *Tincova*, Dionisie Popoviciu, adm. paroch. — Arsenie Voscinariu, inv.
 Visag, *Viszág*, parochia vacantă. — George Pența, inv. subst.
 Zgribesci, *Zgribest*, parochia vacantă. — Ioan Muntean, inv.
 Zorlențul-mare, *Nagy-Zorlencz*, Iacob Dabiciu, paroch. — Antonie Atnagia, adm. par. — Constantin Novac și Nicolae Gavrila inv.
 Zorlențul-mic, *Kis-Zorlencz*, postul preoțesc și învățătoresc vacant.

Tractul Mehadiiei

Reședința protopresbiterală Mehadia. Numărul sufletelor 62.906.

Scaunul protopresbiteral :

Președinte: *Mihail Popoviciu*, protopresbiter.

Membrii :

Mihail Blidariu, paroch în Prilipeț,	Vasile Popoviciu, preot în Pecenișca.
Nicolae Brinzeiu, paroch în Bozoviciu.	Iosif Câmpean, preot în Prigor.
Nicolae Gónță, paroch în Moceris.	Constantin Vlăducean, preot în Plugova,

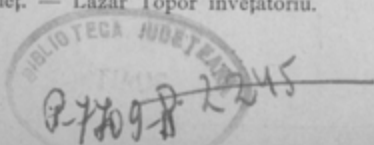
Membrii suplenți :

Pavel Chimbir, par. în Șopotul-vechiu.	Vasile Popoviciu, preot în Pătas.
--	-----------------------------------

Defensor matrimonial: Nicolae Novacoviciu, adm. par. în Ghêrboveț.
Notariu: vacant.

Comunele, preoții și învățătorii :

Bănia, Vichentie Pirtea paroch, Dimitrie Bogoeviciu adm. paroch. Vichentie Pirtea capelan. — Nicolae Bêrsan, inv.
 Băile-erculane, *Herculesfürdő*, filie la Pecenișca.
 Bêrza, *Börza*, filie la Topleț. — Lazar Topor învățătoriu.

Bogoltin, Erimie Borchescu, administrator paroch. — Vasile Lado, inv.
 Borlovenii noi, *Uj-Borloveny*, Petru Popoviciu, adm. par. — George Mateiu inv.
 Borlovenii vechi, *Ó-Borloveny*, Iosif Serafin, adm. par. — Pavel Boldea inv.
 Bozoviciu, *Bozovics*, Nicolae Brinzeiu, Nicolae Bihoiu, parochi.
 Ioan Brinzeiu, cap. — Dănilă Verindean inv. și Hermina Radulescu învățător.
 Traian Țunea la școala de stat.
 Canicea, *Kanizsa*, filie la Domașnia, — Simeon Răsvan, inv.
 Coramnic, *Koramnik*, file la Tuferiu.
 Cornea, *Kornya*, Simeon Lalescu, paroch. — Petru Cristescu, inv. și Nicolae Aron la cea de stat.
 Cornereva, *Kornyaréva*, Nistor Brinzeiu, administrator paroch. — Lazar Bijan și Alecsandru Bijan, inv.
 Cuptore, *Kuptoria*, Ioan Trailoviciu, administrator paroch. — Constantin Măran inv, Crușoveț, *Krussovecz*, filie la Cuptore. — Mihail Cristescu inv.
 Dalboșeț, *Dalbosecz*, par. vacantă. — Vinhentie Ciosa, inv.
 Domașnia, *Domasnya*, George Pepa, paroch, o par. vac. — Iancu Cârpan, inv.
 Dubova, filie la Ogradena. — Traian Țunea inv.
 Eșelnița, *Jeselnicza*, Zacharie Popoviciu, adm. par. — Constantin Vladu inv.
 Ghêrbovăț, *Gerbovecz*, Nicolae Novacoviciu, adm. paroch. — Ioan Novacoviciu, diacon. — Iosif Păducel, inv.
 Globucraiova, *Globucraiova*, par. vacantă — Vichentie Ursulescu inv.
 Globurêu, Corneliu Ghilezan, administrator paroch. — Mihail Șoica, inv.
 Iablanița, *Jablanicza*, George Tătuțu, paroch. — Petru Stroescu, inv.
 Jupalnic, *Zsuppanek*, Pavel Magdescu, adm. par. — Nicolae Măran, inv.
 Lăpușnicel, *Lapusnicse*, Iosif Drăgăla, adm. par. — Ioan Baderca, inv.
 Lăpușnic, *Lapusnik*, Dionisie Gónță, paroch. — Nicolae Budescu, inv.
 Luncavița, *Lunkavicza*, Iosif Nemoian, adm. par. — Stefan Mihalca inv.
 Mehadia, Constantin Țepeneag, paroch, Ioan Pepa, adm. par. — Antonie Miloșescu și Nicolae Mergea, inv., Ana Serafin învățător, Mihail Cinghița inv. la școala de stat.
 Mehadica, *Mehadika*, Nicolae Coca și George Marșavela, administrator par. — Iosif Fotoc, inv.
 Moceris, *Mocseris*, Nicolae Gónță, par. — Petru Suciu cap. — Dionisie Bădiniu, inv.
 Ogradena-vechie, Emanuil Pirtea, administrator parochial. — N. Țunea, inv.
 Orșova, Mihail Popoviciu, protopresbiter. — Traian Hențu, inv.
 Pătaș, Vasile Popoviciu, adm. paroch. — Zacharie Lazarescu, inv.
 Pecenișca, *Pecseneska*, Vasile Popoviciu, adm. par. — George Hodrea, inv.
 Pervova, Ioan Călțun, adm. par. — Ioan Drăgiciu, inv.
 Petnic, *Petnik*, Ioan Chendi, adm. par. — Constantin Giurginca inv.
 Plavișevita, *Plavisevicza*, parochia vacantă. — Nicolae Cismaș, inv.
 Plugova Constantin Vlăducean, adm. par. — Dimitrie Gherginescu, inv.
 Prigor, Iosif Câmpean, adm. par. — Iosif Toader, inv.
 Prilipeț, *Prilipecz*, Mihail Blidariu, paroch. — Sofronie Sêrbu, inv.
 Putna, filie la Prigor. — Nicolae Coca, inv.
 Rudăria, Moise Sêrbu, paroch. — Iacob Sêrbu adm. par. — Antonie Craia, inv.
 Șopotul-nou, *Uj-Sopot*, Ioan Gónță, adm. par. — Trăilă Pura, inv.
 Șopotul-vechiu, *Ó-Sopot*, Pavel Chimbir, paroch. — Ioan Gónță, inv.
 Tisovița, *Tiszovicza*, filie la Plavișevicza.
 Toplet, *Toplecz*, Dimitrie Popoviciu, par. — Teodor Otlăcan, învățătoriu.
 Tuferiu, Nicolae Têrziu, adm. par. — Luca Ghergulescu, inv.
 Valeabolvășnița, *Valeabolvashnicza*, Zacharia Grozavescu, administrator par. — Michail Jurchescu inv.
 Verendin, George Ionescu, par. — George Baderca, inv.

Tractul Oraviței.

Reședința protopresbiterală Oravița. — Numărul sufletelor 30.445.

Scaunul protopresbiteral :

Președinte: Alecsandru P. Popoviciu, protopresbiter.

Membri:

Ioan Petroviciu, paroh în Ciclova-rom.
 Dionisie Liuba, paroh în Măidan.
 Sinesie Bistriian, paroh în Giurgiova.

Nicolae Tatucu, preot în Oravița-rom.
 Alecsiu Toader, preot în Ciudanovița.
 George Popa, paroh în Secaș.

Membrii suplenți:

George Popoviciu, par. în Măidan.

Un loc vacant.

Defensor matrimonial: Ilie Trailă, avocat în Oravița.

Notariu: Mitrofan Simu, adm. par. în Rachitova.

Comunele, preoții și învățătorii:

Agadici, *Agadics*, Aureliu Nemoian, adm. par. — Pavel Frenț, învă.

Anina, filie la Ciudanovița.

Broșteni, *Brostyán*, Petru Alecsiu și Ilie Ciorei, parochi. — Aureliu Popoviciu, învă.

Cacova, *Kákova*, Martin Pincu, par. — Fotie Adamescu, adm. par. — Veniamin

Bălan, capelan. — Traian Lința și Ioan Cioc, învă.

Calina, *Kalina*, Vasile Mitrofan, adm. par. — Sava Molin, învă.

Cârnecea, *Kernyecea*, Damaschin Mitter, par. — Iosif Roșu, învă.

Ciclova-montană, *Csiklovabánya*, Petru Popoviciu, paroh. — Alecsandru Frâncu și Vasile Jian, învă.

Ciclova-rom., *Román-Csiklova*, Ioan Petroviciu, paroh. — Ioan Măran, adm. par. — Pavel Fiscea și Nicolae Călnicean, învă.

Ciudanovița, *Csudanovecz*, Alecsiu Toader, adm. par., — Iosif Marghita, învă.

Comoriște, *Komoristye*, Pavel Penda și Ioachim Dabiciu, adm. par. — Alexa Jian, învă.

Forotie, *Forotik*, Damaschin Dabiciu, par., Martin Ciulin, cap. — Lazar Dabiciu și Ioan Dabiciu, învă.

Gherliște, *Gerlistye*, parochia vacantă. — Iancu Duda, învă.

Giurgiova, *Zsurzsóva*, Sinesiu Bistreaan, paroh. — Pavel Cipu, învă.

Goruia, *Goruja*, Mateiu Popoviciu, par. — Pavel Miclea, învă.

Greovaț, *Greovácz*, Ioan Beldea, par., Ioan Oprean, paroh, Valeriu Oprean, cap. — Ioan Capețiu, învă.

Jittini, *Zsittin*, Filip Voina, adm. par. și învă. subst.

Măidan, *Majdán*, Dionisie Liuba și George Popoviciu, parochi. — Aureliu Iana, capelan. — Sofronie Liuba, învă.

Mércina, *Mercsina*, Aureliu Popoviciu, paroh. — Petru Poenariu, învă.

Oravița-mont., *Oraviczabánya*, Alesandru P. Popoviciu, protopresbiter. — George Dragoescu și Nicolae Băiașiu, învă.

Oravița-rom., *R.-Oravicza*, Nicolae Tatucu și Ilie Nediciu, adm. par. — George Jianu, învă.

Rachitova, *Rakittova*, Teodor Stan, paroh. — Mitrofan Simu, adm. par. — Toma Stan, capelan. — Nicolae Simu, învă.

Secaș, *Szekás*, George Popa, paroh. — George Poienariu, învăț.

Ticvaniul-mic, *Kis-Tikvány*, Aureliu Giuca, par. — Ioan Drinca, învă.

Varadia, Nicolae Mioc, paroh. — Paul Mioc, capelan. — Georgiu Țunia, și Ioan Alesandrescu, învă.

Tractul Panciovei

Reședința protopresbiterală Satul-nou. — Numărul sufletelor 33.714.

Scaunul protopresbiteral:

Președinte: Trifon Miclea, protopresbiter.

Membri:

Nistor Onciu, paroh în Uzdin.
 Vasiliu Bosica, paroh în Glogon.
 Petru Murgu, paroh în Petrovasela.

Sim. Popoviciu, preot în Mramorac.
 Damian Popescu, paroh în Ovcea.

Membrii suplenți :

Iosif Popoviciu, paroch în Satul-nou. | Un post vacant.

Defensor matrimonial : Aron Bartolomeiu, paroch în Dolóve.

Notariu : Nicolae Popoviciu, preot în Alibunariu.

Comunele, preoții și învățătorii :

Alibunariu, *Alibunár*, Nicolae Popoviciu, adm. par. — Teodor Petrișor și Augustin Miuț învățători, Emilia Arsenieviciu. învățătore.

Cubin, *Kubin*, Lucian Secoșan adm. paroch. — Remus Bortos, Nica, inv.

Deliblata, Timoteiu Popoviciu, paroch. — Ioan Nita și George Bujigan învățători.

A. Lazarescu inv.

Dobrița, *Dobricza*, Petru Șepeșan adm. parochial.

Dolóve, *Dolova*, Aron Bartolomeiu, paroch. — Romulus Roman, Ermolae Șandru și Ioachim I. Băcilă, învățători, Sofia Rusovan învățătore.

Glogon, Vasiliu Bosica. paroch. — Simeon Perin inv.

Iabuca, *Jabuka*, filie la Glogon. — Alesandru Murgu inv.

Mramorac, *Mramorák*, Sim. Popoviciu, adm. par. — Traian Popoviciu capelan. — Adam Bojin și N. Sofariu inv.

Omolița, *Homolicz*, Ioan Stroca, adm. par. — Alesandru Andrei inv.

Ovcea, *Báranyos*, Damian Popescu, paroch. — N. Dehelean inv. Un post inv. vac.

Petrovasela, *Petrovoszello*, Petru Murgu, Ioanichie Neagoe, parochi. — Teodor Anca, Romul Teorean, Antoniu Nica, Nicolae Pența și Petru Secoșan, învățători,

Maria Rațiu învățătore.

Satul-nou, *Réva-Uifalu*, Trifon Miclea, protopresbiter, Iosif Popoviciu paroch. — Vasiliu Radu, Alesandru Bradeanu, Ioan Gașpar Pavel Rudnianu și Iulie Barbulescu inv., Maria Stoica, Valeria Fizeșan și Em. Dessen inv. și 2 școle de stat.

Seleuș, *Kevi-Szöllös*, Alesandru Rușdea. paroch, Stetan Popa, adm. par. — George Bojin, Ilie Bojin și Mihail Pepenariu, inv.

Uzdin, *Ozora*, Nestor Onciu și Iancu Milu parochi, Onoriu Conopan, capelan. — Nicolae Onciu, Nicolae Tuciu, Avram Pența, Ioan Lacatuș și Augustin Precup,

învățători, Virginia Tuciu nasc. Stanciu, învățătore, și una școală de stat.

Tractul Vêrșetului

Reședința protopresbiterală Vêrșet. — Numărul sufletelor 29.329.

Scaunul protopresbiteral.

Președinte : *Mihail Juica*, adm. protopresbiteral.

Membrii :

Ioan Cocora, paroch în Solcița.

Vasile Trăilă, preot în Grebenaș.

Ioan Pop Neagoe, paroch în St.-Ianoș.

Antonie Popoviciu, paroch în Nicolinț.

Simeon Popoviciu, par. în Voivodinț.

Defensor matrimonial : Antoniu Crenian, avocat în Vêrșet.

Notariu : Simeon Popoviciu, paroch în Voivodinț.

Comunele, preoții și învățătorii.

Butin, *Temes-Buttyn*, Șerban Stoilă, adm. par.

Clopodia, *Klopodia*, Teodor Popoviciu, adm. par. și inv.

Coșteiu, *Kustély*, Ilie Popoviciu și Avram Coșea par. — Sim. Popoviciu, cap. —

Stefan Otonoga și Patrichie Ramneanțu învățători. Silvia Dona, învățătore.

Ferendia, *Fuca* Lazarescu, adm. par. — Ioachim Miloia, inv.

Gataia, *Gataja*, George Gașpar, paroch. Dimtrie Bulgea, inv.

Gherman, George Pascu, paroch. — Simeon Savu, inv.

Gherteniș, *Gertyenes*, Vichentie Goițiu, adm. par. — Postul inv. vacant.

Grebeaș, *Gerebenz*, Vasile Trăilă și Simeon Balea, adm. par. — Lazar Oprin, învățătoriu. — Catinea Ioanoviciu învățător.

Iabuca, *Jabuka*, Maesim Bălan, paroch. — Sava Petroviciu, inv.

Jamul-mic, *Kis-Zsám*, Terentiu Bota, paroch. — Dimitrie Cătană inv.

Jamul-mare, *Nagy-Zsám*, filie la Gherman.

Lațunaș, *Laczunás*, parochia vacantă.

Marcovăț, *Markovecz*, Pavel Stoian, adm. par. — Postul de inv. vacant.

Mesici, *Meszics*, filie la Iabuca. — Postul inv. vacant.

Nicolințul-Mare, *Temes-Miklós*, Antonie Popoviciu, paroch. — Nicolae Pincu, adm. par. — Iie Mangiu, Vasile Popoviciu și Dimitrie Petcu, inv., Floarea Căiman inv.

Marghita-mare, *Nagy-Margitta*, Iuliu Iorgoviciu, paroch. — Ioan Naea inv.

Percosova, *Perkoszova*, Iuliu Nediciu adm. par. — Eftimie Bugariu, inv.

Ritișor, *Réthely*, — Ilie Luchiciu, paroch. — Teodor Rabagia inv., Alimpie Radulea, inv. substit.

Solcița, *Szolcsicza*, Ioan Cocora, paroch., Filimon Popoviciu, inv. subst.

Srediștea-mică, *Kis-Szredistye*, Mihail Juica adm. protopr. — Petru Șepeșan, capelan. Traian Radu inv. subst.

St.-Mihail, *Szent-Mihály*, Petru Popoviciu, par. — George Catarescu, adm. par. — Alesandru Bufan, Pantelimon Dajdea și Sever Silca, inv., Amalia Pop, inv.

St.-Ianoș *Szt.-János*, Ioan Pop Neagoe, paroch și Aurel Popoviciu, cap. — Postul de învățătoriu vacant.

Straja, *T. Straja*, Martin Sdiciu, paroch. — George Manescu, învățătoriu, Alesandra Russu, învățător.

Șemlacul-mare, *Nagy-Semlak*, Petru Folea și Dimitrie Stoilă, adm. par. — Constantin Baia inv.

Vlaicovăț, *Vlajkovicz*, George Popoviciu, paroch. — George Popoviciu, învăț.

Voivodinț, *Vojvodincz*, Simeon Popoviciu, paroch. — Ilie Dabiciu, capelan. — Ioan Mic'ea, inv., Silvia Georgeviciu, învățător.

Preoți militari:

Pavel Boldea, cap. milit. cl. I., decorat cu brâu roșu, staționat în Viena.

Terentiu Bugariu, cap. mil. cl. II., stat. în Timișoara.

Petru Belu, cap. mil. cl. II. stat. în Plevlje (Bosnia).

❁ **PARTEA LITERARĂ** ❁

Episcopul Caransebeşului

Ioan Popasu

1808—1889

Ioan Popasu

1808—1889

S'au împlinit 10 ani în 5/17 Februarie 1899 dela mórtea primului episcop român al restauratei nóstre diecese a Caransebeşului, dela mórtea fericitului episcop Ioan Popasu. Şi din acest incident, în urma dispuşeiunilor Venerabilului nostru Consistoriu s'au rădicat în sântele biserici din întréga diecesă rugăciuni cătră Tatăl ceresc pentru adormitul arhieru. Este frumos şi plăcut înaintea lui Dumnezeu ca să ne aducem aminte de bărbaţii vrednici, cari au luptat şi ostenit pentru binele naţiunei şi pentru prosperarea bisericei, şi însuşi pe sine se onorează acel popor, carele îşi stiméază pe bărbaţii săi mari, pe conducătorii săi desinteresaţi.

De acea ţinem de datorinţă ca să facem acuma amintire şi în calendariul nostru despre fericitul în Domnul episcop, căci dóră şi tipografia nóstră este un fruct al ostenelelor fericitului episcop; el a înfiinţat-o, şi el a şi sprijinit-o din al său propriu, — deşi ea şi-a arétat simţemintele de pietate prin edarea şi tipărirea unei biografii apărute la începutul anului 1899. Voind să satisfacem acestei datorinţi, reproducem în cele următoare unele din aci atinsa biografie.

Noi românii şi în special sânta noastră biserică strămoşescă, adevérata biserică a lui Christos, numai împilări a suferit, am putea dice, în tóte timpurile. Vitregitatea timpurilor, dar mai ales neînţelegerile dintre noi au adus cu sine, că am devenit apăsaţi şi subjugăţi atât ca popor cât şi ca biserică; am ajuns acolo, că din sudórea feţii nóstre alţii au tras folósele, érá noi am rămas numai suferiţi ca o unéltă folositóre pentru alţii. Şi dacă nu ar fi rămas viiá în inimile nóstre credinţa strămoşilor nostri; dacă nu ar fi rămas în inima noastră iubirea arđetóre faţă de biserică noastră strămoşescă, faţă de adevérata biserică întemeiată de Mântuitoriul Christos şi faţă de învăţăturile ei mântuitoare, de mult am fi fost şterşi de pe faţa pământului.

Strămoșii noștri și-au iubit legea, biserica lor, s'au alipit de păstorii lor sufletești urgisiți de totă lumea, și acesta i-a mântuit pe ei, pentru că biserica noastră este zidită pe adevărata credință și pe această biserică, după cum dice Mântuitorul Christos, nici porțile iadului nu o vor sfărâma,

Multe năpăstuiuri au ajuns pe nēmul nostru românesc, érá cea mai mare nefericire a fost, că aprigilor inimi ai noștri li-a succes să abată o parte a nēmului nostru dela biserica strămoșească, li-a succes să aducă desbınare între frații de un sânge și de o credință, așa că pentru vorbe frumoșe și promisiuni de bunuri pămēntesci o parte slabă în credință s'a deslipit de biserica mamă, și s'a aruncat în brațele streinilor, în brațele acelora, cari nici odată n'au fost conduși de iubire creștină față ne nēmul nostru. Și ce este mai dureros, s'a aflat chiar arhieru, metropolitul Atanasie, pus în fruntea biserice, carele cu minte ușoră a călcat jurământul făcut înaintea altariului Domnului, s'a făcut cōdă la tapor străin, și astfel turburând liniștea sufletească a credincioșilor, a dus cu sine la pierdare sufletească pe cei slabi în credință.

Ce n'a putut succede timpurilor viforose din trecut, a succes necredinței, celui mai greu păcat, căci nu numai a adus la vėduvie tronul metropolitan din Alba-Iulia (Bélgrad), ba cum am dice, nu numai a îngropat metropolia noastră, ci a sprijinit și ierarchia sērbescă ca să ajungă la supremațiune asupra bisericei noastre române, căci rupādu-se legătura ierarchică a romānilor cu metropolia lor, și urmānd acuma și persecuțiunile fraților de un sânge deveniți necredincioși bisericei noastre strămoșesci, asupra celor cari au rămas stătornici în credința strămoșească, și cu deosebire asupra preoților, diecesele române și-au pierdut cu încetul independența lor, ajungēnd în legăturile ierarchiei sērbesci.

Astfel și-a perdut independența sa și vechia diecesă a Caransebeșului contopindu-se în cea sērbescă a Vēșetului; episcopii nu au mai avut reședința lor în Caransebeș, rămānēnd — după cum dice Tincu Velea — „diecesei Caransebeșului ca semn de viață numai numele, reminiscențele tradiționale și speranța emancipărei sale,” — care emancipare, mulțămită Dumneșeului părinților noștri, s'a și întēplat și o vedem cu ochii. Căci,

Muncei neobosite, zēlului învăpăiat, și iubirei înfocate cătră biserică și națiune a marelui arhieriscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna i-a succes în conlucrare și cu sprijinul mai mul-

tor bărbați frunțași, fiii credincioși ai sântei noastre biserici, ca să desgrôpe vechia noastră metropolă, să o readucă la viață și activitate, ceea ce a avut de urmare și reînființarea vechei noastre episcopii a Caransebeșului.

Cu rezoluțiunea împăratăscă din 12 (24) Decembre 1864 s'a încuviințat reînființarea metropoliei noastre române, căreia i-s'a dat ca diecese sufragane diecesa Aradului și a Caransebeșului, carea din urmă prin acesta s'a redicat din sclăvia în carea era aruncată.

Ca episcop a reînființatei episcopii a Caransebeșului, la propunerea fericitului marelui arhiepiscop și metropolit Andreiu Baron de Șaguna, și respective a sinodului episcopesc a reînființatei noastre metropolii, s'a denumit din partea Maiestății Sale cu rezoluțiunea pré înaltă ddto 6 Iuliu 1865 archimandritul Ioan Popasu.

* * *

Ioan Popasu s'a năcut în 1808 în Brașov, din tată Ioan și mamă Stana, cari au venit din România din comuna Valenii de munte și s'au aședat în Brașov. Pe timpul acela nu aveam școle regulate și în Brașov esista numai după nume o școlă românească, și așa tēnerul Ioan a învățat cetiréa și scrierea dela un unchiu al său, apoi a intrat în școlă grecăscă de acolo, și astfel și-a însușit perfect limba grecăscă de astăzi. Studiile gimnasiale le-a făcut la gimnasiul săsesc din Brașov și la cel romano-catolic din Sibiu, érá studiile filosofice le-a absolvat la liceul romano-catolic din Cluj în anul 1832.

Părinții săi fiind ómeni evlavioși și cu frica lui Dumnezeu, acesta n'a putut rămânea fără influință asupra fiului lor și asupra direcțiunei vieței sale, de aceea în inima fiului lor s'a născut înclinarea și dorința spre preoție, și pentru ca să-și câștige cunoscințele temeinice teologice a mers la universitatea din Viena, și acolo a ascultat studiile teologice la facultatea romano-catolică, ca alumn al convictului împărătesc, ce esista pe atunci, cari studii teologice le-a absolvat în decurs de 4 ani cu cel mai bun succes, fără însă, ca spiritul romano-catolic, ce domnesce la institutele romano-catolice, să-i fie alterat ortodoxismul, drépta credință împlintată în sufletul său încă în sinul familiei.

După terminarea studiilor teologice fericitul episcop al Ardélului Vasile Moga l-a denumit de secretariu și curênd, în 9 Martie

păste
pe e
pe a
iadul

mai
e a
succ
aşa
parte
în b
duşi
dure
frunt
înain
feliu
pierd

necre
tronu
uma
besci
caci
si ur
credi
stato
diece
gend

sebe
au n
dice
de v
si s
amii
ochii
biser
paro

1837 l-a chirotonit întru diacon   ra patru   ile după aceea întru presbiter. Z  lul   i iubirea fericitului Popasu pentru biserica se vede   i de acolo, că el voind să serv  sc   cu totul bisericei, neimpedecat de datorin  i   i griji familiare, a luat asupra  i preo  ia, fără a să fi c  setorit.   ndat   după chirotonire a fost ales de paroch la biserica din Bra  ov a s  ntului Nicolae,   i în Maiu 1837 a fost denumit de protopresbiter al tractului al doilea,   r   în Iunie 1838 de protopresbiter al tractului   nt  ielea al Bra  ovului.

  n anul 1863 a întrat în tagma monachal     i ca atare fu înaintat la demnitatea de archimandrit, denumindu-se   i de pre  edinte al Consistoriului diecesei transilvanene, pentru casul absen  ei episcopului.   n dieta transilvană a luat parte ca regalist, care l'a ales apoi în anul 1864 deputat la senatul imperial din Viena.

Succed  nd st  ruin  telor neobosite ale marelui Andreiu baron de   aguna re  nfiin  area metropoliei,   i cu ac  sta   i reactivarea Episcopiei Caransebe  ului, sinodul episcopesc al reînființatei metropolii, respective archiepiscopul   i metropolitul Andreiu baron de   aguna, a propus Majest  tii Sale pe archimandritul Popasu spre denumire de episcop al Caransebe  ului, ceea-ce a   i urmat prin rezoluțiunea pr  einalt   ddto 6 Iuliu 1865.   n 15 August 1865, adecă la sărbătorea Adormirei pr  curatei N  sc  torei de Dumne  eu, archimandritul Popasu fu chirotonit de episcop prin fericitul metropolit Andreiu baron de   aguna   i prin episcopul Aradului Procopie Ivacicoviciu, în biserica cea mare din Re  inariu,   i apoi c  tr   finea lunii lui August   i-a   inut intrarea sa în re  viata diecesă a Caransebe  ului,   r   în 31 Octobree st. v. a fost introdus   i   ntronisat cu mare pompă prin episcopul Aradului Procopiu Ivacicoviciu ca mandatarium metropolitan,   i prin generalul Anton Benk   de Boinic ca comisariu   mp  r  tesc.

* * *

Aceste sunt datele scurte referitoare la viața fericitului episcop Ioan Popasu.   n cele următoare   ns   vom atinge pe scurt activitatea acestui vrednic bărbat, carele a fost destinat de Provedința dde  sc  , ca să fie primul episcop român al reactivatei diecese a Caransebe  ului, carea prin usurpa  iune devine subjugată astfel,   nc  t n u mai reminiscen  ele trecutului se păstrau, s'a rădicat   ra  i la vie  a, adev  rat că săracă   i despoiată de mijl  cele materiale, dară plină de putere de viața.

evla
plan
  i d
  iune
mare
vie  e

s'a v
corda

lariu
Bra  

pentr
tului
chide
de a
copes
a die
buit
contr

zel fa
cu l  
anul
s  rbi,
ricitul
episc
la loc
dieces
dieces

archie
d  nsu
pensa
festat
serbat
lară a

Am ȋis mai sus, că fericitul episcop se trage din o familie evlavio s , în sinul careia  i d nsul a primit  crescere evlavio s , plant ndui-se  i o iubire nemărginită fa  de s nta nóstră biserică  i de n mul nostru rom nesc. Ac st  iubire de biserică  i de națiune l-a îndemnat pe fericitul în Domnul ca să  mbr   eze chie-marea preo esc , care iubire i-a ramas nealterată până la sf r itul vie ei sale,  i a adus r de binecuv ntate bisericeii  i na iunii nóstre.

Ca om  nl c rat  i pătruns de iubirea de națiune, îndată ce s'a v d t pus ca p st riu sufletesc în Bra ov, a  i început cu încordare s  lucre pentru luminarea p st ri ilor săi.

Ca protopresbiter a dezvoltat o mare activitate pe terenul sco-lariu  i lui este de a se mul emi  nfi ntarea gimnasiului român din Bra ov, cor na ostenelelor lui.

Ca episcop, ce activitate a dezvoltat, sc m cu to ii. S'a îngrijit pentru  nfi ntarea reuniunii  nv  t toresci, pentru activarea institu-tului teologic, pentru  nfi ntarea institutului pedagogic, pentru des-chiderea librăriei  i tipografiei diecesane etc. St ruin elor lui este de a să mul emi cumpărarea dela erariul militar  i re edint ei epis-copesci de ast  i, apoi punerea pe base solide a stărei materiale a diecesei. Fiind diecesa la început fără nici o avere  nsu i a tre-buit să lupte cu neajunsuri materiale,  i pe lângă t te acestea să contribue din pu inul s u avut la acoperirea lipselor diecesei.

Fericitul Episcop Popasu a fost un bărbat luminat, plin de zel fa  de națiune  i de biserică,  i el în timpuri grele a lucrat cu lăpădare de sine pentru înaintarea bisericeii  i a na iunii.  n anul 1874, după trecerea metropolitului Procopiu Ivacicoviciu la s rbi, Congresul nostru național-bisericesc a voit să-l pună pe fe-ricitul episcop Popasu pe tronul metropolitan, aleg ndu-l de archi-episcop  i metropolit. Alegerea însă n'a  nt mpinat consim em nt la locurile mai înalte,  i astfel a rămas  i pe mai departe în fruntea diecesei nóstre lucr nd cu aceea i dragoste pentru interesele acestei diecese.

Dacă a  i putut să-l m hn sc  pe un moment pe veneratul arhieru ne nt rirea alegerei sale de arhieriscop  i metropolit, d nsul totu i  i-a păstrat vioiciunea inimii sale,  i a fost recom-pensat cu  mbel ugare prin generala bucurie  i alipire ce s'a mani-festat cu ocasiunea iubileului de 50 de ani ai pro iei sale. Iubileul s'a serbat în 9 Martie 1887 cu multă strălucire,  i ac st  serbare iubi-lară a fost o rară manifestațiune de iubire  i grațitudine, la carea

a luat parte într-o biserică. Pré Sântitul Domn Episcop al Aradului Ioan Mețian, actualul arhiepiscop și metropolit, a sosit în persoană la Caransebeș și a celebrat sânta liturgie în ziua iubilară. Zăharia Boiu a compus și dedicat iubilantelui episcop un „Imn” și o „Odă”. Imnul a fost cântat, după compozițiunea musicală a profesorului George Dima, de aproape 200 cântăreți*), și a avut un efect minunat asupra ascultătorilor.

Dară după bucurie a venit intristarea, căci înainte de a se împlini doi ani dela iubileul de 50 de ani ai preoției, vrednicul episcop Ioan Popasu a fost chemat la cele vecinice. După o bôlă scurtă de plumăni (bronchitis), ce și-a atras-o răcindu-se cu ocașiunea esamenelor dela institutul teologic, dară mai vîrtos la servițiile dumnezeesci pentru reposatul principe de corônă Rudolf, a adormit în Domnul Duminecă în 5/17 Februaru 1889 la 2 ôre dimineța, érá Marti în 7/19 Februaru 1889 s'a înmormântat prin Pré Sântitul Episcop al Aradului Ioan Mețian, actualul metropolit, în biserica sf. Ioan din cimiteriul gr. or. al Caransebeșului.

Pentru reînființata și seraca diecesă a Caransebeșului fericitul a fost persoană cea mai acomodată pentru de a ocupa gréua sarcină a Archieriei. Venind aici, luând toiagul archieresc în mână, din resputeri s'a nésuit să înființeze tôte cele de lipsă. N'a avut nici un capital, fără numai credința în Dumnezeu, voința sa nobilă, energia sa neînfrântă și iubirea sa față de fii săi sufletesci, la a căror sprijin a contat cu încredere. Însuși a dis în primul său cerculariu, că n'a venit aici să agonisescă avere, și nici nu și-a agonisit avere. Despre el se pôte dice, că a luat cu o mână și a dat cu amîndouă. El a știut, că nu află aici nimica, dară nu s'a descurăgiat. Să dice că după denumirea sa de episcop, fiind întreat, că din ce va trăi în Caransebeș, răspunsul i-a fost că a strêns din umeri**).

Ca preot și Archieru fericitul episcop a avut pururea înaintea ochilor datorința sa sfântă de a întări pe fii săi credincioși în drépta

*) La iubileu au luat parte 10 coruri.

**) După denumirea sa de episcop, fiind în Viena, a făcut visite la mai multe persoane înalte, dintre cari și contelui Mansdorf Pully, fost ministru președinte în Viena, carele cunosea bine referințele de aici, pentru că funcționase ca comisariu reg. la încorporarea Bănatului timișan la Ungaria (propriă), carele la întempinat cu cuvînte, că se bucură pentru că nu la trecut cu vederea, dară știind din consiliul ministerial ce dotațiune are episcopia, îi vine greu a-l felicita, căci din ce va trăi? La acesta răspunsul fericitului a fost, că a strêns din umeri.

credință a bisericei noastre strămoșesci, și de-a priveghia pentru păstrarea nevătămată a credinței și a aședemintelor noastre apostolice. Dovadă classicile și multele sale pastorale.

Ca român a fost pătruns de iubire față de națiunea sa, și de dorul ca să-și vadă națiunea rădicată în cultură, să-și vadă credincioșii înzestrați cu preoți vrednici, cu școle bune și cu învățători harnici.

Iubirea sa ardătoare către națiune o demustră în mod minunat următoarea întâmplare: fiind deputat în Viena, pe sărbătorile Rosaliilor a călătorit din Viena împreună cu alți deputați, între cari și actualul nostru Pré Sântit Episcop Nicolae Popea, voind să meargă la Veneția. Din o întâmplare oarecareva nu au mers la Veneția, ci s'au reintors dela Triest. Fericitul Popasu la rentôrcere într'una căuta spre Italia, érá ajunsî la un loc de unde nu mai putea privi spre părțile Italiei, deodată îl vîd soții săi că lăcriméază. Întrebat fiind de causă, dînsul oftînd răspunde, că își aduce aminte de mărimea și puterea romanilor, și de sôrtea tristă și subjugată, în carea am ajuns noi românii, descendenții acelor romani puternici. Da, mare a fost iubirea de națiune a fericitului episcop, și dînsul se însufleța de trecutul glorios al strămoșilor nostri, precum dovedesce acesta și următoarea întâmplare: În 1864 s'a ținut în Hațeg adunarea generală a Asociațiunei transilvane, la carea și fericitul Popasu, atunci archimandrit, a luat parte ca membru fondator. Făcîndu-se excursiuni la Grădiște (Ulpia-Traiană, Sarmisegethiza de odinioară) dînsul împreună cu alți fruntași, între cari și protosinzelul Popea, actualul nostru Pré Sântit episcop, privéu ruinile și anticitățile străbune, ce se mai aflau, și un număr bunîșor de popor, se luase după ei ascultîndu-i. Deodată Popasu după naturelul său sentimental stă locului și începe a vorbi către popor: „Fraților, sciți voi, ce pămînt călcați voi astăzi? sciți voi satul acesta, ce oraș mare a fost odată? sciți voi cine va adus pe voi aici?“ „O chi, o chi“) Măria Ta, da suntem sêraci!“ fu rîspunsul. Îi năpădi risul pe cei de față. Mai merg cât merg, Popasu érá începe a le vorbi: „Fraților, sciți voi, că satul voștru a fost odată oraș mare împărătesc? sciți voi, că voi sunteți chii **) de împărați, aduși aici de Traian împăratul Romanilor celor vestiți, cari stăpînéu

*) O fi, o fi.

**) Fii.

odată totă lumea?" „O chi, o chi Măria Ta, da mălaiul nu se cöce!“
fu al doilea răspuns al lor.“*)

Bieții țărani, după atâta potop străin ce a venit asupra lor, nu sciau de viață împărătească, de oraș împărătesc, de împăratul Traian, ci de necasurile Țilei, și din această stare de umilință la carea ajunsese poporul nostru a voit inima însuflețită, spiritul înalt și iubirea de națiune a fericitului, ca să-l ridice prin școlă, prin cultură, să-l ridice la conștiința de sine și de originea sa nobilă.

* * *

Tot omul, stea el ori cât de sus, are slăbiciunile sale și greșesce, și așa fără îndoială și fericitul nostru episcop va fi avut slăbiciuni, dară acestea sunt mult covârșite prin părțile cele bune. Dacă am descris pe scurt — în cele de până aci — viața fericitului, am făcut acesta, pentruca noi toți să-l avem ca pildă îndemnătoare, pentru fapte bune. Să imităm pe reposatul, să-i urmăm lui în iubire de biserică, de acest scump tezaur al nostru rămas dela strămoși, pentru ca să ne asigurăm fericirea timpurală și vecinică; să iubim națiunea noastră pecum a iubit-o în Domnul fericitul, cu totă inima noastră, și totă gândirea și lucrarea noastră să fie îndreptată spre binele națiunii, al poporului nostru; să jertfim din avutul nostru pentru biserică și națiune, precum a jertfit fericitul: să iubim și să susținem școlile noastre precum le-a iubit și precum a jertfit fericitul episcop din puținul său pentru ele. Și dacă vom face așa, sufletul blând al reposatului Episcop va afla mângăere și va fi recompensat pentru ostenelele și neajunsurile sale suferite pentru înaintarea iubitelui său popor, ăra

Dumnezeu va fi cu noi!

*) Această întâmplare a istorisit-o de multe-ori reposatul, dară și Pre Sântitul nostru episcop Nicolae Popea.

Cum se îmbunătățim cercetarea școlii ?

Scopul școlii populare este de mare însemnătate.

Fără ca se vorbesc multe despre acest scop, ajunge să accentuez, că școla poporală este cea dintâiu chie-mată, ca se deie patriei adevărați cetățeni, națiunei și bisericeii devotați și credincioși fii.

Dar acest scop mare, în împrejurările grele, de cari avem parte, nu se prea ajunge în școlele noastre popo-rale din mai multe cause, în partea lor cea mai mare neatârnatore de puțința și voința învățătorilor; căci — mulțamită Domnului, — învățătoriiu român cu puțințe escepțiuni nu se dă napoi, când vorba este de împlinirea cu consciința a chie-mărei sale pe lângă tôte necazurile și neajunsurile ce-i apasă umerii.

Causa de căpetenie, ce pune pedeci la realisarea de-plină a numitului scop, zace în faptul, că cei mai mulți școlari de ai nostri nu umblă regulat la școlă. Buba acestui rău se nu se caute — ceea ce prea adese ori se face — numai la organele administra-tive comunale și la comitetelē parochiale ci și cu totul alt undeva. Școlă, care își recrutēză elevii cu birēii satului său cu pedepse dictate de autoritățile politice, bi-sericesci și școlare, nu pōte face mari progrese. Căci e lucru natural, ca un copil adus cu sila la prelegeri, se urască școlă, și un părinte pedepsit pentru netrimitearea copilului la școlă se urgisască pe învățătoriiu — și e evident, că din ura și urgisirea acēsta nu pōte eși lucru de Dōmne.

Buba neumblărei la școală — pe lângă toate precauțiunile, ce sunt la ordinea șilei — zace și în sărăcia poporului nostru. Poporul nostru, care după amare esperințe, în mare parte a ajuns la convingerea, că „ai carte, ai parte“, scie prețui însemnătatea școlei, — dar din cauza sărăciei, de care nu se poate scutura odată cu capul, și la care a ajuns tocmai fiind-că-i lipsesce „cartea“, e silit să încunjure școală sub felurite pretexte juste și nejuste.

De vindecarea acestui rău, a sărăciei poporului nostru, puțini, de tot puțini se interesază. Inteligența noastră, care e încă săracă, cu disparentă escepțiune, se apropie, său mai bine ȋis, reflectază la popor numai când singură are lipsă de el. Cei anume puși, ca să îmbunătătescă sörtea mulțimei, vorbesc cu acesta ca de pe cal. Töte legile, ordinațiunile și poruncile, ce privesc cercetarea școlei, sună cam astfel: Copiii dela atâția și până la atâția ani sunt siliți să cerceteze regulat școală, la din contră, părinții lor vor fi pedepsiți întâia örä cu atâta, a doua örä cu atâta, și tot așa mai departe.

Până acuma nu s'a ivit nimenea, ca mähnit de neglijarea școlei, să fie pus măcar în discuțiune seriösă vindecarea acestui rău; până acuma nu am auzit de legi și ordinațiuni, cari să ȋică: Tu, antistie comunală, și tu, comitet... caută și veȋi are Nan și Bran cele de lipsă, ca să-și pötă trimite și ține copiii la școală, și dacă n'are, nu-l mai amăriți cu pedepse pentru nepriceperea său sărăcia lui, ci căutați și aplicați, cum știți și cum puteți, mijlöcele, cari să facă părinților posibilă trimiterea copiilor la școală și tot așa copiilor plăcută cercetarea ei regulată.

Pentru ca un copil să pötă cerceta regulat și cu folos școală, să cere, ca el

1. să pötă veni fără greutăți, la școală, — apoi
2. să fie bine nutrit și îmbrăcat, — mai departe
3. să aibe cărțile și recvisitele de școală necesare, — după aceea

4. să aibe și puțin timp liber de recrea-
țiune, — și în fine

5. Să fie mult-puțin scutit de lucruri obo-
sitoare etății lui fragede.

Iată cinci cerințe, ce privesc atât pe școlari, cât și pe părinții lor, — cerințe a căror lipsă seu nepricepere fac imposibilă cercetarea regulată și cu folos a școlei.

Pot avea copiii poporului nostru aceste cerințe, indis-
pensabile unui școlariu? Nu prea, căci

Câte comune românesci nu sunt atât de împrășchiate,
încât micuții copii trebuie să facă cale lungă până la școlă,
iarna sgriburind de frig și vara ameiind de arșiția só-
relui? — Multe!

Câți sunt părinții, cari se pot lăuda în aceste timpuri
grele, că și-au vădut, măcar la sêrbători mari, sătui și
îmbrăcați copiii? Puțini!

Câte familii întregi de ale ómenilor nostri nu sunt
avisate la câștigul de 10—20 cr., ce-l pot presta copiii
lor la ȓi, pe lângă un greu și de multe ori periculos
chin? Aprópe nici una!

Iată cauzele, cari fac greutăți cercetărei regulate a
șcólelor; iată pentru ce mic este numărul școlarilor, cari
umblă ȓi de ȓi la școlă.

D'apoi nici alte popóre nu stau mai bine
decât noi — vor reflecta póte unii — și cu tóte
acestea șcólele lor stau mai bine.

Prea adevêrat. Dar acelea popóre dacă și nu au scăpat
mulțimea de miserie, au ameliorat trimiterea și ținerea
copiilor la școlă.

Cum?

Ca să rêspondem la acest „cum“, n'avem, decât să
privim la apusenii, pe cari și frații nostri din România
ii imiteză.

Pentru apusenii mergerea la școlă — fie și din cea
mai împrășchiată comună — astăȓi nu mai e greutate.

Nu dórá pentru că ei ar avea șcóle pe tóte stradele,
ci pentru că în comunele mari și estinse s'au întrodus
un fel de o'mnibuse, cari plecând diminéȓa din capetele
satului, stau dela casă la casă, și adună copiii, pe cari

ii transportéază la școlă. Într'un sat cât de mare, în care sunt 2—3 omnibuse de acestea, totă treba se face într'o oră. În satele, ce nu sunt în stare să susțină asemenea omnibuse, se prerîndesc părinții școlarilor la astă muncă. Tot în chipul acesta se duc copiii acasă.

Dară cercetarea absolut regulată a școlei se poate face numai în legătură cu cantinele școlare, despre cari voesc să vorbesc acuma.

Am ȑis, că școlarii trebuie să se nutrească bine, dacă e vorba, ca ei să aibă atragere către școlă și carte.

În scopul acesta apusenii au înființat în timpul mai nou cantinele școlare. Adeacă la fie-care școlă se pregătesc și se dă școlarilor dejunul, prânțul și cina — séu cel puțin prânțul. Sunt și cantine împreunate cu dormitoare. Copiii vin la școlă Duminecă sara și se întorc acasă Sâmbătă sara. Prin aceea, că copiii nu merg între prelegerile de dimineața și de după amăzi acasă, ba stau la școlă și după prelegerile de după amăzi, până la cină, séu chiar săptămâna întregă la școlă, se scutesc de oboseli și au și timpul necesar pentru meditații asupra prelegerilor, ba în cel mai rău cas nu umblă haimana pe uliți.

Prima cantină s'a deschis la anul 1801 în Paris. De aci s'a lătit preste întreg apusul și de un timp încóce în România.

Tot în țerile apusene s'au format și înființat corporațiuni statornice, ba chiar și fundațiuni, ce au de scop să îmbrace copiii săraci cu cele mai trebuincioase haine, încălțăminte etc. și să-i provadă cu cărțile și recvisitele de școlă necesare etc.

Óre nu s'ar putea introduce tóte aceste instituțiuni frumoșe și ușor de realizat și la noi?

Instituțiunea omnibuselor nu ne-ar face mări greutateți. Dacă pentru domnul notareș și domnul solgăbiréu apoi pentru eventuale potoliri de focuri, ce s'ar ivi în comună, ținem cu bani grei în permanență forșpanuri — óre

de ce se nu ținem séu cel puțin, se le întrebuintăm pe acestea pentru amărâții de copii, cari până ce ajung la școlă, li-se taie pofta de carte. Este greu a pretinde atenție etc. dela un copil, care abia a ajuns la timp la școlă și încă gîfăe de obosala drumului făcut. — Nu putem ținea omnibuse séu forșpanuri, facem ca apusenii: prerëndăm spre scopul indicat părinții școlarilor — și apoi ce mai lucru, dacă un tată face acest serviciu de 1—2 ore pe zi cu carul séu cu cocia de 10—12 ori pe an?

Instituția cantinelor școlare încă nu e grea de realizat.

După esperințele cantinelor din România, prânđul pentru un școlariu nu constă la lună mai mult decât 3—4 lei. Nici la noi nu pôte consta mai mult de 2 fl. De unde se se iee acești 2 fl. — vom arêta mai târđiu.

Dar nu e de lipsă, ca se se plătescă în bani susținerea în cantine, căci părinții pot aduce provisiile pentru copiii sêi pe o săptămână.

Noi ne putem ajuta și în alte chipuri. Poporul nostru este darnic. În ani buni, o anumită comisiune.... ar putea aduna umblând dela casă la casă grâu, cucuruz, păsulă, cartofi și alte victualii, din cari se se susțină toți școlarii, cel puțin cu prânđul, un an de zile. Cu plusul, ce ar resulta din aceste daruri se se înființeze fonduri pentru cantine, cari s'ar putea augmenta prin fel de fel de colecte, venite dela petreceri, producțiuni, ajutóre dela comuna politică și alte isvóre. Conducerea cantinelor cade în sarcina învățătorilor și a proților.

Pentru pregătirea mâncărilor se angajază — în România — servitóre plătite dela 5—10 lei pe lună, séu câte o femeie săracă, care e bună-bucurósă, dacă se pôte căpătuí unde-va. La noi ar purta grijă de acésta soția preotului séu învățătorului, care abstrăgênd dela datorița de a fi adevêrate mame în sate, se pôte remunera cu ceva pentru ostenéla, séu alte femei cucernice, cari nu lipsesc aprópe nici din o comună. Așa sunt prescurărițele etc.

În România, familii mai cu stare aduc séu pregătesc la școlă pentru școlari prânzul cu ȋiua, — la noi s'ar putea aduce și face în chipul acesta și multele pomeni dela praznice, morți etc. cu cari de fapt numai risipă se face. Încă o modalitate: Să se angajeze cu mâncarea trebuincioasă pe rënd părinții mai cu stare, pe câte o ȋi séu cel puțin pe ȋilele, pentru cari n'ar fi victualii dăruite séu adunate.

În cantinele cu dormitoriu așternutul ce și-l aduc copiii la începutul anului, se spală și schimbă de părinți în totă săptămâna.

Și pe la noi se îmbracă școlarii, dar nu regulat și adesea prea lucurios; se face luc, pentrucă se colectează pôte prea rar și atunci cu prea mare zel și prea mult numai pentru acest scop. Am văduț d. e. dăruindu-se cisme cu crețuri unui băiat, care de când e și până va trăi nu va umbla decât desculți și în opinci etc.

Cu procurarea cărților și a requisitelor de școlă încă putem face ceva. Nu dăm premii la finea anului — și de regulă copiilor din părinți mai cu stare, — ci caete de scris, negrélă etc. în decursul anului și copiilor săraci. Tot așa nu înființăm fonduri și asociațiuni cu fel de fel de scopuri mörte, ci pentru cărți de școlă. Dȋeu primesce jertfa noastră cu atât mai plăcut, cu cât scopul, pentru care se face, este mai nobil — și vreți un scop mai nobil, decât educația tinerimei pentru biserică, școlă, patrie și națiune?!

Și ca să nu se credă, că cele ȋise până aci sunt povești, dar tot odată și pentru a da ore cari inviațiuni, referitoare la instituțiunile, de cari vorbesc, citez câteva șire din raportul despre cantinele școlare, ce l-a făcut revisorul școlar al județului Vâlcea, din România, dl D. Constantinescu, Ministrului de culte și instrucțiune de acolo.

„În județul Vâlcea sunt 65 cantine școlare, dintre cari 15 sunt cu dormitoriu. În aceste cantine au prânȋu și cină, precum și

cvarțir peste noapte 295 copii, iar 2490 au numai prânziul. Resultatul înființării acestor cantine este, că numărul școlarilor a crescut dela 5926, câți erau anul trecut, la 8270. Partea cea mai mare a școlarilor o dă tocmai acea clasă a populațiunii, care de veci era condamnată a sta sub obrocul întunecului din cauza sărăciei. Copiii acestei populațiuni sêrace cercetăză acum școla bucuros, căci aici găsește și o hrană mai bună, pe care în casele părintesci nu o află și care are sê contribue atât de mult la îndreptarea desvoltării lor fizice.

„Cantinele sunt susținute din caritatea publică. Bărbați de inimă fac daruri, ba țeranii înșiși au oferit ajutoare însemnate parte în bani, parte în bucate, unele comune au dat chiar câte 100—300 de lei pentru susținerea cantinei.

„Cei-ce dorm la cantine, vin Duminecă sara și se întorc Sâmbătă sara pe jos, rar vin cai și căruțe de-i transportă. Fie-care și-a dus așternutul sêu, iar primăria și învățatoriul, mai din fonduri comune, mai din fonduri comunale ori din material adunat de pe la ômeni, au făcut paturi lungi țărănesci, cari se curăță în fie-ce diminătă; lemnele de încălzit se aduc cu rëndul de părinții copiilor; êr provisiile, ca: mălai, fasole, linte, varză, cartofi, cêpă, sare, lapte, ouê și câte puțină carne sau pasări netăiate, se duc pentru o sêptemână și se dau învățatoriului diriginte. Acestea se pun la olaltă cu provisiile, ce se duc ȕilnic de copiii, cari au numai masa de prânziu, provisiile cari sunt tot ca cele mai de sus, și prin îngrijirea dirigintelui se prepară din ele (în vederea stricăciunêi, la cari ar fi expuse unele lucruri) pentru toți în comun, de cătră o femeie însărcinată inadins cu acêsta și care se plătesce din fondurile puse la dispozițiunea dirigintelui prin subscrieri, ori alte ajutoare. Sunt și comune cum e Șirineasa, unde părinții unui copil dau pe rënd masa pentru toți copiii, fără a mai aduce vr'unul ceva. Camerele de cantină sunt sêu camerele în plus de pe la școli, sêu case anume închiriate pe lângă școli.

„La ori-ce masă sunt totdeauna 2—3 feluri de mâncări calde, ca: fasole fêrtă, cartofi, mămăligă, linte, varză călită, cartofi copti, etc., lapte fert și ouê jumări, tocană cu carne, preparată cu cêpă multă și zamă, etc.

„Vasele de bucătărie s'au procurat din fondurile adunate; în general aceste vase sunt de pământ, êr lingurile, furculițele, tale-rile și servetele trebuincioșe și-au adus fie-care de acasă.

„Pentru cei absolut săraci, se găsește totdeauna un prisos de un sac cu mălaiu, 1—2 băniți cu fasole, cartofi, etc., tôte aduse prin stăruințele învățătorilor de cătră fruntașii satelor. Cu chipul acesta se înlătură și marea mahnire, ce ar produce unora, misera stare a părinților etc.“

Acum se arăt în câteva cuvinte și folósele, ce pot resulta din instituțiunile, de cari am vorbit până aci, și în deosebi din „cantinele școlare“.

Óre póte fi pentru un învățatoriu o bucurie mai mare decât faptul, că învățaceii sêi, provăduți cu tóte cele de lipsă pentru școlă, cercetéză și de și școlă, — póte fi el mai multămit, decât atunci, când școlarii sêi, lipsiți de grijele, ce nu se țin de școlă, progreséză vėdend cu ochii, — póte esista pentru el o însuflețire de chiemarea sa mai motivată, decât împrejurarea, că nu are se samene pe pétră și între spini, ci pe pământ bun sēmânța pentru a cărei nobilitare și-a jertfit și își jertfesce cu dragă inimă viața?

Sê-mi răspundă domnii învățatori!

De aceste instituțiuni vor avea mai mult folos și se vor bucura deosebit părinții. Ei se vor simți și își vor căuta de lucru liniștiți, sciind că copiii lor vor petrece cea mai mare parte din și la școlă sub priveghierea, directă ori indirectă, a învățatoriului și nu vor bate drumurile, când nu pot fi ocupați. Mai departe nici un braț nu va fi reținut dela muncă. Pentru copiii, cari merg la școlă — fie el chiar numai unul la casă — trebue să grijască o persónă, care perde cel puțin 200 de șile de lucru la an. Ȋua de lucru socotită numai cu 50 cr. — face perdere la an 100 fl. — o sumă, din care se pot ținea în cantine modeste 4—5 copii. Pe deasupra părinții își cresc copiii cum se cade.

Dacă nu este așa, răspundă aceia, cari au copiii la școlă!

Instituțiunile mai sus înșirate sunt o adevărată binefacere pentru înșiși copiii. Ei primesc în cantine o hrană sănătósă, nutritóre și curată, care întăresce corpul copiilor și îi dedă la un traiu regulat, ce lungesce viața. Și fiindcă numai „mens sana in corpore sano“, dela vigórea corpului depinde desvoltarea și învioșarea puterilor spirituale, basa adevăratei educațiuni.

Copiii așezați în cantine — și mai ales în cantinele cu dormitóre — dispun de mult timp liber. În acest timp liber — abstrăgênd dela cel obligat pentru recreațiune

— copiii se pot deprinde la multe lucruri bune și folosite pentru viața practică. Atât băieții cât și fetițele se pot introduce în felurite ramuri ale economiei, chiar și industriei. Fetele în economia de casă, atât de neglijată la noi.

Numitele instituțiuni au o binefăcătoare influință și asupra generațiunilor, ce se ridică. Ele deprind pe viitorii factori ai nămului nostru la muncă rațională, la un traiu bun și regulat. Odată însușită acesta deprindere, ea se va generalisa încetul cu încetul luptând contra actualului mod de traiu și nutrire a poporului nostru, care chiar când dispune de trebuințioasele alimente, nu se scie nutri cu ele rațional. Cu munca rațională și nutrirea sănătoasă scade întrebuințarea alcoolului, de care în regulă se folosesc numai aceia, cari nu-s dedați la muncă, și aceia, cari nu se pot sătura nici odată cum se cade; se vor împuțina și alte patimi, ce au de cauză nedădarea la muncă, nutrirea rea și alcoolismul.

Tot cantinele se pot privi ca un puternic mijloc pentru moralisarea masei poporului. Moralizarea poporului este dependentă de izolarea — dacă nu totală apoi cel puțin parțială — a copiilor de mediul adese stricat al casei părintești și în genere de societatea de astăzi. Ori-ce legi și ori-ce predice, din biserică și școală, puțin folosesc, când copilul e silit, ca să asiste și de și la scenele de beție, de bătaie, de certă, neînțelegere dintre tată și mamă, vecin și vecin, cunoscuți și necunoscuți, — când necăntenit este constrâns să se deprindă — pe furiș său cu voia și scirea părinților — la păcate, contrare virtuților predicate cu atâta emfasă de pe amvon său catedră!

Iată, iubitorilor cetitori, preoți, învățători și fruntași de ai comunelor noastre nisce idei, cari dacă s'ar studia și după puțină s'ar pune în viață ar aduce, după a mea părere, mare folos nu numai școlei ci și întreg neamului nostru.

La lucru dar!

Resbelul ruso-român turc.*)

Causele cari au înduplecat pe Rusia să frângă pacea și să atace Turcia cu resbel se pot cuprinde în puține cuvinte. În urma stărilor desperate a acelor indiviși aparținători clasei mai culte, **) cari nici prin avere, nici prin rang, nici prin pozițiunea lor nu s'au bucurat de prerogativele stăpânitorilor, și cari prin persecuțiune din partea amplexaților, prin întemnițări cu volnicia, seu prin deportare la Siberia au fost împinși la estrem, Nihilismul luă o estin-

* Autorii citați în text sunt:

1. Kuropatkin. Acesta era atunci căpitan în statul major rusesc și șef de stab lângă generalul Skobelev. El a publicat în anii 1881—1885 mai multe lucrări sub titlul. „Lowtscha, Plewna, Scheinowo, blocada Plevnei,” cari toate dau o iconă completă a resbelului ruso-turc. El e foarte părtinitoriu pentru generalul său, față cu românii densusul e ostil și preste superioritatea netăgăduită a trupelor române, ce în multe privințe au avuto față de ruși, trece cu eleganță, pecând așla la densusil câte o dată greșeli, cari nu erau.

2. Horéctzky căpitan ces. și reg. în statul major. El descrișă campania acesta în 1878 sub impresiunile nemijlocite ale întâmplărilor trecute. Desfășurările sale pline de spirit sunt împreunate cu cea mai mare imparțialitate.

3. Conte Pfeil. El a fost căpitan în armata germână. La isbucnirea resbelului ruso-turcesc a cuitat pentruca să-și dedice sabia sa intereselor creștinătăței (El a fost un zelos herenhutian). fu îndată cu rangul de căpitan primit în servișul militar rusesc, și trâmăis directe pe câmpul resboiului. Acolo necunoscând limba rusescă a fost împărțit ca supranumerariu la un regiment de infanterie, mai târziu statului generalului de divisiune principelui Mirsky, în fine încorporat unui regiment de gardă. A luat parte la întâmplările dela strîmtorea Șipca, apoi la înaintarea spre Adrianopol și Constantinopol, în fine a luat parte la tabera (castrul) dinaintea acestui oraș din urmă, și așa a avut deplină ocașiune de a cunosce stările armatei rusesci. El stătu 10 ani în armata rusescă, după aceea a trecut ără în armata germână. A publicat o scriere „Dece ani în servișiu rusesc”, carea este foarte prețioasă pentru dejudecarea referințelor interne de atunci ale armatei rusesci. Cu românii a venit numai odată în atingere și anume, cu unii oficeri. Părerea lui măgulitoare despre acesta este amintită în text.

Statul major rusesc nu publică nici odată opuri oficiale despre resboele Rusiei, pretextând, că nu e lucru tradițional; cauza adevărată însă e ușor de priceput. Nici un resboiu nu s'a purtat în decursul căruia să nu se fie comis cele mai mari greșeli, în cari să nu se fie arătat cele mai mari rane ale administrațiunei. De ce să se constate și oficial această „Partia honteuse”? De aici deci eleganta tăcere!

**) Să au în vedere stările din Rusia

dere încât regimul *) s'a înspăimântat cu atât mai vîrtos, cu cât acest óspe fioros a intrat deja în şirurile armatei, unde avea câte un aderent ascuns. Ar trebui să se credă, că remediul ar fi fost foarte simplu: sistarea abuzurilor, cu atîta mai uşor, că ţarul are numai să poruŕcască şi nu este împedecat în vîinţa sa. Dară în Rusia, unde ţarul în teorie tóte le póte, în praxă multe nu le póte, anumit, nu se póte rēdica contra voinţei ampoliaţilor corupţi, şi cu frică îşi aduceau aminte de sórtea lui Petru al treilea şi Paul al doilea, dintre cari cel dintăiu a fost depus şi apoi otrăvit, érá cel din urmă depus, apoi cu proprii eşarpă strangulat şi în mod bestial străpuns de sabia conjuraţilor, fără ca să se fie tras la răspundere ucigaşii.

Astfel tescuit între Nihilism şi ampoliaţi, a trebuit regimul rusesc în anul 1876 să cugete asupra altui mijloc spre a se elibera din starea sa nesuportabilă, adecă trebuia să se nēsuiască ca să abată atenţiunea populaţiunei dela stările interne, şi acēsta se putea face numai prin un răşboiu victorios.

Deci resboiu! Însē cu cine? Resbóiele cu semibarbarii asiatici dupăcum s'a esperiat n'au avut efectul dorit, să atragă asupraşi atenţiunea generală; trebuia deci o putere mai mare. Dóră Germania? Nu! căci nu se putea din acēsta căştiga un capital de însufleşire, abstrăgēnd dela aceea, că înşişi puteau să fie bătuţi.

Austro-Ungaria? Acēsta ar fi o idee! Cât de frumos s'ar putea folosi frasa: Noi ne luptăm pentru eliberarea fraţilor nostri slavi, cari zac în sclăvie. (Ca cum în Rusia n'ar fi poporul în mai mare sclăvie). Însē ce va ŕice la acēsta Germania? Regimul german la o sfîósă întrebare a răspuns, că interesele Germaniei sunt identice cu ale Austro-Ungariei, ceea ce din limba diplomatică tradus în cea vulgară insamnă: „Dacă tu începi, amēndoi vom da în tine”.

Deci éráşi nimica! Totuşi étă idea salvatóre. Turcia! Cât de minunat să póte şi aici valora frasa despre eliberarea fraţilor sclavi; dară încă o idee să póte adauge: religiunea. Turcii sunt mohamedani, prin urmare necredincioşi, cel dintăiu paragraf al religiunei lor sună: nu este Dđeu afară de Dđeu, şi Mohamed e prorócul lui.

Cu frasa cea dintăiu se putea însufleşi pentru resboiul contra Turciei inteligenţa, érá cu cea a dóua păturile mari ale poporului, cu atîta mai vîrtos, cu cât starea acestui stat, precum îndată vom vedea, era foarte favorabilă pentru acēstă întreprindere.

*) Rusesec

Acestea erau cauzele resboiului ruso-turc în anii 1877—1878.

Turcia avea încă de de mult să sufere în urma rescólelor popórelor sale subjugate, parte și a sguduirilor, cari își aveau isvorul în mijlocul clasei domnitóre, deci a populațiunei musulmane.

Poporațiunea creștină era aplicată spre rescóle, turci înșiși împărțiți în dóue tabere: turcii tēneri (reformatorici) și turcii bētrāni.

Administrațiunea era în gradul cel mai mare coruptă, starea financiară desperată și așa decădú tot mai mult puterea statului sub regimul neputincios al risipitoriului sultan Abdul-Aziz.

Atunci erupsă la îndemn rusesc în 6 Iulie 1875 în Hertegovina rescóla populațiunei creștine carea avea să aprindă înfricoșatul foc. Cu amărăciune s'a purtat lupta între creștini și mohamedani; Turcia a pus tóte la mijloc pentruca să stingă focul înainte de a se lăți mai departe. Înzădar! Să părea deja că resculații vor fi învinși, când în Maiu 1876 erumpse în Balcan o rescóla bulgară, érá în 2 Iulie 1876 Serbia și Muntenegru declarară Turcieii resbel,

Cursul întēmplărilor este pe scurt următoriu:

Rescóla bulgară fu în scurt timp, cu deosebire prin ajutoriul Cercheșilor, inecată în sânge.

Muntenegru cu ajutoriul herțegovinenilor purta resboiul cu perseveranță, cu rezultat schimbăcios, în esență însă totuși favorabil; dară impedecat de slăbiciunea sa n'a putut să elupte rezultate durabile. În anul 1877 primi curagiosul și energicul Suleiman pașa comanda asupra forțelor militare contra Muntenegrului. El concentră la marginea nordică a acestui stat aprópe 40.000 de ómeni, întră în țéră, și împinse pe muntenegrini înapoi și după lupte de 6 zile ajunse la marginea sudică a Muntenegrului éráși pe teritoriu turcesc. Acéstă victoriósă expedițiune a lui Suleiman constitue o vecinică cunună de victorie pentru — Muntenegru, pentrucă Suleiman pașa n'a cucerit nici o palmă de teritoriu muntenegrin, dară în 6 zile a pierdut 15.000 ómeni din trupele sale cele mai bune. Suleiman scurt după aceea s'a imbarcat cu trupele sale și s'a dus pe câmpul de luptă bulgar, unde îl aflăm mai târziu.

Serbia se bucura de multe simpatii în Rusia. De acolo era ajutorată cu tóte mijlócele, aprópe 15.000 soldați ruși concediați grăbiră la Sêrbia în luptă. Un general rus Cernaief, carele a escelat în luptele asiatice ale Rusiei, a luat comanda asupra armateisêrbe. Dară ce folos! Sêrbia nici decum nu se putea măsura cu Turcia; forțele ei militare erau asemenea celor turcesci, dară atât în ce privesce cualitatea soldaților cât și înarmarea nu erau egale acestora.

A pus trei armate: 1) armata principală de 40.000 ómeni sub Cernaief la hotarul sudic către Niş; 2) armata dela Timoc, 15.000 de ómeni la hotarul ostic, 3) armata vestică, la Drina.

Forţele militare ale turcilor erau asemenea grupate.

Armata principală turcescă sub Abdul pasa împinsă în ciocniri mai mici pe cea sêrbescă din poziţiile sale întărite cu şanţuri şi în 30 Octobree 1876 fu bătută decisiv la Diunis astfelu, încât Sêrbia sta în neputinţă. Atacul armatei dela Timoc, l-a respins cu victorie leul Osman paşa dela Vîdin.

Luptele dela Drina au decurs fără rezultat.

Întrăceea s'a amestecat diplomaţia şi a încercat să mijlocască întră rêsboinici, mai întâiu cu un armističiu, pe carele însê Turcia n'a voit să-l încuviinţeze; atunci la 30 Octobree 1876 (dîoa luptei dela Diunis) declară Rusia în o notă circulară că „dacă Turcia nu voesce să încuviinţeze armističiu, Rusia va purcede independent”. Cu acêsta a apucat Rusia calea resboiului. În 11 Novembre 1876 dete împêratul Alexandru II porunca pentru mobilisarea trupelor.

Sê adaugem aci că pe lângă mijlocirea marilor puteri Sêrbia încheia în 1 Martie 1877 pace cu Turcia nesuferind nici o pierdere, așa, că scăpă numai cu frica şi cu pustiirea unei părţi a teritoriului său; însê la Ruşi a cădut cu totul în disgraţie, deórece fiascul ce l-a suferit un general rus a durut mult, şi apoi prin învingerile câştigate a crescut încrederea trupelor turcesci şi a generalilor în măsură puternică.

Starea României. România, respective principatele Moldova şi Muntenia au fost de demult ţară de trecere pentru armate în resbóiele dintre Rusia şi Turcia; pustiită şi maltrată din partea amêndurora deopotrivă, fără putere proprie de a împedeca invasiunile. Aşa era încă în memorie, că ruşii au prins 20.000 de ţărani români la tunurile lor, când caii nu le puteau trage.

Dela împreunarea amêndurilor principatelor, anumit însê dela alegerea prinţului Carol de Hóhenzollern în 1864, de principe, nêsuinţa regimului era să consolideze stările din lăuntru, şi să rêdice puterile tênerului stat. Şi a succes! S'au edificat drumuri şi linii ferate, peste tot s'au folosit tóte întocmirile şi invenţiunile ţerilor apusene pentru prosperarea poporului român. În mod mai repede şi îmbucurătoriu s'a desvoltat puterea armată. În timp surprinđătoriu de scurt, pe lângă întervenirea activă a tênerului principe, şi pe lângă consimţemêntul gata de jertfă a tuturor păturilor poporului

și a dignitarilor țerei, s'a creat o armată, de și nu mare, dar disciplinată și foarte bine ajustată. Noi o vom putea cunoște mai bine ceva mai târziu.

Acum avea România o greutate, pe carea o putea arunca în acea parte, unde ar cere interesele ei, și această greutate putea să fie în mod însemnat hotărîtoare.

Horectzky în scrierea sa cu mult spirit „Răsboiul rusesc în Bulgaria și Rumelia“ ȳice: „atât Rusia cît și Turcia aveau motiv hotărît să tragă în interesele lor România“ mai departe, „Rusia cu deosebire trebuia să reflecteze în totă privința la sprijinul și ajutorul României.“

Starea schimbată a lucrurilor avea curând să fie adusă la cunoscința rușilor și încă prin însași România.

În toamna anului 1876 petrecea împăratul Alexandru al II-lea în Livadia, în Crim. Principele Carol al României trimise pe primul său ministru Ioan Brăteanu pentru ca săl salute în numele său. În o vorbire dintră împărat și ministru, carea să refera la răsbelul contra Turciei ce sta înainte, veni întrebarea și asupra intrărei trupelor rusesci în România și atunci Brăteanu declară cu totă hotărîrea că „România nu este mai mult țară de trecere pentru armatele rusesci în răsboiele lor cu Turcia“.

Rusia fu silită ca să cără permisiune pentru de a trece prin România și după îndelungate pertractări să ajunsă în 16 Aprilie 1877 la învoiala de trecere, a cărei puncte principale sunt următoarele: România permite trecerea armatelor rusesci. Armata română acopere linia de la Dunăre și să trage cătră Olt după măsura înaintărei rușilor. Rușii trebuie să plătescă în bani gata trebuințele lor, asemenea și folosirea drumurilor de fer, a oficiilor de postă și telegraf și nu li este iertat să recuire nici trebuințele lor pentru armată, nici brațe de lucru. Autoritățile civile și administrative militare rămân în țară și funcționeză mai departe neîmpedecate; în fine „Rusia garantăză integritatea României“.

Acest deobligămēt din urmă l'a frânt Rusia în mod rușinos, precum în general nu să pōte afla la dēnșii fidelitate și credință.

România și-a împlinit pe deplin deobligămintele sale, totuși trebuie amintit, că românii, poporul, oficianți și militari au fost cuprinși de o mare antipatie față de ruși, care simțēmēt pre lângă totă frațietatea de arme de mai târziu nu s'a micșorat.

Trecând înaintea întâmplărilor amintim aici că România s'a declarat în 22 Maiu 1877 de independentă și a sistat Turciei plă-tirea tributului.

Starea și acțiunea Rusiei. Rusia dela resbelul din Crim 1854—1856 n'a purtat nici un războiu mai mare. În pacea dela Paris cu carea sa sfârșit acel războiu erau și următoarele condițiuni foarte neplăcute pentru Rusia: 1. Să dea Moldovei înapoi partea sudică a Basarabiei. 2. S'a deobligat Rusia să nu țină flotă de resbel în marea neagră.

Liniscea de 20 de ani până la 1876 o întrebuiță Rusia pentru-ca să-și adune puterile, după cum suna fraza stereotipă a presei rusești. Condițiunea a doua amintită mai sus o împedeca și apăsa mult pe Rusia și așa la revisiunea păcii dela Paris la începutul anilor 70 când Francia, garantul acestei păci fu prin Germania trântită la pământ, — s'a rădicat. Totuși nu i-a succes Rusiei până în 1877 se-și creieze o flotă mai însemnată. Deci o linisce și adunare de puteri în decurs de 20 de ani avea Rusia după sine când și-a pus în lucrare acțiunea amintită mai nainte, a cărei fir îl reluăm aici.

După emiterea poruncei de mobilizare în 11 Novembre 1876 Rusia pusă Turciei tot mai aspre condițiuni despre cari trebuia să știe că nu vor putea fi împlinite; începu tot deodată să-și concentreze trupele la granițele românești, care operațiune fu terminată către finea lui Ianuarie 1877. Așa în 12/24 Aprilie al acelui an, deci așa după trei luni declară războiu Turciei. Trupele suferisă prin adăpostirea lor rea și prin timpul extraordinar; ba chiar și tifusul să fie grasat în unele tabere.

De ce această trăgănare? O cauză o știm acum. Tractatul de trecere s'a încheiat cu România așa în 4/16 Aprilie 1877; mai departe, nu era Rusia sigură de Austro-Ungaria și fără de voința Austro Ungariei nu poate trece Dunărea nici un soldat rusesc, o afirmațiune aceasta așa de adevărată, în cât generalul rus Fadejev a putut susținea cu deplină corectitate: „Drumul dela Moscva spre Constantinopol trece prin Viena“. O privire pe hartă va face să pricepă și laicul: Înaintea Brăilei se cotește Dunărea deodată spre nord și se apropie până la 110 kilometri de colțul sud-estic al Ardealului cuprindând astfel teritoriul român și formând vestitul „grumaz al Galațului“ care în timpul mai nou a fost mult întărit de România, atunci însă era fără nici o fortificațiune. Cât de

ușor putea Austro-Ungaria să închidă acest grumaz, său în un timp mai întârziat când armata rusă ar fi stând în Bulgaria să sugrume această armată prin ocuparea strîmtorii. Întîmplările din anul 1854 erau încă în prîspătă amintire rușilor, când armata rusă a deșărtat în ruptul capului teritoriul turcesc și Muntenia și Moldova, și aceasta la simpla declarațiune a Austriei „că are de gând să ocupe militărește principatele”. De ce nu s'a folosit Austro-Ungaria de aceste avantaje ce i-lea dat în mână împrejurările este de nepriceput. Fără îndoială la început nu putea face nimic, căci Rusia a dus numai $\frac{2}{3}$ părți ale puterii sale armate contra Turciei, și restul ajungea pe deplin ca să țină în șah Austro-Ungaria, carea în cazul unui războiu provocat de dînsa, probabil nar fi putut conta la ajutorul Germaniei; și ajutorul ce i-lar fi putut tinde pactul cu Turcia era problematic, căci puterea armată a acestui stat putea să fie legată prin înalte rîscole și prin războaie cu Muntenegru și Sîrbia, abstrăgînd de acolo, că România și Grecia de asemenea puteau să se pună contra Turciei, ceace în acest cas era foarte probabil. Sub decursul războiului a fost însă un moment, când sîrtea Rusiei era cu totul în mîna Austro-Ungariei și aceasta, când în Bulgaria sa întors norocul contra armelor rusești și Rusia era silită nu numai să rîge România pentru ajutoriu, ci și în grabă nesocotită să trimită pe cîmpul de război o mare parte a celeialalte armate pentru ca să înfrîne pe leul dela Plevna, Osman Pașa. Momentul favorabil însă nu fu folosit.

În fatală greșelă se afla conducerea armatei rusești în ce privește puterea de rezistență a Turciei; îngâmfare și desconsiderarea contrariului a sedus-o a destina numai șapte corpuri de armată, cam 160.000 de oameni, pentru războiul ofensiv în Europa și trei corpuri de armată în Asia și a renunța la ajutoriul armatei române, o greșală carea avea să se răzbuie amar.

Trebue amintit, că simpatiile părții celei mai mari a lumii civilizate erau pe partea Turciei. Bine că nu se închideau ochii înaintea abuzurilor turcesci, bine că se afla de nesuportabilă sîrtea creștinilor, însă Rusia, carea trimitea anual multe mii ale fiilor săi pentru transgresiuni politice la Siberia și acolo îi lăsa ca să se prăpădescă în cele mai grozave temnițe, că în tot anul întemnița pentru transgresiuni politice mii de oameni împreună cu nevinovatele lor familii și îi ținea acolo luni, ba ani întregi închiși fără de ai fi ascultat, această Rusie nu avea nici o cauză să se jireze de eliberătoare.

Aceste împrejurări în interiorul Rusiei nu erau atunci de tot cunoscute, ele fură mai târziu scosă la lumină şilei prin americanul Kenan, prin scrierile lui senzaţionale.

Şi scopul principal al războiului, linişcirea spiritelor în ţara proprie, nu fu ajuns, căci doi ani după sfârşirea războiului cădu împăratul Alexandru al doilea jertfă unui atentat nihilistic.

Armatele purtătorilor de rebel: a) Rusia. S'au mobilisat al 4, 8, 9, 11, 12, 13 şi 14 corp de armată. Un corp de armată avea 20.000 infanterişti, 15.000 călăreţi, 108 tunuri.

Înarmarea infanteriei nu era nici de fel la înălţimea timpului; ea avea puşci de calibru mare transformate din puşci ce se umplea pe dinainte, de puţină putere portativă şi precisiune, tot aşă erau învechite şi tunurile. Cealaltă ajustatură era bună, infanteria însă nu avea aproape nici un instrument pentru facerea şanţurilor, un defect care era foarte simţitoriu înaintea Plevnei.

b) România. România avea 4 diviziuni mobile. Numărul total a celor 3 diviziuni din naintea Plevnei era de 32.000 infanterişti, 4000 călăreţi şi 120 tunuri. Înarmarea infanteriei cu vechile puşci prusesci cu ac, se pôte numi învechită. Din contră artileria preste tot era provădută cu tunuri sistemul Krupp, deci în acesta era mult superioară celei rusesci. Şi ajustarea cu instrumente pentru şanţuri era foarte bogată, o împrejurare ce a folosit românilor mult înaintea Plevnei şi de care împrejurare s'au folosit dênşii în mare măsură. Preste tot, tôte aranjările românilor au funcţionat mai precis decât a ruşilor. Şi alimentarea (nutrirea) era mai regulată, pe când ruşii de multe ori suferéu lipsă amară din vina intendanţurei. Înaintea Plevnei sta armatele parte mare în locuri cu cucuruz şi care este român, pricepe cât de bine s'au aflat trupele române, pe când ruşii nu se aflau bine cu cucuruzul. Între alte mijlôce de războiu avea România întăriturile permanente la Calafat vis-a-vis de Vidin, înarmate cu tunuri grele sistemul Krupp cari au luat vitejesce lupta cu tunurile de fortificaţiuni.

c) Turcii. Armata turcăscă nu se pôte descrie în margini aşă de apriate. Turcia nu are organisaţiune ficsă şi bataliónele existente fură în cazul de necesitate contrase în regimente, brigade şi diviziuni şi conduse înaintea inamicului.

Dela emiterea poruncei de mobilisare a ruşilor, Turcia se pregătea neconţenit. Populaţiunea musulmană aptă de arme a urmat voioş chemărei la arme. Care nu era mai mult îndatorat la

arme să ajusta singur și să puna la dispozițiunea autorităților militare ca glotași, voluntari, bașibuzuci. Arme și munițiune primi regimul pe credit. Aveau puține tunuri însă de calitate excelentă; puși în număr de ajuns de și de diferit sistem.

Era mare lipsă de cavalerie regulată; acesteia sa ajutat prin Cercheji. Acest popor sălbatec de munte în 1856 a emigrat din Caucaz în Turcia și fu așezat de regim la granița vestică sârbescă și la pôlele Balcanului. La chemarea la arme totă populațiunea bărbătescă aptă de arme s'a format în escadrone de cavalerie sub conducători proprii aleși. Prin naturelul lor întreprindătoriu, și curajul lor îndrăznețiu au făcut rușilor nemăsurată stricăciune; anumit erau ei spaima cazacilor cari sta ca înlemnți când șciau în apropierea lor pre cerchezi pre cum descrie acesta contele Pfeil în opul său „dece ani în servițiu rusesc“.

Turcii nu aveau tren pentru armată, administrațiunea era restrinsă la cele mai de lipsă, totuși prin starea finanțială siliți, turcii sunt maestri în improvisațiune.

Între alte mijloce de războiu avea Turcia 1. o puternică flotilă panterată în marea neagră, carea putea să între pe Dunăre până deasupra Brăilei, acesta însă n'a ajutat nimic. 2. o puternică flotilă pe Dunăre. Acesta lea ajutat foarte puțin. 3. Multe cetăți; a) în ostul Bulgariei vestitul patru unghiu Rusciuc, Șumla, Varna și Silistria. N'a adus nici un folos; b) Vidinul nu departe de granița sârbescă. c) Locuri mai mici precum Nicopolis, Turtucai etc. lângă Dunăre.

În Martie 1877 se încheia pacea cu Sârbia, armata turcescă deacolo fu dusă la patru-unghiu numit și atrasă la celelalte părți ale armatei.

În 12 24 Aprilie 1877 erau 80.000 de oameni în patru-unghiu, 40.000 de oameni în Vidin și la granița sârbescă sub Osman Pașa și 40.000 de oameni în cetățile dunărene; puterea armată era deci după număr deopotrivă cu cea rusescă. Comandant suprem era Abdul Kerim Pașa.

Valoarea internă a armatelor. a) A acelei rusești. Asupra stărilor interne ale armatei rusești aruncă o lumină vie scrierea mai sus amintită a lui Pfeil; din descrierile lui în următoarele sunt cele mai esențiale luate. Generalitatea era neajutorată, fără inițiativă, nepăsătoare (leneșă) în conducerea războiului, dară de înaltă bravură personală. Statul major tot așa de incapabil. Spre

ilustrare două cazuri: ciocnirea la Elena fu pentru ruși pierdută pentru că lipsia o milă de sârmă de telegraf pentru de a lega cvartirul general cu locul ciocnirii. Deși săptămâni întregi au târât rușii în acel loc, nimenea n'a cugetat ca de la linia turcescă de telegraf întreruptă să ia sîrmă în lungime de o milă și să o introducă în linia rusescă de telegraf campestru. Un alt caz: la înaintarea spre Adrianopol corpul de armată al generalului Radetzky fu împedecat prin un riurel carele s'a umflat în urma ploii. Podul l'au fost stricat turcii. Să dezbătă cum să se ajungă dincolo. Atunci comandantul de corp făcu în totă serioșitatea și cu totă voia bună propunerea: „să rămânem noi aici până ărași scade apa, și să jucăm o parte iarulăș“ (un joc de cărți).

Erau și generali, cari se pricepeau la războiu și îl și purtau energic, așa Scobelef, carele a devenit mai târziu atât de renumit, despre carele a ăis generalul de diviziune principele Mirsky: „el e un general foarte capabil, însă un om, căruia nu-i întinde nimenea mîna“. Soldații dela infanterie, artilerie și cavaleria de linie erau vrednici de totă lauda, voioși și viteji. Oficierii lor fără inițiativă. Căzaci erau o trupă aproape fără nici o valoare de luptă în toate întreprinderile lor erau cuprinși de frica cerchezilor.

Kuropatkin își dă părerea asupra trupelor rusești după înfrîngerea lor din 30 August (11 Septembrie) 1877: „Operațiunile la Plevna lăsară în general să se cunoască, că trupele noastre și conducătorii lor nu erau tațice de ajuns instruiți.“

b) Turcii. Purtarea turcilor în luptă, activitatea lor și capabilitatea lor de a suporta strapața și lipsuri sunt distinse. Energia în conducerea resbelului a fost mult împedecată prin defectele organizațiunei.

c) Românii. Pentru prima dată era să apară ărași în câmpul de luptă o armată românească. Asupra acestui fapt s'a escat în o bine cunoscută categorie a presei o iritațiune înfricoșată. Nici un epitet nu a fost destul de rău, ca să nu se atribue ca însușire soldatului român. Laș, nedisciplinat și lenos erau cele mai domôle. „Neue Freie Presse“ scria: „este cunoscut că regimintele române ale armatei Austro-Ungariei să pot duce cu putere neresistibilă asupra inamicului. Că ore această armată (cea română) va putea să afle în corpul ofieresc destrămat prin partidele politice un pond la asemenea fapte, este indoelnic.“ Pester Lloyd scria: „săracă Austro-Ungarie, nu numai că avem să nutrim multe mii de fugari

herțegovineni, ci se nutrin și 40.000 de ómeni ai armatei române. Deórece, că acești viteji vor apuca fuga la prima pușcătură de tun, și se vor opri abea la granița Ardealului e sigur." Aceste citate sunt din memorie fidel înțelesului scrise. Românii însă dovediră contrariul. O trupă carea în un asalt perde 60% în morți și răniți și este respinsă, își înoeșce după o óră asaltul și în realitate ocupă cu asalt obiectul și îl ține, nu este nedisciplinată, nu e lașă. Și carele e în stares ă dejudece uriașele lucrări de șanțuri, pe cari le-au îndeplinit românii înaintea Plevnei, acela trebuie să dîcă „românii sunt diligenți." Kuropatkin dîce: „și în acelaș timp, când divisiunile rusesci sta neactive înaintea Plevnei, când și când pușcau câte odată, ténerele trupe românesci sêvêșau cu multă putere lucruri de asediu, asaltară și începură rêsboiul sub pămênt."

Comandanții românilor aveau inițiativă. Despre oficerii lor dîce contele Pfeil: „ei fac o bună impresiune, mai bună decăt oficerii ruși și francezi."

Resboiul. În 12/24 Aprile 1877 declară Rusia resbel Turciei, trupe rusesci trecură granițele românesci și se lăfiră până la Olt și Dunăre. Fórte iscusit știură ele să facă flotila turcêscă de pe Dunăre nepericulóse, afundând în Dunăre torpile, așa că năile turcesci se simțiau sigure numai pe lângă cetăți. În 10/22 Iuniu trecu un corp de armată rusesc Dunărea la Brăila și ocupă până la mijlocul lui Iuliu aprópe fără nici o luptă, întregă Dobrugia până la linia Cernavoda-Constanța. În 27 Iunie s'a efectuit în mod fórte înțelept trecerea armatei principale la Zimnița și în aceeași dî fu ocupat Sistovul, unde până la 2 Iulie c. n. s'au împreunat corpurile de armată, anume al 8, 9, 12 și 13 al 4 și 11-lea corp de armată rêmase de-o-camdată în România. Cu aceste rezultate și fu terminată iscusința rușilor, ei începură îndată a se imprăștia. 1. Un detașament de 10 bataliône, 31 excadróne înaintă sub generalul Gurko direct spre Balcan, împinsă înapoi în tóte locurile slabele trupe turcesci, trecu Balcanul și ajunse până în apropierea Adrianopolului. Corpul al 8-lea i-s'a trimes lui ca întărire în mijlocul lui Iuliu.

Doze corpuri de armată merseră în jos cătră Rușciuc, comandant era marele duce, moștenitoriul tronului, mai târziu Împêrat Alexandru al III-lea. Corpul al 9-lea avea să ocupe Nicolopolul. Ocupă cu asalt acêstă cetate în 3/15 Iulie. Imperiul turcesc parea perdut, căci Rușii aveau încă corpul al 4 și 11-lea, acestea le puteau trimite în urma lui Gurko și se ocupe Constantinopolul.

Dară chiar acest 3/15 Iulie fu punctul, când norocul părăsi pe ruși. În séra acestei zile primi Krüdener, comandantul corpului al 9-lea scirea, că au intrat în Plevna trupe tari turcești. Că Plevna era ocupată, se știa încă mai înainte, acolo erau 6 batalioane de turci cu 6 tunuri. Însă rușii voiau să ocupe mai întâiu Nicopolul după aceea Plevna, în voe bună una după alta. Acuma însă fură deșteptați și se dete porunca, ca Plevna să se ocupe cu ori-ce preț. Generalul Schilder-Schuldner merse dela Nicopol cu 10,000 ômeni, cuteză în 8/20 Iuliu asalt, și fu în mod înfricoșat bătut. Acesta este lupta cea dintâiu la Plevna. Rușii de frică înlemniră Ce s'a întâmplat? Nu mult ci destul? Osman Pașa sta în Plevna cu 18 batalioane și 54 de tunuri. El a plecat în 12 din Vidin cu trupele sale, a mers și noapte, numai când și când dând odihnă de câte 2 ore pentru fert și ajunse în 3/15 Iulie în Plevna cu puține trupe. Celelalte au rămas înapoi de oboselă, însă până în 5/17 rënd pe rënd au ajuns și acelea. După 8/20 Iuliu s'a luat în mod energic în lucrare întărirea Plevnei și cu acesta s'a concreșut Riza Pașa, comandantul de mai înainte, carele și-a împlinit tema sa în mod strălucit așa, că în 8/20 Iulie Plevna era deja un castru închis cu șanțuri. Castrul dela Plevna. Plevna se află spre ost dela apa Vid, depărtare de 7 kilometri lângă riul Tucenița. De-asupra de Plevna curge pârîul spre nord prin o vale adâncă și îngustă; la Plevna se întorce spre vest către Vid, de aici valea este mai largă și còstele cu tufșuri mai mici. Dealurile au pe amândouă părțile înălțimi de 240—400 metri. Pe aceste înălțimi erau aședate întăriturile. Întinderea forma apròpe un dreptunghiu, laturea nordică și sudică apròpe 11 kilometri ear cea din spre ost 4 kilometri. Laturea vestică la Vid avea numai puține întărituri, căci apăra riul. Dincolo de Vid era șes deplin.

Șanțurile erau redute adecă dâlmuri de pământ în patru-unghiu de 4—5 metri gròse, înaintea cărora erau gropi de 3 metri afundime. Lungimea laturilor redutelor era de 60—150 metri, așa că încăpeau 1—3 batalioane și până la 6 tunuri. Redutele erau legate cu gropi.

Colțul nordostic al întăriturilor îl forma reduta „Grivița.“ După 18/30 Iuliu ridicară turcii în depărtare de 400 metri de aci o a doua redută „Plevnița“. Înaintea amëndurora era o gròpă fòrte mare de 100 m. lungime, numită „redan“.

Abea în 18/30 Iuliu cutează rușii un nou atac asupra Plevnei cu 36,000 mii oameni și 170 tunuri. Osman pașa avea 30,000 oameni și 54 tunuri. Rușii se înfrânseseră la reduta Grivița și fură bătuti cu perdere de 168 oficiri și 7167 soldați și alungați în fugă sălbatică lățindu-se grôza până la podul dela Dunăre la Sistov.

La acesta s'a mai aâaus și alte neplăceri. Suleiman pașa vinea dinspre Muntenegru cu armata sa probată aruncând pe generalul Gurko până la strâmtôrea Șipca, érá din fortărețele patru-unghiului amintit mai sus a ieșit nou denumitul comandant suprem Mehemed-Ali (Abdul Kerim a fost depus pentru necapabilitate) cauzând perderi marelui duce Alexandru.

După desastrul dela 18/30 Iulie rugară rușii pe români să ia parte la răsboiu cu întreaga armată. Domnitoriul Carol pusă condițiuni: armata română să constituie armată de sine stătătoare, și să nu fie supusă comandai rusesci. Rusia a denegat scurt. Cătră finea lui August Suleiman a început a atăca strîmtôrea, situațiunea a devenit tot mai critică. Lupta curgea în trei părți. Rușii ar fi trebuit să evacueze Bulgaria și răsboiul era pentru dênșii perdut.

Horsetzky scrie despre situațiunea de atunci: „Primul ajutoriu însemnat putea să vină numai dela micul stat vasal Turciei (Romania), a cărui conlucrare la început nu s'a cerut și nu s'a permis. Acuma veniau la el ca rugători“. Da, ca rugători! Tôte condițiunile domnitoriului Carol fură încuviințate, el însuș denumit comandant suprem al trupelor rusesci și românesci dinaintea Plevnei.

Trupele române au luat poziție față de reduta „Grivița“ și față de reduta „Plevnița“.

După sosirea trupelor române s'a încercat din nou atacul asupra Plevnei, anume în 30 August (11 Septemvre) în ziua de „Alexandru“, numele țarului, în speranță că va cădea Plevna și acesta ar fi fost un prețios dar la ziua numelui; însă și acest atac s'a sfârșit cu înfrângerea armatelor creștine, singura isbândă a fost pe partea românilor, că cu multă vărsare de sânge au ocupat reduta „Grivița“.

După acest nesucces, rușii s'au pus în așteptare, érá românii s'au pus la lucru, ca să ocupe Plevnița, prin asediere regulată. La Plevnița s'a arătat sîrguința, bravura românilor și suportarea fără murmur a celor mai mari greutăți și lipsuri. De aceea lăsăm aici să urmeze ultimul atac asupra Plevniței, descris de măestra pênă

a lui George Coșbuc, și luată din capitulul „Svêrcoliri pe sub pământ“ :*)

„Veđuseră ai noștri, că reduta Plevniței nu se pôte cuceri cu năvală. Dar nu voiau s'o lase necucerită, și de aceea se puseră cu temeiul să-și facă șanțuri de apropiere, ca să-și scurteze tot mai mult drumul și să micșoreze câmpul deschis peste care aveau să dea năvală.

O lună încheiată au trăit ai noștri numai sub pământ, săpând și nopțe la șanțuri și la paralele. Iar când au cređut că sunt destul de-aprope, au mai încercat odată să dea asalt, și n'au avut noroc nici atunci, și în urmă și-au luat gândul s'o mai isbescă. Și până la căderea Plevnei, Plevnița Turcilor a rămas în picior, nesupărată de ai noștri, dar supărând neconținut cu tunurile ei reduta noastră.

Pe lângă companiile de geniu, lucrau câte trei patru companii de pedestrime, schimbându-se mereu ziua și noptea. Tot câmpul dintre redute îl făcură numai șanțuri, în cruciș și în curmezis, și împletite în toate chipurile. Lucraseră câte opt sute de oameni și ziua și noptea o lună de zile.

Ziua lucrările mergeau încet și cu multă băgare de seamă, din cauză că Turcii trăgeau focuri spre săpători. Totă ziua stăteau la pândă Turcii pe parapet, și unde zăreau ori vre-o lopată eșind din șanț pe de-asupra pământului, ori vrun chipiu, își îndreptau plumbii într'acolo.

Noptea săpau mai în liniște. Dar când erau nopți senine și luminate de lună, Turcii îi zăreau și-i împedecau, omorând de multe-ori pe lucrătorii mai din frunte. Cu cât era noptea mai întunecată, cu atâta era mai bine pentru săpători, cu toate că era muncă nespuse de grea, să sapi prin întunec ca în mormânt; fără pic de luminare, ca să nu te știe Turcul unde ești; să chibzuești mereu cât de tare dai cu sapa, ca să nu faci sunet; să nu îndrăsnesci să vorbești de loc, ca să nu ți se audă glasul; și să n'ai repaos noptea întregă, ca să faci ce nu poți face ziua.

Erau lungi șanțurile, căci făceau cotituri într'una, erau adânci cât să pôtă umbla prin ele omul cel mai înalt fără să se vadă, și erau largi de puteau să meargă printr'ensele trei care alătura. Ce de săpătură! Iar pământul săpat nu puteau să-l asvârle afară, ca

*) Veđi „Răsboiul nostru pentru neatrănare“ de George Coșbuc.

să nu se cunoscă locul unde se sapă, ci trebuiau să-l care prin șanțuri până la reduta noastră și apoi să-l asvârle într-o vâlcea de după redută.

Mai bine războiu și perire de oameni, decât o muncă așa de urgisită și de grea! Și cu toate acestea, dorobanții munceau veseli, munceau mai mult decât li se cerea. Vorba lui Peneș Curcanul: Nici unul însă, dragi copii, nici unul nu se plânge!

Nu s'au plâns, cu toate că munca li se făcuse, cu vremea în-treit de grea. Cam dela Sfântul Dumitru începuse o ploie amestecată cu zăpadă, și un vânt ascutit bătea de-alungul văilor. Se umpluseră șanțurile de noroiu, și bieții flăcăi cari săpau pe acolo, stăteau ziua întrăgă în apă până la glesne, și multora le degerau piciorole. Iar cei ce cărau pământul ori scândurile și fașinele trebuiau să lucreze, bălăceau până în genunchi, în noroiul făcut de umblatul atâtor sute de oameni. Iar de-asupra lor curgea cu nemiluita ploie și ărași ploie, și ei uși până în mедуva ouselor găfăiau sub greutatea sacilor umpluți cu pământ, în vreme ce glonțele turcesci le șuerău pe lângă urechi și-i petreceau și în jos și în sus pe cale.

De atâta ploie se muiase pământul și se prăpușea. Oamenii, cari munciseră atâta să se sape, își vedeau într-o clipă risipită totă munca prin surparea pământului, și trebuiau să începă din nou ca să drăgă șanțul ruinat.

Și au muncit mereu, și au muncit cu nădejde și s'au apropiat pe multe cărări de-odată până la o asvârlitură de piatră de reduta Turcilor.

De câte-va ori au fost nevoiți să sape și unde nu voia. Turcii, adecă, începură să sape și ei șanțuri de apropiere către noi. Ai noștri pândeau încotro își săpa șanțul, și apoi începeau să sape un șanț de-a crucișul șanțului turcesc, ca să-l tae. Și unde se întâlnea șanțul nostru cu al lor, se făcea mărte de oameni, acolo sub pământ, căci se pomeneau de-odată și Turci și Români în gura șanțului. Și-i dovedeam pe Turci, și ne grăbeam și noi și ei să închidem acolo șanțul, cu pietre, cu saci umpluți cu pământ, cu lemne — căci precum nu îndrăsneam noi să intrăm în șanțul lor, tot așa nici ei într'al nostru.

La urmă, ai noștri scoseră totă împletitura aceea de șanțuri, într-o piață. Săpaseră adecă un loc larg, cât ar putea să cuprindă 8—10 case, adânc și acoperit cu bărne și cu saci de pământ, la vre-o 60 de metri departe de redută, și acolo se adunaseră ba-

talióne de pedestrime și stăteau ca într'o cetate. Cât ținea ziua lui Dumnezeu, Turcii trăgeau spre piața asta, aruncau din redută bombele cu mâna, iar ai noștri răspundeau, și se gâlceveau așa de-aprópe, căci li se aușteau vorbele, care erau înjurături mai ales. Și se certau și se ocărau și se improșcau cu plumbi totă ziua, nu fără pierdere de vieți, căci din când în când plumbii tot mai nemereau pe câte unul.

La amiazi, când mâncau ai noștri se întâmpla că se rătăceau plumbii turcesci prin ceaunul de mămăligă și prin ciorbă. Își scóseră, bieții, vorba glumétă că la amiazi mănâncă borș cu plumb, iar séra plumb cu borș. Erau glumeți și-acolo, după felul mucălit al Românului, și nu să lăsau de drăcii cu tóte că erau în gura morții.

Când au cređut Românii că sunt apropiați în de ajuns de reduta Turcilor, au încercat să mai dea odată năvală asupra ei.

Se alesese pentru năvală o zi de Vineri — tocmai cu o săptămână înainte sêrbătorii Sf. Paraschiva. Turcii aveau sêrbătoare în ziua asta, nu numai obicinuita lor Vineri pe care o țin ca noi creștinii Dumineca, dar și un praznic mare de-al lor, Ramazanul, ținut cu multă cucernicie și rugăciune. Cređură ai noștri că vor putea lovi fără veste pe Turci, găsindu-i în mână cu biblia lor nu cu armele. Și într'adevăr Turcii erau la rugăciune când i-au lovit ai noștri.

Românii s'adunaseră, cu multă liniște în piața lor, rânduiri pe companii — la o asvârlitură de piatră departe de redută — și tocmai când era sórele cruce la amiazi, eșiră dorobanții din Vlașca și din Teleorman și deteră năvală. În rënd cu ei era o companie de ómeni cu scări, cu saci umpluți cu călți și cu fașine.

Alcătuirea acestei companii e o pildă frumoasă de credință și de vitejie. Cei din companie erau flăcăi de prin mai multe regiamente, cari s'adunară de bună-voe și se îmbiară să mérgă în foc. Un locotenent umbla din regiment în regiment, întrebând: Cine vrea dintre voi să intre de bună-voe în luptă? Și din tóte părțile răspundeau voinicii, așa că la urmă, mai toți erau gata să sară în foc. S'au ales apoi, cei mai sprinteni.

Dorobanții de data asta nici n'aveau pușcile încărcate, ca să nu tragă focuri și să deștepte pe Turci. Nici nu era nevoie de plumb, căci din piața noastră puteai s'ajungi din câte-va sărituri la șanțurile turcesci, iar acolo era nevoie numai de baionetă.

Ca vântul de iuți s'asvârлу dorobanții din paralela lor, repeși ca o furtună străbat câmpia și cât ai bate în palme ajung la șanțurile turcești. Repeși au fost Românii, dar Turcii au fost și ei repeși. Abia zăriră pe Români ivindu-se din șanțul lor și asvârlind cărțile de rugăciuni, săriră cu multă strigare pe parapet și deschiseră un foc pustiitoriu. Și dintr'odată se porniră și tunurile de la Bucova doborând rânduri întregi din batalioanele noastre. Începură să urle și grozavele tunuri numite „de la șosea” — niște tunuri foarte mari al căror vuet era îndecit mai puternic de cât al tunurilor obicinuite — și pe care nu le întrebuițau de cât la țile mari. Iar ați era și mare a Turcilor, și praznic!

Dorobanții din Vlașca și din Teleorman apucară s'ajungă la șanțul turcesc. Dar celelalte batalioane care cum se iveau de sub pământ, erau potopite de focul pușcilor și de obuzurile tunurilor, se răreau ca din poveste și se învâlmășiră, făcându-se între ele o neorânduială așa de mare în cât nu puteai se-i mai dai de căpătăiu.

În loc să lovim noi fără veste pe Turci, ne loviră fără veste ei pe noi. „Erau c'un ochiu în cartea de rugăciune, dar cu celalalt la dușman”, ȳice povestitorul ture; și într'adevăr, au fost vrednici de totă lauda Turcii, căci asta e a soldatului, să fie cu ochii în patru.

Batalionul de dorobanți din frunte ieșise de sub bătaia tunurilor și acum se bătea a perire la șanțurile redutei. Se încinse luptă cumplită. Și ar fi rășbit ai noștri prin șanțuri, dacă n'ar fi curs din toate părțile rezervele turcesci și ajutórele de pe de laturi.

Începură Turcii să ne copleșescă; cădură răniți tus-patru căpitani batalionului. Comanda fu luată de locotenenți și de sublocotenenți, dar cădură și ei. Soldații începură să stea în cumpănă.

Atunci sergentul Petru Călin ia sabia din mâna locotenentului seu care căduse, și în fruntea companii năvălesce spre șanț. Soldatul Părvu Marinescu sare cel dintăiu în șanț, și după el doi sergenți, Ioan Marjın și Stan a lui Nică. Îndemnați de ei, sare compania întrégă, și după ei altă companie comandată de alt sergent, de Dumitru Pașcu.

De altă parte a șanțurilor sub-oficerul Petcu s'avântase cu stégul regimentului pe cóma șanțului, dar o spărtură de obuz trânti pe Petcu în șanț, rupend totodată prăjina drapelului, tocmai sub pânză. Prăjina cădu în șanț, iar stégul rămase pe cómă. Un ture din șanț întindându-se își puse mâna pe bucățica de prăjină a sté-

gului, dar atunci săriră dorobanții spre stég, ér sergentul Tudor Hristea asvârlindu-se în grabă se întinse cu întreg trupul peste stég, de-alungul pământului, și cu gura mușcă de mână pe Turc. Apoi ridicând stégul și strigând: după drapel copii! se repeși unde era învălmășagul mai mare.

Ca și la 30 August, după mórtea lui Mărăcineanu lupta de astăzi a fost condusă mai numai de sergenți și de căprari.

Bataliónele din urmă nu putură răsbi prin obuzurile turcesci ca să vie în ajutoriul dorobanților de sub redută, iar acestia se vechură siliți să se retragă. Atunci ca să se răsune, toate tunurile românesce și rusești începură să bată Plevnița, cum n'au mai bătut-o, trăgând asupra ei cu nespūsă mânia. Și se sileau să-i măture păretele și s'o aprindă și s'o asvârle în aer. Cinci ceasuri urlară tunurile, apoi slăbiră rënd pe rënd. Și se făcu liniște pe câmpul de bătae, și sosi și nóptea, acoperind cu întunerecul ei văile Plevnei.

Dar de-odată prin întunerec, cam pe vremea cinei, se umplură érași văile de vuet.

Românii isbiră din nou Plevnița. Până acum ei nu încercară nici odată să se lupte nóptea. Acum creșdend că totuși vor isbi fără de veste pe turci, se repeșiră din nou asupra lor, chibzuind că prin întunerec, dacă nu vor isbândi, le va fi mai ușor să se dea îndărăt și să-și adune răniții.

Fără să tragă cu tunul, chiar fără să descarce o singură pușcă, în tăcere ca stafiile, eșiră soldații nostri din șanțuri și dederă năvală cu baionetele întinse. Numai tropotul pașilor s'aușea, un tropot scurt și des, răpăind ca grindina. Turcii aușeau bine sunetul pașilor, dar nu trăgeau de loc cu pușca, de aceea credeau ai noștrii că șanțurile sunt slab apărate. Dar, éta când ajunseră dorobanții la șanț, îl găsiră numai un fulger de baionete: șanțul era plin de turci, umăr la umăr, și toți cu baionetele în sus. Fiind peste puțină să s'asvârlă în baionetele lor, românii începură să tragă foc asupra șanțului, dar neputându-se apropia destul, se băteau „cu pământul“.

Atunci o mână de ómeni alergasă spre o gură a șanțului, ear căpitanul Vasiliu cu ai lui spre altă gură. Românii trăgeau acum de-alungul șanțului, în mulțimea cea strâmtorată a turcilor și-i pustiau. Turcii nu se puteau învărti și nu puteau întrebuința pușca, începură deci să se îndese spre gurile șanțului ca să iasă la larg, iar ai noștrii se străduiau să-i ție în șanț, ca să pótă da în grămadă.

Și se făcu o îmbulzélă de nespus la gurile șanțului și se porni o încăerare de ómeni, și o svârcolire cum n'au mai vădút românii. Căpitanul Gănescu cu ai sei s'a apropiat acum de șanț, ca sê-i ia pe Turci la răspër și dela mijlocul șanțului. Dar prin întunerec el n'a băgat de sémă, că Turcii aveau cângi lungi prin șanț și când s'a apropiat, el a fost prins cu cărligul și traș în șanț. Pe cei ce pătiră ca el, — și o pătiră mulți — turcii i-au măcelărit în șanț.

Cu tótă apărarea inverșunată, turcii fură copleșiți. Se umplură șanțurile de cadavre și de fașine, și împinși de românii cari săriră în șanț, Turcii fugiră căutându-și mântuirea în redută.

Pe când se învălmășeau prin șanț, o sémă de Români eșiră la larg și începură sê așede scările, se urcară pe scări, ajunseră pe parapet și începură sê se scobóre în redută. Cei din șanț strigară atunci un Ura, care sgudui vėzduhul și ajunșe până pe dealul unde stătea Domnitorul cu generalii sêi. Toți cređură că reduta e cucerită.

Dar nu era. Numai vr'o căți-va rėsbiră pe parapet și apoi în redută: cei mulți se svârcoleau încă prin șanțuri.

Índrășneții și norocoșii, care apucară să iase din șanț, s'agătară, într'adevăr ca vulturii stâncilor pe parapetele redutei. Și unde n'aveau scări, se suiau unii pe umerii altora și săreau pe parapet. Și cu atâta mánie se repeđeau flăcării noștri în cât spuneau turcii — după căderea Plevnei — că în tot rėsbóiul purtat nu întrase în ei atâta gróză de perire ca acum. E de neuitat povestea spusă de un căpitan, că vėđu pe unul dintre dorobanții sêi cum se muncea în virful unei scări, sê se avėnte pe parapet, agățându-se numai cu o mână. „Pune și cealaltă mână, băete, și te aruncă, mē, ce zăbovești?” „Ași pune-o și pe cealaltă” rėspunse soldatul „dar mī-e colo în șanț?” — „Atunci dă-te jos!” — „Păi, așa vrea, căpitane, să mor în redută”. Căpitanul îi ajută sê se urce sus, și ajuns pe parapet, acest flăcău cu mână dréptă tăiată din umăr, strigă din rėputeri aruncând ochii peste ínspăimântătórea încăerare din redută: Ura, români, și apoi s'asvirli de pe zid sub piciórele turcilor. El voia sê móră în redută!

Iar acolo, în redută, era urgia lui Dumnezeu. Se străpungeau în deavalma, se isbeau cu pumnii, se mușcau cu dinții; ici om stând cu genunchii pe pieptul omului și ínvirtindu-i baioneta în gât, colo unul căđut cu fáța într'o baltă de sânge, ici unul cu

capul despăcat în două de-i atârna jumătatea capului pe un umăr și altă jumătate pe alt umăr, și pretutindeni încheștare și omor și morțe într'o mie de chipuri.

Atunci, începu de-odată să sune apelul în tabără turcescă; pe toate dealurile împrejurimii începură tobele turcesci să-și cânte cântecul primejdiei și să chieame oștirile într'ajutoriu.

Și se răscoliră dealurile, se resvrătiră văile și de pretutindeni începură să alerge turcii, să sosescă repezi, să curgă ca pâraiele și să sară în redută. Mai toți oficerii români erau răniți, și flăcării nostri foarte răniți. Și când vedură sosind mulțimea de oști turcesci din adâncul întunerecului, se retraseră din redută până ce mai era vreme și până nu se vedeau încunjurați de turci.

Încet și culegându-și morții și răniții, batalioanele se retraseră, prin întunec, până la șanțurile lor. Turcii, deși așa de mulți, nu îndrăsniră să le urmărească.

Căduseră o mie de români într'această zi, parte morți, parte răniți. Nici o luptă, purtată de noi, n'a fost mai strașnică și mai sângeroasă de cât asta. Mai toți oștenii erau răniți la mână, cei mai mulți aveau brațele rupte, degetele tăiate. Acesta era dovadă de avântul lor în suirea pe parapete. Când puneau mâinile să s'agăte pe redută, turcii le tăiau mâinile, și flăcării cădeau în șanț.

Cei mai mulți morți erau dintre dorobanții vlăsceni și teleormăneni, iar răniții erau mai ales din batalionul întâiu de vânători.

Periseră de rëndul acesta mulți dintre soldații de geniu, care se repeziră spre șanțuri cu fașine și coșuri de nuele, cu sape și cu toate uneltele trebuincioase ridicării de adăpostiri.

Peste noapte, târziu după miezul nopții, s'a început din nou împușcătura între români și turci. Căci eșiseră și turcii, pe ascuns, și românii, să-și culegă morții de pe deal, și au început să se improșce unii pe alții cu plumbi. Turcii au sărit la tunuri și-au început să tragă cu obuzuri. Ai noștri vedând acesta, au încetat focul, și în urmă s'au astîmpărat și turcii.

Acesta a fost cea din urmă încercare de năvală asupra Plevniței. De aici înainte românii au lăsat-o în pace cu năvala, dar i-au făcut de scurtare a zilelor prin săpăturile lor de apropiere. Au tot săpat pe sub pământ și s'au apropiat de ea; au făcut șanțuri chiar până sub parapetele ei, pe care aveau de gând să le asvirle în aer cu iarbă de pușcă. Dar n'au ajuns să-și împlinescă gândul,

căci în zilele în care erau gata să asvirle reduta în aer, Osman s'a dat prins cu totă oștea.

Pretutindeni în războiul am biruit, numai la Plevnița n'am avut noroc. Vitejia noastră și avântul nu ne-au fost de folos la Plevnița, dar nicăieri ca la ea n'au dovedit românii mai multă stăruință și vrednicie de oștean. Pentru luptele dela Plevnița ne-au admirat lumea și oștirile străinilor, și ne diceau: vrednici ați fost să biruiți, dar norocul n'a voit!"

Încă pe la mijlocul lui Novembre, pentru apărarea aripei drepte s'au trimis sub colonelul Slănicean un detașament de $7\frac{1}{2}$ bataliōne, 3 regimente de cavalerie și 30 tunuri, l-a cari s'au adaus al patrulea regiment de cavalerie rusescă, — cu porunca ca să ocupe Rahova, ceea ce în o luptă de trei zile a succedut pe deplin. Turcii au scăpat la Vidin, dară au pierdut tot bagajul, carele s'a luat de români. Acestia au pierdut 9 ofițeri și 299 soldați morți și răniți, care pierdere îndemnă pe Kuropatkin să scrie: „pierderile acestea arată, că trupele române nici de fel nu s'au dat din calea pericolului". „Cât de grațios!" Rușii n'au avut nici o pierdere.

Osman pașa fiind în Plevna tot mai mult strimtorat, cu deosebire din lipsa nutrimētului s'a decis în fine să încerce o erupere din Plevna, ca spărgând șirurile armatelor impresurătoare să scape din strimțore. În 28 Novembre (10 Decembre) dimineța trecu peste Vid, să arunce asupra rușilor pe cari îi împinse din pozițiunile lor. Curând însă rușii se îmbărbătară, și începură a împinge pe turci înapoi. Osman pașa fu rănit, turcii cătră o oră arborară stég alb și să predară, éra Osman să predă primului ofițer inamic ce i-a venit în cale, colonelului român Cercez.

După căderea Plevnei încetă comuniunea de arme dintre români și ruși. Românii să îndreptară spre Vidin, care cetate puternică să predete după o înțeleptă și puternică asediere 14 (26) Februarie 1878.

Rușii acuma cu mult mai puternici decât turcii, să îndreptară spre Balcan, bătută în tot locul trupele turcesci, și încurând statură înaintea Constantinopolului. Turcia acum în neputință, încheia cu Rusia pacea dela S. Stefano pe lângă grele condițiuni. Atunci însă celelalte puteri mari se amestecară și așa s'au adunat reprezentanții lor în Berlin. Pretensiunile Rusiei fură foarte reduse. Și aici se întâmplă că Rusia în mod ne mai aușit frângând în voela

din 4 (16) Aprile 1877 preţinse, ca Romania să-i dee Basarabia, pentru carea s  prim sc  Dobrugea ca despăgubire; o provincă roditoare cu popula iune cultivată să o schimbe cu una ml şcin s , neroditoare, locuită de mongoli barbari. Europa a fost slabă destul, să sprijin sc  Rusia şi să constring  Romania la cedarea Basarabiei. Şi ac sta a fost contractul dela Berlin.

Dreptul Kadiu și cătîrul

Traia înainte vreme un Kadiu *) care rostise dreptatea 20 de ani, fără ca vr'odată să iee mită, ori să calce dreptatea pentru ea. Pentru această credință rară, Allah **) îi acordase darul, ca să vadă lucrurile ascunse în apropierea vederei sale.

Să întemplă într'o ȃi, că se furară, Kalifului ***) mulți bani și petri prețioase, și cu tot zelul Kadiului, cu toate cercetările lui hoții nu se putură descoperi. Atunci Kaliful sa supărat și i-a ȃis, că este și el ca ceialaltȃi, că ia mită și că trece cu vederea nedreptatea. În sfărșit n'a folosit întru nimic Kadiul amintind Kalifului de dreptatea lui recunoscută, căci acesta porunci fără multă gȃndire să i-se iee toate averile și să fie gonit afară din oraș. Astfel plecă de acolo Kadiul sărac și rușinat gȃndind în sine: „e foarte neplăcut ca să fie cineva cinstit într'o țară, unde toți sunt șireți“, și pentru-că el nu mai voia a avé a face cu ȃmenii, porni în pustie. Nu merse mult și vȃdu un cătîr fără frâu și fără șea, care rodea mort de fȃme, la nișce tufărișuri ghimpȃse, rȃsarite ici-cȃlea din uscatul pȃmȃnt. Mila îl împinse se se ducă la el, și cȃnd fu aprȃpe vȃdu că cătîrul are darul vorbirei. El îl întrebă:

— Ce faci tu aici singur în pustie? N'ai tu nici un stȃpȃn, care să te adȃpostȃscă și să te hrȃnȃscă?

— Dreptule Kadiu, ȃise cătîrul, tu cunosci lumea. Eu am slujit pe stȃpȃnul meu, cu credință ani îndelungați. Acum însă cȃnd am înbȃtrȃnit și nu mai pot fi de folos, m'a gonit în pustie.

— Nu i-ai spus cȃt de nedrȃptă a fost purtarea sa? întrebă Kadiul.

— Ah Dȃmne, am fȃcut acȃsta dar, Abu-Sahib, cȃruia am slujit face parte din ȃmenii, cari nu înȃleg, cȃnd un animal le vorbesce. Cea-ce ȃiceam eu, pȃreau ȃise cȃtră o pȃtră.

*) Judecȃtoriu.

**) Dȃeu.

***) Imperator.

— Acésta arată încă odată ce sunt ómenii, ise Kadiul. Voi animalelor suntei de multe-ori mai bune decăt ei. Vino cu mine; căt voi avé pâne i fructe, n'ai sė înduri fómee i apoi am i eu cu cine sė mai vorbesc.

Cătirul se bucură din inimă i porni cu Kadiul. Umblaseră o i. Sórele apusese i pe pămēnt se lăsă vélul întunecat al notei, numai apusul era de un rou-auriu. Kadiul cătă pentru sine i pentru cătir un locor adăpostit i sė aedară binior sė se odihnėscă. — Atunci Kadiul vėu deodată i nu departe de el un foc arēnd, i cānd privi mai bine observă, cā împrejurul lui stăteau ece ómeni i fie-care avea dinainte-i un sac. Feele acestor ómeni nu le putea vedea cāci din foc sė înăla un fum des, dar' vėu cā ei cāei ece purtau haine de Kadii.

Acésta i-sė păru de mirare i în acelai moment adi cum unul întreba cu un glas înfiorătoriu de răuit :

— Prietini, lucėfărul a rėsărit pe ceriu? i altul îi rėsponsė :

— Ceriul este încă luminat de razele sórelui ce a apus.

— Aadar mai avem o clipă de odihnă, înainte de a începe obositórea nóstră pribegie, ise al treilea.

Atunci sė ridică unul, al cărui trup sė îndoise de bătrānee i ise cu un glas plāngėtoriu :

— De trei sute de ani port eu povara mea. Mi s'a îndoit spatele, piciórele mele abia mai pot păi i necontenit trebue sė pribegesc — 1000 de ani sė port pe pămēnt averea acésta nedréptă, până-ce trupul sė va face erină i sufletul se va nimici !

Un suspin străbātu rēndul i rėsună ca vėntul, cānd trece prin locuri pustii. Dreptului Kadiu îi îngheă spatele.

— Povara ta nu este aa de grea. Eu o port numai de 20 de ani i trebue sė o port 1000, — 1000 de ani !

Kadiului i-se păru vocea cunoscută, privi mai bine i vėu cā cel care vorbise era judecătóriu de mai înainte lui, pe care poporul îl numea Kadiul vėrsătóriu de sānge, de óre ce pentru bani da hotărire de mórte ce i-sė cerea. Din naintea lui era un sac grozav de mare, i dreptului Kadiu i-sė strinse inima, cānd sė gāndi cā acel nenorocit avea sė pórte în spinare acel uria sac un timp de o mie de ani.

i érái începu altul :

— Greutatea sacului ce duc nu este așa de mare — greutatea conștiinței este mai mare. O, ce aș fi dat să fiu fost judecătoriu drept și să nu iau mită! Când, când va veni dreptul Kadiu, care ne va mântui?

În aceea clipă se stinsă cea din urmă licărire a Țilei la apus și din lucéfar se coborî o rază luminosă.

— Trebuie să mergem, să auzi un glas, și îndată își luă fiecare sacul său. Atunci vădu Kadiul, că ei aveau mâinile descarnate și când aruncară sacii pe spate auzi un sunet ca de bani de aur. Focul se înalță și la lumina lui, Kadiul vădu mai departe, că ei aveau capete de mort. Când se stinsă flacăra, dispăru neplăcutul convoiu în întunerecul nopții, dar' însă prin pustietate se auzia plângătoriu: o mie de ani! o mie de ani!...

— Îmi pare rău de acești oameni, zise Kadiul în sine, dacă ași ști, li-ași ajuta. Un Kadiu drept, ar putea să-i mântuască, Țic ei? Acum, eu cu știința, n'am dat nici o hotărîre nedreptă și Allah m'a binecuvântat pentru acesta. Dar' cum să fac, ca să-i mântuiesc?

A doua Țic el mergea adîncit în gânduri. Își planuise ca s'era să fie Țic în acel loc și își bătea capul cum se afle taina acelor Țice Kadii. Cătrul se mira, că stăpînul său nu mai vorbea, și-i zise:

— Te apasă ceva, dreptule Kadiu? Te rog aibi încredere în mine. N'ai Țic tu, că voiai să vorbești adesea cu mine? Fă-o acum și crede-mă, că noi animalele șcim de multe ori lucruri, de cari voi oamenii nici nu bănuieți.

Cuvîntul acesta se păru înțelept Kadiului, și el împărtași ce a vădut, și cum dorea să mântuască pe acei nenorociți.

— Voești cu tot dinadinsul, întrebă cătrul, ca să mântuești pe acei nedrepți judecători?

— Da, răspunse Kadiul, acesta este cea mai mare dorință a mea. Deși ei au fost nedrepți, cu toate acestea sunt frații mei.

— Ești un om nobil, zise animalul, și dorința ta Ți-o voi împlini-o eu. Bagă de seamă ce îți spun: Când Allah a dat legile profetului său Mohamed, pe care acesta avea să le facă cunoscute credincioșilor, noi cătrii nu eram încă pe lume și sufletele noastre locuiau în rai. Acolo am auzit eu, cum a hotărît Allah pedepsele ce aveau să ajungă pe nedrepții judecători. Erau tot așa cum le-ai auzit dela cei Țice nenorociți. Mohamed însă a Țic: Bunule părinte, gîndește-te însă la ce ispite sînt expuși judecătorii. Nu voești tu în nesfîrșita ta bunătate să le acorzi o oră de mîntuire?

Allah răspunse: Să fie, ca să nu se ȋică că am fost rugat de tine pentru altul și eu n'am avut milă. Îndată-ce móre un Kadiu, care până la sfârșitul său a fost drept, atunci toȋii Kadii nedreȋi cari au murit înaintea lui, în aceeași clipă se fie ertaȋi, în care dreptul Kadiu, după judecata ângerilor, va fi dus în raiu. Și éráși ȋise Mohamed: Bunule părinte, nu s'ar putea ca în timpul vieȋii sale cel drept să póťa folosi celui nedrept, pentruca osândiȋii să nu aștepte grăbirea morȋii celui drept? Prietene, ȋise Allah, tu ceri prea mult. Însă fie-ȋi dăruit și acésta. Dacă cineva, pe care dreptul Kadiu l-a scăpat de mórte, se jertfeșce de bunăvoie pentru cei osândiȋi, atunci, pedépsa încetéză, înainte de a veni în împărăȋia morȋii cel drept.

Tu, o Kadiule, m'ai scăpat de mórte, când Abu-Sahib în împetrirea inimei lui m'a lăsat să mor de fóme.

Acum sunt al têu. Ridică-mi vieȋa și mântueșce pe cei ȋece nenorociȋi.

— Dar ȋise Kadiul, cum s'ar putea ca fapta mea cea bună să ȋi-se întórcă ȋie spre așa mare nenorocire? și dacă nu pot fi ei mântuiȋi altfel, se-șii suferă sórtea mai departe.

Nu, cu tóte acestea, ȋisă căȋirul, eu am să mor în curênd; vërsta mē apasă și apoi n'a ajuns nici un căȋir la nemurire. Împlinirea celei mai mari dorinȋe ale tale îmi este mai scumpă decât scurta vieȋă, cā Allah mi-a hotărit. Dacă astă sêrá osândiȋi Kadii vor veni éráși și le vei aȋdi vaietele lor, scóte cuȋitul și junghiē-mē.

Kadiului îi curgeau lacrămile pe lungă-i barbă, când aȋdia pe căȋir vorbindu-i astfel, dar vêdu că vorbisē înȋeleȋeșce și se hotări a urma acestui îndemn. Sē dusēră amēndoi, de sêra, éráși la acel loc și așteptau să vadă ce se va întâmpla. Când cele dintăiu umbre ale nopȋei se lăsară pe pămēnt, se aprinsē ca și în sêra trecută în același loc, éráși un foc, și îndată Kadiul zări cele ȋece figuri, fără ca să fi vêdut de unde veniseră. Nu trecu mult și unul începu a se văieta:

O! prietini, când va suna ciasul mântuirii nóstre? Când va veni dreptul Kadiu, care ne va ispăși? Și ceilalȋi suspinau: Când? Când? Când?

Tóte astea rēsunară așa de dureros, încât i-sē cutremură Kadiului mēduva în óse și hotărit trasē cuȋitul și-l împlântă în inima căȋirului.

În acelaș moment o răsuflare ușoră se ridică prin aer, ca-și-cum s'ar scăpa cineva de o povară grea, și când Kadiul privi în prejurul său, cei zece Kadii dispăruseră. Focul lumina încă și Kadiul vedu cum se ridică din cei zece saci un fum îngrozitoriu, érá sacii cădură unul peste altul. Din sângele cățirului însă isvori o nouă viață, căci înainte de a-și da sēma Kadiul de ceea-ce se petrece împrejurul lui, sta lângă dēnsul un tēnăr și frumos animal, întocmai de aceeași mărime și colóre ca și cum ar fi acelaș.

— Allah este mare! strigă Kadiul, și se închină la pământ. Încălecă apoi tēnărul animal, ce era înșăuat și plecă de acolo. Luna răsărise și lucea luminos.

Atunci vedu Kadiul înaintea lui doi ómeni mergēnd, ce duceau ceva ascuns sub hainele lor și prin darul ce avea de a vedé în ascuns, recunoscú îndată, că era caseta cu petrite prețioșe, ce se furasēră Kalifului. Abia observară acei ómeni pe Kadiu, ei apucară fuga și fugeau de svintau pământul. Kadiul îi urmări cu tēnărul său animal prin pustie, pe câmpii și îi ajunsé tocmai când intrau într'o colibă. Coliba era alui Abu-Sahib, căruia aparținuse acel cățir. Sub o pétră în mijlocul colibei, Kadiul află îndată aurul furat și Abu-Sahib trebui să mărturisescă, că el îl ținea ascuns de hoți.

Kadiul porunci să lege pe hoți, luă banii și petrite prețioșe dinaintea sa pe șea, luă și pe Abu-Sahib cu el și veni cu vinovații în oraș la Kalif. Acesta se bucură fōrte când își revédu aurul și nestimatele, pusă pe Kadiu éráși în diregētoria lui și-i înapoiă casa și averea.

Cea dintăiu hotărēre ce rosti Kadiul a fost spānzurarea celor doi hoți. Pentru Abu-Sahib, tăinuitoriul furtului, se rugă Kadiul de Kalif ca să i-l deé lui. Cererea îi fu acordată. Acum Abu-Sahib trebuia în fiecare ȓi să deé nutreț cățirului, să-l adape, să-l curăte și totdeauna când Kadiul eșia călare, el trebuia să alerge înainte și să strige la lume să facă loc. Când, după câțiva ani muri Kadiul, Abu-Sahib găsi cățirul mort în grajd și abea acum recunoscú, că fuse al său, pe care așa de aspru îl gonisé și pe care a trebuit apoi săl slujescă.

Abu-Sahib este astăzi uitat, dar istoria dreptului Kadiu și a cățirului său o povestesc totdeauna cântăreții pe ulițele și piețele tuturor orașelor arabe.

(Din „Albina“)

Povestea lui George Fătu.

V ă aduceți aminte cu ce drag și cu ce sfințenie luați sēma la fiesce care vorbă ce eșia din gura prorocului din Mahala, când a fost la noi în sat mai astă vară?

Iacă tocmai așa prindeam cu urechile noi sătenii din Slobozia tot cuvîntelul ce eșia din gura lui George Fătu, când ne povestea pătăniile din timpul vorniciei ¹⁾ sale! Și Dōmne! voinic vornic ²⁾ mai era George Fătu! Era om chipeș, ³⁾ cu mustetă lungă sură, cu mintea trēză și cu tragere de inimă pentru sat. Și pe cāt de bine se purta el cu noi sătenii, tot pe atāt de bine vēdūt era el și înaintea d-lui căpitan și a celorlalți domni din tērg ⁴⁾. Și cu multe lucruri bune își îmbogățea el mintea pe unde umbla, încāt cānd venea în sat, apoi avea ce mai povesti. Dar din tōte cāte ni le-a spus, una ni-a rēmas în minte la toți Slobozienii, ce n'om uita-o cāt va fi satu și ōmenii în el.

Era a doua zi de Dumineca mare. Tocmai sē alesese cu vr'o două sēptēmāni înainte comitet ⁵⁾ nou în sat.

În acel comitet era și George Fătu. Hotārisă însă din capul locului, că nu va mai primi vornicia, căci îmbătrānise acuma și îi era greu sē urce treptele pe la cele cāntălării. Îl aleseră dară pe altul de vornic. Ėră Fătu, ca om cu trecere ce era, îl chemă pe nou alesul vornic și pe comitet la un sfat pe tăpșanul de erbă verde ce sē întindea în fața bisericei din vatra satului, unde era adunați o mulțime de săteni. Și după ce-și dresе glasul, étă ce cuvēntă:

„Dta nepōte Vasile, ca nou vornic ce ești ales și D-Vōstră cinstit comitet de una sē nu uitați în slujba vōstră! Că slujba multe le are, și bune și rele, și inima-i lacomă la tōte.

„Mai ales, cānd cei mari fāgăduesc ceva, sē fiți tare treji! Că Dōmne, darnici mai sunt la fāgădueli, dar scumpi la împlinirea lor!

¹⁾ primăriei, — ²⁾ primariu, — ³⁾ fāțos, plăcut, — ⁴⁾ oraș, — ⁵⁾ reprezentanță.

„Când am intrat vornic întâiu și-ntâiu, știți că tolóca*) era în judecată cu boerul moșiei. Ne-am plâns noi cât ne-am plâns pe la cele ocârmuiri, dar de nicăiri nu ni s'arăta vr'un pic de bucurie. Când colo, dă D-șeu, că mă chiamă dl căpitan! Mă duc! Mă închin înaintea Domniei Sale până la pământ, dă, ca cel mic în fața celui mare, domnul căpitan, ca nici când de altă dată îmi întinde mâna și-mi dă scaunul să șed.

„Da șcii la ce te-am chemat Dle Fătu?

„Apoi dă, dacă mi-i spune, oiu ști delă Măria Ta.“

„Te-am chemat să-ți vestesc o bucurie mare!.... Câștigați tolóca delă boeriu.“

„Apoi mare bucurie pentru întreg satul, mai mare nici că se pôte, îmi gândii.

„Dar un lucru bade Fătule! Să te duci la domnul..... nu știu cum îl chiamă... că-i tot uit numele.... și să-i spui, că sări Dta cu tot satul și cu satele învecinate să-l alegeți deputat.“

„Bine dle căpitan! Când e vorba să câștigăm tolóca, și-n foc ne ducem la cuvântul Dtale.“

„Și vă aduceți aminte, ómeni buni, cu ce drag și cu ce grabă ne-am împrăștiat prin cele sate, ca cu toții numai pe acela ce va dice dl căpitan să-l alegem?

„Și a eșit ales! Dar noi cu ce ne-am ales? Cu o hârtie ce ni-a venit după aceea cam la un an, că nu se primesce jalba noastră, și că tolóca rămâne tot boeréscă. Și când am dus hârtia de i-am arătat-o dlui căpitan, dumnélui a ăis, că nu pôte schimba hotărârea judecătoriei, căci d-lui numai peste căpitănie e mai mare, ér la judecătorie nu se pôte amesteca. Da de făgăduiala ce-mi dăduse, par'că nici nu-și mai aducea aminte.

He! He! D'apoi încă înainte de vr'o nouă ani, când érá era să-l alégă pe unul la Viena! Atunci ne-a chemat pe toți vornicii la dânsul, și a strigat la noi, că dacă nu vom alege pe placul lui, apoi ne dă afară din vornicie pe toți. Mulți s'au spăriat de acea amenințare. Dar eu gândeam în gândul meu: „Satul m'a ales, satul mă pôte scóte din vornicie“. Érá domnul căpitan vine la alegere numai ca să nu se facă gâlcévă ori bătălie și să nu se calce legea împărătéscă. Ér glas nu are dl căpitan, pentru-că nu plătește bir la noi în comună. Așa gândeam și am ales cum am cređut mai bine, în liniște și cu smerenie. Nu m'am bursuluit, nici m'am întăritat în potriva cuiva. Drept că vr'o săptămână-două se uita

*) izlaz.

chioriş dl căpitan la mine. Dar apoi mi-a   is : „Apoi dă, bade vor-nice ! ai făcut cum   i-a spus inima, nu-i supărare pentru aceea ! Că   i eu am lucrat numai a  a, cum mi-a dictat slujba.”

  i apoi a uitat de supărare,   i vorbea la mine par'că încă mai bl  nd decum vorbea mai înainte. Ba încă pare că mă   inea mai în cinste dec  t pe ceilal  i vornici, cari au gl  suit în contra cu-getului lor.

Dar încă   i mai sdravănă a fost, c  nd ne-a chemat înainte de vr'o cinci ani pe toți primarii   i pe toți deputa  ii la căpitănie   i ni-o cuv  ntat, că preoții nu ni sunt prieteni ; că ei ne jupesc   i ne asupresc,   r noi nu-i arătăm la dl căpitan. Că ar fi tare bine să-i arătăm, căci are el leac pentru d  n  ii.   i să nu-i ascultăm la alegeri ! Să ne alegem că alegători numai noi vornicii   i deputa  ii,   r pe preo  i să nu-i lăsăm cumva să fie ale  i.

Ei ! t  te ca t  te ! Dar ac  sta era par'că prea întrecută. Mi s'a rădicat chica măciucă în cap la au  ul acestor cuvinte. Cum ? preoții nu ni sunt prietini ? Dară,   meni buni, de c  nd m'a făcut mama nu mi-s'a   nt  mplat încă nici odată ca preotul să-mi facă ceva ce nu mi-ar prii ! D  r preotul este fa  a cea dint  i   i mai cin-stit   în sat ! El ne m  ng  e   i ne u  ur  z   de tot greul ce ne apăsă pe suflet,   i el să nu ne fie prietin ? ! El să ne voiască r  ul ? !

Asta nu să p  te   m   g  ndeam eu în g  ndul meu. Dl căpitan de ar avea în ochi binele nostru, apoi nu ne-ar   nt  rita a  a în contra preo  ilor ! Ca o p  tr   grea de m  r   m   apăsa pe suflet grija ce mi-o făcea ac  st   vorbă.   i c  nd am sos  t acasă, numai dec  t a   n  eles baba mea, că-s chinuit de griji.

„Da ce ai omule, ce supărare te mai fr  m  nt   ? ... Ba 'n coa ... ba 'ncolo ... până în urma urmelor nu mi-a rămas de făcut alta dec  t să-i spun totul.

  i după ce au au  dit t  te, face baba c  tr   mine : „la sama omule, că acel  , ce   i-o   is a  a, n'are să fie cre  tin. Cată că are să fie vr'un calvin de cei ce n'are nici cruce nici D  eu. Nu asculta de sfaturi calvine  ci că-  i pr  p  de  ci sufletul ; că ia ca m  ne poți să   nchi  di ochii,   i tu îl încarci cu păcate ? Mergi mai bine la părintele   i-i spovedue  ce t  te, d  r     i-ar isp   i păcatele   i   i-ar u  ura sufletul, că de unde nu, apoi să   ci că   ncapi pe m  na celui ne-curat — cruce 'n casă —”.

D  , vedeam   i eu că judecă bine baba,   i m'am dus.   r părintele nostru după ce a cumpenit cu mintea sa t  t   vorba mea

și s'a încredințat că sînt amărit din cale afară de acea învățătură și că numai decît voesc, ca chiar sfinția sa să se fie ales de alegătorii cu cine-i va veni la socotelă, etă ce sfat mi-a dat:

„Domnia-Ta, bade vornice, nu te strica cu dl căpitan. Ci mai vîrtos fă-l să înțelégă, că ai vrea să fii ales dar nu te voeșce satul“.

Destul mi-a fost! Pe ziua cînd avea să vie comisia, m'am sculat de dimineță, m'am pus cu doi deputați în căruță și ne-am dus tocmai la al treilea tîrg să cumpărăm oi. Êr sâtenii au ales de alegători pe preotul și pre alții doi, cari nu-și băteau capul cu pofta dlui căpitan.

Și cît voiu trăi, i-oiu mulțămii lui Dumnezeu, că m'a povățuit să fac așa. Că dă! dacă mergeam eu să aleg deputat, nu știu dēu, de ași fi putut să aleg de astădată după inima mea! Căci multe alegeri am mai vîdut cîtă vreme eram vornic; dar ca aceea grea și aprinsă nu mi-au mai dat ochii să vîd. Erau adecă doi candidați: un străin, pentru care lucra dl căpitan cu o drăcie înțelégă de domni cu gulere de aur și cu o mulțime de jidani, și un român, pentru care lucrau câțiva preoți.

Pe partea preoților erau mai toți alegătorii. Dar numai puțini au putut să glăsuască*) după voea lor. Și așa candidatul nostru român a cădut. Dară nici străinului nu i-a fost dulce, că a fost ales în protiva mulțimei, așa încît în cele din urmă și-a călcat pe inimă și a juruit**) că se va da pe partea aceea, pe care era mulțimea, adecă pe partea românilor.

Etă ce pôte face o chibzuință bună. Dacă nu era între alegători preoții, străinul fiind ales, dușman ne rămânea. Dar preoții noștri cu mintea și purtarea lor bărbătească chiar cădînd au știut să învingă, și din dușman prietin să-și facă....“.

* * *

George Fătu nu mai este între cei vii. L'a chemat Dēu într'acolo, de unde nici un muritoriu nu se întorce. Dar povețele lui au rămas între Slobozieni până în ziua de astăzi, și vor trăi din neam în neam ca vecinica pildă, cum au să se pörte ómenii în vreme de grea cumpenă, ca să nu scape din mână drepturile ce li sunt date de prea bunul Împărat și moșia moștenită din strămoși și întărită cu sângele părinților noștri în răsbóele purtate sub falnica pajură a casei Habsburgice.

(Deșteptarea)

*) voteze, — **) a promis, s'a deobligat.

Toma Codreanul

Pe o costă de câtră amedă-qi se trăgea satul Calafindești încât vara de arșița sôrelui se făcea în pământ crepătură și de o schiôpă. Dară pentrucă Calafindeștii era aședat pe o costă de câtră amedă-qi, de aceea primăvara se și lua omëtul *) mai degrabă decât în satele celelalte din vale și pământul se arăta iute de sub omët. Pe când aiurea sta încă omëtul, Calafindeștenii prindeau a și ara. Dară ce folos, dacă pământul din Calafindești era nu sciu cum roșietec-vinețiu și pânea nu rodea bine. Din pricina asta Calafindeștenii nu țineau multe vite și n'aveau cu ce îndrepta pământul și de și căra cineva în țarină câte puțin gunoiu, apoi și pe acela îl spăla plôia și-l mânia la vale.

Toma Codreanul era între ômenii cei mai nevoieși **) din Calafindești. El nu avea decât o căsuță și o grădină pe o ripă, în țarină n'avea el nici o palmă de loc. Grădina și-o săpa în totă primăvara cu hârlețul, pentrucă vita la plug nu putea umbla pe ripă, dară nici nu avea ce înjuga. Să necăjia el cu grădina aceea, erva tòmna nu lua decât un coș de păpușoiu ca barabulele, ***) și un coș de barabule ca nucile, și când colo spre Crăciun mănâncă și țurțuri din streșina casei dacă poți. Și, la Toma Codreanul avea cine mânca, căci din mila lui Dumnezeu avea 4 copilași, trei copilițe și un băețel. Pe bietul Toma numai cât îl strîngea la inimă, când vedea, că copii strigă de fôme și nu le pôte da nimica.

Toma Codreanul, bine că era om nevoieș, dară era ajuns de cap. El nu se da supărării și durerii de tot, ci sta și cumpenia, cum și ce ar face ca să scape deasupra nevoiei.

Așa luându-se el pe gânduri odată, ese afară din casă și dîce: „în grădina astă ripôsă de gēba își mai bate omul capul cu săpatul și cu sãmănatul păpușoilor, pentrucă aice nu se va mai face pâne, cătu-i lumea. Ce, pământul e slab și ars de sôre, dară

*) zăpada, — **) săraci, — ***) cartofi, crumpeni.

încă, când dă câte o plöie repede și rămășița de țerină o mână la vale, de rămâne ără numai hlei vènețiu, cu care nu mai ai ce face. Dacă aş plânta aici pe ripa asta pomet, apoi pöte că tot aş mai avea cu ce-mi ținea casa și mâna înainte. Perje*) uscate, mere uscate, pere uscate nu-s măncare rea, ără nucile încă-s lacome, pe lângă aceea ar fi din ce face și câte un ban, mai ales nucile cum nu le întreabă tòmna. De ai avé și 100 de corețe, îndată le-ai vinde, pentru-că le duc în lume cum e acum drumul cel de fer.

Dacă mi-aș planta aici pomet, apoi la umbră pöte ar cresce și ceva ərbă, și ploile n'ar mai face șanțurilele cele de sus până în vale. Din pomet pöte mi-aș cumpëra și o văcuță pe lângă casă ca să aibă cu ce să înfrupta cei copilași măcar din când în când. Écă că ar fi mai bine. Și de ce să nu-mi pot planta aici pomët? Acesta lucru döră nu-i din cale afară de greu. Voiu pune mâna și Dumnezeu sfêntul pöte îmi va ajuta.

Toma Codreanul se suie apoi sus de-asupra ripei și i-se pare că își și vedea pomëtul crescut și înflorit. În vale curgea un pärëuaș cu apă curată ca lacrima, spre apus să trăgea o pădurice cum e mai bună să fie scut pentru pomișel de furtunele dela apus. Dincolo peste vale era satul Perlișenii cu biserica lui cea frumösă de cărămidă și cu turnurile cele acoperite cu bleahă, de străluciau ca razele sörelui, apoi cu șcöla lui cea mare tot de cărămidă și cu douë rënduri și cu casa său cancelaria sătescă tot atât de mare și de frumösă. În colo spre rësărit să întindea un șes larg acoperit de mai multe sate. Toma stă sus sub un stejar crăcos și face; „Ce mândrétă în töte părțile, dară dacă să va ridica și pomëtul meu, apoi are să fie chiar ca în raiu. Atunci abea va fi aice de trăit.“ Dómne sfinte ajută-mi.

Pe Toma Codreanul l'au și împut lacrimile de umilință adêncă înainte Tatălui celui ceresc.

„La lucru, strigă el la urmă. „Plântavoiu pomët, pentru-ca să scap odată de atăta nevoie și necaz“. Și dicënd așa, cade în genunchi își ie palăria din cap, își face sfânta cruce și pretinde a dice: Tatăl-nöstru care ești în ceriu,... Prea sântă Născëtöre de D-șeu ceea-ce ești cu dar dăruiță... Când și-a gătit ruguciunile, a mai șis odată:

„Dómne sfinte, iartă-mă pe mine păcätosul și te îndură spre mine.“

*) Prune.

Era timp de toamnă. Toma Codreanu își ie securea și hîrlețul și se duce în pădurice. Păduricea era plină de merişori și de perişori sîlbatici. El se pune la scos și scôte până în sară, de a avut ce căra în spate de mai multe ori. A doua zi dimineața ie odgonul și stînginul și măsură, cât de departe are să stee merişor de merişor, perişor de perişor, cireşel da cireşel, vişinel de vişinel, perjuț de perjuț, nucşor de nucşor și tot face semne. După aceea se apucă la săpat și sapă totuna până în sară. A treia zi și începe a plînta merişorii și perişorii și încă mai aduce din pădurice pentru-că nu-i ajungeau. După aceea se duce la Perlişeni și se dă a umbla prin sat după pomişori de perji și de vişini. Ōmenii îi dădeau, pentru-că el şcia cum să-i sape de prin prejurul perjiilor celor bătrîni, fără ca să-i strice la rădăcină. A plîntat el și perjuții și vişinii éra în rînd frumos. Nucşori și-a adus din tîrg dintr'o grădină domnăscă. La urmă s'a pus a număra câți merişori, câți perişori, câți perjuți, câți vişinei, câți cireși și câți nucşori a plantat. Numai de perji avea el trei sute de pomişori, iară nucşori erau la vr'o cinci-şeci. La urmă și-a plîntat și pómă de viie.

Norocul lui Toma Codreanu, că toamnă era cam umedă, în-cît pomişorii s'au putut prinde ușor. Totuși Codreanu se da adese printre pomişori, să vadă cum stau, pentru-că se temea, ca să nu-i strice cum-va epurii; se temea și de aceea, ca să nu deé o érnă aspră și și-a și învélit nucşorii în paie. Érna însă a fost móle și din pomişorii lui n'a degerat nici unul; nici epurii nu le-a făcut nimica, pentru-că Condreanu a fost pus ciuhe prin pregiurul pomişelului și pe lângă aceea mai umbla sêrile printr'énsul, de spăria epurii, dacă se arăta unde-va câte unul prin apropiere.

Primăvara pe lângă „Bunavestire“ se apucă Toma Codreanu la oltoit pomişelul. Și-a căpătat mlădițe de soi bun și tot a oltoit, până ce a gătit. Acest lucru l-a învățat el, când era în cătane în Bohemia dela Cehi și şcia bine rîndul oltoitului. A avut noroc și cu oltoitul, pentru-că toți oltoii i-s'au prins. Printre pomişori a săpat apoi și a pus barabule ici și colo, unde era iocul mai bunişor, și câte puţin păpuşoies pentru-că şcia, că lemnului celui tîner îi place tare, dacă e săpat împrejurul lui.

Aşa putea trage nădejde Toma Codreanu și de ceva păpuşoies, de ceva barabule, dară și pomişelul îi creştea, încât pela mijlocul verei acum de departe se putea cunósce, că pe ripa lui Toma se rădică o pădure întregă de lemn roditoriu.

A doua vară Toma Codreanul, vedând, că pomișorii îi cresc frumos, încă mai cu luare aminte grijia de dênșii.

A treia vară pe pomișorii de perji se vedea acum și câte o perjă.

A patra vară s'au și făcut atâtea perje, cât Toma a putut duce și la târg la vîndut și se-și prindă câte o nevoie.

A cincelea și a șeselea an Toma vindea acum pela Sîn-Petru cireșe și vișine, pela sântul Ilie mere și pere, érá pela điuă crucii perje, mere și pere de érnă, ba și nuci, și strîngea la banișori, de avea de bir și de a îmbrăcatului, ba încă și de câte o vițelușă.

În anul al șeptelea și-a cumpărat de pe pomét chiar și o păreche de juncănași, încât se cunoscea, că are acum câte ceva pe lângă casă. Dară când au început încă și nucii a rodí, Toma numai avea nici o grijă.

Toma Codreanul și-a făcut acum casă bună, érá în pomét și un heleșteuș*) de pește, pentru-că era în cóstă mai dela dél un șipoțel**) tare bun, care numai sêca, cât îi lumea; ba și-a făcut încă și prisacă***) cu știubee de cele în patru muchii, cum veduse érá colo în Bohemia între Cehi. Peșcele era de rëndul mîncărei pentru casă, érá pe miere și pe cêrá lua la urmă și câte 300 fl. pe an.

Acum Toma Codreanul trecea în ochii sâtenilor de om avut. El și era om avut, pentru că cu timpul, cu munca lui, cu cruțarea lui și cu omenia lui și-a fost cumpărat și 10 fâlci de loc de frunte colo pe șesul despre rêsărit.

Acum unde se arêta Toma Codreanul, toți îi sărutau mîna și i-sê închinau; i-se și cădea cîntea acêsta după purtarea lui cea alêsă.

La Toma Codreanul fata cea mai mare era Mărióra și după dênșea se băteau feciorii care de care și cum se nu se bată dacă era cuminte, de trébă și tare rușinósă; asta se vedea chiar de pe mersul ei. Dară Toma căuta tare, după cine se-și dee fata.

Într'o sară, cum era în casă numai Mărióra, mă-sa și Toma, đice tata:

Mărióra, pe tine te întrebă și Nicolae feciorul lui Aftanas Hurjiu, n'ai merge tu după dênșul?

Mărióra s'a făcut numai cât roșie în față și a eșit pe ușă afară.

*) pescărie, **) isvor, ***) stupină.

Eu așa cred, spune Toma femeiei, Mărióra ar putea merge după Nicolae al lui Hurjuu. El e băitan de trebă, știe și carte și-i unicul la tată său; și cum cântă în biserică poate odată să ajungă și dascăl *) în sat.

Și Măriórei îi vinea la cale Nicolae al lui Hurjuu, pentru-că era fecior într'adevăr chipeș *); el era înalt, spătos și părul cel galben i-se lăsa tare frumos pe umere.

Eacă n'a trecut mult și s'a petrecut și nunta.

Așa și-a măritat Toma Codreanu și celelalte fete, dându-le zestre frumoasă; și-a însurat Toma Codreanu la urmă și băiatul, după ce a eșit din anii cătăniei.

Copii și nepoții veniau acum adese la Toma în ospăție și moșnégul se bucura de dênșii. Érá odată se scólă și grăiesce la dênșii așa: Fêții mei! Vedeți, eu am fost odată om tare sêrac; dară ripa asta, pomêtul ăsta m'a scos désupra nevoiei. Colo sub stejarul cela din deal m'am rugat cu ochii scâlțați de lacrimi, ca D-șeu să binecúvinteze munca mea și D-șeu s'a îndurat și-a binecuvântato, pentru-că acest pomêt îmi aduna câte odată și la 500 fl. pe an; era așa, că vindeam câte odată și câte 50 de corete de perje și câte o sută de mii de nuci, afară de mere și de pere. Vedeți, și din o ripă ca asta omul póte avea folos bun, dacă nu dórme și dacă D-șeu îi dá binecuvântarea sa.

Căutați, ca pe la casele vóstre să aveți totdeauna pomete și prisêci; căci când te lasă pânea din câmp, poți resbate nevoia anului și numai cu prisaca și cu pomêtul".

Omeni buni, faceți așa, cum a făcut Toma Codreanu și va fi mai bine de voi.

(Deșteptarea.)

*) cântărețiu la biserică, **) fâțos, plăcut.

POESII

Altariul mănăstirei Putna

Domnul Ștefan, vitez mare, ce-a dat gróza prin păgâni,
Locaș sfânt Creștinătății astăzi vrea să facă dar,
Și pe malurile Putnei, cu vitejii săi Români,
Însuși merge să alégă locul sfântului altar.

Mare obștie-l urmăză și pe culme să lătesce,
Precum aburii pe baltă când lumina asfințesce.

Căpitani, ostași cu zale și cu platoșe de fer,
Pe-ai lor cai șirepi stau mândri ca la semnul de resboiu.
A Moldovei stég de fală filfie falnic în cer;
Buciumul vuesce 'n munte, sună valea de cimpoi.

Eată că lâng'o movilă Domnul Ștefan s'a oprit!
Totul tace!..., ochii țintă, stă poporul neclintit.

Trei ostași cu arce'n mână pe movil'acum să urcă;
Doi, ca zimbrul, ageri, mândri, nalți ca bradul dela munte,
Pe-ai lor umeri pórta glugă, la brâu paloș și pe frunte
Cu-a lor lungi și negre plete se cobór'o négră țurcă

Ei ades cu-a lor săgétă rápeđită sus, în nor,
Pintre-a fulgerelor focuri au oprit vulturu'n sbor.

Multe féré din cei codri, mulți dușmani tineri, semeți,
Drept în inimi, drept în frunte au simțit a lor săgeți,
Căci ei sunt arcașii vrednici a lui Ștefan Domn cel mare
Ce-și gătesce-acum săgéta s'o isbésacă 'n depărtare.

— „Copii, trageți... eu vreau astăzi să măntrec în arc cu voiu.“ —
 Astfel ȑice Domnul Stefan!... ear voinicii am ndoi
 Se plec, arcele- i inc rd , trag... s ge ile lor sb r ,
 Spintec  răpede vintul ce dă foc  i vijiesce,
 Să tot duc, să duc ca g ndul,  i de-abia ochiul z re te
 Pe c mp departe, departe locul unde să cob r .

Ura 'n ceriuri s  ridică! Urlă d lul, clocotesc !
 — „S  trăiţi copii!“ — le ȑice Stefan ce acum să g tesce.
 Zbirnie c rda din arcu-i, fulgeră s g ta 'n v nt.
 Pere, trece mai departe  i 'ntr'un paltin vechiu s'a fr nt.

— „Acolo fi-va altariul!“ — ȑice falnicul monarc
 Ce să 'nchină  i s  pl c  pe r sboinicul s u arc.

— „S  tr esc  Domnul Stefan!“ Mii de glasuri îl ur z ,
  i poporul jos, pe vale, umilit  ngenunchiaz !

Alexandri.

Stelele

Dela mine p n' la tine
 Numai stele  i lumine!

Dar ce sunt acele stele?
 Sunt chiar lacrimile mele,

Ce din ochi-mi au sburat
  i pre cer s'au aninat,

Cum s'anină despre zori
 Roua limpede pe flori!...

V rsat-am multe din ele
 Pentru s rtea   rii mele!

Multe pentru cei ce sunt
 Pribegiţi de pe p m nt!

Multe lacrimi de j lire...
  r de dulce fericire

Ah! vĕrsat-am numai douĕ
 Şi-'s luceferi amĕndouĕ!

Alexandri.

Lăcrimióre

Multe flori lucesc în lume,
 Multe flori mirositóre!
 Dar ca voi, mici lăcrimióre,
 N'are în lume nici o flóre
 Miros dulce, dulce nume!

Voi sunteţi lacrimi de ângeri
 Pe pămĕnt din ceriu picate,
 Când, prin stele legămate,
 A lor suflete curate
 Sbor vĕrsând duióse plângerii.

Fragede sunteţi şi albe
 Ca iubita vieţii mele!
 Cu voi scumpe strugurele,
 Albe mǎrgăritărele,
 Primăvara-şi face salbe.

Dar de odată vĕntul rece
 Fără vreme vĕ cosesce!
 Astfel sórtea crunt răpesce
 Tot ce'n lume ne zîmbesce...
 Flórea pere, vieţa trece!

Cântec ostăşesc

Român verde ca stejarul,
 Râd de duşmani şi de mórte!
 Să-mi trăéscă armăsarul
 Şi prin glonţi să mă tot pórté!

Sai, voinice, şi nechéză
 Ager, falnic ca un zmĕu.
 Căci am inimă vitéză
 Şi credinţă 'n Dumneĕeu!

Cât mi-a sta mâna voinică
 Pe-a mea pală ostășescă,
 N'aibă grijă de nimică
 Țera mea cea Românescă!

Sai voinice, și nechéză
 Ager, falnic ca un zmeu,
 Căci am inimă vitéză
 Și credință 'n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet, cu-a mea pală,
 Cu-al meu șoim albit de spume,
 În dușmani vom da năvală,
 De s'a duce vestea 'n lume!

Sai voinice, și nechéză
 Ager, falnic ca un zmeu,
 Căci am inimă vitéză
 Și credință 'n Dumnezeu!

(Alexandri)

Epistolia întâia

Fraților săteni iubiți!

Vede numai Dumnezeu
 Traiul ați cât vi-i de greu.
 De vreți dară ca să știți,
 Cum în lume să trăiți,
 Ca să vă mai ușurați,
 De nevoi să mai scăpați,
 Ascultați-mă pe mine
 Și-ți vedea că-ți face bine:

Munca-i armă potrivită
 Pentru ori și ce ispită,
 Munca-i mare mângâiere,
 Munca-i a vieții miere
 — Dar sfânt dela Dumnezeu. —
 Deci munciți, munciți mereu

Și mereu chivernisiți
Ceea-ce agonisiți !

Nu vindeți cu nici un preț
Câmpurile ce le-aveți,
Nu luați pe împrumute
Cu dobânzi de Țeci la sute;
Nunțile le mai scurtați'
Cheltuețele 'nțărcați,
Crâșmele, vai, părăsiți,
Cu răchiu nu v'amețiți,
Că răchiu-i cel mai mare
Dușman pentru a v'astră stare !!

Voi de vreți să fiți tot veseli
Și în trup s'aveți putere,
Nu beți altă beătură
Decât numai vin de mere
Curăță și subțiază
Sângele, vă face harnici,
Nu vă strică mintea tréză,
Vă mai apăra de bóle
Și de slăbiciuni trupești,
Vă învioșază viața
Cu bucurii sufletești.
Vă aduce avere'n casă,
Pe copii vi-i norocește
Și de multe neajunsuri
Și necazuri vă scutește,
De răchiu voi așa-dară
Feriți-vă ca de foc
Și beți numai vin de p'ome,
Dacă vreți s'aveți noroc !!

Încă v'ași mai sfătui
Să 'ncetați a pripăși
Straie prin a v'ostre sate
De prin tânguri cumpărate.

Fuste, rochii, testemele,
 Horboțele, catifele,
 Flori, cordele, bolduri, pene
 Cumpărate din dughiene,
 Pălării moi de fabrică,
 Ați le porți mâne se strică,
 Păpucași și cioboțele
 Și alte multe lustruiele —
 Tóte aceste 's sărăcie
 Pentru a vóstră economie,
 Că vă storc din pungă banul
 Ce l-ați câștigat cu anul,
 Văucid lucrul de mână
 Moștenit dela străbuni
 Și vă fac să stați în lene
 Peste an mai multe luni,
 Ba încă vă schimosesc
 Portul mândru românesc
 — Port, și ați prea lăudat
 Și de ómeni mari purtat. —
 Voi deci, fraților iubiți,
 Aste datini părăsiți!
 Căneapă în sămănați,
 Pe soții le îndemnați
 Ca să tórcă, să zoliască
 Și să țese, să albiască,
 Să cósse cămeși cu altițe
 Pentru ele și fetițe
 Și cămeși cu mâneci late
 Pentru soț, ficior și frate;
 Să se pórte în cătrínțe,
 Să se îmbrobode'n ștergare,
 Să siléscă tot cu mâna
 La copii să facă stare,
 Êr din tîrg pe bani să iee
 Ce e mai de trebuință,
 Lucruri, fără care traiul
 Este fără de putință.
 Apoi voi bărbați, ficii, voi

Opincuța n'o lăsați,
 Că e eftină și bună,
 Opincuță deci purtați
 Și îmbrăcați-vă'n sumane
 Și'n cojocé bătrânești,
 Că's dór' straiiele de fală
 A nației românești,
 Cum asemenea's de fală
 Și cusmele țurcănești.

Și mai mult să vă siliți
 Pe copii săi fericiți.
 Să-i trimiteți dar la școlă
 Și să le spuneți anume
 Că ați mintea luminată
 Este întâia armă în lume!
 Și de-ți ști că ei învață.
 Și aveți cu ce-i purta
 Și la școlele mai înalte,
 Să-i lăsați să meargă așa;
 Era de-ți vedea că școlă
 Li-i urâtă ca un jug,
 Atunci să-i luați la muncă,
 Ori să-i dați la meșteșug
 — Că ați meșteșugul are
 Mare trecere în lume
 Și ori-cui îi poate aduce
 Și avere și bun nume. —
 Nu gândiți că numai cartea
 Face pe om fericit,
 Ci mai mult îl face starea,
 Pentru care e menit;
 Dară carte fie-care
 Trebuie ceva să știe,
 Dacă vre să nu rămăe
 În orbie și 'n prostie,
 Cartea-i ați lumina minții.
 Căutați dar cu grabire
 Să vă faceți în tot satul
 Cabinete de cetire,

Si 'n Dumineci, s rb tori
 Prin cr şme nu mai intraţi,
 Ci la cabinete mergeţi
 Mintea să vă luminaţi !

 n sf rşit va-şi sfătui
 Să 'nv ţaţi a mai g ndi
 Pe la  ilele b tr ne,
 Nu numai de  di pe m ne.
 Deci cruţaţi la tinere e,
 Ca s'aveţi la b tr ne e !

Sfatul meu de v ţi urma
 Starea v str  s'andrepta :
 Că nu veţi fi beutori,
 Nimănui nu-ţi fi datori,
 Locurile veţi păstra,
 Flenduri nu-ţi mai cump ra,
 Ci-ţi purta straie curate,
 Trainice de voi lucrate ;
 Veţi şti cum să fericii
 Copilaşi-v  iubiţi,
 Şi c nd veţi imb tr ni,
 Veţi avea cu ce trăi
 Şi-ţi privi cu mulţămire
 La trecuta vie uire.

Epistolia a dóua

Fraţilor săteni iubiţi !

„Cres teţi şi v  inmulţiţi
 Şi pământul st p niţi !“

Aşa lui Adam şi Evei
 Li-a  is bunul Dumnezeu,
 Şi de-atunci p n  'n vecie
 Sf nt r m ne graiul său.

Din p m nt resare  rba
 Pentru hrana vitelor,

Din pământ cresc ori-ce holde
 Spre nutreț ămănilor;
 Din pământ cresc și copacii
 De păduri și de grădine,
 Din pământ resar isvóre
 Setea lumii se aline;
 Tot pământul ne dă aur,
 Făr, oțel, aramă, sare,
 Ni dă' totă avuția
 Ce'n lăuntru sêu o are.
 Deci pământu-i ca o mamă
 Cu un sîn plin de dulcătă,
 Fără care omenimea
 N'ar putea avea viătă.

Éta dară că pământul
 Este pentru un popor
 Avuția cea mai mare,
 Cel mai prețios odor.
 Și vedeți chiar Dumneđeu
 Dice ca se-l stăpănim
 Că numai așa vom crește
 Și-om putea se ne'nmulțim.

Dar' vă întreb pe voi acuma,
 Fraților: a-ți împlinit
 Voia cea dumneđească
 Cu pământul moșcenit
 Dela moși-strămoșii vostri?

O, nu! ați trecut hotarul,
 Și de-aceea ați mulți plângeți,
 Înecați rău în amarul
 Sărăciei.

Ați perdut cu împrumuturi
 Cu beții și fudulii
 Multe locuri de-ale vóstre
 Din grădini și din câmpii,
 Ați perdut dar temelia
 Vieții vóstre de aici

Și, din mari ce-ați fost odată
Astăzi goi sunteți și mici:

Cu aceste fapte rele
Neamul nostru românesc
— În loc să se înmulțească
Pe pământul strămoșesc —
Ei din ți pe ți ce merge
Piere încet, neconținut,
Că așa de când îi lumea
Neamurile au perit,
Dacă n'au ținut în sémă
Voia Tatălui de sus.

Deci treziți-vă odată
Și măcar de acum 'nainte
Căutați cu tot adânsul
Vecinic să vă fie-aminte
Ca și de viața voastră
De pământul ce aveți,
Nu-l vindeți cu nici un preț!

Póte să se mai întâmple
Ca și în alți ani trecuți
Să vă vie pe la case
Șarlatani necunoscuți
Și cu vorbe dulci ca mierea
Să vă 'mbie să vindeți
Case, câmpuri și grădine,
Tóte cele ce aveți
Și să vă cercați norocul
În America*). O frați,
Dumneșeu să vă ferască
De acei ómeni s'ascultați!

Ei sunt lupi în piei de óie
Ce cu vorbe amăgitoare
Vreu să pue numai laba
Pe a vóstre mosióre
Și apoi să huzuriască,

*) În unele locuri, mai ales în Bucovina umblă agenți și îndemnă pe ómeni să trecă în America.

Eară voi să rătăciți
 Cu femei copii prin lume
 Ca și cei mai urgisiți.
 N'u nici lor și nici altora
 Nu vindeți cu nici un preț
 Locurile ce aveți,
 Ci munciți și căutați
 Cât puteți să cumpărați!
 Că numai atunci vom crește,
 Némul ni s'a înmulți,
 Dumnezeu ni-a face parte,
 Lumea ne va ferici,
 Când pământul ni-om păstra
 Și pământ vom cumpăra,
 Când pământu-om stăpêni.
 Și pământul îl vom ști
 Ca și viêta prețui!!!

Epistolia a treia

Fraților săteni iubiți!

Să ne trezim,
 Să ne 'nfrățim
 Și limba noastră românească
 S'o îngrădim și s'o scutim
 De cei ce-ar vre să ni-o răpiască,
 Că limba pentru un popor
 E astăzi cel mai scump odor!

Să ne trezim,
 Să ne 'nfrățim
 Moșia să ne apărăm,
 Și de ar fi chiar să perim,
 Dar vii din mâni să nu o dăm,
 Că un popor fără moșie
 Perdut e astăzi pe vecie!

Să ne trezim,
 Să ne 'nfrățim

Și se grăbim cu dor fierbinte
Ca școalele se ne 'nmulțim,
Mereu se dăm tot înainte,
Că un popor fără de carte
Ați nu mai are 'n lume parte!

Să ne 'nfrățim
Și se pornim
Cu toți la luptă bărbătească,
Pe-o cale toți se năzuim
Pe toți un scop se ne 'nfrățescă
Că numai lupta în frăție
Ni poate aduce mântuire!!

(Deșteptarea).

Românul înțelept.

- Nu da nici lua bani împrumut, ca să trăiești liber.
- Nu-ți pune banii în punga altuia spre păstrare, că nu ești mai mult stăpîn peste dîșii.
- Caută bine cu cine te încuscrezi cînd voiesci să-ți însori pe fiul tîu, pîntu-că rădăcina dela pom își întinde stricăciunea ce o are în sine și pe ramuri.
- Nu pîcătui și vei avî mai puțină musturare de cîget la ôra judecării.
- Scumpul vede pururea mare pustietate în casa sa.
- Nu plăti cu nemulțămire binele ce-ți fac alții.
- Mîrtea este un păhar, care are tot omul să-l bea, și mormîntul e ușa prin care toți trebuie să trecă.
- Fă bine celui ce-ți face rău, că îl vei învinge.
- Frumseța vorbirei stă în vorbe scurte.
- Atît cînd vrei să ierți, cît și cînd vrei să pedepsești pe cine-va, cuvintele să nu îți fie în deșert, pîntu-ca să-ți credă cînd vrei să ierți și să se tîmă cînd ameninți.
- Cînd vrei să ceri sfat dela cine-va spune-i adevîrul, ca și sfatul ce ți-l dă să fie adevîrat.
- Cel-ce a tăcut, nici odată nu s'a cîit.
- Nimenea nu-și arată prostia, decît care începe a vorbi mai înainte de ce a gîtat altul vorba sa.
- Cel-ce iartă pe cei răi, face nedreptate celor buni.
- Să nu duci tu vestea rea la omul, care de acolo își pîte trage întristarea, ci lasă să i-o ducă altul.
- Îndeșert așteptăm cinci lucruri dela cinci feluri de ômeni : daruri dela sîrac, serviciu dela leneși, ajutoriu dela dușman, sfat dela pîmaș și iubire adevîrată dela potrivnic.

Toader Toma, după „Foaea Poporului“.

De ale economiei

Pe cât de bine și de frumos e când îți ții obiceiurile cele bune apucate dela părinți, moși și strămoși, pe atâta e de rău să te tot ferești de lucrurile cele noue și folositoare în ale economiei.

Viața e o luptă.

Dar ori cât de voinic ar fi omul luptătoriu, pute-ar ține pept cu dușmanul bine înarmat, dacă ar sta cu mâinile goale său cu niște arme învechite și stricate ?

Nu, și acesta trebuie să ni-o însemnăm bine și să luăm samă la toate îmbunătățirile, ce se arată în ale economiei.

De vom respinge noi românii și mai departe îmbunătățirile cele noue și priincioase la economie numai pe cuvântul, că-s noue, și vom urma a ne ținea pururea de cele vechi, atunci veți bine, că vecinul, care se folosește de cele noue, ne va întrece în timp scurt și ne va sfărma.

Așadară trebuie să ne lăsăm odată de modul cel vechiu în creșutul vitelor. Ca să mă pricépă însă ori și cine, am de lămurit mai înăiu unele lucruri.

1. Mașinăria vieții

Toate câte se petrec în trupul vitei, cum e : mistuirea nutrețului, resuflarea aerului (respirațiunea), cursul sângelui prin vine la inimă, de aici apoi la plămâni (circulațiunea) și așa mai departe, cu un cuvânt, toate lucrările în trupul vitei ținesc la un unic scop, și anume la aceea ca să-i ție viața.

În lume, în natură, fie-care viețuitoare își găsește lucrurile, de care are nevoie, ca să-și potă ținea viața. Aer, apă, nutriment, aceste Dumnezeu le dă și le pune cu prisosință dinaintea viețuitoarelor, ca să trăiască.

Vita, lipsită de aer ori de apă ori de mâncare, trebuie să peară.

2. Ce vre cel-ce crește vite?

Cel-ce ține și crește vite, nu se mulțamește numai eu atâta, că vita îi trăește, el vrea mai cu samă să aibă niște folose după dânsa. Odată îi trebuie munca vitei, altă dată laptele ei, și era altă dată carnea ei — și așa mai departe. Etă dară, că cel-ce crește vite, pe lângă că susține viața vitei, mai are și scopuri deosebite cu dânsa, adevă după împrejurări, și atuncia dîcem: cel-ce crește vite, caută producțiune, adevă vita are să-i aducă anume cutare său cutare folos.

Natura său firea s'a îngrijit, ca vaca ce are să fete, să capete uger plin de hrană pentru vițel, care apoi să perde, dacă vițelul crește și începe a să nutri cu alte-cele. Așa-i rîndul în natură. Dară omul caută să așeze altă regulă în producțiunea laptelui și să se folosască ori-când și afară de timpul fătăriei, de laptele vacii. Tot așa urmăze omul la produs carne și grăsimi, îngrășând vita, său crescîndu-și-o de muncă și de povară. Țînta asta o urmărește omul chiar contra naturii, căci precum am dîs, natura mijlocește numai întreținerea vieții. Însă de-ore-ce țînta, ce și-o pune omul cu privire la cultura vitelor, se abate adesea dela drumul, care s'ar putea numi natural, se înțelege, că și grija vitei nu se pôte lăsa numai în sama naturei, ci potrivit cu scopul, ce și-l propune, trebuie, să alégă în tôte împrejurările mijlôcele cele mai folositoare. Numai dând grije mai bună, s'au crescut în țara Englejiilor o samă de cai fôrte mândri, cari întrec cu iuțala lor tôte soiurile de cai din lume. Prin Olanda (Țările-de-jos) s'a urmat cu multă îngrijire și s'au scos niște vaci cu pulpă fôrte mare și cari produc o cătime uriașe de lapte, 4000 pân la 6000 litruri pe an. Tot în Olanda și prin Anglia s'au crescut niște rase (soiuri) de boi, cari îngrășați, dau greutate de cîte 1400 Kg. de vită, ba și mai mult. Este așa dar cu puțință, ca prin mijlôce anumite să-și desvôlte omul la vitele de economie anumite însușiri folositoare, cari nu se pot aștepta dela o creștere curat naturală.

3. Grajdul.

Între mijlôcele cele ce se cer la crescutul vitelor frumoșe, este lucru de frunte, scutirea lor de schimbările timpului. Voesc așa dară să vorbesc de grajdul, mai vîrtos fiind-că economii nos-

trii — și mai ales cei dela munte — par'că n'ar cunósce folósele cele mari ale unui scut bun pentru vitele lor.

Am spus și mai ȋic odată, că cel-ce cresce vite, nu sê póte multămi numai ca sê îi trăescă, ci trebuie sê caute încă, ca sê aibă un folos anume după dênsele, fie cu lapte mult, carne grasă ori muncă mare,

E drept, că omul dă vitei nutreț și că o parte din nutrețul ce-l capătă vita, sê preface în sânge, apoi că din sânge se face osul, carnea, laptele, cu un cuvânt, tóte părțile trupului.

Dară tot atât e de adevărat, că vita, care-i lăsată afară în timpul rēcelei, tânjest e cu tot nutrețul cel bun și mult cel capetă, căci frigul îi stórce căldura din trup. Tot cu acel nutreț vita pusă la grajdul sê ingrașă, ori dă lapte îndoit, ori e mai puternică la muncă.

Veți pricepe dară, ce póte grajdul în economie!

Dacă grajdul ori cât de greșit ar fi el clădit îi în stare sê îmbunătățescă starea vitei, cu atâta mai mult folos aduce grajdul făcut după povețele economilor vestiți de prin țerile cele bogate și cele mai înaintate. Duceți-vă bună-óră la Bohemia se vedeți drăguțe de grajduri. Cheltuielile, care se cer la făcut un grajd bun nu-s bani aruncați, față cu folósele, ce le scóte economul cu-minte din creșcerea vitelor cu ajutorul grajdului. Deși cheltuielile aceste nu ți-le scoți chiar într'un minut, totuși nu-i óre mai bine se-ți faci un lucru trainic și de mare folos lângă casă?

Dară cum sê alegem locul de aședat grajdul? Mai întâiu se cere, că grajdul sê fie ceva depărtat de casă. Depărtarea acésta e priinciosă și omului și vitei. Apoi pământul, pe care îl aședăm sê fie uscat și ceva mai ridicat. Locurile jóse și umede fac umeđelă în grajdul, érá locurile báltóse is pricina multor bóle între vite. Astă regulă nu trebuie uitată nici-de cum!

Materialul póte fi de lemn, de pétră séu de cărămidă. Lemnul ține grajdul mai cald decât celelalte materiale.

Fórt e greșit ar fi, dacă și-ar face cine-va la grajdul păreții din cărămidă umedă și arsă réu. Căci în așa cas și cu deosebire când și temelia îi pusă în pământ umed, grajdul e plin de umeđelă și mucegaiu, și că umeđelă sê ridică de-alungul păreților și se intinde tot mai departe stricând sănătatea mai ales a vitelor celor ce-s pe lângă părete. — La facerea grajdului trebuie sê luăm bârne de lemn vėrtos și uscat, érá crepăturile, ce rămân între bârnelor

păreților, trebuie să le umplem cu muschiu. Păreții de scânduri nu-s buni. Și mai răi is păreții gătiți de lețuri său de nuele cu lut. Așa niște păreți se desfac, când îi ajunge umezela, și nu țin.

Podela se fie de bârne, ori cel puțin de scânduri tari și așezate bine, ca să nu rămăe crepături între dênsele.. Lut său pământ bătut nu-i de nici un folos, căci face ca grajdul să fie pururea rece și umed. Un grajdul ca acela nu să țină curat, și udul, strecurându-se prin podela strică aerul din grajdul și țină umezela și răcêla. În grajduri bogate, pardosela se face din cărămiqi sau butuci unși cu păcură.

Înălțimea grajdului e de ajuns să fie de 3 metri, dară când sunt vite multe trebuie înălțime chiar de 4 metri. Grajdul dacă-i prea jos, nu are aer de ajuns și curat, cum îi trebuie vitei, care dora e deprinsă vara să trăască pe afară, unde găsește aer bun cu prisosință.

În grajduri cu multe vite, trebuie pentru fiecare vită loc de câte $2\frac{1}{2}$ metri în lungime și de câte 1.25 metri (adecă un metru și 25 centimetri) în lărgime. Ni vom face așa-dară grajdul în mărime după numărul vitelor ce vrem să le ținem întrênsul. Grajdul pré mare cu vite puține îi prea rece pe vremea frigurôsă. Grajduri pré strîmte cu vite multe sunt stricaciöse din pricina aerului stricat, și chiar a căldurei pré mari.

Grajdul trebuie să aibă și un canal strâmt, prin care să se potă scurge udul dela vite. Canalul să pôte scurge drept în grôpa de gunoiu.

În grajduri mari se așaă vitele în două rënduri. Un rënd pe lângă păretele din drepta, altul pe lângă păretele din stânga. Între cele două rënduri rămâne o uliciôră ca de un metru de largă, ca să potă trece ori cine ușor cu vita până la locul ei.

Grajdul trebuie să capete și destulă lumină de afară căci lumina e de trebuință și pentru traiul vitei. Să face deci o ferêstră pe partea unde e și ușa grajdului. Grajdului cu două rënduri de vite îi trebuie două ferestri. Să face ferêstra așa, ca să se deschidă când trebuie, de pildă, când ar fi pré cald său aer stricat în grajdul. Ușa să fie destul de largă, ca să potă intra vita fără să se lovêscă. Fața grajdului, ușa și ferêstra să fie pe partea dinspre rêsărit său amêdă-qi, pentruca vânturile ce suflă prin anutimpurile friguröse dinspre mêdănópte și apus, să nu fie supăraciöse pentru vita din grajdul. Grajdul să fie podit de asupra pentru păstrarea fênelui.

Acoperișul să fie bine făcut, ca să nu trecă ploia și umezeala și să strice nutrețul din pod.

În dosul grajdului, la ore-care depărtare să fie o gropă în care să se strângă gunoiul, și unde să se strângă udul prin canalul grajdului. Gunoiul e mare lucru la economie, cu cât mai mult și mai bun gunoiu are omul cu atât e și pământul mai gras, și e într'adevăr păcat mare dacă nu grijesce de dânsul. Așternut încă trebuie de dat vitei. Însă nu trebuie lăsat acelaș așternut de paie său de rumegătură de ferestreu cu săptămânile în grajd, ci după ce s'a udat și amestecat cu udul și baliga, să se arunce în grăpa de gunoiu, de altfel strică aerul din grajd.

Éta o povață bună de rëndul crescutului vitelor într'un chip mai cu minte.

Veterinariul *Marcianu* în Vatra-Dornei.

SFATURI

Merele degerate.

Merele său perele degerate le facem să fie érași bune de mâncare, dacă le punem într'un vas cu apă rece (pe când pomele nu sunt încă desgețate) apoi le frecăm cu o cârpă și le întindem într'o odaie cu căldură.

Stâlpii de lemn.

Stâlpii de lemn meniți a fi bătuți în pământ, să păstrează mai mult timp fără a intra în putrețire, dacă să vor unge la partea cu care să viră în pământ, cu oleiu de in, care să va ferbe cu cărbune pisat, până ce va fi ca o vâpselă de oleu. Lemnul asemenea pus, duréză în pământ mai mult chiar de cât ferul.

Pentru alungarea moliilor.

Împăturând în gazete: peptarele, cojocéle, căciulele, adevă hainele făcute din piei, apoi cele din lână, cum sunt covorele,

mesele, pănurile, postavurile ș. a., moliile le lasă neatinse. Étă deci un mijloc fôrte eftin pentru a scăpa de mari pagube ce adesea le pricinuesc moliile.

Creparea ugerului la vaci sê vindecă.

Crêparea ugerului și ranele dela țite, pricinuite de dinții vi-țeilor cu prilejul suptului, sê spală și curăță bine mai întâiu cu apă caldută, după aceea sê ung cu amestecătură de gălbinaș de ou și miere. Ungerea cu collodin sêu cu o amestecătură din o parte accid de carbol și douăzeci părți glycerin și oleu de lemn încă sunt fôrte bune.

Pentru-ca porcii de îngrășat sê mănca bine.

Sê întêmplă adesea, că neavênd voe de mâncare, porcii de îngrășat rămân îndêrêt cu creșterea și mai ușori la cumpênă. Pentru a avea porcii neînterupt voe de mâncat, un mijloc simplu de probat este a le da în fiecare zi câte două mâni pline de ovês sârat. Se ia ovêsul cât e de lipsă pentru două zile, se tórănă într'un vas, astfel, ca peste fiecare pătură de ovês sê se vină o subțire pătură de sare, peste care, după ce am făcut o apăsare cu ambe mânilor, se tórănă puțină apă. Vasul însă nu trebuie umplut cu ovês sârat, pentru-că acesta sê umflă. Porcii astfel tractați vor mânca cu poftă ori-ce nutremênt, vor creșce și sê vor îngrășa vêdênd cu ochii.

Folosul furnicilor celor mari de pădure.

Este puțin cunoscută însușirea furnicilor mari de pădure întru a elibera straturi de legumi și câmpuri chiar de omide și de vermi. La Chinezi, dela cari noi putem fôrte multe învăța, aceste furnici stau în mare vază pentru însușirea de a stêrpi vermi și omide. De aceea pomologii (cultivătorii de pomi) le aduc din pădure și le pun la pomul cu pricina, pe care în scurt timp îl mântuesc de tôte gôngele stricăciôse. Furnicele de pădure se prind ușor, îngropându-se în cuiburile lor vase de sticlă (glajă), în care ele întră cu mulțimea. Astfel prinse, furnicele se slobod peste straturile năpădite de insecte, unde ele numai decât pornesc lupta pe viață și môrte contra insectelor, a omidelor și ouêlor aceloră.

Adunați în grabă pómele căđute!

Mulți economi lasă neadunate cu săptămânile pómele vermănosé, ce au căđut de pe pomi, fără a se gândi, că prin aceea însiși ajută înmulțirea insectelor stricăciósé pomilor. Adunarea pómelor vermănosé căđute sunt de a se aduna în tótă ăiua. Ne-făcând acest lucru, larvele séu vermii es din póme, ascunđendu-se în pământ, unde iernézá, pentru ca în primăvara viitoare să ese și să-și începă din nou lucrarea lor stricăciósă. Mai departe pómele să se culégă tóte de pe pomi, pentru-că pe cele rămasé, îndeosebi pe cireșe, se face un fel de mucezélă (*Monilia fructigena*), care în primăvară produce bóla de pomi așa numită: monilia.

Cartofii (crumpenele) ca mijloc de curățire

Tăiată în bucăți și mestecată cu puțină apă, cója cartofilor cruđi este cel mai bun mijloc pentru curățirea pe din lăuntru a sticlelor de petele cele mai învechite. Cartofii cruđi spélați, apoi răzuți împreună cu cója lor, dau o materie fórte bună pentru spălarea țesăturilor colorate de lână și a lucrurilor de tapiserie, cari după spălarea de două-ori cu această materie au să se mai clătéscă odată cu un adaos de oțet.

Frecarea blechiului și zincului cu leșie făcută din cója cartofilor are tocmai acelea urmări ca și cu leșia de potașe (cenușé).

Că cuțitele să pot ușor curăți frecându-se cu o crumpénă tăiată în două, ear furcuțele și penele de scris prin înplântarea lor în crumpână, este un lucru îndeobște cunoscut.

„Fóia Poporului”

Cât timp poartă animalele agricole.

Epele poartă $48\frac{1}{2}$ săptămâni séu 350 ȃile (estreme 330 și 419 ȃile);

Vacile: $40\frac{1}{2}$ séu 285 ȃile (estreme 240 și 321 ȃile):

Oile și caprele: aprópe 22 săptămâni séu 150 ȃile (estreme 146 și 158 ȃile);

Scrófele: peste 17 săptămâni séu 120 ȃile (estreme 109 și 133 ȃile);

Cățelele: 9 săptămâni séu 63—65 ȃile.

<i>Găina</i>	clocesce	20—22 ȃile	16—20 ouă.
<i>Curca</i>	"	27—28 "	15—20 "
<i>Gásca</i>	"	28—32 "	12—15 "
<i>Rața</i>	"	28—32 "	15—18 "
<i>Porumbița</i>	"	17—19 "	6—10 "

Inceputul	Sfârșitul periodului de purtat la:				
	cai 340 zile	vaci 285 zile	oi și capre 154 zile	scrófe 120 zile	cățele 62 zile
1 Ian.	6 Dec.	12 Oct.	3 Iunie	30 Aprile	4 Martiu
6 "	11 "	17 "	8 "	5 Maiu	9 "
11 "	16 "	22 "	13 "	10 "	14 "
16 "	21 "	27 "	18 "	15 "	19 "
21 "	26 "	1 Novemb.	23 "	20 "	24 "
26 "	31 "	6 "	28 "	25 "	29 "
31 "	5 Ian.	11 "	3 Iuliu	30 "	3 Aprile
5 Febr.	10 "	16 "	8 "	4 Iunie	8 "
10 "	15 "	21 "	13 "	9 "	13 "
15 "	20 "	26 "	18 "	14 "	18 "
20 "	25 "	1 Dec.	23 "	19 "	23 "
25 "	30 "	6 "	28 "	24 "	28 "
2 Martiu	4 Febr.	11 "	2 Aug.	29 "	3 Maiu
7 "	9 "	16 "	7 "	4 Iuliu	8 "
12 "	14 "	21 "	12 "	9 "	13 "
17 "	19 "	26 "	17 "	14 "	18 "
22 "	24 "	31 "	22 "	19 "	23 "
27 "	1 Martiu	5 Ian.	27 "	24 "	28 "
1 Aprile	6 "	10 "	1 Sept.	29 "	2 Iunie
6 "	11 "	15 "	6 "	3 Aug.	7 "
11 "	16 "	20 "	11 "	8 "	12 "
16 "	21 "	25 "	16 "	13 "	17 "
21 "	26 "	30 "	21 "	18 "	22 "
26 "	31 "	4 Febr.	26 "	23 "	27 "
1 Maiu	5 Aprile	9 "	1 Oct.	28 "	2 Iuliu
6 "	10 "	14 "	6 "	2 Sept.	7 "
11 "	15 "	19 "	11 "	7 "	12 k
16 "	20 "	24 "	16 "	12 "	17 "
21 "	25 "	1 Martiu	21 "	17 "	22 "
26 "	30 "	6 "	26 "	22 "	27 "
31 "	5 Maiu	11 "	31 "	27 "	1 Aug.
5 Iunie	10 "	16 "	5 Novemb.	2 Oct.	6 "
10 "	15 "	21 "	10 "	7 "	11 "
15 "	20 "	26 "	15 "	12 "	16 "
20 "	25 "	31 "	20 "	17 "	21 "
25 "	30 "	5 Aprile	25 "	22 "	26 "
30 "	4 Iunie	10 "	30 "	27 "	31 "
5 Iuliu	9 "	15 "	5 Dec.	1 Novemb.	5 Sept.
10 "	14 "	20 "	10 "	6 "	10 "
15 "	19 "	25 "	15 "	11 "	15 "
20 "	24 "	30 "	20 "	16 "	20 "
25 "	29 "	5 Maiu	25 "	21 "	25 "
30 "	4 Iuliu	10 "	30 "	26 "	30 "
4 Aug.	9 "	15 "	4 Ian.	1 Dec.	5 Oct.
9 "	14 "	20 "	9 "	6 "	10 "
14 "	19 "	25 "	14 "	11 "	15 "
19 "	24 "	30 "	19 "	16 "	20 "
24 "	29 "	4 Iunie	24 "	21 "	25 "
29 "	3 Aug.	9 "	29 "	26 "	30 "
3 Sept.	8 "	14 "	3 Febr.	31 "	4 Novemb.
8 "	13 "	19 "	8 "	5 Ian.	9 "
13 "	18 "	24 "	13 "	10 "	14 "

Inceputul	Sfârșitul periodului de purtat la:					
Datul	cai 340 zile	vaci 285 zile	oi și capre 154 zile	scrófe 120 zile	cătele 62 zile	
18 Sept.	23 Aug.	29 Iunie	18 Febr.	15 Ian.	19 Novemb.	
23 "	28 "	4 Iuliu	23 "	20 "	24 "	
28 "	2 Sept.	9 "	28 "	25 "	29 "	
3 Oct.	7 "	14 "	5 Martiu	30 "	4 Dec.	
8 "	12 "	19 "	10 "	4 Febr.	9 "	
13 "	17 "	24 "	15 "	9 "	14 "	
18 "	22 "	29 "	20 "	14 "	19 "	
23 "	27 "	4 Aug.	25 "	19 "	24 "	
28 "	2 Oct.	9 "	30 "	24 "	29 "	
2 Novemb.	7 "	14 "	4 Aprile	1 Martiu	3 Ian.	
7 "	12 "	19 "	9 "	6 "	8 "	
12 "	17 "	24 "	14 "	11 "	13 "	
17 "	22 "	29 "	19 "	16 "	18 "	
22 "	27 "	3 Sept.	24 "	21 "	23 "	
27 "	1 Novemb.	8 "	29 "	26 "	28 "	
2 Dec.	6 "	13 "	4 Maiu	31 "	2 Febr.	
7 "	11 "	18 "	9 "	5 Aprile	7 "	
12 "	16 "	23 "	14 "	10 "	12 "	
17 "	21 "	28 "	19 "	15 "	17 "	
22 "	26 "	2 Oct.	24 "	20 "	22 "	
27 "	1 Dec.	7 "	29 "	25 "	27 "	
31 "	5 "	11 "	2 Iunie	30 "	3 Martiu	

Consemnarea târgurilor din Ungaria

NOTA. În acest conspect s'au considerat mai ales părțile locuite de Români.
Țile sunt însemnate după calendarul nou.

Aletea, 15 Martie, 15 Iunie și 15 Octombrie.

Aradul-nou, 1 Martie, 16 Iunie și 18 Octombrie.

Aradul-vechiu, Duminecă înainte de Dumineca Floriilor apusene; din Vinerea înainte de s. Petru și Pavel la apuseni până în Vinerea următoare, și Dum. înainte de 5 Novembre.

Alibunariu, în ziua de Rusalii și în ziua de sânta Măria-mare după calend. vechiu.

Baia-mare, Luni și Marți după Dumineca „oculi“, după ziua Domnului (Joia verde), după sftul Stefan și după stul Martin (Novembre).

Batania, cu 2 săptămâni înainte de Florii, Duminecă înainte de Petru și Pavel, cu 2 săptămâni înainte de Dimitrie, 19 Martie, 29 Iunie și Novembre.

Beba-vechie, 8 Martie, 8 Iunie și 8 Septembrie. Dacă aceste țile nu cad în țil de Duminecă, atunci țergul se ține în Dumineca premergătoare.

Beiuș, Joi și Vineri în săptămâna Înțrării în biserică, în săptămâna sântului George, în săptămâna sântului Ilie și în săptămâna sânt. Dimitrie, după cal. nostru.

Béga-Szt.-György, 15 Aprile, 20 Iunie și 30 Septembrie.

Beliu, în săptămâna din 1 Martie, 1 Iunie, 1 Septembrie, și 1 Octobrie, Marți și Mercuri.

Berzava, Duminecă înainte de 21 Martie, 6 Iulie și 26 Octobrie.

Becicherechul-mare, Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminecă înainte de 1 Martie, 25 Maiu, 17 August, 12 Oct. și 23 Novembre.

 Pentru susținerea, ridicarea și înaintarea frumseței femeesci se recomandă preparatele cosmetice „Iuno“ a apotecei Sf. Nicolae a lui Ödön Bantler, care sânt absolut nevătămătoare și care în țara înțręgă se întrebuintează cu efectul cei mai mare. Citiți anunțul mai departe.

Bichiș, 24 Mart., 20 Iun. și 29 Sept. cari zile de nu cad pe Duminecă atunci Duminecă înainte de aceste zile.
 Bichiș-Ciaba, 3 Martie, 1 Iuliu, 26 Octombrie și 10 Dec., și dacă aceste zile nu cad pe Duminecă, atunci Dumineca premergătoare.

Birchiș, 28 Ianuarie, 6 Aprile și Dumineca întâia după Rosaliile noastre.

Biserica-albă, 5, 6, 7 Martie, 20—23 Iunie, 15—18 Oct.
 Bogșa-montană, în săptămâna înainte de Dumineca neagră, în Maiu săptămâna stului Ioan, Vineri, Sâmbătă și Duminecă după Sân. Petru și Pavel și după 18 Sept.
 Buziaș, 23 Ianuarie, 24 Aprile, 25 Iuliu și 1 Octombrie.
 Boroșineu, 7 Ianuarie, Duminecă înainte de s. Ilie și s. Paraschiva după c. v.

Boroșebeș, în Mercurile din sept. în care cad s. Georgiu, s. Mihail după c. n. și Mercuri în sept. s. Nicolae c. v.
 Bozovici, 15 Ianuarie, 2 Aprile, 4 Iunie și 1 Octombrie.
 Brad, 20 Martie, 2 Iunie, 29 Septembrie și 16 Decembrie; în zilele cele 2 dinainte, tîrg de vite.

Buteni, după c. v. în Lunile cele mai aproape de Întîmpinarea Domnului; Tăierea capului s. Ioan și săptăm. înainte de Crăciun.

Cacova, 1—2 Maiu, 2 Novembre.

Canija-mare, Luni înainte de 2 Februarie, Luni înainte de Pasci, Luni înainte de Rusalii, de 15 August, de 15 Octombrie și de 8 Decembrie.

Canija-turcască, 29 April, 1 Aug., 1 Nov.; dacă aceste zile nu cad pe Duminecă, atunci Dumineca premergătoare.

Caransebeș, de Joi până Duminecă în sept. primă a lui Februarie, înainte de 5 Maiu, în sept. primă a lui August și Octombrie.

Capolnaș, 13 Ian., 21 Martie, 5 Maiu, în Lunia Rosaliilor greco-orientali, 6 Iuliu, 20 Septembrie și 20 Nov.

Ceța, în prima Joie din Aprilie. August și Dec.

Cermeiu, în Dumineca Floriilor. Dum. după s. Petru și Pavel și după c. v. Dumineca după sft. Dimitrie.

Morboșilor se recomandă medicamentele de casă a apotecei Sf. Nicolae, a lui Odön Bantler din Timișoara. *Eficacitatea excelentă a acestor medicamente o dovedesc mii de mulțămite.* Citiți anunțul mai departe.

Chichinda-mare, 24 Aprile, 24 Iunie, 20 Sept. și 1 Dec.
Chișineu, 6 Ianuarie, și Duminecă înainte de s. George
și s. Mihail.

Ciacova, la mijlocul postului mare după cal. v.; și în sept.
din 29 Iunie, 27 August, 10 Octombrie, 11 Novem.,
de Joi până Duminecă

Cianadul-sêrb. și nemț. în Duminecile din 16 Mart., 20 Iun.,
16 Octombrie și 10 Decembrie; sêu dacă numitele zile
nu cad Duminecă, atunci în Duminecile premergătoare.

Cianadul-mag. 14 Februarie, 7 Maiu, 16 Oct. și 11 Nov.

Comloș (Bănat) 5 Martie, 15 Iunie, 1 Septembrie. Dacă
terminul hotărât nu cade într-o Duminecă, târgul se
ține în Duminecă premergătoare.

Cubin, 17 Martie, 5 Maiu, 7 Novembre.

Dalboșeț, 10 Martie, 23 Octombrie.

Detta, (Timiș) 24 Martie, 15 Iunie, 12 Septembrie, 30 Nov.

Dezna, 19 Martie, 14 Maiu, 10 Septembrie, în cas de
sêrbătoare târgul se ține în Lunia următoare.

Dobrițin, 17 Ianuarie, 24 Aprile, 15 August și 9 Octombrie
încep în Lunia săptămâna premergătoare acestor zile.

Domașnia, a 5-a ziua după Sân-Petru cal. v.

Élesd, în Mercuria și Joia după 25 Februarie; Joi și
Vineri în sept. înainte de 21 Iunie, în sept. zilei de
21 Septembrie și 13 Decembrie.

Făget, după cal. v. la Botez, la s. Teodor, la Florii, la
Înălțarea Dlui, Sân-Petru, s. Maria mare, s. Dimitrie
și s. Nicolae.

Feketeteu, în Lunile din săptămâna înainte de 25 Ianuarie
și după 5 Aprile, 15 Iuliu și 16 Octombrie.

Gyarmata, 16 Ianuarie, 16 Maiu și 26 Octombrie.

Gyertyámos, 5 Aprile, 17 Iunie, 17 Septembrie. Dacă zilele
numite cad în zi de lucru, atunci târgul se ține în
Duminecă premergătoare.

Gyorok, 15 Martie și 29 Septembrie.

Gyoma, 10—11 Martie, 1—2 Iunie, 15—16 August și
15—16 Novembre; dacă aceste zile nu cad pe Sâmbătă
și Duminecă atunci se ține înainte de aceste
zile Sâmbătă și Duminecă.

Gyula, înainte de 25 Ianuarie și în săptămânile dinainte de 22 Iulie și 8 Septembrie, totdeauna de Mercuri până Duminecă.

Hidekut, 16 Ianuarie, 16 Maiu și 14 Septembrie.

Idvor, 3 Maiu, 23 Septembrie.

Iassenova, 21 Maiu și 11 Octombrie.

Lipova, (după cal. v.) la Sân-Georgiu, sântul Ilie, sântă Măria mică, sân-Mihail.

Logoj, Vineri, Sâmbătă și Duminecă înainte de 10 Februarie, 10 Maiu, 2—4 Iulie și 21 Octombrie.

Macău, Sâmbătă înainte de Duminecă „judica“ și Sâmbetele înainte de 24 Iunie, 19 August și 19 Novembre.

Mehadia, 22 Ianuarie, 6 Aprile, 16 Iulie și 16 Octombrie.

Merczidorf, (Carani) 20 Aprile și 10 August.

Moldova-veche, 21 Aprile și 27 August.

Moldova-nouă, 5 Maiu și 24 Iunie.

Mocrin, 14 Februarie, 20 Maiu și 12 August.

Nadlac, Sâmbătă în săptămânile în care cad zilele 24 Aprile și 29 Septembrie; Sâmbătă după 6 Ianuarie și în a doua din Iulie; dacă aceste două termene din urmă cad pe sărbătoare sau pe Vineri, atunci se ține în Sâmbăta săptămânei premergătoare.

Oradea-mare, Vineri în acele săptămâni, în care cad zilele de 12 Martie, 21 Iunie, 8 Septembrie și 8 Decembrie.

Oravița, în totă Sâmbăta tîrg și cu vite.

Orczidorf 24 Aprile și 8 Septembrie.

Orșova, 1—3 Maiu, 17—19 Septembrie.

Pecica-magiară, Sâmbătă, Duminecă și Luni înainte de 9 Maiu și 14 Septembrie.

Pancota, Duminecă în 3 Maiu, 1 August și 15 Octombrie, dacă aceste zile nu cad pe Duminecă, atunci în Duminecile ce premerg acestor zile.

Panciova, Joi în 22 Aprile, în 9 Iulie, în 18 Septembrie, și dacă aceste zile nu cad pe Joi, atunci în Joia următoare acestor zile, în ziua de Sân-Georgiu după cal. nou, în ziua de Sân-Petru și Paul și în ziua de sântă Măria după cal. v.

Pauliș, 6 Maiu și 1 Octombrie.

Periamoș, 24 Aprile, 15 Iunie și 27 Septembrie.

Sacul, Luni înainte de Joia verde și Luni după 1 Noiembrie după cal. nou.

Silinghia, Duminecă după 25 Maiu, 2 Oct. și 13 Dec. Petriș, 8 Martie, 23 Iunie, 1 August și 14 Octobrie.

Piscolt, 1 Martie, 1 Septembrie.

Radna, Vineri înainte de Joia verde și înainte de 6 Oct. c. v. Segedin, de Duminecă până Duminecă în săptămânile în care cade 12 Februarie, 5 Maiu, 31 Iuliu, 10 Oct. și Nov.

Sigetul Marmației, (după cal. v.) întâia Luni din postul mare, Lunia Ros., Luni în sept. sânt. Ilie și s. Mihail.

Soborșin, 14 Februarie, 13 Maiu, 18 Aug. și 3 Decem.

Simand, Duminecă în săptămânile în care cade 13 Feb.; 13 Maiu și 13 Sept.

Timișóra, 19 Mart., 1 Iun., 8 Aug., 29 Sept. și 18 Dec.

Tinca, Luni în a patra sept. din lunile Martie, Iunie, Sept. și Decembrie.

Vérșet, (după cal. vechiu) Dumineca din urmă din Ianuarius, Dumineca Floriilor, prima Duminecă în Aug. ultima Duminecă în Octombrie.

Vinga, Duminecă înainte de Înălțarea Domnului după c. v.; Duminecă după St. Stefan și Duminecă după Sân-Mihaiu, după cal. nou.

Voitec, 1 Maiu, 1 Septembrie.

Zarand, (după cal. v.) Dumineca întâia din postul mare, și Duminecele înainte de st. Măria mare și de 17 Dec.

Zerindul-mare, 14 Ianuarius și 1 Sept.; în cas de sărbătoare tângul se ține în ziua următoare.

Zorlențul-mare, (după c. vechiu) Dumineca Floriilor, 11 Iuliu și 24 Octombrie.

Zsombolia, 19 Martie, 29 Iunie, 8 Sept. și 11 Novem.; dacă nu cade pe Duminecă, atunci se ține în Dumineca premergătoare.

Consemnarea târgurilor din Ardeal.

Datul zilei este după calendariul vechiu.

Abrud, (c. v.) În ziua de Sf. Teodor, Lunia în sept. primă din Maiu, Lunia înainte de Sf. Mihail și Lunia înainte de Crăciun.

- Aiud, c. n. 25 Ianuarie, 8 Maiu, 19 Aug. 16 Oct.
 Alamor. 5 Martie, 4 Septembrie.
 Almaşul-mare, 23 Ianuarie, 1 Maiu, 22 Iuliu şi 17 Sept.
Baia de Criş, 2 Ianuarie 8 Iuliu, 20 Nov. şi 7 Dec.
 Belgrad, (Alba-Iulia) Marţi înainte de Pascile apusene,
 26 Iuliu, 20 Sept., 17 Dec.
 Bistriţa, 17 Maiu, Mercuri după Bartolomeiu şi după s. Ecat.
 Blaj, Sâmbăta Floriilor, 21 Iuliu, 6 Dec.
 Braşov, Joi după ziua Domnului; Joi, Vineri şi Sâmb.
 după Luca.
Câmpeni, (cal. v.) Vineri înaintea Floriilor, Vineri în-
 ante de Rusalii, 27 Iunie, 16 Aug., 21 Oct.
 Cetatea de baltă, Luni după boboteză, Luni înainte de
 Pasci, Luni înainte de Crăciun.
 Cic-Sân-Georgiu, Luni înainte de Pasci şi înainte de
 Crăciun, dacă e ziua de sărbătoare, atunci în ziua
 următoare.
 Cic-Sereda, 12 zile înainte de Mercurea lăsării de post,
 seu Vineri după Mercurea septuagesimă (29 Ian.)
 Vineri după Joia mare 13 Iuliu, 29 Sept.
 Cincu-mare, 11—14 Martie, 17, 18, 20 Iunie, Luni,
 Marţi şi Mercurea după 20 Sept.
 Cincu-mic, Luni a 15-a săptămână din Post.
 Cluj, 10 Ianuarie, 12 Mart., 12 Iun., 13 Sept. şi 1 Nov.
 Cluj-Manastur, 5 Maiu.
 Cohalm, Luni după Botez, Luni după Florii, 25 Iul. 1 Oct.
Dej, Marţi, Mercuri, Joi în săptămâna din 1 Martie, 1
 Iunie, 13 Decem. şi înainte de Sf. Stefan.
 Deva, (cal. v.) 2 Ianuarie, 1 Maiu, 22 Iuliu, 18 Oct.
 Dobra, (c. v.) 23 Apr., Joi a doua sept. după Rosalii,
 Nascerea Precestei (8 Sept.), Sâmedru (26 Oct.)
Făgăraş, Joi după Rusalii (n.), 9 Sept. şi 6 Dec.
 Felviţ, Luni „oculi“, 27 Maiu, 11 Aug. şi 9 Nov.
Gherla, 3, 4, 5 Februarie, 29, 30 Aprilie, 1 Maiu, 23,
 24, 25 Iuliu, 26, 27, 28 Octombrie.
 Grădisce, a doua Sâmbăta după lăsatul de carne, 8 Oct.
Halmagiu, 12 Aprilie şi 16 Octombrie.
 Halmagiu-mare, Sâmbăta în săptămâna primă a postului
 mare, înainte de săptămâna Floriilor, Sâmbăta în

săpt. Săn-Petrului, Sâmbătă în săpt. născerei Precestei și în 4 Decembre.

Hațeg, întâmpinarea Domnului (2 Febr.) Adormirea Precestei (15 Aug.); în cele 3 zile înainte de 2 Febr. târg de vite, și în 9—14 asemenea.

Hunedóra, Sâmbătă în a 4-a săpt. din Post și înainte de Înălț. Domnului, după c. v. 29 Iunie, 1 Novem.

Ibașfalau, 15 Ianuarie, ziua după Bunavestire (14 Mart.), Joia după Înălțarea Domnului, 17 Sept., 7. Dec.

Ilava, Vineri și Sâmbătă după 18 Apr., 20 Aug., 20 Dec.

Ilia, 7 Ianuarie, 17 Apr. ziua a doua după Rosalii, 15 Aug., 29 Septembrie.

Lapușul-romănesc, Sâmbetele dintâiu din Februarie, Apr., Iunie, August și Octobrie după cal. nou, și Sâmbătă după 1. Dec. nou, târg de vite 1 Ian., 26 Martie, 18 Iunie și 9 Sept.

Lapușul-ung., 5—6 Ian., 1 Maiu, 23—26 Iunie și 14 Sept. Ludoș, 22 Aprile, 22 Septembrie.

Mediaș, Joi după Invocabit, 1 Iuliu, 14 Sept. 18 Novembre.

Mercurea, 12 Faur, 15 Iuliu și 26 Octobrie.

Merghideal, 15 Iuliu, 13 August.

Micasasa, 12 Ianuarie, 8 Maiu, 1 Octobrie.

Mureș-Oșorheiu, 5 Ianuarie, Joi înaintea Floriilor catolice, Luni după ziua Domnului 23 August și 29 Oct.

Năsăud, 15 Maiu, 25 August, 27 Octobrie.

Nochrih, ziua după înălț. Dom. și Luni după Gal. (11 Oct.).

Odorheiu, Mercuri după „oculi“ la apuseni, Luni după ziua Domnului (23 Maiu), Francisc (22 Sept., Toma (9 Dec.).

Odorheiu-Sieului, 10 Ianuarie, 17 Iuliu.

Orăștia, Sâmbătă în săpt. cea dintâiu a patimilor, Marți înainte de Rusaliile răs., 4. Oct., 6. Dec.

Ormeniș, 6 Ianuarie, 23 Aprile, 24 Iunie, 6. Dec.

Paraid, 7 Martie, 14 Iuliu, 3 Oct. și 5 Dec.

Prundul-Burgăului, 2 Aprile, S. Evang. Luca (18 Oct.).

Pusta-Camerași, 25 Iunie.

Racoșul de jos, 12 Aprile, 12 Iunie și 9 Sept.

Reghinul-săsesc, 30 Ian.—17 Faur, 19—30 Aprile, 18—29 Iuliu, 3—11 Octobrie.

- Reghinul-unguresc, 25 Aprile.
 Reșinari, 17 Faur, 4 Novembre.
 Reșinov, 13 Ianuarius, 29 Iuniu.
 Reteag, 26 Aprile, 11 Iuliu, 16 Septembrie.
 Rogna-veche, 22 Aprile, 29 Iuliu.
 Roșia-Abrudului, în sept. din urmă a lui Martie și în a
 doua sept. din Oct., totdeauna Vinerea și Sâmbăta.
Sânt-Georgiu, (lângă Bistrița) 20 Ianuarius, 19 Aprile,
 20 Iuliu, 20 Oct.
 Saschiori, 18 Martie, 14 Octombrie (fêrg de vite).
 Satulung, Marța următoare după Mercurea înt. din post, după
 Înălț. Domnului, după Ioan bot. după Înălț. crucei.
 Sebeșul-șăseșc, 17 Ianuarius, 12 Aprile, 12 August.
 Șeica-mare, Exaudi (3 Maiu), Lucia (1 Dec.)
 Șeica-mică, 12 Iuniu, 30 Octombrie.
 Sepsi-Sân-Giorgiu, Mercuri și Joi după s. George, Mercuri
 și Joi după Ioan bot. și 30 Sept.
 Sereda, (Mureșului) 9—12 Faur, 16—18 Iuliu, 25—28 Nov.
 Sibiiu, Luni după Crăciun, 21 Aprile, 2 Sept., 29 Dec.
 Sighișóra, 23 Faur, 14 Iuniu, 23 Octombrie.
 Șomcuta-mare, în Dumineca Oculi, apoi Sâmbăta înainte
 de s. Stefan și înainte de s. Martin.
 Șomărtin, 2, 3 și 5 Aprile; 22, 23 și 25 Octombrie.
 Șimlăul-Sîlvaniei, 8 Martie, 14 Iuniu, 13 Sept. și 6 Dec.
 totdeauna Joia și Vinerea în sept. în care cad acele zile
Tușnad, Vineri în sept. lui Balint, Joia înainte de Înăl-
 țare, Vestmântul Preac. Născ., Cal. Martin, totdeauna
 Vinerea în sept. resp.
 Teuș, 18 Ianuarius, 12—15 August, 23—26 Oct.
 Turda, Sâmbăta după Mercurea ant. din postul mare, 12
 Apr., 12 Iuniu, 28 August, 24 Novembre.
Vaidahaza, 6—7 Martiu, 1—2 Septembrie.
Zam, 16 Ianuarius, Mercuri în 4-a sept. a păresimilor,
 21 Maiu, 8 Iuliu 1 și 14 Sept., 30 Novembre.
 Zam (Zentelke) 14 Martiu, 2 Sept.
 Zernești, 21 Maiu, 8 Novembre.
 Zalău, Vinerea și Sâmbăta în sept. cea dintâiu a lunilor,
 Martie, Iuniu, Septembrie și Decembrie.
 Zlatna, 25 Faur, 4—6 Iuliu, 18—20 August.

Consemnarea târgurilor din România.

- Adjuni, (Romanu 20 Maiu.
 Ardoinu, (Brăila) 14 sept., 13. 30 nov.
 Arginto'a (Mehedinți) St. Panteleim.
 Băcău, 29 iuniu, 29 aug. și în fie-care
 Joia.
 Băcescl în fie-care Duminecă.
 Baca (Suceava), 6 maiu, 29 iuliu, 15
 septembre.
 Bălăcescl (Gorju), 25 mart., 29 maiu.
 Băr'a, în fie-care Duminecă.
 Bargaoni (Némțu), 23 aprilie.
 Bărlad, 23 apr., 20 iul., 30 aug., 14
 septembre, 8 novembre.
 Bedesci, 15 august.
 Bogdana (Băcău), 2 iuliu, 6 august,
 8 septembre.
 Bogdănesci, 13 martiu, 25 maiu.
 Boguecea, (Romanu) 29 iuniu.
 Borosesci, (Vaslui) 25 martiu, 25 maiu,
 4 iun., 25 oct., 21 nov., 6 dec. în
 fie-care lună.
 Boteșci, 23 aprilie.
 Brăila, în fie-care lună.
 Brancoveni (Romanaf), 9 martiu.
 Bréza (Prahov'a), St. George.
 Brosceci (Ialomița), 29 iun. Drăg.
 Bucuresci, Moși în sept. Rusalilor, în
 fie-care Marță și Vinere.
 Buda (Râmnic-Sărat) Drăgaica, sft.
 Maria-mică.
 Budesci, (Némț) 20 Iuliu.
 Buhus, în fie-care Marță.
 Buruenesci, (Roman) 29 iuniu.
 Buzău, Drăgaica.
 Călărași, 29 august.
 Călăguren, (Vlașca) 1 februaru.
 Câmpu-Lung, Drăgaica 20 iuliu.
 Câmpu-mare, (Argeș), 9 martiu Înălț.
 Domnului.
 Caracal, 23 februaru.
 Cărbunesci, (Gorju) 9 martiu, Dră-
 gaica, sft. Măria-mică.
 Cas, (Băcău) 15 august.
 Căcăr, (Brăila) 25 iuliu, Înălțarea
 Domnului.
 Chinou (Mehedinți) 9 martiu.
 Ciochina, (Ialomița) Florii, 8 sept.
 Codăesci (Vlasul) în fie-care Duminecă.
 Comănesci, (Băcău) 9 mart., 8 iuniu,
 29 august, 2 decembre.
 Cornățel, Drăgaica.
 Cotroceni, sft. Măria-mare.
 Crivesci, (Roman) 19 maiu.
 Curtea de Argeș. sft. Panteleimon.
 Sta Măria-mică.
 Dămienesci, (Roman) 6 aug., în fie-
 care Duminecă.
 Daraban, în fie-care Duminecă.
 Dărmăneși, (Băcău) 20 febr., 21 maiu,
 20 iuliu, 8 novembre.
 Davideni, (Némț) 27 iul., 29 aug.
 Deleni, (Vaslui) 15 aug.
 Dimitresci, (Râmnicul-mare), 20 iul.
 Dîrza, (Ilfov) Dum. Înt. Săntilor.
 Dobreni. (Némț) 25 maiu.
 Dobrotinet, (Olt) 21 maiu.
 Dolbesci, (Roman) 20 maiu, 14 oct.
 Dojesci, (Roman) 14 septembre.
 Dorohoiu, 25 iun., în fie-care Marț.
 Drăgănesci, (Olt) Înălț. sft. Cruc.
 Drăghiceni, (Olt) sft. Panteleimon.
 Dumitresci, (Râmnic-Săr.) s. Măria-mică.
 Fălticeni, 20 iuliu.
 Fărășeni, 15 august.
 Filipesci, în fie-care Duminecă.
 Floresci, 20 iuliu.
 Focșani, Drăgaica.
 Frașesci, (Vlașca) 23 aprilie.
 Galaț, 2 febr., 15 mart., 21 maiu, 6
 august, 24 octombre.
 Gherăesci, (Roman) 30 maiu.
 Ghioideni, (Râmnic-Sărat) Bunavestire
 Dum. tut. Săntilor.
 Giurgeni, (Ialomița) Bunavestire, 40
 Mucenici, Florii, Drăgaica, 20 iuliu,
 sft. Măria-mare și mică, 14 oct.
 Giurgu, sft. Măria-mare.
 Godeni, (Mușcel) Vinerea-mare.
 Greci. (Olt) 25 martiu.
 Grindu, (Ialomița) 9 martiu.
 Hălanesci, (Romania) 8 septembre.
 Iași, 23 apr., S. Teodor, Florii, Dră-
 gaica, Înălț. Domnul., S. Măria-mare,
 în fie-care Joi.
 Iilang, (Ilfov) 21 iul., Dum.-mare.
 Jiu, Înălț. Domnului.
 Ipotești, (Olt) Drăgaica.
 Iugani. (Roman) 29 aug., 18 sept.
 Iuda-Ciupage, (Vlașca) 9 martiu.
 Locui, (Mehedinți) Schimb. la față.
 Luciu-Săși, (Ialomița) S. Măria-mare.
 Lupoia, (Mehedinți) Schimb. la față.

Măculeșci, (Muscelu) Înălț. Dom.
Mavrodin, (Teleorman) Moși.
Miclăușeni, (Roman) 30 maiu.
Mihalieni, fie-care Duminecă.
Mireșci, 18 septembrie.
Moineșci, (Bacău) 5 mart., 15 mart.,
 23 apr., 19 maiu, 29 maiu, 26 oct.,
 6 dec., în fie-care Lună.
Mogoșesci, 6 august, 29 august.
Murgeni, în fie-care Duminecă.
Mușcel, 6 august, 29 august.
Némțiu, 8 maiu, Înălț. Domn., 6 aug.,
 6 decembrie.
Negreșci, (Vaslui) 1 febr., Bunaves-
 tire, Florii, 23 apr., Înălț. Domn.
Drăgaica, Ziua Crucii, Intemp. Dom.,
 Dum.-mare, 26 oct. 6 dec.
Negoeșci, (Dolju) Dumineca-mare.
Nesdoreșci, (Roman) 23 apr., 13 aug.
Oena (Bacău) 17 mart., 20 maiu, 27
 iulie, 8 novembre.
Onesci, (Bacău) 2 mart., 14 mart., 16
 apr., 9 iun., 29 iun., 29 aug., 14
 sept., 14 oct., 8 novembre.
Oteleni (Roman) 9 decembrie.
Pétra, 8 febr., 18 maiu, Dum.-mare, 8
 Nov., 5 decembrie.
Pildeșci, 15 august.
Piteșci, 23 apr., Drăgaica, Înălțarea
 Domnului, Dumineca-mare.
Pleșieci, (Râmn.-Sărat) St. Panteleim.
Plevița, (Mehedinț) 23 februarie.
Ploeșci, 23 apr., în fie-care Lună.
Plopana, (Tutova) în fie-care Dum.
Poenari (Argeș) Schimbarea la față.
Poiana lui Iurașan (Rom.) 18 iun.
Polovraci, (Schitul) 22 aprilie.
Prejba, (Goji) 23 aprilie.
Puesci, în fie-care Duminecă.
Răchiteni (Roman) 13 iuniu.
Râmnicu-Sărat, (Roman) 1 aprilie. 23
 apr., 25 iun., Înălț. Domnului, Dră-
 gaica, Vinerea-mare.
Rădeana, (Bacău) 9 septembrie.
Riurenî (Vâlcea) sft. Măria mică.

Roșnov, (Némțu) 2 febr., 9 martiu,
 Florii, 21 maiu, 25 iun., 27 aug.,
 2 oct., 21 dec.
Sabaoni, (Romanu) 8 maiu, 29 maiu.
Sagna, 9 maiu.
Saveni, (Dorohoiu) în fie-care Dum.
Sălcioara, (Râmn.-Sărat) 23 apr.
Scheia, 24 septembrie.
Sinaia, sft. Măria mare.
Sătina, 23 aprilie.
Slobozia (Ialomița) 23 apr., 21 iun.,
 25 iun., Înălț. Domn., Vin. mare.
Stăneșci, 25 martiu.
Somanu, (Romanu) 6 august.
Sutesci, (Brăila) 9 mart., 25 mart., 21
 maiu, Florii, Dum. Tomii, 29 iun.,
 20 iul., 15 aug., 8 sept., 14 sept.,
 14 oct., sft. Teodor, 26 oct., 8 nov.
 30 nov., 6 dec.
Talpa, (Némțu) 29 iuniu.
Tămășeni, (Romanu) 29 iuniu.
Tețcani, (Bacău), 7 ian., 2 febr., 9
 mart., 25 mart., 2 apr., 16 apr., 8
 iul., 17 iul., 29 aug., 14 oct., 8 nov.
 6 dec.
Tecucul, (Teleormanu) 9 mart., 22 iun.
Tigrani, (Argeș) 25 martiu.
Tîrgul-Frumos, (Iasi) 22 Iuliu.
Tîrgu-Jiu, sft. Măria mare, Vin. mare.
Tîrgu-Ocnei, în fie-care Lună.
Todișeni, 15 august.
Trifesci, (Romanu) Înălț.-Domn.
Topilafti (Romanu) 25 iun., 24 iul.
Uda, (Olt) Înălț.-Domn.
Ulmeni, (Argeș) Dumineca mare, sft.
 Măria mare.
Urzicene, (Ialomița) în fie-care Dum.
Vaideni, (Vâlcea) 24 febr., sept. brândii
 Marți și Mercuri, Rusalii, 14 sept.
Vertesceni, (Râmn.-Sărat) sft. Măria-
 mare.
Visirul ds sus, (Brăila) 29 iuniu.
Voineșci, 15 august.
Vulpăneșci, (Romanu) 26 maiu.

ANUNCIURI.

La fie-care damă se trimite cărticica „consultător pentru conservarea frumseții“ gratis și franco, prin

Ludovic Vértés, farmacist „la Vulturul“ în Lugos Nr. 361 în Bănat.

Ei i rușine!

pentru că fata ei de altfel drăguță este de mai mult timp scârbă și o află numai de scurt posibilitatea a putea depărta necurătențiile pelei prin în genere cunoscuta

pomadă lugoșană de față de ap. Vértés

Acesta este cel mai bun mijloc pentru delăturarea repede a scârbăciunilor: pete, bureți, coș de pe, sgrăbunțe precum și în contra tuturor necurătențiilor. 1 dosă i 60 cr. = 1.80 5 lei și o dosă păr 1 fl. și 2 fl. = 3 și 6 lei. La trimiterea înainte de 2 fl. 20 cr. se expediază franco 1 dosă mare sau 2 dose à 1 fl.

Admirați-mă pre mine!

sau pe altă damă care întrebuințează

mijlocul sicilian pentru păr

și vei afla cumcă colorăa căpătată prin acest mijloc nu se deosebește de colorăa naturală primitivă.

Mijlocul sicilian pentru noirea părului, nu conține ingrediente stricătoasă, nu e mijloc mecanic pentru colorat, ci dă părului în mod cel mai simplu după unica folosire per diu colorăa carea a avut părul înaintea încărunțirii, fără a lăsa peste vestmintele, sau pe pete și fără a se putea spăla de pre păr 1 stic. 2 fl. = 6 lei; 3 sticle se expediază franco per 6 fl. = 18 lei trimiși înainte. La comanda se amintescă totdeauna colorăa avută. 1 dosă de alifie pentru a da părului lustrul avut face 1 fl. = 3 lei.

Ludovic Vértés, farm. „Vultur“ Lugos Nr. 361 în Bănat. Cel mai mare deposit de toate articolele de toaletă, parfumerie etc. de propria și streina fabricațiune.

Articolii de mai sus sunt numai atunci veritabile decât poșed marca de apărare

Reproducere și traducerea e oprită

ca capul seu să fie în anii viitori întrebuințat pentru alipirea placatelor se întrebuințează pentru conservarea.

Spirit pentru păr de Dr. Heuffel

care este cel mai bun mijloc pentru conservarea răsădinei și înainteză crescerea părului, Opresce formarea mătrefei și căderea părului. ba ajută în scurt timp desvoltarea și întărirea părului frumos și tare.

1 sticlă 1 fl. 50 cr = 5 lei. — La trimiterea înainte de 6 fl. = 20 lei se expediază 4 sticle franco.

O musteață frumoasă

și o barbă tare și fâloasă se pôte căpăta numai prin întrebuințarea de

Pomada de barbă de Dr. Heuffel.

Acest mijloc este de tot nestricăcios pentru pe, ba prin folosirea și efectul escelent capătă și tineri o barbă plină și musteță frumoasă. 1/2 dosă 1 fl. 25 cr., 1 dosă 2 fl. = 6 lei se expediază 1 dosă franco.

Se capătă în farmaciile și parfumerii.

Depot general: Apoteca camp. c. r. Stefan platz Viena; J. v. Török, Königsgasse B.-pesta; Drogueria lui Brus, Bul. Elisaveta în Bucurescl. Unde nu se află în deposit se se comande direct dela procuratoriul.

Comandațiunile se efectuesc numa atunci când suma cuviincioasă se transmite anticipative pe postă

Comandele se efectuează numai după primirea sumei.

PILULELE DEPURATIVE

ale apotec. Vértess

făcute după ordinațiunea probată a
Dr.-ului Heuffel,

sunt fără indoială mijlocul cel mai
cu efect și pe lângă aceea mai
nesticăcios

pentru curățirea sângelui și de aceea se aplică
cu deplin succes la constipație și alte neregula-
rități ale pântecului, precum și la boale ce re-
sultă din acestea, precum: colică, slăbirea in-
testinelor, suferințe de ficat, conturbare în circula-
ția serei, mistuire rea, emoroidă, grămadirea
de sânge în cap, dureri de cap, amețeli. Se mai
aplică și cu drept, la curele de curățirea sân-
gelui, ce le fac multe persoane primăvara și
tăamna. Pentru eficacitatea lor cea minunată și
pentru marea lor estindată (1 cutie cu 21 bucăți
costă 21 cr., 1 cutie mare 168 bucăți 1 fl. 5 cr.)
au devenit pilulele depurative ale apotecariului

Vértess în cele mai largi cercuri un mijloc de casă indispensabil.

Pilulele acestea se capătă după dorință zacharicate seu nezachari-
cate. Una cutie 21 cr., un sul cu 8 cutii 1 fl. 5 cr. Pe postă nu se
trimite, pe lângă anticiparea de 1 fl. 20 cr. mai puțin de o dosă mare
franco.

Morburi de stomach,

greutățile și slăbițiunile stomachului se delătură repede și sigur prin
Esența pentru stomach a farm. Vértess după ordinațiunea de Dr. Heuffel.
O sticlă 1 fl. 25 cr. — 3 lei 50 bani.

cum sunt: Lipsa de apetit,
mistuirea rea, catarul și aprin-
derea de stomach, grăța și
vomarea, cărceii, și preste tot

Jumătate sticlă 60 cr., o sticlă întregă 1 fl. Numai o sticlă întregă se trimite.
răgușala, durerile de pept și de grumazi. natha influența
tusa măgărăscă, catarul, organismul respirațiunei se
Tusa, vindecă repede și sigur prin suc de ierbur. banatice.

Acest suc pregătit cu ierburile cele mai vindecătore și aromatice ale
Alpilor în Ungaria și medădi, este un mijloc excelent contra tuturor inflama-
țiunilor pielei bălăse. Pentru gustul lui plăcut și copii îl iau foarte bucuros.
Prețul unei sticle pentru oameni mari și copii dela 10 ani în sus 87 cr. Prețul
unei sticle pentru prunci mai mici de 10 ani 60 cr.

La morburii cerbicioase, îndelungate cura o înaintază Thea de ierbur. bana-
tice. 1 cutie 50 cr.

Depositul în mare pentru articlii susnumiți e în Viena:
K. k. Feld-Apotheke, Stefanplatz. Budapest: Apotheke Török
József, Király-utca; Eređi Kochmeister, droguisti, Nagy-korona
utca. Leipzig: Engel-Apotheke. București: Drougeria Brus-
Bul. Elisabeta — În mic se află în toate apotecile. — Unde nu
sunt în deposit se se comande de-a dreptul dela pregătitoriul:

Ludovic Vértess Apotecă „La Vultur“,

Lugoș Nr. 361.

Medicamentele aci înșirate numai atunci sunt veritabile
dacă sunt provădute cu marca de invențiune aci alăturată.

La Comandele postale; sub 5 fl. se socotesc pentru epistolă de fracht (declarațiune) și în pachetare 20 cr. Dela 5 fl. Mai în sus împachetarea este grătuită. Trimiterea franco prin Austro-Ungaria și Germania, decât suma să se trimită înainte. — Mai puțin de 1 fl. nu se trimită și numai după primirea sumei.

Ludovic Vêrtes, apotecă „La Vultur“, Lugos, Nr. 361. Bănat, înființat. la 1789.

TRIPPER (sculământ), Hill Iniecția vegetală și

de ori-ce specie se vindecă sigur și repede cu medicamentul lui Dr. Capsule vegetale.

- 1 Flacon Iniecția vegetală de Dr. Hill pentru ômeni, fluiditate, 1 fl. 25 cr. — 3 lei 50 bani.
- 1 Flacon Iniecția vegetală de Dr. Hill pentru dame, pulverizat, 1 fl. 25, cr. — 3 lei 50 bani.
- 1 Flacon Capsule vegetale de Dr. Hill 1 fl. 60 cr. — 4 lei.

În contra infertilității, palidității, lipsei de sânge, slăbiciunii puterii, sgârciurilor hysteriale, onaniei, slăbirei nervilor, ca și în genere contra ori și ce specie de slăbiciuni, este cel mai bun și eficaçe medicament

Prav întăritoriu de Dr. Hill

1 Dosă 2 fl. 80 cr. La trimiterea înainte de 3 fl. — 9 lei 50 bani
 espedarea se face franco. — **Depositul principal la**

Ludovic Vêrtes, apoteca „La Vultur“, Lugos. Bănat, Nr. 361.

BETIA.

Cine voiesce a se mântui de această patimă infamă se întrebuințeze *remediul în contra beției* care în cele mai multe casuri cu *succes strălucit* s'a probat și pe baza rescriptului medical în *Apotheca „La Vultur“ în Lugos* s'a gătit. 1 dosă 2 fl. 20 cr., 1 dosă dublă care se recere la patima cerbică 4 fl. 40 cr. — 8 Mărci — 10 franci. 1 dosă dublă se espedia în toate țările franco după primirea prețului de 4 fl. 40 cr. anterior.

Remediul D-Tale în contra beției a făcut miracol. Bărbatul respectiv s'a vindecat total de beție, și este trez și diligent, acesta o putem mulțămii numai D-Tale. Dumnezeu se și-o resplătescă.

Francz Havlovic, Kruciza.

Mă grăbesc a vă mulțămii pentru remediul în contra beției trimis, bărbatul meu nu bea de 2 luni rachiul și eu sunt fericită.

Elise Unterlechner, Bleiberg.

Remediul D-Tale în contra beției a avut succes miraculos la un bețiv, vă rog încă o dosă pentru un alt individ.

August Berger, Gaja.

Prima sticlă din remediul D-Tale în contra beției a avut rezultat minunat, te rog a-mi trimite încă o sticlă.

Andrea Hüttler, Auschowitz.

Pentru remediul contra beției donat mie, îți exprim cea mai profundă mulțămire, acesta m'a vindecat de beție; încă odată vă mulțănesc și vă rog a-mi trimite o dosă dublă pentru un amic.

George Rănimiroff, Varna.

Vă rog a-mi trimite o sticlă din remediul în contra beției, am voie să mântui pe un bărbat de patima beției. Înainte de 2 ani m'am mântuit pe mine de această patimă imorală și de atunci nu mai beau.

Mathias Hauswirth, Rausenbruk.

Îți exprim mulțămire pentru remediul în contra beției trimis mie.

Franz Burian, Idribitz.

Vă rog să-mi mai trimiteți o dosă dublă din remediul D-Tale în contra beției și pentru sticla întâia vă mulțănesc.

Josef Gaszner, Sonntagsberg.

Comandele se efeptuiză numai după primirea sumei.

Comandele se efectuează numai după primirea sumei.

Mijloc în contra Limbricului cordelat (Panglică) a farm. Vêrteș,

mijloc probat deja în nenumărate rînduri, care e de un *efect sigur, cu desăvîrșire* și care față cu alte mijloce în contra limbricilor mai are și favorul, că pacientul nu este de fel obosit și slăbit, nici nu-și ruinează stomacul, cum se întîmplă aprîpe cu tôte mijlocele. Ba din contră acest léc întărește mistuirea și pôte fi luat și de copii fără nici o stricațiune. Dar' nu strică nici în cazul că nu se află limbric. Limbricul ese cu *cap cu tot* afară, astfel că nu mai este posibil ca să se desvîltoe din nou.

De unde eunôscem noi că cineva are limbric cordat?
O cunôscem asta din faptul, că cel care se simte tare rîu, are colică, sgârciuri (spasmuri) de stomac voméază și are simțiri neplăcute în timpul întreg, ca-și-cînd i-sar urca ceva ca un nod până sus la gât, simte accese de amețire anemie, lipsă de apetit și câte-odată fîme prea mare este abătut și nu are poftă de muncă, aruncă multă flegmă și scuipit, răgăie acrélă. simte o mișcare în corp, nu mistue și se simte abătut etc. Ca semne esterne sunt a se aminti: Cearcâne vinele la ochi, o albetă curiosă în rețina ochilor, colóre palidă în față, limbă necurată, slăbirea corpului. — 1 Dosă 3 fl. 50 cr.; a se trimite prețul anticipat, iar 3 fl. 65 cr.=10 lei franco.

La comande vă rog a comunica și etatea.

Cigarete și purvere pentru **Asthma** cel mai bun mijloc contra durerii de pept, respirațiuni grele etc., 1 cutie cigarette costă 75 cr. 1 cutie praf 1 fl. la cazul decă se trimite prețul anticipative și 20 cr.=3 lei se espedéază franco.

Mijloc contra **Asudărei** și mîncărimei de piele de Dr. Scott. Au efect sigur la asudarea piciórelor, mînilor și subsuorilor, cum și la ori-ce fel de mîncărime. 1 dosă 1 fl. 50 cr.=4 lei.

Mijloc contra durerii de **Cap** precum nervositate, reumatism și migraine, sunături ș. a. încetă grabnic prin folosirea pravurilor pentru migraine a lui Hill, 1 cutiă 80 cr. și 1 fl. 50 cr. Decă se trimite 1 fl. 70 cr.=4.50 lei, anticipative se espedéază 1 cutiă mare franco.

La comadele postale sub 5 fl. se socotesc pentru epistolă de fracht (declarațiune) și împachetare 20 cr. Dela 5 fl. — în sus împachetarea este grătuită și se trimite franco prin Austro-Ungaria și Germania, decă suma se trimite înainte. Mai puțin de 1 fl. nu se trimite și numai după primirea sumei.

Ludovic Vêrtes, farmacia „La Vulturul”, Lugos, Nr. 361. Bănat, înființată la 1789.

Estract de Sassaparilla

Mijloc escelent pentru curățirea sângelui în cazuri de sifilis, podagră gușă, la scrofule tuberculoase, la bôle de pele învechite, peste tot la tot felul de bôle ce-și au temeiul în sângele stricat. O sticlă 1 fl. = 3 lei și 2 fl. = 6 lei.

Mijloc contra **Epilepsiei** (fras), leșinare, durerilor de nervi și isterice ale mamelor se folosește cu cel mai bun succes. O

dosă 3 fl. 80 cr. — La trimiterea înainte de 3 fl. = 10 lei se spedă franco.

Hydropia

(ruptură de apă) și urmările ei: **gălbinarea** ș. a. se curăță grabnic prin **Hydropin**. 1 sticlă 1 fl. 25 cr. = 3.50 lei.

Alifia pentru **Îngrețosare**,

contra tuturor îngrețșorilor, și la cas decă morbul e învechit, se aplică cu cel

mai bun succes. 1 dosă 1 fl. 80 cr. = 5 lei.

Năsip

și pētră în beșică și catarhul țevei și beșicii. Pentru alinarea și delăturarea acestui morb duros s'a constatat de cel mai bun mijloc **Diuretin**,

1 dosă 1 fl. 80 cr. = 5 lei.

Apă de **Ochi**

Br. Bruckenthal. Are efect sigur în privința conservării și recăștigării vederilor. 1 sticlă 60 cr. și 1 fl. = 3 lei.

Oleu pentru **Urechi**

de Dr. Brown, la dureri reumatice și sunatul urechilor la asurđire este cel mai escelent mijloc. 1 sticlă 1 fl. 80 cr. —

La trimiterea înainte de 2 fl. = 5 lei se spedă franco.

Unsóre de casă

din Lugos. Mijloc probat în contra tuturor ranelor precum sunt: bube, um-

flături, arsuri ș. a. O dosă 50 cr. = 1.80 lei.

Mijloc contra

Urinarei în pat.

Medicament probat cu efecte repede și sigur.

O dosă 3 fl. 50 cr. = 10 lei.

Alifia pentru **Vătămătură**

de cel mai puternic efect 1 dosă 1 fl. 50 cr.

Tot aci se află *tôte* medicamentele în- și externe precum germăne, france-e englese, de ape minerale, vinuri leucitoare, Cognac, Rhum, Thei, aparate chirurgicalice, materii pentru legat, articuli pentru toaletă și esență pentru de a face și îmbunătățiri spirtuóse de tot felul; precum: Liqueruri, Slivovița, Rhum, Rostopschin, rachiu ue comină, vin etc. cum și diferiți articuli pentru economia de câmp și de casă. *Catalóge detaliate* despre aceste se trimit franco în limba: română, germ., maghiară ori sērbă; ne rugăm numai ca adresa să se scrie lămurit.

Vendătorilor li-se acórdă rabat considerabile.

La comănde postale sub 5 fl. se socotesc pentru epistolă de fracht (declarațiune) și împachetarea 20 cr. Dela 3 fl. în sus împachetarea este grătuită, și trimitte franco prin Austro-Ungaria și Germania, decă suma se trimite înainte. Mai puțin de 1 fl. nu se trimite, și numai după primirea sumei.

Comănde se efectuează numai după primirea sumei.

Balsamul apotecarului Vértés,

numit și

balsam miraculos englesesc,

un mijloc popular probat și iubit, se folosește:

Comandele se efectuează numai după primirea sumei.

1. Ca medicament *intern* la indigestiuni, sgârciuri de stomac, colică, morburii provenite din stomac stricat, mistuire rea, lipsă de apetit, bôlă de ficat, friguri, bôle de plumâni și de piept, vânturi etc. în porțiuni de 40—50 picături (mai bine pe o bucată de zahăr).

2. La emorodie, încuieri și podagră ca un mijloc lin curățitor și încălzitor, după trebuință 1—2 lingurițe.

3. Ca medicament *extern* la dinți găunoși și slăbiți în gingei, 1 linguriță de cafea, amestecând și puțină apă. Împedecă putrejunea, delătură durerile, întăresce dinții și împrospetează carnea ginginiilor.

4. La orice fel de rane provenite din tăietură sau arsură se aplică curat séu subțiat cu apă cu succes. Descrierea amenunțită a puterii și a efectului acestui balsam se trimite la cerere gratis și franco. Veritabil e balsamul numai când e lipită pe sticlă marca alăturată. Sticla e astupată cu o capsulă de argint, în care e imprimată firma mea **L. Vértés** apotecar „La Vultur” în **Lugoș**. Afară de aceea mai e fiecare sticlă învelită cu o îndrumare spre folosire, pe care încă e tipărită marca amintită. — 12 sticle mici sau 6 sticle duple costă 1 fl. 80 cr.; 5 duzine, trimise franco, 6 fl. 8 cr. 1 litră cu sticla dimpreună 2 fl. 50 cr.; 2 litre trimise franco 5 fl., 3 litre franco 6 fl. 80 cr. — Celor ce vor se se ocupe cu vîndarea lui le dau rabatul cuvenit.

Veritabil se află numai la

LUDOVIC VÉRTES apotecă „La Vultur”,

Lugoș, Nr. 361, Bănat.

Mijloce probate pentru animale:

Prav de marve banatic,

este un prav adevărat folositoriu pentru lapte, și cel mai bine recomandat din partea veterinarilor. El are cel mai escelent efect asupra stomachului, promovează mistuirea, curăță sângele și promovează adunarea laptelui la vaci. De acest prav se fac animalele tari în mod surprinzătoriu și pline de viață, întrebuințându-l, nu putem mulge sânge și umflături nu obvin înainte. Acest prav nu ar trebui să lipsescă nici la o economie, fiindcă și de altcum la toate bôlele animalelor are un efect escelent. 1 pachet 20, 35 și 70 cr.; 10 pacheti mari, trimise, franco după primirea sumei, 5 fl. în loc de 7 fl.

Prav pentru nutrire vitelor.

Prav pentru nutrire, după folosirea căruia animalele în timp scurt se îngrășă. 1 pachet 20, 35 și 70 cr. — 10 pachete mari, trimise franco după primirea sumei, 5 fl. în loc de 7 fl.

Prav de cai banatic.

Acest prav păzesce caii de podagra mațelor, de toate bôlele lipicioase, de tuse, pârtează toate sucurile mucose și necurate și este un mijloc de casă probat în contra tuturor bôlelor la cai, cari îi ține tot în putere și deplină sprintenie. 1 pachet 20, 35 și 70 cr.; 10 pachete mari, trimise franco după primirea sumei 5 fl. în loc de 7 fl.

Prav pentru porci.

Acesta așită poftă de mâncare și micșorează boldul secșual la porci, și așa aceste animale mai bine se îngrășă; este un mijloc escelent în contra înșlăturilor de grumazi la porci, și în contra a tot felul de bôle este recoritoriu. 1 pachet 35 și 70 cr. — 10 pachete mari trimise franco după primirea sumei. 4 fl. în loc de 7 fl.

Fluid restituțional,

de un efect escelent spre a vindeca bôlele din afară în animalele de casă: reumatismul, înțepenitura musculilor, slăbetele musculilor, ș. a. Cel mai bun mijloc de întărire a trupului după strapațe mari. 1 sticlă 70 cr. și 1 fl. 20 cr.

Se capătă veritabil la

Ludovic Vértess, apoteca la „Vultur”,

Lugos, Bănat, Nr. 361.

Comandele se efectuează numai după primirea sumei

cel mai ieftin,
cel mai bun

RUM

se pôte face pe lângă
o procedură rece, fără
foe, în timpul cel mai
scurt cu

Rum Linkol-ul apotecarului Vértess,

Tot așa se pôte face *slivovîț, cognac, rachiu de treve, de drojdii, benedictin, chartreuse, curacao, maraschino* precum și ori-ce fel de *licoruri, bitter pentru Stomac, oțet* și o *beutură de casă excelentă și gastuôsă* iute și ieftin, de cea mai fină calitate.

cu licorurile dovedite de fôrte bune, nestricăciöse. scutite prin lege ale apotecariului Vértess

(Licolurile sunt esențe aromatice, concentrate, compuse după un metod propriu).

1 dosă de licol, de ajuns pentru 2 litre de beutură, constă 35 cr.; 4 dose, dacă se cere, și pentru 4 beuturi deosebite, costă 1 fl. 50 cr., dacă **se trimit banii înainte.**

Scrisori de recunoscintă, gratis și franco, tot așa liste de prețuri și îndrumări pentru pregătire.

Cu **esențele** trimise mai înainte am fost pe deplin mulțumit și sper a fi tot așa și cu cele de acum.

Nico Zderic, Livno, Bosnia.

Vê rog a-mi trimite pentru 6 corône *esență de rum. Cuba 2*, dar din soiul cel bun trimis dlui Saufüssl.

Peter Fellner, Pogir,
posta Marein.

Trebuie se vê mărturisesc, că sunt fôrte mulțumit cu *esența de cognac*, ce mi-ați trimis, vê rog deci amî trimite deocamdată 1 chlgr. tot din aceea.

D. Oncel, Cracovia.

Cu *destilatul de rum* ce mi-ați trimis. sunt fôrte mulțumit și vê mulțănesc. Mai târđiu voiu lua mai mult.

Alois Ceyer, Neuda I. Pächlarn.

Ajungënd la convingerea, că *esențiile* dtale sunt într'adevăr fôrte bune, vê rog sê-mi trimiteți o sticlă destilat de rum în preț de 3 corône.

Johann Müller,

Chinitz-Tettau, p. Rehberg.

În posesiunea *esenților* d-vôstră vê comunic. că sunt fôrte mulțumit cu acelea și vê rog a-mi mai trimite încă odată.

Daniel Klang, Smorze.

Asupra *esențelor* căpătate în luna acêsta, vê exprim deplina mea mulțumire.

Georg Balluch, Hohenau.

Vê aduc la cunoscintă, că prin aplicarea *esențelor* d-vôstră am obținut minunate rachiuri.

Johann Bergmann, Asch.

Comandele se efectuează numai după primirea sumei.

„TRANSILVANIA“

Banca generală de asigurare mutuală în SIBIIU
prin

Agentura principală „Transilvania“ în TIMIȘÓRA
asigură pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. *În contra primejdiei de foc și de esplosiuni:* clădiri de ori-ce feliu, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.

2. *Pe viața omului* în toate combinațiunile, precum asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și rente.

3. *Asigurarea speselor la casurile de înmormântare.* Această asigurățiune este una din cele mai mulțămitoare și pentru cel mai sorman om, căci pentru puțini cruceri solviți, își asigură speșele necesari la înmormântare.

Desluciri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: *Timiș, Caraș-Severin, Torontal și Baci-Bodrog* prin

Agentura principală „Transilvania“ din Timișóra

— (Strada principelui de corónă Rudolf, Kronprinz Rudolfgasse Nr. 1) —
vis-à-vis de teatru.

 Cofetăria lui

GEORGE IMBRONOVICIU în Caransebeș

pregătește toate soiurile de **Cofeturi** și **Zaharicale**. Expedă și în provincă. Prețuri foarte moderate.

Cele mai alese prăjituri și torte. Prăjituri de Dessert à la Kugler. Compoturi ș. a.

Cremă de șocoladă. Bomboane de Marzipan și cremă.

Mare asortiment în pesmeți pentru ceai.

Cel mai bogat magazin în toate soiurile de **Licheruri**, **Romuri** și **Cognacuri** străine și indigene, cele mai fine și aduse direct.

— *Vinuri de dessert: Sherri, Malaga, Port ș. a.* —

 STRUGURI

în Aug., Sept., Oct., Nov.

de cea mai bună calitate din renumita podgorie a Aradului.
Se recomandă persoanelor, care fac cură de struguri.

Ödön Bantler, Farmacia la Stul Nicolae

Timișoara, strada trei regi Nr. 20.

Remediul cel mai bun a totă lumea pentru susținerea, ridicarea și înaintarea frumseții femeiești este

Pomada de Juno.

Pomadă pentru mâni și față. Pomada Juno este recunoscută ca cel mai bun mijloc pentru înfrumusețarea pielei, carea curățește pelea radical de diferitele

Nainte de folosire. După folosire.

necurătenii, precum *pete de ficat, pete de sôre, pișcări*, bubuțe de sôre, răpuri, scutesce pelea de aspră, plesnire, și după scurtă folosire face teintul poleit ca samețul, dându-i o albă lucie. Un borcan Nr. I. cu îndrumare cu tot 1 corônă (50 cr.).

Juno Nr. II. *este și mai fină și mai cu efect ca Nr. I. Se întrebuințează tocmai așa cum este prescripș pentru Nr. I, numai că tebuie încă întrebuințat și Juno-săpunul curgătoriu. O tegulă Juno-untură Nr. II. 2 corône (1 fl.).*

Juno

- apă — de mână și de față — cu 50 cr.
- pudră, albă, rosa și crême, 1 șatulă 50 cr.
- pastă de dinți, din plante sucose (fără săpun) 50 cr.
- apă de dinți, o sticlă 30 cr.
- săpun, 1 dărab 30 cr.
- săpun fluid, o sticlă 40 cr.

Juno-văpselă de păr (Chromatique de Juno.

Este mijlocul cel mai bun și tot odată cel mai nestrăicător, pentru păr cărunt sau roșu, de al văpsi blond, brun sau negru, statornic și plăcut. Părul văpsit cu acest mijloc (mustața, baiba, sprincenele) nu se jôte deosebi de colôrea naturală a părului, și este statornică. Cumpărând se spunem care colôre poftim (blond, brun sau negru). Un pachet cu instrucția completă de întrebuințare 4 cor. (2 fl.).

Cea mai chinuitoare și mai mare durere de dinți încetă în un minut!

dacă aplicăm *picuri de dinți americani*. Aceste picuri sunt mijlocul cel mai bun contra ori-ce fel de dureri de dinți, fie dinte careos, fie găunos, fie durerea provenită din rēcălă (junghiu de dinți). *Admirabil grabnică vindecare!* O sticlă cu instrucția și utensilia trebuincioasă 90 bani (45 cr.) — Dacă se trimite înainte 60 cr. în epistolă recomandată franco.

Eficacitatea medicamentului de mai sus îl dovedesce mii de scrisori de recunoștință.

Curat nefalsificat se capătă numai în

Farmacia la St Nicolae a lui Ödön Bantler,

Timișoara, Str. trei regi Nr. 20.

La comandări de 6 corône pachetarea e scutită de toate speșele. Comande de 10 corône se trimit francate. Expedare zilnică cu posta, Sub 2 corône (1 fl.) nimica nu se expedază, pentru că speșele postale sunt prea mari.

—>>> Continuarea pe pagina următoare. <<<<

Ödön Bantler, Farmacia la Stul Nicolae
Timișoara, strada trei regi Nr. 20.

Stropi de stomac stul Nicolae.

Efectul admirabil al stropilor aceloră deosebi contra bôlei de stomach, durerilor în corpul inferior, șgârcei de stomach, co'ibă ș. alt. în decurs de deci de ani s'au confirmat la diferite bôle a organelor mistuitoare, și a altor bôle cari mai târziu s'au desvălit din bôlele premerse, așa încât stropii de stomach *Sct. Nicolae* pentru admirabilul efect a lor sunt în toate părțile cunoscute, câștigându-și un renume etern. Cu efect superior sunt stropii de stomach *Sct. Nicolae* *Penru iritarea apetitului, contra resuflărei puturose, slăbiciune de stomach, contra vânturilor, racaltului acru, colica, catarrh de stomach, greței, a înfetei udului, a frea*

multei flegme, gălbănărei, scarbelei, vomatului, dureri de cap (incât provine dela stomach), șgârcei de stomach, a astupărei scaunului, îngreierii stomachului cu mănăcări grele ori unșurose, ori beuturi,, bôlei de splină, rerunchi și de ficat, a șulului (vîna de aur) și altele.

Esperințele bătrâne de peste 100 ani au dovedit că pilulile acestea vindecă toate bôlele mai sus citate, și mulți oameni cari au folosit stropii acestea au ajuns cea mai naltă etate omenescă. O sticlă originală cu descriere detaliată despre folosirea stropilor acestora costă 80 finici (40 cr.)

Cele mai bune și folosite sunt *pilulile pentru curățirea sîngelui a lui Sf. Nicolae*. Nu cauzază cărcei. 1 cutie cu instrucțiune costă 80 fileri = 40 cr.

Mijloc contra limbricului mare.

(Matricea.)

sule de gelatin. Când se comandă, are să numescă etatea. (Cât e în etate cel ce are să bea lécul?) Se *garantéză despre efectul prompt, sigur și fără dureri*. Nu strică nimica, chiar de n'ar suferi de limbric pacientul. Prețul unei boițe cu descrierea despre întrebuințare 4 corone = 2 fl.

Nu cauzază cărcei.

Un mijloc cu efect sigur, care în câte-va ore sigur delătură *limbricul cu cap cu tot*. Lécul acesta se pôte lua (înghiți) ușor, fiind umplut în cap-

Eficacitatea medicamentului de mai sus *il dovedesce mii de scrisori de recnoscință*.

curat nefalsificat se capătă numai în

Farmacia la St. Nicolae a lui Ödön Bantler,
Timișoara, Str. trei regi Nr. 20.

La comandări de 6 corone pachetarea e scutită de toate speșele. Comande de 10 corone se trimit francate. Espedare zilnică cu posta. Sub 2 corone (1 fl.) nimica nu se espedeză pentru că speșele postale sunt prea mari.

Müller^s Karañsebeşer Hand-Gesichts-Pomade

Specialitate recunoscută, în recurs de 30 ani, nu numai în patrie, ci şi în străinătate *de solidă şi adevărat folositore*, preparată în apoteca lui

Filip J. Müller, în Caransebeş

compusă din ingredientele cele mai fine şi preparată cu exactitatea cea mai conştiţioasă este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecţionarea şi conservarea

frumuseţei

în strinsă legătură cu un teint gingaş şi nobil.

Acastă minunată specialitate, care n'are lipsă de reclamă, este un preparat nevătămător, de un efect uimitor recunoscut.

Face să dispară aluniţele, petele de ficat, coja, jupuiturile, bubile, punctele negre (comedonele) şi toate afecţiunile de piele.

Netezeşte încreţiturile şi ciupiturile de vărsat (bubat), având efect chiar şi asupra celor mai înaintaţi în vârstă, că-rora le face pielea tineră şi frumoasă.

Este un preservativ recunoscut în contra arşiţei sórelui şi vântului.

Un borcan mare costă 50 cr., unul mic 30 cr., un să-pun de întrebuinţat pe lângă pomadă 20 cr.

Modul detaliat de întrebuinţare este alăturat fiecărui borcan.

Specialitate din patrie şi străinătate din sfera farmaciei şi a hîgienei, bandage, articoli de panşament şi de toaletă se ţin în provişiune.

Pentru espediţiune şi embalaj se socotesce numai 10 crucerî.

ABONAMENT:
Pe un an 1 fl. 50 cr.

Apare în fiecare săptămână odată.

POPORUL

Fóie economică

REDACTIA
și
ADMINISTRAȚIA
Budapesta.

IV. strada Egyetem Nr. 4.

Apare în șase limbi: română, ungurească, nemțescă, slovacă, rutenă și sârbescă.

N'a fost pân'acuz în limba română o asemenea fóie ieftină, bună și frumoasă ca „Poporul”. Om de Dómné-ajută nu mai póte fi fără o fóie, care sê-i slujescă nu numai de petrecere, dar sê-i fie totodată povățuitor și învățător.

„Poporul” apare în fiește-care săptămână cu un conținut de șasespredece fețe și cu *icóne fórté frumoșe*; cititorii lui deja Duminecă îl primesc. — Aduce *șchițe instructive din cercul economiei mici și sfaturi bune* privitoare la economia de câmp și economia casnică, precum și la deosebitele împrejurări ale vieții omenești; aduce *istorióre, povești și versuri frumoșe*; face *cunoscut treburile țerii și ale lumii mari, activitatea parlamentului și legile*; aduce *articoli privitoare la viața socială a preoților și învățătorilor nostri*; răspunde cu plăcere la întrebările abonaților sêi în posta redacțională; dă *povețe îndrumătoare* tuturor, cari sê adreséză la el și în urmă *în fiește-care an îi dăruește pe cetitori cu patru icóne colorate istorice*.

**Abonamentul „Poporului” pe un an e numai
1 fl. 50 cr.**

„Poporul” sê póte abona începând dela ori-care di; abonament pe mai puțină vreme, decât un jumătate de an (75 cr.) nu sê primește și nici pe așteptare nu sê dă nimérui fóia.

Taxa abonamentului sê póte trimite și prin mandat postal la adresa următoare:

**„Poporul” kiadóhivatalának
Budapest, Egyetem-utca 4. (Franklin-Társulat).**

Amintim, că „Poporul” apare în limbile: maghiară, germană, rutenă, sârbă și slovacă. Abonamentul fie-cărei foi costă tot 1 fl. 50 cr. pe un an.

JOSIF STICH

croitor de reverenți și haine civile

Caransebeș

— peste drum de reședința episcopescă. —

Să recomandă domniilor înalte precum
și preoților rom. gr. or. cât și p. t. Public
pentru facerea de tot felul de

haine bărbătești

resp. reverenți

din cele mai bune stofe din țară și străi-
nătate, care totdeauna se află în deposit
în mare mulțime de ales și după fasonul
cel mai nou, asigurând un serviciu prompt
și real.

Comande din afară se efectuează iute.

Marfa buna

Frumosă

Ghete cu patentă **MAKART**

Magazin de încălțăminte

din Fabrica de Meidling

R. GRAU

CARANSEBES,

Strada principală, (edificiul Institutului teol. pedagog).

Cel mai ieftin și cel mai bogat asortiment de
ghete pentru domni dame și copii

încălțăminte de tot soiul

Cele mai elegante
ghete de promenadă
de dans și de casă,
cizme de iuft
veritabil rusesc
cizme petru vânători
ghete de Stiria
cu talpă de cuie pentru
escursiuni pe munți.
Se fac după măsură.

Specialitate

Ghete lucrate cu mână
pentru picioare
normale și anormale.
Comande după măsură
și reparaturi se eșeculă
repede și foarte ieftin.

Ghete „Triumph.”

Ieftine

Solida

× × × Ghete de salon veritabile de Carlsbad și Viena × × ×

× × × Unicul magazin de ghete veritabile de Carlsbad × × ×

COMPACTORIA

LUI

MARTIN WOTTRINGER

CARANSEBES

STRADA TIMIȘOREI

se recomandă onoratelor oficii, notariate,
comune bisericesci, precum și p. t. pu-
blic spre a efectui lucrări de compac-
torie, legătură de lux, de cărți școlare,
registre comerciale și broșuri, scôrțe pen-
tru fascicule, de galanterie, cartonagiu
și de piele.

Comande externe

se efectuează după cerere și se trimit
punctual.

Biblioteci se lăgă eftin.

„SEVERINEANA“

societate comercială pe acții
în CARANSEBEȘ.

Mare deposit de coloniale, colori, oleuri, unturi, lumini, făină, delicatose, produse și diverși articli pentru trebuințele casei.

Deposit bine asortat în tot felul de fer, unelte, lanțuri vase, pentru cuină de tinichea și de fer turnat și zământuit, tinicheuri, drot, cuie, cup-tore, articli necesari la pluguri, sape, lopeți, cöse, seceri etc.

Rachiuri și vinuri naturale, lichieri veritabile.

Deposit de manufactură și mai ales manufactură pentru economi, asortiment bogat în pânzături, bumbăceturi, mărâmi de bumbac, lână și mătasă pentru toate ocaziunile, pichet, barchent, percaile, postavuri, șinore etc. Bumbacuri de țesut, cusut și brodat, lână resucită și bircă, mătăsuri de cusut și brodat etc. etc. Diverse mărunțișuri.

Primește marfă în comisiune. — Mijlocește afaceri de comisiune și incasso.

Marfă solidă cu prețuri moderate.

Serviciu în totă privința solid.

❖ Vândare en gros și en detail. ❖

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

Apoteca orășenească „la vulturul negru” a lui Michaiu Steiner

în Timișoara (cetate) peste drum de biserica seminariului Nr. 46.

cea mai veche apotecă a Ungariei de sud.

Se ofere numai ce e mai bun.

Ajutor și sănătate

află sigur cei ce
sufer de *gicht* și
reumatism con-
tra bôlelor *jun-*
ghiuri, *dureri de*
nervi, *trēmurări*,
ischias, *slăbiciuni*
și *amorfiri*, cu
măni, *picioare*,
crucea spinării și
șele, provenite
din *curenturi de*
aer, *dureri de*
musculi, *sgâr-*

ciuri locale, *junghiuri* etc. o sticlă
mare 1 fl. una mică 50 cr.

Dureri de stomach de tot felul

vindecă *elixirul de viață* al lui
Dr. Fürst. — Gătît cu grije mare
din cele mai bune și vindecătoare
ierburi medicinale, este pră probat
și deplin de încredere la toate du-
rerile de stomach, mai ales în lipsa
de apetit, la răgăială acră, umflări.
vomări, sgârciuri de stomach, prea-
încărcarea stomachului cu mănăcări.
În urma acestui escelent efect al
seu, el este un probat mijloc de
casă popular. 1 sticlă 50 cr., o
sticlă dublă 1 fl.

Comande în preț peste 5 fl. se efeituesc

*Din numărósele adrese
de recunoscință comuni-
căm unele mai recente:*

Orcydorf, 31 Ian. 1899.

Pré stim. Domnule !

Trebue să-ți mărturisesc
sincer, că eterul de gicht și
reumatism al D-Tale, a aju-
tat esttraordinar de bine spo-
ției mele, deja după prima
frecare; durerile a încetat
momentan, ceea-ce n'am eso-
perat încă prin nici un me-
dicament. Drept mulțămită
voiu face pretutindenea cu-
noscute numele D-Tale, spre
binele tuturor cari sufer de
gicht. — Cu sinceră mul-
țămită. Conrad Schmidl.

Bencec, 24 febr. 1899.

Stomachul meu érá este
însănătoșat și eu érá sum în
tótă privința un om sănătos;
rog a-mi trimite o sticlă din
elixirul de viață al lui Dr.
Fürst pentru un amic al meu.

Tóth Guttman.

Vinte, 7 Iuliu 1899.

Onorate D-le ! Te rog tri-
mite-mi pre lângă rambursă
2 uiegi originale de extract
de Sarsaparilla cu iodcali de
aceiași calitate escelentă, de
franco și fără spesele peshetărei.

Conversația și corespondința în limba română.

Produsele mele sunt de a se considera de genul numai atunci, dacă au înslgula mea.

Depot în Garansebeș la apoteca lui F. J. Müller, în Lugoș la a lui L. Vértés.

Apoteca orășenească „la vulturul negru” a lui Michaiu Steiner

in Timișoara (cetate) peste drum de biserica seminarului Nr. 46.

cea mai veche apotecă a Ungariei de sud.

Se ofere numai ce e mai bun.

Cel mai bun mijloc curățător și îndreptător de sânge

este extractul de *Sarsaparilla cu iodcali*, curăță escelent sângele de bóle de pele, bóle sifilitice și bóle ulterioare provenite din neglijarea acelora; apoi contra scrofulelor, vine de tot feliul vechi și noi. La rane ce se vindecă greu și la decrescenții de piele cronice. Prețul unei sticle originale cu instrucțiunea 1 fl. 50 cr. și 2 fl. 50 cr.

Durere de cap

Pastiluri de migrenă ale apotecei orășenesci „La vulturul negru” vindecă aplicând o unică scătută din ele prea molestătorele dureri de cap. Prețul unei scătule originale dinpreună cu instrucție de întrebuintare 1 fl. —
Resultat sigur.

aceiași calitate escelentă, de care mi-ai trimis la Meran.

Cu stimă *Wich Robanko.*

Viena (gara de vest) 6 Iun.

Te rog să binevoiesci a-mi trimite 5 scătule de pastiluri de migrenă, care au un succes atât de escelent și sigur.

Robert Prokuphen
chef de cas. a căilor fer. c. r.

Wels, 20 Iunie 1896.

Binevoiesce a-mi trimite ca și până acuma din pastilurile D-Tale ce sunt escelent contra migrenei.

Contesa Klotilda Schmidegg.

Suc de pept și de plămâni.

Extract de Spitzwegerich cu var fosforacidie.

Extract ca mijloc de *vindecare escelent* cunoscut din bătrânețe, împreună cu *var fosforacidie*, întrece toate sucurile câte sunt în comerț.

În urma acestor însușiri bune acest extract se aplică *cu cel mai bun efect* contra:

Tuselor feliurite, bóla secă, tuberculosă, lungóre, scrufuloase ca-

Banloc în 30 Aprilie 1899.

Vă rog domnule apotecar să-mi trimiteți încă odată 4 uegi de suc de pept și de plămâni. Tot natul se miră cum mis de sênatos acuma. Îți mulțamesc din totă inima.

Ioan Rausch.
faur.

Comandă în preț preste 5 fl. se efeptuesce franco și fără spesele pachetărei.

Dépot in Caransebeș la apoteca lui F. I. Müller, in a Lugoș la lui L. Vértés.

Apoteca orăsenescă „la vulturul negru” a lui Michaiu Steiner

în Timişoara (cetate) peste drum de biserica seminariului Nr. 46.

cea mai veche apotecă a Ungariei de sud.

Se ofere numai ce e mai bun.

tar, bronchial catar, catar ge gât-an, reguşală, astmă, respiraţie lgrea, îngrămădirea de scuipit, iritaţie de grumaz, uscăciune şi asprime de gât cu respiraţie şuerătoare şi gâfăitóri, contra vocii opnubilate. Preţul unei sticle mari 1 fl., una mică 50 cr.

Pilule curăţitoare de sânge.

Pilulele curăţitoare de sânge laxeză uşor, iute şi fără dureri. Dintre toate pilulele din lume aceste sunt cele mai bune şi mai cu efect. Ele se aplică cu rezultate surprindătoare contra: *Lipsei de apetit, iritări de vămăre, umflături, bôle de ficat, venin, friguri, sânge rău, îngrămădire de sânge, congestiunii la cap, (atac de ameteală) nămolirea stomachului, răgăială acră, dife-rite bôle femeiesci etc.* Genuin se capătă numai în *apoteca orăsenescă*. Preţul unei scatule 21 cr. un pachet în 6 scatule 1 fl. 05 cr.

Pilulele regeneratoare ale

lui Dr. Lester sunt unice şi singure potrivite a înlătura totă *slăbiciunea genitalielor şi de nascere* şi a delătura la bărbaţi *impotenţa* şi la muieri *sterilitatea*: apoi mai este un neîntrecut şi nesupliniver mijloc la *enervări*, provenite din *perdere* a *sucului* şi a *sângelui* din *esces*, *onanie* şi *poluţiuni nocturne*, unicele motive ale *impotenţei*, pre-

Comandă în preţ preste 5 fl. se efectueşte franc şi faoă speşele pachetarei.

Titel, 16 Decemvrie 1897.

Cu mare mulţămită Îţi fac cunoscut, că extractul de pătlăgmă cu var fosforacidic, ce mi l'aţi trimis m'a scăpat de durerea de pept şi de plămâni, aşa că acum mis sănătos. Cu bucurie Îţi mulţănesc D-Tale şi medicamentului, pe care li-am probat cu succes la mine. Îl voi recomanda la tot natul, care suferă de piept şi de plămâni. Te rog se publici aceste şi-ruri dacă e posibil.

Petru Ofar

Bece-turc., 27 Maiu 1899.

Onorate Domnule! Rog a-mi trimite cu recepţiune postală 2 dose din escelele DTale pilule curăţitoare de sânge. Cu stimă.

Mátyás Sándorné vöd. prof.

Elek, 27 Iunie 1896.

Te rog trimite-mi de 5 fl. aci alăturat 2 scatule originale de Dr. Lester, pilule regeneratoare, care aud lăudându-te. Cu stimă

Ioan Malthier.

Viena 26 Maiu 1896.

Binevoeşte a-mi trimite îndată pe postă 30 bucăţi din

Productele mele sunt de a se considera de genuino numai atunci, dacă au insignia mea.

Conversaţia şi corespondinţa în limba română.

Depot în Caransebeş la apoteca lui F. I. Müller, în Lugos la a lui L. Vértés.

Apoteca orășenească „la vulturul negru” a lui Michaiu Steiner

in Timișoara (cetate) peste drum de biserica seminariului Nr. 46.

cea mai veche apotecă a Ungariei de sud.

Se ofere numai ce-i mai bun.

cum și contra tuturor slăbiciunilor și bôlelor de nervi.

Tôte aceste bôle de nervi înștraie nu se vindecă mai iute și mai sigur prin alt mijloc. — Prețul unei șcatule originale cu instrucțiune 2 fl. 50 cr.

pilulile DTale lacsative pe cum am mai avut în Praga la „Grand Hotel”.

Iosif Berger

Representant dela Martel.

Atențiune!

Am esperiat că articolii de toaletă și de frumseță „Ninon”, ce un lun și de ani și sunt cunoscute ca escelente în lumea tótă, alte firme străine încă au adus în circulație astfel de articoli sub acelaș nume, fără ca acelea se fie identice cu preparatele mele. Pentru ca dară să se încungiure ori-ce confundare, de acum încolo voi aduce sub amintitele mele preparate în circulațiune sub numele de

„NORMA”

provădute sub marca acésta scutită prin lege.

Rog deci pe toți on. mei mușteri se fie cu deosebită atențiune la

și **Ninon**-unsóre de mână obraz, **Ninon**-săpun, **Ninon**-prav de obraz, **Ninon**-crème ș. a. a comanda **Norma**-unsóre de mâni și obraz, **Norma**-săpun, **Norma**-prav de obraz, **Norma**-crème, **Norma**-apă de spălat, **Norma**-apă de păr, **Norma**-văpsitor de păr ș. a. m.

Comandă in preț peste 5 fl. se efeptuesce franco si fără spesele pachetarei.

Depot in Curanbeș la apoteca lui I. F. Müller, in Lugoș la a lui L. Vértés.

Producele mele sunt de a se considera de genuine numai atunci, dacă au insignia mea.

Conversația și corespondința în limba română.

Apoteca orășenească „la vulturul negru a lui” Michaiu Steiner

în Timișoara (cetate) peste drum de biserica seminariului Nr. 46.

cea mai veche apotecă a Ungariei de sud.

Se ofere numai ce-i māl bun.

Pentru cultura pielei se recomandă următoarele:

Norma-Pomadă de obraz și de mână

s'a întrebuințat de mai mulți ani de cătră multe mii de ómeni, precum se vede acésta din nenumărate adrese de recunoscință. Acésta pomadă depărtéază de tot și în timpul cel mai scurt alunițele, sgrăbunțele, petele și tóte celelalte ne-curățenii ale teintului și regulat întrebuințată se conservă fină și lucie pielea până la adēnci bătrânețe.

Atențiune! Cartenagiul fiecărei tegule este provédut cu *numele meu scris roșu!* și numai pomada astfel ajustată este a se considera genuină. O tegulă 60 cr.

Întrebuințarea: În fie-care sēră spālăm mai întâiu cu

Norma-Săpun

pielea, ca sē o curățim de grāsimi și prav și apoi o frecăm cu o porție de pomadă cât o alună. 1 drb 40 cr.

Norma-Săpunul

este anume scop preparat, nu-i aspru și pentru mirosu sēu delicat este pretutindenea săpun de tóletă plăcut.

Spre completarea și spriginirea efectului pomadei și a săpunului servește

Norma apă de spălat,

care
ase-

menea este nestricăciósă și o întrebuințăm astfel, că cu o jumătate de cēs mai nainte ne spālăm cu Norma-săpun, și apoi udăm puțin ielpea cu apă de aceea turnată pe

Comandă în preț peste 5 fl. se efectuește franco și fără spesele pachetării.

Depot în Caransebeș la apoteca lui F. I. Müller, în Lugoș la a lui L. Vértés.

Budapesta, 16 Aprilie 1896.

Rog Dle apotecar a-mi trimite o șcatulă pudor rosa, 4 Norma-pomade, 2 săpunuri și 1 apă.

Salutare Ana Antre.

Párdány, 21 Aprilie 1896.

Aflând că preparatul Norma până acuma e cel mai bun, rog a-mi trimite următoarele: 2 ulcuță Norma-pomadă, 1 flacon Norma apă, 1 Norma-poudre, 1 Norma-Crem, 1 Norma-săpun.

Văduvă Sofia Petrov.

Ybbs la Dunăre, 15 Apr. 1899.

Rog a-mi trimite 5 tegule din renumita D-Tale pomadă: Norma de mâni și de față.

Cu deplină stimă
K. Mayerl.

Productele mele sunt de a se considera de genuine numai atunci, dacă au insigla mea.

Conversația și corespondința în limba română.

Apoteca orășenească „la vulturul negru” a lui Mihaiu Steiner

in Timișoara (cetate) peste drum de biserica seminarului Nr. 46.
cea mai veche apotecă a Ungariei de sud.

Se ofere numai ce-i mai bun.

bumbacu Baus seu pe o pânză de in și apoi uscăm pielea.

Pentru a scuti pielea contra influinței stricăcioase a aerului și a anutimpurilor fie-care damă precaută întrebuințarea renumită

Norma-Poudră.

Acésta este deplin nestricăciosă și face pielea lucie delicată și albă minunată și de si o copere deplin totuș pudra este aprôpe nevizibilă. Se întrebuințază precum este teintul, albă, rosa și creme. 1 cutie 1 fl.

Damele cari nu pot suferi unsori pe pielea lor, întrebuințază creme de uscat asemenea nestricăcios și de efect

Norma-Creme.

Acésta se întrebuințază asemenea ca și Norma-pomadă în fiecare sêră și dimineță în locul apei Norma și pentru rușată pôte și la pele a se întrebuința, o tegul mare 1.50 fl. una mică 1 fl.

Spre completarea acestor Norma-mijlôce de tôletă și de frumseță cari au făcut deja să dispară tôte celelalte și cari nu pot lipsi de pe nici o masă de tôletă, servesc un parfum fin și bine mirositoriu fôrte dorit.

Idealul unui miros permanent delicat și plăcut este admirabilul

Bouquet de Norma,

compuse din cele

mai fine mirosuri originale. O sticlă de 1 fl., 1.50 și 2.50 fl.

Norma pomadă de păr

întrebuințăm contra matreței și căderii părului, precum și dacă pelea este tapănă și aspră; ea este albă și

Comandă in pret peste 5 fl. se efeptuesce franco și fără spesele pachetărei

Deva, 26 Maiu 1894.

Binevoiesce a-mi trimite 4 tegule Norma-pomadă de a D-Tale, căci are un efect esttraordinar bun.

I. Steiger.

Budapesia, 6 Maiu 1899.

Te rog a-mi trimite fără amânare 4 tegule pomadă, 1 apă de spălat și un pudur rosa, precum am primit tot-déuna dela D-Ta, fiindcă eu aflu de cei mai buni acesti articoli Norma.

Katitza Spiss, str. Üllô 19.

București, 16 Iun. 1897.

Numai decât, te rog, a-mi trimite din pomada D-Tale, din săpun și din pudur alb. — Eu sum fôrte mulțumită cu ele și ie recomând cu căldură pretutindenea.

Heța Nestrovics.

Depot in Caransebeș la apoteca lui F.I. Müller, in a Lugos la lui L. Vêtes.

Produsele mele sunt de a se considera de genune numai atunci, dacă au însignis mea.

Conversația și corespondința în limba română.

Apoteca orășenească la „vulturul negru” a lui Mihaiu Steiner

in Timișoara (cetate) peste drum de biserica seminariului Nr. 46.
cea mai veche apotecă a Ungariei de sud.

Se ofere numai ce-i mai bun.

brună și este cea mai bună pomadă de păr pentru cultivarea și conservarea pelei și împedecă căderea și încărunțirea barbei și a părului. Mai bine este a o întrebuința dimineța înainte de a ne peptena, distribuindu-o în păr prin o perie sau prin un pepten. 1 sticlă 80 cr.

Norma apă de păr este cel mai bun

mijloc pentru întărirea stratului părului și spre înlăturarea matreței, a căderii părului și a ori ce altă bătă a stratului părului; 1 stcl. / fl. împreună cu **Norma pomadă de păr** pu-

tem conserva părul în forma sa originală până la adânci bătrânețe. 1 tegulă 1 fl., și 50 cr.

Norma apă de păr o frecăm cu un burete mic bine pe stratul părului în fiecare dimineță și seară.

Aceste până acuma neintrecute Norma-mijloce de toletă și de frumuseță sunt numai atunci genuine dacă se află în pachetare originală și provăzute cu scutito rea marcă a firmei de sus. În acesta formă se poate afla numai la Apoteca orășenească a lui Mihaiu Steiner „la Vulturul negru” in Timișoara, cetate, vis-a-vis de biserica seminariului.

O mustață martială precum și o

barbă plină, frumoasă și puternică se capătă mai iute și mai sigur, chiar în etate tineră din pomada de barbă a lui Albert. Expediție discretă. Prețul de ulcuță 1 fl. și 2 fl. Dacă se trimit 4 fl. înainte se expediază 2 ulcuți mari franco.

Sladlau la Viena, 3 Maiu 1896,

Cu recepțiune postală rog a-mi trimite din escelent probatele D-Tale preparate, 5 pomade, 2 ape de spălat, 2 săpunuri, și 2 poderi. Cu totă stima Dómna Pekovics.

Mostar, 24 Februar 1896.

La adresa Fleischauer rog a trimite Norma-pomadă de 60 cr. și săpun de 40 cr. Mai târziu voi comanda mai mult.

Ios. Fleischauer,
Regim. de inf. 84.

• DES MANNES STOLZ •

Trimite-mi îndată pomada pentru barbă recomandat așa de cald. La amicul meu a avut succes bun.

Cu stimă Hermann Jakob,
Brașov.

Produsele mele sunt de a se considera de geline numai atunci, dacă au insignia mea.

Conversația și corespondința în limba română.

Depot in Caransebeș la apoteca lui F. I. Müller, in a Lugoș la lui L. Vêrtes.